

**Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola
Moravská Třebová**

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
pro základní školu speciální

**Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením a vzdělávání
žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami**

Vytvořený na základě Rámcově vzdělávacího programu pro základní školu
speciální

Moravská Třebová

Obsah

I Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením

1	Charakteristika ŠVP, identifikační údaje	
1.1	Zaměření školy.....	6
1.2	Výchovné a vzdělávací strategie a klíčové kompetence.....	10
1.3	Začlenění průřezových témat.....	16
2	Učební plán.....	21
	Předměty speciálně pedagogické péče.....	24
3	Učební osnovy pro vzdělávání žáků se středně těžkým ment. postižením.....	37
	Čtení.....	40
	Psaní.....	51
	Řečová výchova.....	64
	Matematika.....	77
	Informatika.....	113
	Věcné učení.....	124
	Člověk a společnost.....	153
	Člověk a příroda.....	169
	Estetická výchova.....	187
	Tělesná výchova.....	209
	Výchova ke zdraví.....	233
	Pracovní výchova.....	241
	Terapie.....	264
II	Vzdělávání žáků s těžkým mentál. post. a souběžným postižením více vadami.....	275
	Výchovně vzdělávací strategie	
	Učební plán.....	280
	Učební osnovy.....	282
	Rozumová výchova.....	286
	Řečová výchova.....	291
	Smyslová výchova.....	296
	Hudební výchova.....	306
	Výtvarná výchova.....	310
	Pohybová výchova.....	314

Rehabilitační tělesná výchova.....	318
Pracovní výchova.....	322
Terapie.....	329
Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků ZŠS.....	334
III Propojení dílčích celoročních plánů školy se ŠVP.....	247
Začlenění témat minimálního preventivního programu k učivu.....	348
Samostatné přílohy:	
Identifikační údaje školy	
Charakteristika školy	

1 Charakteristika ŠVP

základní škola speciální

Identifikační údaje

Název školy: Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Moravská Třebová

Identifikační údaje školy a charakteristika školy: jsou samostatnou přílohou tohoto školního vzdělávacího programu, neboť jsou společné pro všechny součásti školy

Název ŠVP: **Školní vzdělávací program pro základní školu speciální**

Vytvořený na základě Rámcově vzdělávacího programu pro základní školu speciální

Motivační název: **Učíme se hravě**

Znění pro účely zapisování do tiskopisů škol: **ŠVP ZŠS Učíme se hravě; č.j. 267/2014**

Platnost dokumentu od: 1.9. 2014

1. verze: Platnost dokumentu od 1.9. 2008, ŠVP ZŠS - č.j. 203/2008

(školská rada se vyjádřila dne 27.8. 2008)

2. verze: Platnost dokumentu od 1.9. 2014, č.j. 267/2014 ze dne 27.8. 2014

(školská rada se vyjádřila dne 30.5. 2014), (formální úpravy)

1.1 Zaměření školy

Naše škola se zabývá výchovou a vzděláváním dětí se speciálními vzdělávacími potřebami ve věku od 3 do 26 let (mateřská škola, základní škola praktická, základní škola speciální, praktická škola) s možností celodenní péče (školní jídelna, školní družina pro žáky 1. i 2. stupně ZŠ praktické a ZŠ speciální, internát).

- Poskytujeme základy vzdělávání žáků se středním, těžkým, hlubokým mentálním postižením a kombinovaným postižením
- Poskytujeme předprofesní a profesní přípravu absolventům základní školy speciální a zajišťujeme možnost následného pokračování vzdělávání na dvouleté praktické škole
- Zajišťujeme reedukaci žáků s vadami řeči a zrakovým postižením
- Zajišťujeme výuku v domácím prostředí u žáků, kteří ze zdravotních důvodů nemohou každodenně docházet do školy
- Poskytujeme rehabilitační péči žákům se zdravotním oslabením a poruchou mobility
- Vzděláváním směřujeme k dosažení maximálně možné socializaci jedince
- Vzhledem k předpokládané profesní orientaci se zaměřujeme na vytvoření pracovních návyků, morálky, manuální zručnosti a kladného vztahu k práci
- Při výuce upřednostňujeme rozvoj komunikačních schopností před encyklopedickými znalostmi
- Vedeme žáky k dodržování stanovených pravidel, zejména pravidel školního řádu
- Poskytujeme mimoškolní vyžití žáků v širokém spektru volnočasových aktivit (kroužky a tradiční akce) a činnosti zaměřené na spolupráci rodiny a školy jako součást programu primární prevence sociálně patologických jevů
- Poskytujeme služby školního poradenského pracoviště (školní psycholog, školní speciální pedagog, výchovný poradce)
- Spolupracujeme s místními organizacemi, orgány státní správy, s poradenskými pracovišti a odbornými lékaři

Základní škola speciální

10. revize WHO v MKN uvádí hlavní diagnostické vodítko pro určení hloubky mentální retardace IQ, které je v případě žáků vzdělávaných v základní škole speciální v rozmezí 20 – 49. U středně těžké mentální retardace dosahuje IQ hodnot 35 – 49 (odpovídá mentálnímu věku 6 – 9 let), u těžké mentální retardace se IQ pohybuje v pásmu 20 – 34 (odpovídá mentálnímu věku 3 – 6 let), u hluboké mentální retardace IQ dosahuje nejvýše 20 (odpovídá mentálnímu věku pod 3 roky).

Mentální retardace je definována jako neschopnost dosáhnout odpovídajícího stupně vývoje vzhledem k věku a vytvoření sociální závislosti kvůli neodpovídajícímu porušenému nebo zastavenému intelektovému vývoji. Ve vzdělávání jsou často uplatňovány alternativní způsoby komunikace. Celkové poškození neuropsychického vývoje přináší změny v oblasti poznávacích procesů, zasahuje sféru emocionální a volní, ovlivňuje adaptabilitu i chování, projevuje se v omezení motoriky.

Stanovení diagnózy je výsledkem interdisciplinární spolupráce, do které vstupuje řada profesí – psychiatr, neurolog, psycholog, logoped a speciální pedagog.

Počet tříd základní školy speciální se odvíjí od počtu žáků. Počet žáků ve třídě je v rozmezí čtyři až šest žáků. Výchovně vzdělávací činnost zajišťuje speciální pedagog, popřípadě dva

pedagogové, z nichž jeden se individuálně věnuje méně samostatným dětem. V případě potřeby ve třídách působí též pedagogičtí či osobní asistenti, kteří plně spolupracují s pedagogem.

Žáci jsou vzděláváni podle programu speciální školy a rehabilitačního programu školy speciálními pedagogickými postupy a metodami (např. metoda globálního čtení, sociální čtení...).

Třídy jsou vybaveny speciálním nábytkem pro jednotlivé žáky (dle konkrétního postižení) přizpůsobené jejich potřebám. Samozřejmostí jsou speciální pomůcky (speciální učebnice, pracovní sešity), počítač s dotykovou obrazovkou a hlasovým výstupem.

K dalšímu rozvoji osobnosti žáků slouží rehabilitační místnost s vyškoleným zdravotním personálem, místnost pro zrakovou stimulaci zajišťovanou tyflopodem, logopedická pracovna, kde žáci pracují pod vedením promovaneho logopeda při individuální a skupinové terapii.

K rozvoji estetického citění a procvičování hmatu slouží návštěvy keramické dílny. Žáci též pravidelně navštěvují cvičnou kuchyňku, kde se učí zvládat jednoduché pokrmy a práce v domácnosti (úklid, obsluha spotřebičů, žehlení..).

Žáci, kteří jsou zařazeni ve 2. a 3. zdravotní skupině pravidelně navštěvují zdravotní tělesnou výchovu. Tělocvična školy je vybavena overbaly a dalším speciálním náčiním a nářadím (rotopedy, žebřiny, ozvučené míče..). Naše škola je zařazena do celostátního programu „Zdravá záda“.

V případě, že žák není schopen ze zdravotních důvodů plnit každodenní docházku, škola zajišťuje výuku v domácím prostředí v rozsahu 4 hodin týdně. Tento způsob plnění školní docházky má pozitivní dopad na žáka (změna ve stereotypním prostředí).

Přilehlá zahrada školy slouží k relaxaci a v teplých dnech i k výuce. Žáci se mohou stravovat (v případě internátních žáků celodenně stravovat) v jídelně s bezbariérovým vstupem. Samozřejmostí je i bezbariérové sociální zařízení. Po vyučování mohou žáci navštěvovat zájmové kroužky (např. keramiku, sportovní, pěvecký, počítačový kroužek, aj.) a školní družinu.

Povinnost školní docházky

Základní vzdělávání žáků se realizuje v rámci povinné školní docházky po dobu devíti školních let, nejvýše však do konce školního roku, v němž žák dosáhne sedmáctého roku věku. Ve výjimečných případech může ředitel školy povolit pokračování v základním vzdělávání do konce školního roku, v němž žák dosáhne dvacátého roku věku. V případě těžkého mentálního postižení, kombinovaného postižení a autismu může ředitel školy povolit pokračování ve vzdělávání se souhlasem zřizovatele do dvacátého šestého roku.

Začátek povinné školní docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku. O odkladu školní docházky rozhoduje ředitel školy na základě písemné žádosti zákonného zástupce dítěte. Žádost musí být doložena doporučujícím posouzením školského poradenského zařízení a odborného lékaře.

Organizace vzdělávání v základní škole speciální

Vzdělávání v ZŠ speciální může trvat s předchozím souhlasem ministerstva deset ročníků.

1. stupeň je tvořen 1. – 6. ročníkem, 2. stupeň 7. – 10. ročníkem.

O zařazení žáka do ZŠ speciální rozhoduje ředitel školy na základě písemného doporučení odborného lékaře a školského poradenského zařízení, pouze s předchozím písemným souhlasem zákonného zástupce žáka.

Ukončování základního vzdělávání a získání dokladu o dosaženém stupni vzdělání

Žák splní povinnou školní docházku uplynutím období školního vyučování ve školním roce, v němž dokončí poslední rok povinné školní docházky.

Stupeň základy vzdělání žák získá ukončením vzdělávacího programu pro vzdělávání žáků v základní škole speciální, případně ukončením kurzu pro získání základů vzdělání organizovaného ZŠ speciální.

Dokladem o dosažení základů vzdělání je vysvědčení o ukončení devátého, popřípadě desátého ročníku nebo vysvědčení o ukončení kurzu pro získání základů vzdělání.

Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením

V ZŠ jsou vzděláváni žáci, jejichž rozumové schopnosti jim nedovolují zvládat základní školu praktickou. Ve vhodně upravených podmínkách a při speciálně pedagogické péči si žáci osvojují základní vědomosti, dovednosti a návyky potřebné k uplatnění v praktickém životě (osvojují si návyky pro vlastní samostatný život a dle individuálních schopností i společensky prospěšné uplatnění).

Obsahem výchovně vzdělávací práce je vypěstování návyků sebeobsluhy, hygieny a rozvíjení pracovních dovedností, osvojení si základních pojmů týkající se nejbližšího přírodního a společenského prostředí.

ŠVP poskytuje přehled o maximální míře možných dosažených vědomostí, dovedností a návyků žáků vzdělávaných na ZŠ a je podkladem pro vytváření IVP, jež vychází z potřeb jednotlivých žáků.

ZŠ je desetiletá. První stupeň tvoří 1. – 6. ročník, druhý stupeň tvoří 7. – 10. ročník.

Cíle vzdělávání u žáků se středně těžkým mentálním postižením

- Vybavit žáky takovými vědomostmi, dovednostmi a návyky, které jim umožní zapojit se do běžného praktického života
- Vést žáky k sociální komunikaci, ohleduplnosti a toleranci - kamarádské vztahy, kladný a přátelský vztah k dospělým lidem
- Posilovat kladný vztah k přírodě – aktivně se podílet na ochraně životního prostředí
- Rozvíjet komunikační schopnosti a dovednosti – dle svých možností se dorozumět verbálním či neverbálním způsobem (alternativní a augmentativní komunikace)
- Motivovat žáky k učení – posilovat sebekontrolu a sebehodnocení
- Rozvíjet potřeby a zájmy žáků prostřednictvím volnočasových aktivit
- Pěstovat morálně - volní vlastnosti
- Rozvíjet kognitivní funkce a působit na emocionální složku osobnosti žáka
- Posilovat u žáků přiměřené sebevědomí
- Poskytovat žákům zpětnou vazbu jejich jednání, a tím podporovat rozvoj sebehodnocení
- Vytvářet kladný vztah k práci – vážit si práce vlastní i práce druhých
- Učit žáky uvědomovat si svá práva a plnit své povinnosti
- Učit dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví (vlastní i jiných)
- Umožnit žákům poznávat své schopnosti a možnosti a poté je využívat v běžném životě

1.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Profil žáka se středně těžkým mentálním postižením

Absolvent naší školy dokáže vyjádřit své potřeby po stránce materiální a sociální. Orientuje se ve svém nejbližším okolí. Zvládá sebeobsluhu a má vytvořené základní hygienické a společenské návyky (pozdrav, poděkování..). Žák komunikuje se svým nejbližším okolím, v případě nesnázi ví, kam se obrátit o pomoc. Orientuje se v základních rodinných vztazích. Ovládá základy trivia (čtení, psaní, počítání) dle svých možností a ovládá základy komunikace s informační technikou.

Má vytvořeny základní pracovní návyky. Zvládá jednoduché pracovní zařazení pod dohledem nebo v chráněném prostředí.

Ve výchovně vzdělávacím procesu podporujeme skupinovou práci, jež vede žáky ke spolupráci i vzájemné diskusi. Žákům se tak otevírá přístup k mnohem většímu množství myšlenek a možností, jak chápat svět a řešit problémy.

Zavádíme projektové vyučování – celoškolské i třídní - v oblasti environmentální výchovy, společenských věd, výchov. Podporujeme mezipředmětové vztahy.

Komunikaci mezi žáky rozvíjíme pomocí dramatické výchovy, kterou začleňujeme do jednotlivých předmětů, zejména řečové výchovy. Pro naše žáky je velmi důležité, aby si prošli co největším množstvím sociálních a učebních situací, aby tak rozvinuli svůj potenciál.

Klíčové kompetence a výchovně vzdělávací strategie – ZŠS

Profil absolventa Žák dle svých možností:	Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí
Kompetence k učení • Poznává písmena, zvládá jednoduchou písemnou komunikaci, orientuje se v číselné řadě a základních matematických operacích	➤ Pomocí názoru a rozvíjením smyslového vnímání vytváříme podmínky k plnění základů trivie (čtení, psaní, počítání)
• Orientuje se v učebnici a používá vybrané učební materiály a pomůcky	➤ Zařazujeme didaktické hry zaměřené na rozvoj smyslového vnímání a jemné motoriky. Využíváme učebnice, učební texty, pracovní sešity, pracovní listy a další dostupné názorné pomůcky
• Řídí se návykovými stereotypy učení a udržuje pozornost dle svých možností	➤ Zábavnou formou výuky a častým střídáním činností se snažíme udržet pozornost žáků
• Kladně reaguje na pochvalu, která jej motivuje k další aktivitě a práci	➤ Průběžným hodnocením a individuálním přístupem posilujeme sebekontrolu a sebehodnocení žáků, čímž je motivujeme k aktivnímu přístupu k učení
• Rozumí symbolům a umí je vhodně použít v konkrétní situaci	➤ Modelovými situacemi trénujeme spojení znaků s vlastním prožitkem tak, aby došlo k vytvoření vzorce chování
• Pracuje s PC dle svých možností	➤ Formou počítačových her seznamujeme žáky s prací na PC
• Zvládá využít získané teoretické poznatky v běžném životě	➤ Zařazujeme projekty, práci na školním pozemku, v dílně, cvičné kuchyni a tím umožňujeme využití teoretických poznatků v praxi – veškeré činnosti směřujeme k praktickému využití získaných znalostí a dovedností
Kompetence k řešení problémů • Vyjádří problém jakoukoliv formou a dokáže jej řešit úměrně svým možnostem	➤ Vytváříme problémové úlohy a situace, zařazujeme činnosti pro samostatnou i skupinovou práci

• Zvládá řešení známých a opakujících se situací na základě vlastních prožitků	➤ Nápodobou a modelovými situacemi vytváříme u žáků vlastní prožitky, které mohou využít při řešení problémových situací
• Aktivním a vhodným způsobem pokračuje v práci i po neúspěšném řešení problémů	➤ Pochvalou a kladným hodnocením před kolektivem posilujeme sebevědomí žáků. Vysvětlováním v konkrétních situacích povzbuzujeme žáky k řešení problémů různými způsoby a při neúspěšném řešení nabízíme jiné cesty postupů, aby se žáci nenechali odradit nezdarem
• Formuluje žádost o pomoc a ví, na koho se obrátit v případě nesnáží	➤ Vytváříme klima bezpečí, ve kterém mají žáci pocit, že se mohou svěřit se svými problémy. Umožňujeme žákům při jejich školních i osobních problémech konzultaci s pracovníky školy
Kompetence komunikativní • Dorozumí se jakýmikoliv komunikačními prostředky s lidmi ve svém blízkém okolí	➤ Dramatizací a vlastním prožitkem nacvičujeme a trénujeme komunikaci v různých situacích (nakupování, dopravní prostředky)
• Reaguje na jednoduchý pokyn a řídí se jím	➤ Zjednodušeným slovním sdělením a názorem usilujeme o pochopení daného úkolu či problému
• Chápe prožitek a vyjádří jej adekvátním chováním	➤ Prvky muzikoterapie, arteterapie, canisterapií a relaxačním cvičením navozujeme podmínky pro vyjádření vlastních pocitů a prožitků
• Komunikuje pomocí komunikačních karet, pozná piktogramy, které používá v běžném životě, chápe jednoduché texty	➤ Zařazujeme úkoly, které směřují k porozumění slovních pokynů, obrazových materiálů a běžně užívaných textů a symbolů
• Používá jednoduchou písemnou formu ke komunikaci	➤ Nacvičujeme psaní od grafomotorického cvičení až po nácvik jednotlivých písmen, slabik, slov a vět
• Vyjádří a obhájí svůj názor pomocí naučených komunikačních kanálů	➤ Hodnocením vlastní osoby a ostatních připravujeme žáky k vyjádření a obhájení názoru

• Aplikuje naučené komunikační dovednosti k životu mezi lidmi ve společnosti	➤ Rozvojem slovní zásoby podporujeme schopnost komunikovat s vrstevníky i ostatními lidmi – organizujeme aktivity, při kterých se setkávají a spolupracují žáci z dalších tříd (vystoupení na vánoční besídce, recitační soutěž..)
Kompetence sociální a personální • Dokáže rozpoznat a orientovat se v základních vztazích mezi lidmi	➤ Sledováním vhodných pořadů, četbou a pohádkami vytváříme představu o vztazích mezi lidmi (dobro – zlo, ...)
• Zná svou adresu, cestu do školy a orientuje se v nejbližším okolí	➤ Pravidelným zařazováním vycházek a exkurzí procvičujeme orientaci v blízkém okolí
• Orientuje se v obchodě, nakoupí určené zboží a zvládá další jednoduché sociální aktivity	➤ Na podporu sociálního chování zařazujeme praktické činnosti (nákupy, cestování, návštěvy městské knihovny)
• Vhodným způsobem se chová a jedná na veřejnosti	➤ Dramatizací a veřejným vystupováním upevňujeme základní společenské návyky
• Spolupracuje s vrstevníky a orientuje se ve vztahu k nim	➤ Zařazujeme práci ve skupinách a tím rozvíjíme sociální dovednosti potřebné k týmové spolupráci. Společnými akcemi, soutěži a projekty posilujeme a utváříme u žáků kladné vztahy s vrstevníky
• Rozpozná rizikové chování a zná důsledek takového chování na vlastní osobu	➤ Vysvětlováním a besedami s odborníky upozorňujeme na možná nebezpečí a důsledky rizikového chování
• Rozpozná nebezpečí psychického a fyzického zneužívání	➤ Rozhovorem, dramatizací, sledováním naučných programů zaměřených k rozpoznávání nevhodného a rizikového chování seznamujeme žáky s možným psychickým a fyzickým zneužíváním vlastní osoby - příležitostně také zařazujeme besedy s odborníky
• Sebevědomě vystoupí v neznámém prostředí	➤ Společnými akcemi, soutěži a projekty, veřejným vystupováním posilujeme u žáků jejich sebevědomí

Kompetence občanské • Aktivně se zapojuje do společnosti	➤ Zařazujeme aktivity (vycházky, exkurze) zaměřené k osvojení si vhodných způsobů chování a jednání na veřejnosti
• Chrání životní prostředí dle svých možností a schopností (třídění odpadu, úklid lesa...)	➤ Praktickými činnostmi a aktivitami se žáci podílí na ochraně životního prostředí
• Vhodným způsobem se chová a jedná na veřejnosti (umí pozdravit, chápe význam soukromého vlastnictví majetku), dodržuje pravidla a přijímá důsledky z jejich nedodržení	➤ Soustavně seznamujeme žáky se školním řádem a postupně přecházíme na návštěvu institucí, kde jsou žáci seznamováni se svými právy a povinnostmi (městský, sociální úřad)
• Vhodně reaguje na krizové situace a v případě nesnáží ví, kam se obrátit o pomoc	➤ Pravidelně zařazujeme besedy s městskou policií a hasiči, pořádáme dny zdravotní péče a branně sportovní dny
Kompetence pracovní • Uplatňuje základní hygienické návyky, dokáže se obsloužit v rámci svých možností	➤ Formou didaktických her, modelových situací, motivujeme, dohlížíme a procvičujeme hygienická pravidla, hygienické potřeby žáků automatizujeme
• Rozumí operacím a postupům v jednotlivých činnostech, uplatňuje základní pracovní dovednosti	➤ Vysvětlováním a praktickými činnostmi učíme žáky ke správnému užití materiálů, nástrojů, techniky, vybavení
• Podle slovních pokynů i návodných karet plní jednoduché úkoly a dodržuje naučený postup	➤ Rozšiřujeme slovní zásobu a používáme návodné karty s pracovním postupem vzhledem k prováděné práci
• Udrží pozornost při vykonávané práci	➤ Vhodným výběrem činností a kladným přístupem udržujeme pozornost žáků a chuť pracovat
• Pracuje podle pravidel ve skupině a svým výkonem přispívá k dokončení zadaného úkolu	➤ Vhodnou motivací a uspořádáním žáků do skupin dochází k respektování pravidel při práci v týmu a kladným hodnocením ovlivňujeme kvalitu společné práce
• Přijímá posouzení kladných i záporných výsledků své práce	➤ Pravidelným hodnocením kladných i záporných výsledků práce a rozborem

	činnosti posilujeme u žáků schopnost přijímat hodnocení výsledků své práce
• Chrání životní prostředí, zná a dodržuje pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví (ochranné pomůcky) v různém prostředí (třída, dílna, pozemek, tělocvična)	➤ Nacvičujeme a trénujeme modelové situace vedoucí k zajištění bezpečnosti žáků

1.3 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata jsou realizována formou integrace obsahu tematických okruhů průřezového tématu do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu.

V tabulkách je uvedeno, ve kterém vyučovacím předmětu a ve kterém období je dané průřezové téma uplatňováno.

V učebních osnovách vyučovacího předmětu je uvedeno uplatňované téma tematického okruhu průřezového tématu (např. ve vyučovacím předmětu Výchova ke zdraví v 9. ročníku je uplatňováno průřezové téma MV – (Kulturní rozdíly) – respektování zvláštností různých etnik.

Témata jsou v rámci výuky předmětu realizována různými aktivizujícími metodami a formami práce.

Použité zkratky názvů průřezových témat:

EV – Environmentální výchova

MV – Multikulturní výchova

OSV – Osobnostní a sociální výchova

Bližší popis preferovaných průřezových témat:

Environmentální výchova

Naše škola si klade za cíl seznamovat žáky s problematikou čistoty životního prostředí a ekologie, rozvíjet ekologické myšlení a chování žáků jako mladé nastupující generace. Proto se snažíme klást důraz na kvalitní primární ekologickou osvětu již od útlého věku v přijatelné formě a specificky pro určité věkové skupiny (vysvětlování, besedy, letáky, plakáty, filmy, internet, ankety, ...)

Ve výuce se snažíme poukazovat na problematiku ekologie prostřednictvím různých ekologických publikací, přírodopisných programů na videokazetách, DVD, počítačových výukových programů a internetu (využití internetových portálů týkajících se ekologie).

Škola se aktivně účastní akcí pořádaných městem Moravská Třebová, komisí za „Zdravé město“, Kulturními službami města Moravská Třebová, zdejším domem dětí a mládeže, Zahradkářským svazem. Škola se aktivně a úspěšně zapojuje do sběru odpadových surovin.

Environmentální výchova se promítá především do těchto vyučovacích předmětů: Věcné učení, Člověk a příroda, Člověk a společnost, Výchova ke zdraví, Pracovní vyučování

Osobnostní a sociální výchova

Smyslem průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova (OSV) je pomáhat všem žákům utvářet si praktické životní dovednosti a pomáhat jim hledat vlastní cestu ke spokojenému životu a kvalitním mezilidským vztahům.

OSV se zabývá rozvojem schopností poznávání, sebepoznáním a sebepojetím, seberegulací, psychohygienou a kreativitou, věnuje se poznávání lidí, mezilidským vztahům, komunikaci, spolupráci a také hodnotám, postojům, praktické etice a dovednostem rozhodování a řešení problémů.

Osobnostní a sociální výchova se promítá především do těchto vyučovacích předmětů: Řečová výchova, Čtení, Věcné učení, Člověk a společnost, Estetická výchova, Výchova ke zdraví, Tělesná výchova, Pracovní vyučování

Multikulturní výchova

Ve škole jsou integrovány děti z různých věkových, sociálních i národnostních skupin. Jejich chování je ovlivněno především rodinným a sociálním prostředím, ve kterém se pohybují.

Nesmíme zapomenout na jednotlivé fyzické a mentální handicap a v neposlední řadě musíme přihlídnout k individuálním zvláštnostem žáků. Multikulturní výchova se dotýká mezilidských vztahů ve škole, umožňuje žákům seznamovat se s různými kulturami. Promítá se především do těchto předmětů: Člověk a společnost, Výchova ke zdraví, Estetická výchova, Řečová výchova

Přehled zařazení průřezových témat v konkrétních vyučovacích předmětech

Environmentální výchova			
	1. stupeň		2. stupeň
Tématický okruh	1. – 3. ročník	4. – 6. ročník	7. – 10. ročník
Ekosystémy	věcné učení	věcné učení estetická výchova pracovní vyučování	informatika člověk a příroda estetická výchova pracovní vyučování
Základní podmínky života	věcné učení pracovní vyučování	estetická výchova pracovní vyučování	informatika člověk a příroda pracovní vyučování
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	věcné učení	tělesná výchova věcné učení estetická výchova pracovní vyučování	tělesná výchova informatika člověk a příroda estetická výchova pracovní vyučování
Vztah člověka k prostředí		tělesná výchova věcné učení	tělesná výchova výchova ke zdraví člověk a příroda informatika estetická výchova pracovní vyučování

Multikulturní výchova			
	1. stupeň		2. stupeň
Tématický okruh	1. – 3. ročník	4. – 6. ročník	7. – 10. ročník
Kulturní rozdíly	estetická výchova	věcné učení estetická výchova	výchova ke zdraví člověk a společnost estetická výchova
Lidské vztahy	věcné učení estetická výchova pracovní vyučování tělesná výchova	řečová výchova věcné učení estetická výchova pracovní vyučování tělesná výchova	výchova ke zdraví řečová výchova člověk a společnost estetická výchova estetická výchova pracovní vyučování tělesná výchova
Etnický původ		věcné učení	člověk a společnost estetická výchova

Osobnostní a sociální výchova			
	1. stupeň		2. stupeň
Tématický okruh	1. – 3. ročník	4. – 6. ročník	7. – 10. ročník
/Osobnostní rozvoj/ Rozvoj schopnosti poznávání	tělesná výchova čtení psaní řečová výchova matematika věcné učení estetická výchova pracovní vyučování terapie	tělesná výchova čtení psaní řečová výchova matematika informatika věcné učení estetická výchova pracovní vyučování terapie	tělesná výchova čtení psaní řečová výchova člověk a společnost matematika informatika člověk a příroda estetická výchova terapie
Sebepoznání a sebepojetí	tělesná výchova věcné učení estetická výchova pracovní vyučování terapie	psaní řečová výchova věcné učení estetická výchova pracovní vyučování terapie	výchova ke zdraví psaní řečová výchova člověk a společnost člověk a příroda estetická výchova terapie
Sebeorganizace a seberegulace	čtení věcné učení pracovní vyučování terapie	tělesná výchova čtení psaní řečová výchova terapie	výchova ke zdraví čtení člověk a společnost člověk a příroda informatika terapie
Psychohygiena	tělesná výchova psaní řečová výchova věcné učení estetická výchova terapie	tělesná výchova psaní řečová výchova informatika věcné učení estetická výchova pracovní vyučování terapie	tělesná výchova výchova ke zdraví čtení řečová výchova člověk a společnost informatika člověk a příroda estetická výchova pracovní vyučování terapie
Osobnostní a sociální výchova			
	1. stupeň		2. stupeň
Tématický okruh	1. – 3. ročník	4. – 6. ročník	7. – 10. ročník

/Sociální rozvoj/ Poznávací schopnosti	tělesná výchova řečová výchova věcné učení estetická výchova terapie	tělesná výchova terapie	člověk a společnost terapie
Mezilidské vztahy	tělesná výchova řečová výchova věcné učení terapie	tělesná výchova řečová výchova věcné učení pracovní vyučování terapie	tělesná výchova výchova ke zdraví čtení řečová výchova člověk a společnost člověk a příroda estetická výchova pracovní vyučování terapie
Komunikace	tělesná výchova čtení řečová výchova matematika věcné učení estetická výchova pracovní vyučování terapie	tělesná výchova čtení řečová výchova matematika informatika věcné učení estetická výchova pracovní vyučování terapie	tělesná výchova výchova ke zdraví čtení řečová výchova člověk a společnost matematika informatika člověk a příroda estetická výchova terapie
Spolupráce a soutěživost	tělesná výchova řečová výchova věcné učení pracovní vyučování terapie	tělesná výchova řečová výchova estetická výchova pracovní vyučování terapie	tělesná výchova čtení řečová výchova člověk a společnost člověk a příroda estetická výchova pracovní vyučování terapie

Osobnostní a sociální výchova

	1. stupeň		2. stupeň
Tématický okruh	1. – 3. ročník	4. – 6. ročník	7. – 10. ročník
/Morální rozvoj/ Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	terapie	věcné učení terapie	tělesná výchova výchova ke zdraví člověk a příroda terapie
Hodnoty, postoje, praktická etika		věcné učení	výchova ke zdraví čtení člověk a společnost člověk a příroda

2 Učební plán

Učební plán pro 1. stupeň ZŠS							
Vyučovací předmět	Ročník						Celkem předmět
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	
Čtení	3	3	3	3	2+1	2+1	18
Psaní	2	2	2	2	1+1	1+1	12
Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	12
Matematika	2	2	2	2	2	2	12
Informatika					1	1	2
Věcné učení	3	3	3	3	2	2	16
Estetická výchova	3	3	3	3	3	3	18
Tělesná výchova	3	3	3	3	3	3	18
Pracovní vyučování	3	3	3	3	4	5	21
Terapie	1	1	1	1	1	1	6
Celková povinná časová dotace v ročníku	22	22	22	22	23	24	135
Z toho disponibilních hodin	1	1	1	1	3	3	10

Poznámky:

- Průřezová témata a jejich tematické okruhy jsou obsaženy ve výstupech konkrétních předmětů

- Předměty speciálně pedagogické péče, které jsou vyučovány individuálně na základě doporučení odborníka (logoped, tyflopéd) jsou vyučovány nad rámec učebního plánu
- Volitelné předměty nezařazujeme vzhledem k velkému počtu předmětů speciálně pedagogické péče
- Vyučovací předmět Terapie byl vytvořen z disponibilních hodin. Tento předmět v sobě zahrnuje muzikoterapii. V průběhu budeme postupně ověřovat různé terapeutické techniky (arteterapii, ergoterapii, hypoterapii, dramaterapii, aromaterapii)
- Vyučovací předmět Věcné učení byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Vzdělávací obsah Věcného učení je realizován ve všech ročnících 1. stupně základního vzdělávání
- Vyučovací předměty Čtení, Psaní, Řečová výchova byly vytvořeny ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace. Vzdělávací obsah těchto předmětů je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání. Předmět Čtení a Psaní je posílen v 5. a 6. ročníku o 1 disponibilní hodinu
- Vyučovací předmět Informatika byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Informační a Komunikační technologie. Na 1. stupni je vyučován v 5. a 6. ročníku
- Vyučovací předmět Estetická výchova je integrovaný předmět, který v sobě propojuje vzdělávací obsah vzdělávacích oborů hudební a výtvarné výchovy. Vzdělávací obsah Estetické výchovy je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání
- Vyučovací předmět Tělesná výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Na 1. stupni je realizován ve všech ročnících po třech hodinách týdně. Na základě získané finanční částky bychom chtěli zařadit hodiny plavání
- Vyučovací předmět Pracovní vyučování byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Vzdělávací obsah předmětu je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání
- Vyučovací předmět Matematika byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace. Vzdělávací obsah předmětu je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání

Učební plán pro 2. stupeň ZŠS					
Vyučovací předmět	Ročník				
	7.	8.	9.	10.	Celkem předmět
Čtení	3	3	3	3	12
Psaní	2	2	2	1+1	8
Řečová výchova	1	1	1	1	4
Matematika	3	3	3	3	12
Informatika	1	1	1	1	4
Člověk a společnost	2	2	2	2	8
Člověk a příroda	3	3	3	3	12
Estetická výchova	2+1	2+1	2+1	2+1	12
Tělesná výchova	3	3	3	3	12
Výchova ke zdraví	-	-	1	1	2
Pracovní vyučování	5+1	5+1	6	6	24
Terapie	1	1	1	1	4
Celková povinná časová dotace	28	28	29	29	114
Z toho disponibilních hodin	3	3	2	3	11

Poznámky:

- Vyučovací předmět Terapie byl vytvořen z disponibilních hodin. Tento předmět v sobě zahrnuje muzikoterapii. V průběhu budeme postupně ověřovat různé terapeutické techniky (arteterapii, ergoterapii, hypoterapii, dramaterapii, aromaterapii)
- Průřezová témata a jejich tematické okruhy jsou obsaženy ve výstupech konkrétních předmětů

- Předměty speciálně pedagogické péče, které jsou vyučovány individuálně na základě doporučení odborníka (logoped, tyflopéd) jsou vyučovány nad rámec učebního plánu
- Volitelné předměty nezařazujeme vzhledem k velkému počtu předmětů speciálně pedagogické péče
- Vyučovací předmět Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obsah stejnojmenného vzdělávacího oboru
- Vyučovací předmět Člověk a příroda zahrnuje vzdělávací obsah stejnojmenného vzdělávacího oboru, přičemž v 7. a 8. ročníku jsou probírané poznatky z přírodopisu a zeměpisu, v 9. a 10. ročníku poznatky z fyziky a chemie
- Vyučovací předmět Výchova ke zdraví byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Předmět je vyučován v 9. a 10. ročníku
- Vyučovací předmět Informatika je vyučován na celém 2. stupni základního vzdělávání
- Vyučovací předmět Pracovní vyučování byl posílen v 7. a 8. ročníku o 1 disponibilní hodinu
- Vyučovací předmět Estetická výchova byl navýšen ve všech ročnících na 2. Stupni základního vzdělávání o 1 disponibilní hodinu
- Vyučovací předmět Psaní byl v 10. ročníku posílen o 1 disponibilní hodinu

Předměty speciálně pedagogické péče

Předměty speciálně pedagogické péče jsou vyučovány individuálně na základě doporučení odborníka (tyflopéd, logoped, somatopéd) a jsou vyučovány nad rámec učebního plánu.

Individuální tyflopédická péče

Charakteristika:

Tyflopédická péče má důležitou úlohu u žáků se zrakovým postižením. Učíme žáky používat další formy komunikace vzhledem k jejich zrakové vadě a zároveň se snažíme stimulovat jejich stávající zrakové vnímání. Komunikaci zařazujeme jak ve formě písemné (černotisk, Braillovo písmo), tak ve formě slovní.

Předmět je vyučován jednu hodinu týdně individuálně se žáky se zrakovou vadou na základě vyšetření lékaře oftalmologa. Pro každého zařazeného žáka je vypracován plán vzhledem ke zrakovému, ale i mentálnímu postižení.

Výuku provádí specialista pro tyflopédickou péči ve stimulační místnosti.

Předmět je zaměřen nejen na komunikační dovednosti, ale navazuje na potřeby žáka v běžném životě. Je používána forma individuální práce s využitím didaktických her. Jsou dodržovány a rozvíjeny návyky zrakové hygieny.

Začlenění průřezových témat: V předmětu tyflopédická péče jsou začleněna průřezová témata z OSV.

OSV – tematický okruh Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů

Psychohygiena – dovednosti zvládání stresových situací

Tematický okruh **Sociální rozvoj – Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; komunikace v různých situacích; cvičení pozorování**

OSV – osobnostní rozvoj (Rozvoj schopností poznávání cvičíme a zařazujeme do každé hodiny tyflopédické péče ve formě her, vhodně zadaných úkolů.

Psychohygiena a zraková hygiena prolíná celou výukou a respektuje individuální potřeby žáka ve formě her.

Komunikaci zařazujeme jak ve formě písemné – černotisk, Braillovo písmo, ale i slovní pomocí her a vhodných úkolů.

Hodnocení předmětu: Výsledky práce se hodnotí slovně pracoval, pracoval úspěšně

Cílové zaměření:

- výuka Braillova písma
- nácvik prostorové orientace a samostatného pohybu
- zraková stimulace – rozvíjení hrubé a jemné motoriky
- rozvíjení komunikace a očního kontaktu
- nácvik černotisku a používání výpočetní techniky
- používání speciálních pomůcek

Výchovné a vzdělávací postupy

Kompetence k učení:

- Využíváme s žáky mnemotechnické pomůcky a pomůcky pro výuku Braillova písma
- Nácvikem a následným používáním směřujeme žáky k práci s televizní lupou, light. Boxem, počítačem se zvukovým výstupem, pichtovým strojem a dalšími pomůckami, které žákům pomohou vyhledávat a využívat informace v praktickém životě a poznávat vlastní pokroky
- Formou individuální práce, formou hry směřujeme žáky k využívání učebních materiálů a učebních pomůcek
- Hmatem, zrakovou stimulací, předměty, obrázky rozvíjíme chápání používaných pojmů, znaků

Kompetence komunikativní:

- Rozvíjíme jednoduchou formu komunikace vhodně zvolenými úkoly v závislosti na individualitě každého žáka i formou hry
- Rozvíjíme slovní zásobu obrázky, předměty, vysvětlováním a slovním popisem, zaměřujeme se na odstraňování slovních verbalismů

Kompetence pracovní:

- Didaktickými hrami, oční jógou, zrakovou stimulací rozvíjíme zásady zrakové a duševní hygieny s důrazem na postižení zraku
- Formou didaktických her s vhodnou motivací rozvíjíme hmatové a sluchové vnímání
- Zadáváním vhodných úkolů rozvíjíme koncentraci na práci a její dokončení
- Stálou motivací podporujeme rozvoj reálného posouzení výsledků činnosti a důslednou kontrolou

- Zařazujeme a cvičíme rozvoj schopností poznávání formou her a vhodně zadaných úkolů, rozvíjíme jemnou motoriku

Specifika přístupu k nevidomým

Nevidomost definuje Kraus jako isonibilní pokles centrální zrakové ostrosti 3/60 – světlocit.

Praktická nevidomost:

- α) pokles centrální zrak. ostrosti pod 3/60 do 1/60 včetně
- β) binokulární zrak. pole menší než 10 stupňů, ale větší než 5 stupňů kolem centrální zrak. ostrosti

Skutečná nevidomost:

- α) pokles centrální zrak. ostrosti pod 1/60 – světlocit
 - β) binokulární zrak. pole 5 stupňů a méně i bez porušení centrální fixace
- Plná slepota: světlocit s chybou projekcí až do ztráty světlocitu (amauróza)

Kompenzační činitelé mohou ztrátu zraku alespoň zmírnit

Nižší kompenzační činitelé:

Sluch: je jedním z nejdůležitějších nižších dálkových kompenzačních činitelů. Nevidomý se ho naučí lépe využívat a signály přicházející do ucha lépe zpracovávat.

Hmat: rukou je pro nevidomého velmi důležitý nejen pro orientaci v prostoru, každodenní činnosti, ale zvláště pro dovednost čtení Braillova písma. Hmat je parciální, nevidomý vnímá předmět po částech – od jednotlivých částí k celku. Na toto je třeba klást zvláštní pozornost při práci s nevidomým.

Pasivní hmat: umožňuje nevidomému vnímání jednotlivých vlastností předmětu. Vnímání pasivní se děje za klidu jak předmětu, tak hmatového receptoru (studený, hladký – led).

Aktivní hmat: jím získává nevidomý představu nejen o jednotlivých vlastnostech předmětu, ale i o jeho umístění v prostoru (kostka ledu v misce na stole vlevo).

Instrumentální hmat: nevidomý používá při něm nějaký předmět k poznání okolí (slepecká hůl).

Čich a chuť se vyvíjejí jako naše první smysly. Jsou u člověka však málo rozvinuty. U nevidomého je třeba tyto smysly rozvíjet, neboť díky nim může nevidomý rozpoznat známá místa či varovné signály z okolí (zápach kouře – požár).

Vyšší kompenzační činitelé

Pozornost: ovlivňuje styl a způsob vzdělání. U zrakově postižených musí být pozornost přítomna téměř pořád, neboť co vykonává vidoucí člověk samozřejmě (chůze v neznámém prostoru), to u nevidomých vyžaduje aktivizaci téměř celé osobnosti.

Paměť: rozvoj paměťových schopností podléhá stejným zákonitostem vývoje i u nevidomých jako u vidících. Může se objevit u dětí se zrak. postižením zmenšení zapamatovaných jevů a menší rychlost zapamatování. Objem a rychlost zapamatování je velmi individuální.

Koncentrace: je důležité, aby se zrak. postižený soustředil z hlediska prostorové orientace na své vlastní pohyby a na polohu svého těla v prostoru ve známém prostoru na známé trase.

Představivost: vzhledem ke zrak. postižení mají tyto jedinci představy odlišné kvantitativně a jejich zároveň užší počet. Charakteristická je jejich schematičnost, zlomkovitost, nízký stupeň zevšeobecnění, verbalismus.

Myšlení: je úzce spjato s rozvojem řeči. Pomocí sluchu a řeči zrakově postižená osoba nejen získává a předává informace a myšlenky, ale také navazuje a udržuje kontakty se svým okolím. Rozvoj řeči u těchto dětí podléhá ve velké míře podnětnosti rodin. prostředí. Tyto děti mají větší problémy ve všech oblastech. Výskyt řečových vad je dle Litvaka 1,5 až 6x častější (např. interdentalní výslovnost některých hlásek). Verbalismy se hojně vyskytují jak u dětí,

tak i u dospělých. Učí se bez snahy pochopit význam některých slov. Kombinace řečového a zrak. postižení má i vliv až 25 % na gramatické chyby v písemném projevu. Při řeči zrak. postižení nemají potřebu udržovat oční kontakt, dělají jiné činnosti během hovoru, otáčejí se zády atd. Důležitá je logopedická péče, ale i vysvětlování zásad slušného chování a komunikace.

Pokud je zrakové postižení kombinováno s postižením mentálním a dojde k závažnější kombinaci těchto dvou postižení, bývá rozvíjení slovní podoby řeči velmi ztíženo. Při zachované schopnosti minimálně používat k navazování kontaktů zrak je vhodná kombinace Makatonu, Bliss systému nebo gestikulace s mluveným slovem, ale s přihlédnutím na individuální vlastnosti dítěte. Pokud není možný oční kontakt, ztráta zraku je vysoká, snažíme se o rozvoj mluveného slova v kombinaci třeba Bliss systému v reliéfní podobě, doplňujeme jej i o psanou podobu Braillovým písmem.

Základní pomůcky pro nevidomé

Kostkový reliéfní isponib, kolíčková písanka I. a II. velikosti, reliéfní abecedu a číslice jsou doplněny i příslušným znakem v Braillově písmu, Pichtův psací stroj, rýsovací soupravu pro nevidomé (pro získání základních geometr. znalostí, přesnost není nutná) délková měřidla, úhломěry s bodovou stupnicí, kapesní kalkulátor s hlasovým výstupem, reliéfní mapy, globus, reliéfní obrazový materiál, nůžky pro nevidomé, kreslicí podložku pro reliéfní zobrazení, rádla, kreslicí desky, konturovací pasty, ozvučený míč, speciální modelovací hmoty, drobný materiál všeho druhu na výcvik hmatu třídění (korálky, knoflíky, luštěniny...)

Zvláštní pozornost u nevidomých žáků vyžaduje výcvik prostorové orientace a samostatného pohybu pod vedením odborně vyškoleného instruktora. Lze využít služeb vyškolených pracovníků speciálně pedagogických center, seznam SPC je přiložen, či instruktorů prostorové orientace, např. Tyfloservisu. Obecně by škola měla upravit školní prostředí tak, aby žák měl možnost pro orientaci využívat vodící linie nebo ozvučení, dveře mohou být též označeny nápisy v bodovém písmu.

Využívaná výpočetní technika pro zrakově postižené

- operační systém např. MS DOS
- OCR – SOFWTWARE: optické rozpoznávání znaků
- CS – VOICE: převádí text z obrazovky na mluvenou řeč
- VISULEX LP – DOS: program plní funkci lupy pro zvětšení obrazovky počítače, lze změnit velikost, barvu, typ písma, způsob čtení
- VISULEX LP – WINOWS: zvětšuje programy Windows 16 krát
- OKO: tento program může těžce zrakově postižený žák používat jako velmi dobrý čtecí přístroj

Toto jsou jen některé ze stávajících možností využití počítačové techniky.

Poruchy binokulárního vidění – specifika přístup k žákovi

Důsledkem poruch binokulárního vidění je, že žák špatně odhaduje rozmístění a vzdálenost předmětů v prostoru, neodhadne rychlost pohybujících se objektů, špatná orientace v prostoru i na malé ploše (kniha, sešit, nástěnka). Objevuje se dvojité vidění, které zapříčiňuje další žákovi potíže (nevolnost, slzení očí, bolesti hlavy, závratě). Dítě se snadno unaví, polehává na lavici, má špatnou náladu, je apatické.

Po určitou nezbytnou dobu bývají tito žáci umístěni do spec. zdrav. zařízení, kde s nimi vyškolený personál provádí ortoptická cvičení. Pak se navracejí do svých škol, ale jsou i nadále pod lékařským dohledem.

Žák se setkává s problémy ve psaní, ve čtení vynechává písmena, neorientuje se v textu.

Při léčbě dítě, dle určení lékaře, nosí okluzor po určitou dobu. Tuto dobu by měl učitel znát. K žákovi by měl přistupovat citlivě, někteří se za okluzor stydí. Předkládané obrázky je vhodné zdůraznit vhodnou kresebnou technikou (bez stínování). Při jejich prohlížení je nutné nechat žákovi delší dobu na seznámení, optická paměť je slabší. Dobré je mít text zvětšený a po adaptaci přecházet na normální velikost písma. Při čtení používat čtecí okénko, které usnadňuje orientaci na stránce, popřípadě slova červeně podtrhnout (dochází k povzbuzení zrakové činnosti).

Místo žáka musí být dobře osvětleno. Okluzor má být na brýlích dobře upevněn. Žák potřebuje důslednou kontrolu v nošení brýlí a okluzoru. Je třeba hlídat správné držení hlavy, těla při zrakové práci (mohou vznikat různé posunůky). Text by měl mít žák od očí vzdálen minimálně 30 cm. Učitel žáka vhodně motivuje a chválí za práci, i když ji vykonává v delším časovém úseku než ostatní. Může upravit úkoly tak, aby je zvládl rychleji. Vhodné jsou různé spojuvačky bodů do obrázků. Lze takto cvičit i číslice, písmena. Vhodná je červená barva, později přecházet na černou. Velikost by měla být optimální, aby se žák v obrázku neztrácel.

K usnadnění práce, ale i cvičení orientace může sloužit doplňování do tabulek, dokreslování částí, obtahování obrázků a jejich skládání. Začínáme jednoduchými a obtížnost stupňujeme.

Nesmí docházet k přetěžování zraku a musíme respektovat zásady zrakové hygieny.

Do tv chviliek zařazujeme hry s měkkým míčem (např. hra Loď jede a veze písmenko... žák se učí rozvíjet slovní zásobu a zároveň si cvičí chytání míče, orientaci v prostoru). Zařazujeme modelování písmen, číslic, jednoduché stavebnice, cvičíme prostorové trojrozměrné vnímání. Vhodným cvičením jsou též všechny typy honiček, hod na cíl, štafet. běh, stol. tenis, hry s míčem, překážkové dráhy. Cílem je rozvíjet všechny zrakové funkce v maximální míře i ty, jež jsou porušeny, ale současně nesmí docházet k porušování zásad zrakové hygieny a tedy přetěžování zraku.

Slabozrakost – specifika přístupu ke slabozrakým žákům

U osob slabozrakých je snížena zraková ostrost obou očí i s optimální brýlovou korekcí tak velká, že činí potíže v běžném životě. Je charakterizována jako 28isponibilní pokles zrakové ostrosti na lepším oku pod 6/18 až 3/60 včetně. Z praktického hlediska dělíme slabozrakost na lehkou, do 6/60 včetně a těžkou pod 6/60 do 3/60 včetně.

Může se jednat o poškození oka, zrakových drah či zrakového nervu. Objevují se často poruchy v zorném poli, zejména jde o zúžení či výpadky zorného pole. Je získaná i vrozená, ustálená či progredující. Mezi nejčastější příčiny patří refrakční vady, zákaly rohovky či čočky, odchlípení sítnice, degenerativní změny sítnice, dědičné vlivy.

Slabozrakost se projevuje snížením, omezením nebo deformováním zrakových schopností.

Vytváří se nepřesné, neúplné nebo zkreslené představy. Je snížena schopnost podání grafického a pracovního výkonu. Prostorová orientace je narušena částečně. Dítě ve výuce nepřesně vnímá předměty, jejich detaily, nedokonalá je diferenciací barev, písmen, číslic a symbolů.

Základním principem při práci se slabozrakým žákem je dodržování zásad zrakové hygieny.

Musí se vycházet individuálně u každého žáka podle jeho zrakového postižení a tomu přizpůsobit přístup (dítě šeroslepé potřebuje více nasvícení, jinak nerozeznává objekty. Dítě světloplaché je přílišným osvětlením oslňováno).

Pedagog by si měl podrobně prostudovat diagnózu žáka a udělat si představu o úrovni jeho zrakového vnímání, kde bude vykazovat největší deficit. Může se při nejasnostech obrátit na SPC zaměřena pro zrakové vady (je přiložen seznam).

Slabozraké dítě by mělo být posazeno tak, aby se zohlednil typ zrakové vady (dítě s pravostranným výpadkem zorného pole musí sedět ve třídě na pravé straně, aby nepostiženou levou stranou mohlo vnímat maximum. Dítě s astigmatismem posadíme přímo ve středu třídy před tabulí).

Žáci potřebují obvykle vyšší intenzitu světla. Je důležité dosvětlení lokální lampou s pohyblivým ramenem nebo lighthboxem, dle typu postižení zraku.

Deska pracovního stolu by měla být jednobarevná, bez lesklého nátěru (oslnění dítěte), s možností nastavení do úhlu, který je pro žáka nejoptimálnější.

Je třeba zamezit dopadu slunečních paprsků na lesklé plochy. Okna je dobré zaclonit závěsy nebo žaluziemi. Pozor na proužkový efekt z nedokonalého zaclonění.

Žáci by měli pracovat do blízka pouze po určenou dobu podle typu a hloubky postižení maximálně 5 až 15 minut. Pak by měla následovat zraková relaxace (vystřídání např. práce s převahou pohledu do dálky), tělovýchovné chvílky, relaxační cvičení.

Vzhledem ke snížené ostrosti potřebuje většina žáků mít upravenou velikost písma, se kterými pracují. Obrázky by měly mít jednoduchou vnitřní členitost, méně detailů a kontrastní barvy. Nevhodné jsou ilustrace stínované a s malým kontrastem vůči pozadí. Pro žáky s těžkou slabozrakostí jsou vhodné ilustrace s 29isponib konturou.

Pracovní sešity, volné listy mají mít široké tučné linky. Mohou psát i bez linek. Psací potřeby mají zanechávat výraznou silnou stopu (pero, fix, tužka).

Tabule by měla být černá nebo tmavě zelená, umístěna tak, aby nedocházelo k oslnění žáků. Na takovou tabuli je vhodné psát žlutou mokrou křídou (zanechává výraznou stopu).

Velikost písma by měla vycházet z rozeznávacích schopností žáků.

Důležité je používání doplňkové optiky, což jsou lupy ruční, 29isponibil., stolní. Dnes se nejvíce používají televizní lupy s dostačujícím zvětšením, nastavením kontrastu i řádkováním. Kamerové lupy umožňují žákům i zvětšení a přiblížení objektů ve třídě (tabule, nástěnky).

Slabozraký žák se neobejde při výuce bez práce na počítači, ale je třeba využít některého zvětšovacího softwaru či ozvučení počítače.

Někteří žáci vzhledem ke svému postižení (odchlípení sítnice, zvýšený nitrooční tlak, degenerativní změny na sítnici) mají jistá omezení v tělesné výchově. Tyto faktory musí pedagog respektovat, aby nedošlo k dalšímu poškození zraku.

Primární je používat zrak, ale dodržovat zásady zrakové hygieny. Současně je potřebné využívat i kompenzační činitele jako je sluch a hmat.

Výuka prostorové orientace a samostatného pohybu (POSP)

Cílem výchovy POSP je dosažení co nejvyššího stupně mobility, odpovídajícího schopnostem zrakově postiženého jedince. To znamená, že je třeba připravit zrakově postiženého jedince na zvládání problémů v oblasti prostorové orientace, což je jedna z hlavních oblastí v procesu integrace jedince do společnosti.

Proto ve výukovém procesu POSP nejde o nácvik pouhého „přemisťování“ z místa A do místa B, ale o rozvíjení konkrétních představ o prostoru, poznání objektivní reality, schopnosti abstrakce a chápání vztahů mezi jevy.

Předmět je zaměřen na osvojení praktických poznatků, ale i bezpečnostních pravidel při samostatném pohybu.

Výuka prostorové orientace je součástí tyflopedické péče a je vyučována na naší škole individuálně v hodinové dotaci 1hod./týden, se žáky se zrakovou vadou na základě vyšetření lékaře oftalmologa a doporučení SPC. Pro každého zařazeného žáka je vypracován plán vzhledem ke zrakovému, ale i mentálnímu postižení. Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu vedou k vytváření klíčových kompetencí.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

se liší v závislosti na míře zrakového handicapu žáka. Většina základních pravidel je však společná pro osoby slabozraké i nevidomé.

- 1) Žák se učí zvládat základní techniky pohybu bez hole

- Chůze s vidícím průvodcem
 - Bezpečnostní držení
 - Kluzná prstová technika
- 2) Žák se učí rozvíjet základní přirozené pohybové orientační schopnosti
- Odhad vzdálenosti
 - Omezování odchylek od přímého směru
 - Odhad úhlů
 - Rozvoj sluchové orientace
 - Chůze po schodišti
 - Nácvik vnímání zakřivení a sklonu dráhy
- 3) Žák se učí zvládat základní techniky samostatnému pohybu s bílou holí
- Základní držení
 - Tužkové držení
 - Kluzná technika
 - Kyvadlová technika
- 4) Žák se učí vyhledávat orientační body a znaky a následně s nimi pracovat

Kompetence komunikativní

- Žák se učí pomocí vhodných otázek získávat potřebné informace od okolních lidí ke správné analýze konkrétní situace a k jejímu následnému řešení. I zde je vše ovlivněno úrovní schopností žáka, jeho komunikačním schopnostem

Kompetence pracovní

- Rozvíjíme koncentraci na práci a její dokončení zadáváním vhodných úkolů
- Stálou motivací podporujeme rozvoj reálného posouzení výsledků činnosti a důslednou kontrolou

Seznam SPC pro zrakově postižené- aktuální seznam je na www.apspc.cz

název : SPC pro ZP
adresa : nám. Míru 19
psč : 120 00
město : Praha 2
kraj : Hlavní město Praha
telefon : 224 252 771, 222 520 269
e-mail : spcmirak@volny.cz
název : SPC pro ZP

adresa : Horáčkova 1095
psč : 140 00
město : Praha 4
kraj : Hlavní město Praha
telefon : 241 173 1406, 241 731 360 (záznamník)
e-mail : spc.mshorackova@email.cz

název : SPC pro ZP
adresa : Loretánská 19
psč : 100 00
město : Praha 1
kraj : Hlavní město Praha
telefon : 220 514 481
e-mail : spc.jjezka@centrum.cz

název : SPC pro ZP
adresa : Zachariášova 5
psč : 370 04
město : České Budějovice
kraj : Jihočeský kraj
telefon : 387 435 831
fax : 387 428 765 soukr.
e-mail : spccb@mybox.cz

název : SPC pro ZP
adresa : Lazaretní 25
psč : 312 00
město : Plzeň
kraj : Plzeňský kraj
telefon : 377 263 569
e-mail : spczrak@volny.cz

název : Soukromé SPC při SpMŠ DEMOSTHENES o.p.s.
adresa : Mírová 2
psč : 400 11
město : Ústí nad Labem
kraj : Ústecký kraj
telefon : 475 259 358
e-mail : spc@demosthenes.cz, demosthenes@volny.cz
WWW : <http://www.demosthenes.cz/>

název : SPC pro ZP při nem.
Adresa : Tyršova 1
psč : 460 01
město : Liberec 5
kraj : Liberecký kraj
telefon : 482 710 332, 485 312 875
e-mail : spzs.nemocnice@seznam.cz

název : SPC při SMŠ pro ZP
adresa : Šimkova 879
psč : 500 02
město : Hradec Králové
kraj : Královohradecký kraj
telefon : 495 210 261
e-mail : sms-spc-hk@brailnet.cz

název : SPC pro ZP
adresa : Komenského 287
psč : 571 01
město : Moravská Třebová
kraj : Pardubický kraj
telefon : 461 310 467
e-mail : spc-mt@seznam.cz

název : SPC pro KV
adresa : Demlova 28
město : Jihlava
kraj : Kraj Vysočina
telefon : 667 323 512
e-mail : smsji@seznam.cz

název : SPC pro ZP
adresa : Kamenomlýnská 2
psč : 603 00
město : Brno
kraj : Jihomoravský kraj
telefon : 543 210 487-41, 543 248 576
e-mail : spc@sss-ou.cz, trcalova@sss-ou.cz
WWW : <http://www.sss-ou.cz>

název : SPC pro ZP
adresa : Nám.Přemysla Otakara 777
psč : 784 01
město : Litovel
kraj : Olomoucký kraj
telefon : 585 341 936, 585 341 414, 585 341 479
fax : 585 341 479
e-mail : m.spurnik@atlas.cz, spec.skola@zraklit.cz

název : SPC pro ZP
adresa : Obeciny 3583
psč : 760 01
město : Zlín
kraj : Zlínský kraj
telefon : 577 210 054
fax : 577 210 054
e-mail : msto@quick.cz

název : SPC pro ZP
adresa : Havlíčkova 1
psč : 746 01
město : Opava
kraj : Moravskoslezský kraj
telefon : 553 627 004, kl. 27
e-mail : spczrak.opava@seznam.cz
WWW : www.zshavlickova.opava.cz

Individuální logopedická péče

Charakteristika:

Individuální logopedická péče je určena pro žáky s narušenou komunikační schopností.

Reedukační péči směřujeme k odstraňování nebo k částečné eliminaci obtíží zejména v oblasti verbální řeči jako prostředku dorozumívání, vzdělávání a úspěšné sociální integrace.

Depistáž i vedení reedukačních jednotek zajišťujeme odborným pracovníkem, tj. speciální pedagog – logoped.

Časová dotace: určená k realizaci logopedické péče vyjadřuje aktuální potřebu odborné péče vzhledem k počtu žáků, u nichž se výše uvedené obtíže vyskytují.

Zařazení žáka provádíme na základě depistážní činnosti školního logopeda a souhlasu rodičů, jimž současně nabízíme odbornou konzultaci nebo přímé zapojení do reedukační péče v rámci působnosti SPC při našem školském zařízení.

Dle individuálních potřeb žáků spolupracuje školní logoped především s učiteli českého jazyka.

Pokud žák navštěvuje logopedickou ambulanci při zdravotnickém zařízení, žádá školní logoped písemné vyjádření příslušného klinického logopeda ke koordinované reedukační péči či ke společným konzultacím.

S žákem pracuje logoped individuálně v logopedické třídě. Uplatňuje aktivizující metody, pracuje s písní, básní, říkadly, využívá rytmické nástroje a pomůcky reedukačního charakteru.

Cílové zaměření předmětu:

- Rozvíjení komunikačních dovedností
- Nácvik alternativní a augmentativní komunikace
- Rozvíjení slovní zásoby
- Rozvíjení fonemického sluchu
- Rozvíjení jemné motoriky a oromotoriky
- Rozvíjení zrakové a sluchové percepce
- Rozvíjení řeči pomocí kolektivních her
- Rozvíjení napodobovacích schopností

Začlenění průřezových témat: V předmětu logopedická péče jsou začleněna průřezová témata z OSV.

OSV – tematický okruh Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů

Psychohygiena – dovednosti zvládání stresových situací

Tematický okruh Sociální rozvoj – Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; komunikace v různých situacích; cvičení pozorování

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

- Prostřednictvím různých zaměstnání podporujeme rozvoj kognitivních procesů, směřujeme ke zdokonalování verbálního projevu, jenž se jeví jako předpoklad osvojování si poznatků, rozšiřování slovní zásoby

Kompetence k řešení problému:

- Ve většině případů seznamujeme žáky, proč jsou zařazeni do ILP a jak společně můžeme obtíže odstranit nebo zmírnit
- Vhodnou motivací podporujeme vlastní aktivitu žáka při vlastním reedukačním cvičení

Kompetence komunikativní a sociální:

- Reedukací komunikačních obtíží směřujeme ke zvyšování především srozumitelnosti řeči, k rozšiřování slovní zásoby
- Vhodně volenými úkoly umožňujeme praktický nácvik forem společenského styku s úmyslem zajistit podmínky pro úspěšnou sociální integraci
- Nacvičujeme neverbální komunikaci pomocí obrázků, předmětů, piktogramů, fotografií

Kompetence pracovní:

- Společnou reedukační činností posilujeme osobnostní vlastnosti potřebné k překonávání překážek (volní vlastnosti), plnění předsevzatého úkolu po dílčích krocích (práce podle sestaveného plánu), smysl pro zodpovědnost (procvičování při domácí přípravě)
- Cvičením jemné motoriky podporujeme manuální zručnost včetně grafomotoriky

V logopedické péči u mentálně postižených je velmi důležitá včasná diagnostika a co nejdříve zahájit ovlivňování vývoje řeči žáka.

Zásady logopedické péče u mentálně postižených:

- Zásada imitace přirozeného vývoje řeči – musíme zjistit, na jakém vývojovém stupni řeči se žák nachází a od tohoto stadia pokračovat ve stimulaci vývoje řeči

- Důležité je vědět, jaký je u MR věk verbální, není rozhodující věk chronologický. Proto se v počátcích práce nesoustředujeme na výslovnost, ale snažíme se rozvíjet aktivní i pasivní slovní zásobu
- Zásada výstavby řeči MR žáků – postup od tvorby hlasu, přes významové zvuky k tvorbě pojmů
- Rozvíjíme motoriku, sluchové vnímání, fonematický sluch (cvičení artikulačních orgánů - masáže, hlazení)
- Stimulace vývoje řeči spojením hudby, zpěvu a pohybu
- Zásada názornosti – používáme obrázky, názorné pomůcky
- Poskytujeme žákům řečový vzor – klidná, srozumitelná mluva, v odpovídajícím tempu
- Při práci s MR žáky se musíme přizpůsobit individuálním potřebám, zájmům, citům
- Musíme provokovat žáky k řeči

Nejčastější vady řeči u MR žáků:

Dyslalie – nejčastěji vadná výslovnost sykavek a vibrant, vadné vyslovování P, F, V. Při reedukaci vadné výslovnosti je fixace a automatizace hlásky do řeči delší než u dětí nepostižených

Organické změny na mluvních orgánech jsou také velmi časté. Postihují především zvukovou stránku řeči

Huhňavost – zavřená (zbytnělá nosní mandle) a otevřená (nedostatečná inervace měkkého patra)

Dysartrie – poruchy motoriky, častá u dětí s DMO

Breptavost, Kaktavost

Echolálie – opakování slov bez pochopení smyslu

Dysprozodie – porucha modulačních faktorů, projevuje se u dětí s poruchami motoriky. Řeč je monotónní, pomalá, tichá, jindy zrychlená, vzrušená

Při práci s těžce MR žáky, u kterých se nerozvíjí řeč, je nutné zjistit, zda je možné rozvíjet mluvenou řeč. Není-li tato možnost, volíme alternativní komunikační prostředky – **piktogramy, VOKS, makaton, prstové znaky.**

Zdravotní tělesná výchova

Charakteristika:

Zdravotní tělesná výchova je součástí osnov předmětu Tělesná výchova (podrobnější obsah předmětu – viz. osnovy tělesné výchovy).

Je uplatňována u žáků s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem.

Obsahem jsou činnosti a zátěže směřující k odstranění, zmírnění a zlepšení zdravotního stavu a rozdělují se podle typů oslabení do skupin:

A – Oslabení podpůrně pohybového systému

A1 Poruchy funkce svalových skupin

A2 Poruchy páteře – odchylky předozadního zakřivení

A3 Poruchy páteře – vybočení páteře do strany

A4 Poruchy stavby dolních končetin

Cvičení zaměřená na: správné držení hlavy, pletence ramenního, postavení pánve, protažení šíjových, prsních, bederních svalů a vzpřimovačů páteře, zkrácených ohýbačů kyčle a svalstva na zadní straně stehna; zlepšení fyziologického rozsahu pletence ramenního, kolenního, kyčelního a hlezenního kloubu a páteře ve všech směrech; spinální cvičení; posílení oslabených svalů šíjových, mezilopatkových, břišních, hýžděových, stehenních, lýtkových a vzpřimovačů trupu

B – Oslabení vnitřních orgánů

B1 Oslabení oběhového a dýchacího systému

B2 Oslabení endokrinního systému

B3 Obezita

B4 Oslabení vnitřních orgánů

Cvičení zaměřená na: protažení a posílení svalstva – viz skupina A; rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů, zlepšení hrudního a bráničního dýchání při větší tělesné zátěži, koordinaci srdečního, dýchacího a pohybového rytmu; rovnovážná a koordinační cvičení

C – Oslabení smyslových a nervových funkcí

C1 Oslabení zraku

C2 Oslabení sluchu

C3 Neuropsychická onemocnění

Cvičení zaměřená na: vyrovňování svalové nerovnováhy – viz skupina A; vyrovňování funkční adaptability pohybového, srdečně – cévního a dýchacího systému; rozvíjení pohybové a prostorové koordinace, rovnovážných postojů; sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu; orientaci v prostoru; zrakovou lokalizaci; u neuropsychických onemocnění je třeba omezení zvažovat individuálně

Zdravotní tělesnou výchovu vede učitel s odbornou způsobilostí a její časová dotace je tři hodiny týdně.

Žáci jsou zařazeni do skupin podle typu oslabení. Provádí speciální cvičení samostatně nebo ve dvojici, soutěží a hrají hry, využívají vybraná tělovýchovná náčiní.

Cílové zaměření předmětu:

- Nácvik správného dýchání
- Nácvik správného držení těla
- Rozpoznávání nevhodných cviků

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- Podporujeme sebekontrolu a sebehodnocení navozováním vhodných modelových situací
- Využíváme praktické ukázky cviků, obrázky
- Slovně povzbuzujeme a oceňujeme každý projev snahy či změny ve výkonu
- Slovním povzbuzováním zdůrazňujeme význam pohybu pro zdraví člověka

Kompetence k řešení problémů

- Modelovými situacemi učíme žáky poskytnout a přivolat 1. pomoc v případě ohrožení
- Nabízíme žákům vhodné podněty a náměty pro pohybovou činnost mimo tělesnou výchovu ve škole

Kompetence komunikativní

- Stálou kontrolou a používáním směřujeme žáky k porozumění slovních pokynů, povelů a předem domluvených signálů
- Používáme odbornou tělovýchovnou terminologii

Kompetence sociální a personální

- Formou společných sportovních akcí a her rozvíjíme spolupráci mezi žáky

- Stálou kontrolou vyžadujeme dodržování stanovených pravidel chování

Kompetence občanská

- Vhodnou motivací a na modelových situacích směřujeme žáky k rozpoznání a vyhýbání se nevhodným cvikům a činnostem
- Podporujeme a zdůrazňujeme význam zdravého životního stylu vlastním příkladem
- Vytváříme u žáků dovednost pochopit, zvládat a vykonávat činnosti související s vlastním oslabením nabídkou vhodných cviků nebo jejich sestav
- Navozením modelových situací i prakticky směřujeme k pomoci slabším jedincům

Kompetence pracovní

- Soustavným opakováním směřujeme žáky k samostatné sebeobsluze
- Vlastním příkladem a kontrolou směřujeme žáky k dodržování pořádku a čistoty v tělocvičně
- Neustálou apelací vedeme žáky ke správnému užití tělovýchovného náčiní
- Rozvíjíme u žáků morální vlastnosti jako je vytrvalost, houževnatost, důslednost, spolupráce v kolektivu na základě her a soutěží

3 Učební osnovy

Pro vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením

Čtení (1. – 10. ročník)

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět Čtení byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace.

Čtení má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu, zvláště vzhledem k jeho návaznosti na další předměty. Žáci jsou postupně seznamováni se psanou i tištěnou formou písma. Postupně si osvojují písmena, slova, věty, které vedou k rozvíjení čtenářských dovedností, vnímání obsahu čteného textu a čtení krátkého textu s porozuměním. Důležité je povzbuzovat u žáků zájem o čtení, jako zdroje informací. Na základě vhodně zvolených literárních ukázek probouzet úctu a lásku k rodnému jazyku.

Cílové zaměření předmětu čtení:

- výchova ke čtenářské gramotnosti
- důraz na praktické dovednosti
- rozvíjení řečových schopností a myšlení
- na základě čtení orientace v praktickém životě
- osvojení techniky čtení
- získávání základních dovedností pro pochopení čteného textu
- zvládání orientace v jednoduchých textech různého zaměření
- získávání zájmu o čtení a rozvíjení schopnosti reprodukovat krátký text
- vnímání kladných prožitků z četby

Začlenění průřezových témat: Ve výuce předmětu Čtení jsou začleněna průřezová témata z OSV – tematické okruhy:

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopnosti poznávání** – *cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů*
- **Seberegulace a sebeorganizace** – *cvičení sebeovládání; organizace vlastního času*
- **Psychohygiena** – *dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému*

Sociální rozvoj

- **Komunikace** – *řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; dovednosti pro sdělování verbální a neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); cvičení pozorování*
- **Mezilidské vztahy** – *péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc*
- **Spolupráce a soutěživost** – *rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci; rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci*

Morální rozvoj

- **Hodnoty, postoje, praktická etika** – *vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování*

Hodnocení předmětu Čtení: Žák bude hodnocen podle toho, jakých dovedností a vědomostí získal v daném ročníku s přihlédnutím na školní výstupy

Časová dotace: Předmět Čtení vyučujeme v 1.-10. ročníku tři hodiny týdně (v 5. a 6. ročníku výuka rozšířena o jednu vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace).

Forma: Vyučovací metody vychází z didaktických zásad – názornosti, přiměřenosti, posloupnosti. Žáky učíme číst analyticky – syntetickou metodou, globální metodou a doplňujeme sociálním čtením.

Při vyvozování písmen používáme obrázky, říkanky i pohybová znázornění písmen.

Používáme především názor, praktická cvičení, didaktické hry, dramatizaci, PC programy, které podporují rozvoj komunikačních dovedností, vedou k rozšiřování slovní zásoby, smyslového vnímání.

Zařazujeme cvičení zaměřená na vnímání obsahu čteného textu. Formy volíme s ohledem na věk a celkovou mentální úroveň žáků.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu čtení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- používáme pracovní sešity, učebnice, pracovní listy, názorné pomůcky jako jsou tvary písmen z různých materiálů, písmenkové pexeso, písmenkové korálky, atd.
- zařazujeme didaktické hry, dramatizaci, práci s počítačovými výukovými programy – **žák pracuje s výukovými PC programy vhodnými pro výuku čtení (např. Altík, Dětské koutky)**
- zařazujeme a využíváme často používané piktogramy – **žák pozná písmena, základní piktogramy a obrázky pro globální čtení**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Čtení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- při nácviku čtení podporujeme snahu o překonávání těžkostí vhodnou motivací a povzbuzováním – **žák pokračuje ve čtení i po neúspěšném čtení**
- modelovými situacemi a dramatizací rozvíjíme praktické čtenářské dovednosti žáků a chápání souvislostí v běžném životě – **žák řeší prostřednictvím čtecích dovedností situace z praktického života – např. rozliší obal mléko – cukr (sociální čtení)**
- při nácviku čtení didaktickými hrami s předměty a obrázky rozvíjíme nejdříve prostorovou orientaci na ploše, stránce a řádku – **žák se orientuje nejprve na ploše, stránce, řádku, ve slově a v textu**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Čtení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- rozvíjíme porozumění obsahu ve slovní i písemné formě pomocí motivovaných her (př. Plnění přečtených příkazů) – **žák splní zadaný pokyn v písemné formě**
- formou didaktických her vytváříme schopnosti jednoduché písemné komunikace – **žák rozumí a používá jednoduchou formu písemné komunikace**
- využíváme pro komunikaci běžné informační i komunikační prostředky (telefon, televize, PC, časopisy)

- formou her, říkanek a poslechem cvičíme u žáků schopnost se srozumitelně vyjádřit dle svých možností (slovní vyjádření, piktogramy) – **žák se vyjadřuje adekvátně svým schopnostem verbálně i neverbálně (piktogramy)**
- názornou ukázkou a cvičením seznamujeme žáky s použitím mobilního telefonu, zejména čtení a psaní SMS zpráv

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu čtení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- podporujeme rozvoj povědomí o základních mravních hodnotách v rodině a společnosti pomocí didaktických her, dramatizace, četby, návštěv divadelních představení – **žák spolupracuje s vrstevníky a lidmi z nejbližšího okolí a orientuje se ve vztahu k nim při práci ve čtení**
- rozvíjíme respektování práce v týmu, rozpoznávání nevhodného a rizikového chování na názorných příkladech i řešení modelových situací
- rozvíjíme a rozšiřujeme slovní zásobu pomocí obrázků, předmětů, gesty a mimikou též procvičujeme neverbální komunikaci
- na podporu sociálního chování zařazujeme praktické činnosti (nákupy, návštěva Městské knihovny, doprava) – **žák se orientuje v obchodě a rozpozná běžně používané obaly výrobků, při návštěvě Městské knihovny a v dopravě zachovává pravidla slušného chování**

Kompetence pracovní:

Na úrovni předmětu čtení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- rozvíjíme zásady duševní hygieny ve čtení zařazováním různých relaxačních technik
- vytváříme u žáků potřebné stereotypy (čtení zleva doprava, správně si otočit stránku) pro pracovní postupy a zvládání základních pracovních dovedností – **žák rozumí postupům, které aplikuje ve výuce čtení**
- rozvíjíme koncentraci na pracovní výkon a jeho dokončení zadáváním vhodných úkolů – **žák se soustředí na čtení a úměrně svým schopnostem posoudí svůj výkon i výkon druhých**
- vysvětlováním a praktickými činnostmi směřujeme žáky ke správnému používání (manipulaci) učebnic, knih, encyklopedií – **žák správně manipuluje s pomůckami**

Čtení 1. – 3. Ročník			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník
Výstup z RVP ZŠ	Dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání		
Školní výstup – žák by měl:	Správně pravidelně dýchat při krátkém mluveném projevu a správně tvořit hlas (1)	Správně intonovat a používat slovní přízvuk, rytmizovat, používat hlas (1)	Správně používat slovní přízvuk, rytmizovat, vyslovovat jednotlivé hlásky, jednoduchá slova (1)
Učivo	Dýchání, tvorba hlasu, výslovnost, slovní přízvuk, odpovědi na otázky, samostatný projev - jednoslovný	Dýchání, tvorba hlasu, práce s říkadly, písničkami, básničkami – opakování slov	Krátké vypravování, napodobování různých hlasů, poslech a reprodukce jednoduchého textu, popis obrázku s pomocí
Průřezová témata, přesahy	HV – správné dýchání OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální	HV – správné dýchání OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální	HV – správné dýchání, rytmizace OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální
Výstup z RVP ZŠ	Číst slabiky a dvojslabičná slova, skládat slova ze slabik		
Školní výstup – žák by měl:	Připravovat se na čtení, číst písmena A, a, I, i (2)	Číst písmena E, e, O, o, U, u, M, m a slabiky otevřené (2)	Skládat slova ze slabik; číst písmena L, l, V, v (2)
Učivo	Seznámení s dětskými knihami a leporely, motivace ke čtení, čtení obrázků v řádku, orientace na řádku, na stránce, tvoření vět k obrázkům, diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání Hlásky a písmena A, a, I, i ve funkci spojky mezi obrázky, Globální čtení	Vyvození hlásky a písmene E, e, O, o, U, u, M, m , slabiky s písmenem m : ma, me, mi, mo, mu; použití říkadel, básniček Globální čtení	Vyvození hlásek a písmen L, l, V, v ; čtení slabik s těmito písmeny; čtení dvojslabičných slov máma, máme, vyvození hlásky pomocí říkadla, básničky Globální čtení
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení

	smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování	smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování	smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
Výstup z RVP ZŠ	Tvořit věty podle obrázků		
Školní výstup – žák by měl:	Roztřídit jednoduché obrázky podle tématu, vyhledávat stejné obrázky (3)	Skládat obrázky podle předlohy a nápovědy, vybírat podle daného tématu (3)	Tvořit věty podle obrázků, vyprávět obsah (3)
Učivo	Vyhledávání stejných obrázků, určování odlišností a podobností, domino, použití didaktických her, pexeso	Skládání obrázků podle předlohy a nápovědy, vybírá podle daného tématu	Tvoření vět k obrázkům, chápání obsahu vět, popis obrázku
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – řeč těla, řeč zvuků a slov; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – řeč těla, řeč zvuků a slov; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální ; cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – řeč těla, řeč zvuků a slov; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální; cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠ	Orientovat se na stránce i řádku		
Školní výstup – žák by měl:	Orientovat se na stránce, rozlišit nahoře x dole, zakreslit znak na dané místo na stránce (4)	Orientovat se na stránce a řádu, vyhledávat v řádku určený znak (4)	Orientovat se na řádku, vyhledávat v řádku známé písmeno, slabiku, slovo (4)
Učivo	Rozvoj zrakové percepce, zrakového vnímání, procvičování schopnosti porozumět zadanému, orientace v prostoru	Orientace v prostoru a na ploše, rozlišení stránky a řádku, vyhledávání na řádku, vysektování určených znaků, určení jejich polohy	Orientace na řádku, vyhledávání písmen a slabik; psaní do řádku, udržení linky
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení

	smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování OSV – (Osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace) – cvičení sebeovládání	smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování	smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
Výstup z RVP ZŠ	Chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem		
Školní výstup – žák by měl:	Reagovat na jednoduché příkazy, sdělení (5) Pojmenovat některé obrázky (5.1)	Přiřazovat obrázek ke sdělené větě. Odpovědět na otázku (5)	Samostatně vyhledávat obrázek podle verbálního popisu (5) Chápat obsah jednoduchých vět (5.1)
Učivo	Použití dětských časopisů a knih, leporel, hledání obrázku podle slovní nápovědy, smyslová výchova, diferenciační cvičení	Použití didaktických her, třídění, přiřazování, vyhledávání, kolektivní hry	Dramatizace, čtení obrázků, popis jevů, dějů, vyprávění podle obrázků
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

Čtení 4. – 6. ročník			
	4. ročník	5. ročník	6. ročník
Výstup z RVP ZŠS	Zvládat čtení probraných tiskacích i psacích písmen		
Školní výstup – žák by měl:	Číst písmena osvojená v 1. období (1. – 3. ročník); číst jednoduchá slova s otevřenou slabikou; číst písmena T, t, Y, y, S, s, J, j, P, p (1)	Číst slova s otevřenou i zavřenou slabikou; číst písmena N, n, Š, š, Z, z, K, k (1)	Číst písmena B, b, C, c, Č, č, H, h, Ž, ž, R, r, ou; číst věty s jednoduchými slovy (1)
Učivo	Analyticko-syntetické činnosti, vyvozování hlásek a písmen T, t, Y, y, S, s, J, j, P, p ; tvoření jednoduchých vět, péče o rozvoj řeči, slovní zásoby	Dělení a skládání slov, vyhledávání známých písmen v textu, čtení krátkých textů, péče o rozvoj řeči, vyvozování hlásek a písmen N, n, Š, š, D, d, Z, z, K, k	Čtení krátkých textů, čtení vět obsahujících snadná slova, dramatizace, správná výslovnost, využití knih, časopisů; vyvozování hlásek a písmen B, b, C, c, Č, č, H, h, Ž, ž, ou, R, r
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
Výstup z RVP ZŠS	Rozlišit stejně znějící slova různého významu		
Školní výstup – žák by měl:	Rozpoznat stejně znějící písmeno a slabiku (2)	Vybrat z textu stejná slova, najít odlišná (2)	Vyhledat a vybrat stejné nebo podobné věty (2)
Učivo	Vybírání a vyhledávání stejně znějících písmen a slabik	Použití výukových počítačových programů, audio pomůcky – poslech textů, básniček, pohádek	Sluchová cvičení, četba krátkých vět, použití říkadel, básniček, písniček
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
Výstup z RVP ZŠS	Umět reprodukovat krátký text podle ilustrací a návodných otázek		
Školní výstup – žák by měl:	Jednoduchými větami reprodukovat text, dokázat odpovědět na otázku	Pomocí návodných otázek vyprávět podle obrázku (3)	Reprodukovat krátkou pohádku, vyprávět podle ilustrace (3)

	podle ilustrace (3)		
Učivo	Dramatizace, kolektivní hry, společenské hry, rozvoj slovní zásoby	Použití ilustrace z dětských knih, kolektivní četba, divadelní představení	Četba, vyprávění pohádek, poslech gramofonových desek
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální
Výstup z RVP ZŠS	Orientovat se ve větě		
Školní výstup – žák by měl:	Poznat slovo, písmeno, vyhledat určité slovo ve větě (4)	Poznat slovo, písmeno, určit začátek a konec věty (4)	Najít v delším textu větu, rozlišit konec a začátek věty (4)
Učivo	Vybírání vhodných vět a vyhledávání slov, rozdělování věty na slova, rozdělování slova na písmena	Orientace ve větě tichým čtením, vyhledávání určených slov, včleňování určitých slov do věty	Plynulé čtení slabik, slov, zrakové vnímání, rozlišování
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
Výstup z RVP ZŠS:	Číst s porozuměním jednoduché věty		
Školní výstup – žák by měl:	Číst s porozuměním krátké věty z probraných hlásek a písmen (5); Odpovědět na jednoduchou otázku (5.1)	Číst dvojslabičná i víceslabičná slova z otevřených i zavřených slabik (5); Odpovědět na otázky k obsahu čteného (5.1)	Zřetelně číst jednoduché věty (5); rozumět obsahu textu, odpovídat na otázky (5.1)
Učivo	Čtení otevřených slabik a z nich utvořených slov s porozuměním – čtení jednoduchých vět doplněných obrázky, čtení probraného psacího písma Globální čtení	Čtení dvojslabičných a víceslabičných slov – čtení vět s slovy s otevřenými slabikami, odpovědi na otázky o přečteném Globální čtení	Zřetelné čtení jednoduchých vět, obohacování a zpřesňování slovní zásoby, vhodné pojmy Globální čtení
Průřezová témata, přesahy			
Výstup z RVP ZŠS	Přednášet krátké říkanky a básničky		
Školní výstup – žák by	Reprodukovat a pamatovat si krátká	Reprodukovat a pamatovat si	Plynule reprodukovat a pamatovat si

měl:	říkadla a básničky (6)	jednoduchá říkadla, básničky, texty (6)	říkadla, básničky (6)
Učivo	Říkadla k písmenům, které mají probraná, krátké lidové koledy, říkadla pro malé děti	Říkadla k probíraným písmenům a tématům (zima, jaro, Vánoce, atd.)	Návštěvy divadelních představení, vystupování před veřejností
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – sebeorganizace a seberegulace) – cvičení sebeovládání OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – sebeorganizace a seberegulace) – cvičení sebeovládání OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – sebeorganizace a seberegulace) – cvičení sebeovládání OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování

Čtení 7. – 8. ročník		
	7. ročník	8. ročník
Výstup z RVP ZŠS	Číst všechna tiskací i psací písmena	
Školní výstup – žák by měl:	Číst všechna psací i tiskací písmena F, f, G, g, Ř, ř, Ch, ch; mít osvojené schopnosti čtení (1)	Číst slabiky di, ti, ni, dy, ty, ny; dě, tě, ně (1)
Učivo	Opakování písmen z předešlých ročníků, docvičování zbylých písmen F, f, G, g, Ř, ř, Ch, ch	Čtení slov se slabikami dě, tě, ně, di, ti, ni, dy, ty, ny ; vyhledávání slov s těmito slabikami
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování si	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování si
Výstup z RVP ZŠS	Zvládat čtení krátkého jednoduchého textu	
Školní výstup – žák by měl:	Číst vzhledem ke svým schopnostem krátké texty (2)	Číst krátké texty (2)
Učivo	Čtení krátkých textů z různých zdrojů Globální čtení, sociální čtení	Čtení textů z dostupných zdrojů, využívání dětských časopisů, návštěvy knihovny, vhodný výběr knih se schopností přečíst text Globální čtení, sociální čtení
Průřezová témata, přesahy		

Výstup z RVP ZŠS	Orientovat se ve čteném textu	
Školní výstup – žák by měl:	Číst a orientovat se ve čteném textu (3)	Vyhledávat přiměřené texty, orientovat se ve čteném textu (3)
Učivo	Práce s textem - prohlubování čtenářských dovedností Tiché čtení s porozuměním, vyhledávání v textu	Vyhledávat přiměřené texty, orientovat se ve čteném Tiché čtení s porozuměním; obrázkové knihy, noviny, časopisy, návody s obrázky k použití výrobků a k činnostem
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování si	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování si
Výstup z RVP ZŠS	Zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat snadný krátký text	
Školní výstup – žák by měl:	Číst vzhledem ke svým schopnostem krátké věty a podle otázek je reprodukovat (4)	Číst krátké texty s porozuměním, odpovídat na otázky, používat obrázky (4)
Učivo	Čtení krátkých textů z různých zdrojů, následná reprodukce pomocí návodných otázek	Rozlišení pojmů text a ilustrace, čtení krátkých textů, užívání správného přízvuku, poslech přečteného textu
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování si	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování si
Výstup z RVP ZŠS	Přednášet říkanky a básničky	
Školní výstup – žák by měl:	Přednášet krátké básničky a říkanky (5)	Přednášet krátké básničky a říkanky – dobře intonovat (5)
Učivo	Využití literatury, říkadla a básničky pro děti, dramatizace, využití PC	Nácvik individuální a kolektivní přednes – chápání textu, dramatizace, využití PC
Průřezová témata, přesahy		

Výstup z RVP ŽŠS	Získat pozitivní vztah k literatuře	
Školní výstup – žák by měl:	Rozlišovat různé žánry v literatuře, zajímat se o čtení jako zdroj informací, číst obrázkové knihy (6)	Poznat, co je pohádka, básnička, říkadlo, vyhledávat literární zdroje, číst obrázkové knihy – encyklopedie (6)
Učivo	Seznamování s literaturou – literatura pro děti, motivace k vyhledávání literárních předloh, četba na pokračování Základní literární pojmy: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka	Návštěvy knihovny, návštěvy divadelních představení, četba podle zájmu Základní literární pojmy: pověst, spisovatel, básník, kniha
Průřezová témata, přesahy	ŘV	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání)- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; řešení problémů
Výstup z RVP ŽŠS	Orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázků	
Školní výstup – žák by měl:	Rozlišovat různé texty – nápisy, návody (7)	Rozeznat návod v textu (7)
Učivo	Při praktických činnostech vyhledávání na výrobcích návody k použití	Nákupy zboží pro spotřebu, čtení návodu
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) -cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení řešení problémů	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení řešení problémů

Čtení 9. – 10. Ročník		
	9. ročník	10. ročník
Výstup z RVP ZŠ	Číst všechna tiskací i psací písmena	
Školní výstup – žák by měl:	Číst krátké i složitější věty (1) znát a číst všechna písmena (1.1) ; slabiky (1.2) ; slova i věty (1.3) ; číst slova s bě, pě, vě, mě (1.4)	Číst samostatně, plynule, bezchybně (1)
Učivo	Upevňování a systematizace vědomostí a dovedností získaných v předešlých ročnících; čtení slov s bě, pě, vě, mě	Praktické využití znalostí čtení – čtení nápisů, tabulí, časopisů, knih, apod.
Průřezová témata, přesahy		
Výstup z RVP ZŠ	Zvládat čtení krátkého jednoduchého textu	
Školní výstup – žák by měl:	Číst a pracovat samostatně (2)	Využívat všechny znalosti, samostatně číst s porozuměním (2)
Učivo	Čtení různých textů, krátkých pohádek, povídek, prohlubování čtenářských dovedností Globální čtení, sociální čtení	Čtení z knih, z časopisů, čítanky, kuchařské knihy, sociální čtení, globální čtení
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace) - cvičení sebeovládání, organizace vlastního času OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému	OSV- (Osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace)- cvičení sebeovládání, organizace vlastního času OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému
Výstup z RVP ZŠ	Orientovat se ve čteném textu	
Školní výstup – žák by měl:	Číst samostatně, vyhledávat ve čteném textu (3)	Číst plynule, orientovat se v textu, najít konec, začátek, slovo, větu (3)
Učivo	Plynulé hlasité čtení, samostatná práce, výběr, selektování, přiřazování	Využití dramatizace, didaktické hry, soutěže ve vyhledávání, orientace v textu

Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace) - cvičení sebeovládání, organizace vlastního času OSV – (osobnostní rozvoj – psychohygiena) - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému	OSV- (Osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace) - cvičení sebeovládání, organizace vlastního času OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému
Výstup z RVP ZŠ	Zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat snadný krátký text	
Školní výstup – žák by měl:	Číst a reprodukovat texty, pracovat samostatně s malou pomocí (4)	Využívat všechny znalosti, samostatně číst a reprodukovat i delší text (4)
Učivo	Rozlišení pojmu kniha a časopis, čtení různých textů se schopností reprodukovat poslech	Využití všech textů v knihách, čítankách, nápisech – schopnost samostatně vysvětlit
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj poznávacích schopností) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj poznávacích schopností) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování
Výstup z RVP ZŠ	Přednášet říkanky a básničky	
Školní výstup – žák by měl:	Recitovat delší texty (5)	Zapamatovat si delší text, správně vyslovovat, intonovat (5)
Učivo	Schopnost svými slovy reprodukovat, popsat text, který se učí	Dramatizace, využití PC
Průřezová témata, přesahy	HV - správná intonace, dechová cvičení OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj poznávacích schopností) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj - spolupráce a soutěživost) - rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci; rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci	HV- správná intonace, dechová cvičení OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj poznávacích schopností)- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj - spolupráce a soutěživost) - rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci; rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci
Výstup z RVP ZŠ	Získat pozitivní vztah k literatuře	
Školní výstup – žák by měl:	Navštěvovat kulturní akce (6) ; číst se zájmem přiměřenou literaturu (6.1)	Zapojovat se do dění ve škole i mimo – účastnit se literární soutěže pro speciální školy (6)

Učivo	Návštěvy kulturních akcí, účast na soutěžích, dramatizace filmového představení Základní literární pojmy: čtenář, divadlo	Nácvik na různá vystoupení, rozvoj vědomostí o kultuře a literatuře, vytváření pozitivních emocí Základní literární pojmy: film, herec
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika) - vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, respektování OSV – (Sociální rozvoj - mezilidské vztahy) - péče o dobré vztahy, respekt, pomoc, podpora	OSV - (Morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika) - vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, respektování OSV – (Sociální rozvoj - mezilidské vztahy) - péče o dobré vztahy, respekt, pomoc, podpora
Výstup z RVP ZŠ	Orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázků	
Školní výstup – žák by měl:	Orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázku (7)	Orientovat se v návodu podle obrázku a dle svých schopností i podle textu (7)
Učivo	Využití kuchařek – vaření podle návodu, obsluha spotřebičů	Čtení návodů k různým činnostem a návodů k použití na obalech výrobků
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – řešení problémů	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – řešení problémů

Psaní (1. – 10. ročník)

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět Psaní byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace.

Součástí výuky psaní je rozvíjení grafických a grafomotorických schopností žáků, rozvíjení hrubé i jemné motoriky. Vyučovací hodiny dělíme na menší časové úseky, aby bylo psaní procvičováno několikrát týdně. Soustavně dbáme na správný úchop psacího náčiní a správné sezení při psaní.

Při rozvíjení grafických dovedností začínáme od velkých tvarů a průpravných cviků, které se postupně zmenšují a zpřesňují.

Psaní malých písmen a tvarů hůlkového písma probíhá souběžně s nácvikem čtení.

Žáci, kteří vzhledem k těžkému postižení či nejruznějším grafomotorickým obtížím nezvládnou psací podobu písma budou psát pouze hůlkovým písmem (viz. Metodika hůlkové písanky), které je také využito ve čtení globální metodou.

Nácvik psaní je pozvolný, (velice důležité je časté opakování a fixace tvarů) rozložený do deseti ročníků.

Cílové zaměření předmětu:

- srozumitelné vyjadřování písemnou formou – používání psaného textu v komunikaci s okolím
- osvojení techniky psaní
- zvládání opisu jednoduchého textu, psaní krátkých slov i podle diktátu
- praktické využití získané dovednosti psaní (podpis, adresa)

Začlenění průřezových témat:

V předmětu psaní jsou začleněna průřezová témata z OSV

Osobnostní a sociální výchova (OSV) – tematické okruhy:

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj Schopnosti poznávání** – *cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování; řešení problémů*
- **Psychohygienu** – *dovednosti pro pozitivní naladění mysli, dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace)*
- **Seberegulace a sebeorganizace** – *cvičení sebeovládání; organizace vlastního času*
- **Sebepoznání a sebepojetí** – *já jako zdroj informací o sobě*

Hodnocení předmětu: Žák bude hodnocen podle toho, jakých dovedností získal v daném ročníku s přihlédnutím na školní výstupy.

Časová dotace: Předmět Psaní vyučujeme v 1.-10. ročníku 2 hodiny týdně, přičemž v 5., 6. a 10. ročníku je výuka psaní posílena o jednu disponibilní hodinu z časové dotace kvůli prohloubení a posílení učiva.

Forma: Vyučovací metody vychází z didaktických zásad - přiměřenosti, posloupnosti, názornosti a systematičnosti. Vedeme k rozvoji emocionálního a estetického cítění, schopnosti individuálně posoudit výsledky vlastní práce. Vytváříme správné hygienické návyky. Používáme formy práce individuální, frontální i skupinové, využíváme didaktické hry, dramatizaci, výukové programy na PC.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Psaní jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- využíváme pracovní sešity, pracovní listy, názorné pomůcky, psací tabulky, fólie na psaní – **žák používá pracovní sešity, písanky a jiné učební pomůcky**
- zařazujeme didaktické hry na rozvoj motoriky
- slovním povzbuzováním oceňujeme každý projev snahy o lepší výsledek ve psaní – **žák chápe pochvalu jako motivaci k dalšímu psaní**
- pomocí názoru a rozvíjením smyslového vnímání vytváříme podmínky pro plnění úkolů v hodinách psaní – **žák plní zadané grafomotorické úkoly**
- zábavnou formou výuky psaní a častým střídáním činností se snažíme udržet pozornost žáků – **žák se snaží o koncentraci na psaní**
- využíváme výukové programy na PC – **žák vyhledává písmena na klávesnici PC a pracuje s programem Microsoft Word**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu psaní jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- zařazujeme úkoly, které směřují k porozumění slovních pokynů (př. vezmi si tužku) – **žák plní zadané slovní pokyny při výuce psaní**
- nacvičujeme psaní od grafomotorických cvičení až po vlastní psaní - vytváříme situace, v nichž žák uplatňuje dovednost ústního a jednoduchého písemného projevu (formy společenského styku) – **žák zvládá jednoduchou formu písemné komunikace**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu psaní jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- zařazujeme práci ve skupinách a tím rozvíjíme sociální dovednosti potřebné k týmové práci

Kompetence pracovní:

Na úrovni předmětu psaní jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- soustavným opakováním a kontrolou upevňujeme hygienické návyky a sebeobslužné činnosti dle žakových možností – **žák uplatňuje hygienické návyky při psaní (sklon sešitu, čistota rukou, čistota pracovní plochy...)**
- praktickými činnostmi u žáků utváříme pracovní dovednosti (př. ořezat tužku, smýt si tabulku)
- vysvětlováním a praktickými činnostmi nacvičujeme u žáků správné užití materiálů, nástrojů, techniky – **žák správně používá psací potřeby a jiné pomůcky**
- vhodným výběrem činností a kladným přístupem udržujeme pozornost a chuť pracovat
- pravidelným hodnocením kladných i záporných výsledků práce a rozbořením činnosti posilujeme u žáků schopnost přijímat hodnocení výsledků psaní – **žák zhodnotí výsledek svého grafického projevu**

Psaní 1. – 3. ročník			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník
Výstup z RVP ZŠS	Dodržovat správné držení psacího náčiní		
Školní výstup – žák by měl:	Správně sedět u psaní, správně zacházet s psacím náčiním (1)	Správně sedět u psaní, správně zacházet s psacím náčiním (1)	Správně sedět u psaní, správně zacházet s psacím náčiním (1)
Učivo	Rozvoj psychomotorických schopností a jemné motoriky; motivace k výuce psaní - dětské a didaktické hry, uvolňovací cvičení, průpravné cviky s vhodnou motivací; nácvik správného držení psacího náčiní - čmárání kreslení obkreslování	Rozvoj psychomotorických schopností a jemné motoriky; motivace k výuce psaní - dětské a didaktické hry, uvolňovací cvičení, průpravné cviky s vhodnou motivací; nácvik správného držení psacího náčiní - čmárání kreslení obkreslování	Rozvoj psychomotorických schopností a jemné motoriky; motivace k výuce psaní - dětské a didaktické hry, uvolňovací cvičení, průpravné cviky s vhodnou motivací; nácvik správného držení psacího náčiní - čmárání kreslení obkreslování
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění; cvičení dovednosti zapamatování	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění; cvičení dovednosti zapamatování	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění; cvičení dovednosti zapamatování
Výstup z RVP ZŠS	Vyvodit písmena podle obrázků		
Školní výstup – žák by měl:	Pojmenovat obrázek, vyjmenovat co je na obrázku (2)	Pracovat se složitějšími obrázky, vyhledávat obrázek podle písmena (př. A – auto), vyvozovat písmena podle jednotlivých obrázků (2)	Najít obrázek podle začátečního písmene, vyhledávat napsané tiskací písmeno M, L, O, I, A (2)
Učivo	Rozvoj slovní zásoby, použití dětských knih s jednoduchými obrázky (leporela), vedení k samostatnému projevu	Orientace na ploše i na řádku. Práce s knihou, s pracovními sešity rozvoj psychomotorických schopností	Obohacováním a rozšiřováním slovní zásoby, rozvoj správné výslovnosti, upevňování poznatků, vyhledávání slov, která začínají na písmeno M, L, O, I, A
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení

	smyslového vnímání, pozornosti, soustředění	smyslového vnímání, pozornosti, soustředění	smyslového vnímání, pozornosti, soustředění
Výstup z RVP ZŠS	Odlišovat délku samohlásek		
Školní výstup – žák by měl:	Rozpoznávat samohlásku jako spojku (3)	Určit samohlásku A, I (3)	Odlišit délku samohlásek v krátkém slově (máma, mám,...) (3)
Učivo	Samohlásky jako spojky mezi jednotlivými obrázky, použití didaktických her a názorných pomůcek	Rozvíjení fonemického sluchu, sluchová cvičení, kolektivní hry na rozvoj sluchového vnímání, využití ozvučených hraček	Vyhledávání, hra na tělo, rytmizace, rozpoznávání samohlásek, vyhledávání dlouhých a krátkých samohlásek, jejich řazení, selekce
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění
Výstup z RVP ZŠS	Psát velká hůlková písmena		
Školní výstup – žák by měl:	Nakreslit jednoduchý tvar podle předlohy, držet správně tužku (4)	Opsat podle předlohy různé tvary – vlnovky, čáry, horní a dolní oblouky, správně držet psací náčiní (4)	Opsat podle předlohy písmena A, O, I, L, M správně držet psací náčiní (4)
Učivo	Rozvoj grafomotoriky, čmárání, kroužení, grafomotorická cvičení, použití pracovních sešitů, písanek pro předškoláky Alternativní nácvik psaní – psaní písmen A, I	Rozvíjení jemné motoriky, grafomotoriky nervosvalové koordinace, uvolňovací cvičení, didaktické hry Alternativní nácvik psaní – psaní písmen E, O, U, M	Uvolňovací cvičení, orientace na ploše a na řádku, udržení linky, nácvik jednotlivých písmen podle předlohy, později bez předlohy Alternativní nácvik psaní – psaní L, V, T
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti; cvičení dovednosti zapamatování	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti; cvičení dovednosti zapamatování	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti; cvičení dovednosti zapamatování
Výstup z RVP ZŠS	Psát a spojovat písmena a tvořit slabiky		
Školní výstup – žák by měl:	Správně držet psací náčiní, psát jednoduché tvary (5) Psát písmena e, i (5.1)	Psát písmena m, M, l, u (5)	Psát slabiky s procvičovanými písmeny se snadnými spojovacími tahy (ma, me, ..., la, le..) (5) Psát písmena v, o, O, a, A (5.1)

Učivo	Grafomotorická cvičení, rozvíjení jemné motoriky, využití pracovních listů pro předškoláky	Směrová orientace na stránce i v řádku, použití didaktických pomůcek při nácvičování psaní, vyhledávání slov, která obsahují daná písmena, využití počítačových programů	Rozpoznávání hlásek, písmen, slabik, psaní podle nápodoby přepis, opis
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti
Výstup z RVP ZŠ	Zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním		
Školní výstup – žák by měl:	Správně zacházet s psacím náčiním, dodržovat hygienické návyky spojené s psaním, správně sedět (6)	Správně zacházet s psacím náčiním, dodržovat hygienické návyky spojené s psaním, správně sedět (6)	Správně zacházet s psacím náčiním, dodržovat hygienické návyky spojené s psaním, správně sedět (6)
Učivo	Rozvíjení psychomotorických schopností, jemné motoriky, nervosvalové koordinace, dodržování čistoty pracovního místa, sešitů, rukou, dbáme na úpravu v sešitech, pořádku na pracovní ploše, dodržování správného sezení, sklon sešitu	Rozvíjení psychomotorických schopností, jemné motoriky, nervosvalové koordinace, dodržování čistoty pracovního místa, sešitů, rukou, dbáme na úpravu v sešitech, pořádku na pracovní ploše, dodržování správného sezení, sklon sešitu	Rozvíjení psychomotorických schopností, jemné motoriky, nervosvalové koordinace, dodržování čistoty pracovního místa, sešitů, rukou, dbáme na úpravu v sešitech, pořádku na pracovní ploše, dodržování správného sezení, sklon sešitu
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - psychohygiena) - dovednosti pro pozitivní naladění mysli, dovednosti zvládání stresových situací	OSV- (Osobnostní rozvoj - psychohygiena) - dovednosti pro pozitivní naladění mysli, dovednosti zvládání stresových situací	OSV- (Osobnostní rozvoj - psychohygiena) - dovednosti pro pozitivní naladění mysli, dovednosti zvládání stresových situací
Výstup z RVP ZŠ	Napsat hůlkovým písmem své jméno		
Školní výstup – žák by měl:	Znát tištěnou podobu svého jména (7)	Poznat své jméno a podle předlohy ho opsat (7)	Dodržovat pořadí a úplnost písmen ve jméně, samostatně ho napsat (7)
Učivo	Seznámení s tištěnou podobou vlastního jména, využití počítačových programů, výstřižky z časopisů, novin, skládačky	Využití didaktických her, vyhledávání písmen, které obsahuje jméno, skládání písmen do jmen, vyhledávání celého jména, opis	Opis, přepisy, vyhledávání, samostatné psaní

Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování; cvičení pozornosti a soustředění	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování
----------------------------------	---	---	---

Psaní 4. – 6. ročník

	4. ročník	5. ročník	6. ročník
Výstup z RVP ZŠ	Psát písmena, která umí číst		
Školní výstup – žák by měl:	Psát písmena, která umí číst – V, t, y, s, j, n, p (1)	Psát písmena písmena, která se učí číst – š, d, z, k, ž, b (1)	Psát písmena, která umí číst – C, r, č, h, ou, C, Č, I, N, Ž(1)
Učivo	Psaní písmen, která žáci umí číst, psaní podle předlohy i samostatně podle diktátu, psaní do písanek, pracovních sešitů	Opis a přepis písmen, vyhledávání známých písmen	Psaní do písanek, opis a přepis
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování	OSV - (Osobnostní rozvoj - psychohygienu) - dovednosti pro pozitivní naladění mysli; dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace)	OSV- (Osobnostní rozvoj- psychohygienu) - dovednosti pro pozitivní naladění mysli; dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace)
Výstup z RVP ZŠ	Opisovat a přepisovat slabiky a jednoduchá slova		
Školní výstup – žák by měl:	Opsat a přepsat písmena a slabiky z probraných písmen (2)	Opsat a přepsat slabiky a jednoduchá slova (2)	Opsat psací písmo, přepsat tištěný text (2)
Učivo	Opis a přepis slabik a slov se snadným hláskovým složením; psaní slovních spojení	Psaní písmen podle předlohy, psaní slov se snadným hláskovým složením	Opisování psacího písma, přepisování tištěného textu, používání jednoduchých textů pro děti
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování
Výstup z RVP ZŠ	Ovládat psaní hůlkového písma		
Školní výstup – žák by měl:	Rozlišit hůlkové a psací písmo, přečíst písmena, slabiky, krátká slova	Napodobit, opsat texty psané hůlkovým písmem, psát slabiky,	Opsat tvary hůlkových písmen, opsat krátká slova, dodržovat správné pořadí

	psaná hůlkovým písmem (3)	písmena podle diktátu (3)	písmen, psát podle diktátu (3)
Učivo	Psaní hůlkového písma dle obtížnosti (viz. hůlková písanka); Didaktické hry k rozpoznávání písmen, použití knih a časopisů pro děti, vyhledávání slov s určenými písmeny	Rozvoj jemné motoriky, napodobování hůlkového písma, psaní na tabulky, papíry velkých formátů, tabuli i do sešitů	Orientace v textu, udržení linky, selekce písmen
Průřezová témata, přesahy	OSV - (Osobnostní rozvoj-seberegulace a sebeorganizace) - cvičení sebeovládání; organizace vlastního času	OSV - (Osobnostní rozvoj-seberegulace a sebeorganizace) - cvičení sebeovládání; organizace vlastního času	OSV - (Osobnostní rozvoj-seberegulace a sebeorganizace) - cvičení sebeovládání; organizace vlastního času
Výstup z RVP ZŠS	Psát písmena a slabiky podle diktátu		
Školní výstup – žák by měl:	Psát písmena podle diktátu (4)	Psát písmena (4); psát slabiky podle diktátu (4.1)	Psát písmena(4); psát slabiky (4.1); psát krátká slova podle diktátu (4.2)
Učivo	Diktát nových písmen a slabik s těmito písmeny	Rozvoj sluchového vnímání, práce s počítačovými programy; Diktát nových písmen a slabik s těmito písmeny	Rozvoj sluchového vnímání, práce s počítačovými programy, rozvoj syntézy a analýzy; Diktát nových písmen a slabik s těmito písmeny
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování, cvičení pozornosti a soustředění	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování, cvičení pozornosti a soustředění	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování, cvičení pozornosti a soustředění
Výstup z RVP ZŠS:	Opsat číslice		
Školní výstup – žák by měl:	Dokázat určit číslice 1, 2, 3, 4, 5 napodobovat tvary (5)	Opisovat číslice 1 – 5 (5)	Opisovat číslice 1 – 10 (5)
Učivo	Průpravná a grafomotorická cvičení, didaktické hry	Vpisování do řádků a na linku, obtahování číslic, samostatné napodobování číslic	Vpisování do řádků a na linku, obtahování číslic, samostatné napodobování číslic
Průřezová témata, přesahy	Matematika – psaní číslic OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj	Matematika – psaní číslic OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj	Matematika – psaní číslic OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj

	schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování, cvičení pozornosti a soustředění	schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování, cvičení pozornosti a soustředění	schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování, cvičení pozornosti a soustředění
--	---	---	---

	7. ročník	8. ročník
Výstup z RVP ZŠS:	Dbát na čitelný písemný projev	
Školní výstup – žák by měl:	Psát úpravně a čitelně (1); dodržovat mezery mezi slovy (1.1)	Rozlišovat tvary, velikost, štihlou písmu (1)
Učivo	Zpřesňování tvarů písmen i číslic, individuální docvičování	Rozlišování velikosti štíhlosti písmen
Průřezová témata, přesahy	Matematika – psaní číslic OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení dovedností zapamatování; cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení dovedností zapamatování; cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění
Výstup z RVP ZŠS:	Psát slabiky a jednoduchá slova i podle diktátu	
Školní výstup – žák by měl:	Psát podle diktátu písmena (2); slabiky (2.1); slova (2.2)	Psát podle diktátu slova (2); krátké věty (2.1)
Učivo	Rozvíjení sluchové syntézy a analýzy, vytleskávání slabik, rytmičování, grafické znázornění slov; psaní písmen f, g, ch, ř, U, E, J, H, K, P ; diktát snadných dvouslabičných slov	Rozvíjení sluchové syntézy a analýzy, vytleskávání slabik, rytmičování, grafické znázornění slov; psaní písmen B, R, Ř, T, F, S, Š, L, D ; diktát snadných dvouslabičných slov; slova se skupinami di, ti, ni – dy, ty, ny; dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
Průřezová témata, přesahy	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení dovedností zapamatování, cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení dovedností zapamatování, cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění
Výstup z RVP ZŠS	Opsat slova a jednoduché věty	
Školní výstup – žák by měl:	Opsat zadaná jednoduchá slova (3); opsat věty (3.1)	Opsat krátké věty a slovní spojení (3)

Učivo	Využití předloh pro psaní, použití písanek	Bezchybné opisování zadaných textů, správný tvar písmen
Průřezová témata, přesahy	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů, cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů, cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění
Výstup z RVP ZŠ	Napsat nebo opsat jednoduché sdělení podle předlohy	
Školní výstup – žák by měl:	Psát nebo opisovat podle předlohy (4)	Psát i obtížnější spoje, opsat jednoduchý text (4)
Učivo	Psaní do sešitu a do písanek podle předlohy, správná úprava písma Opis slov	Čitelné písmo, stálé používání grafomotorických uvolňovacích cvičení na jemnou motoriku a procvičování ruky Opis jednoduchého textu
Průřezová témata, přesahy	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení dovedností zapamatování, cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení dovedností zapamatování, cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění
Výstup z RVP ZŠ:	Přepsat krátký jednoduchý text	
Školní výstup – žák by měl:	Přepsat jednoduchou větu bez chyb (5)	Přepsat delší větu bez chyb (5)
Učivo	Psaní nápisů pod obrázky, přepisování textů z časopisů, knih, písanek Přepis slov – převedení tištěných písmen do psané podoby, psaní na PC	Přepisování vět se slovními spojeními, vytváření vět, přepis z tabule, psaní na PC
Průřezová témata, přesahy	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení dovedností zapamatování, cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění Informatika	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení dovedností zapamatování, cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění Informatika
Výstup z RVP ZŠ	Podepsat se psacím písmem	
Školní výstup – žák by měl:	Znát všechna písmena i hlásky svého jména i příjmení (6)	Podle předlohy napsat jméno a příjmení, vyhledat svoje jméno z několika jiných (6)
Učivo	Procvičování všech písmen, vyhledávání písmen,	Psaní jména podle předlohy, rozlišení jména a příjmení,

	ze kterých se skládá jméno	vyhledávání svého jména z několika jiných, nácvik podpisu bez předlohy
Průřezová témata, přesahy	OSV - (Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí) - já jako zdroj informací o sobě	OSV - (Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí) - já jako zdroj informací o sobě
Výstup z RVP ZŠS	Napsat nebo opsat běžné písemnosti – adresu, přání, dopis podle vzoru	
Školní výstup – žák by měl:	Napsat nápis pod obrázek (7)	Za pomoci vyplnit jednoduchý dotazník (7) a napsat adresu (7.1)
Učivo	Pojmenovávání obrázků, psaní jednoduchých textů pod obrázky	Vyplňování dotazníků – schopnost porozumět dotazu a odpovědět písemně, psaní adresy a krátké korespondence; psaní pomocí PC
Průřezová témata, přesahy	OSV - (Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí) - já jako zdroj informací o sobě	OSV - (Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí) - já jako zdroj informací o sobě
Výstup z RVP ZŠS	Psaní číslic i podle nápovědy	
Školní výstup – žák by měl:	Znát číslice 1 – 20 (8); umět je napsat (8.1)	Znát číslice od 1 do 100 (8); umět je opsat (8.1)
Učivo	Využití počtů, psaní příkladů, práce s pracovním sešitem, psaní číslic	Využití počítačových programů, vyhledávání číslic podle diktátu, psaní na řádek, psaní číslic
Průřezová témata, přesahy	Matematika	matematika

	9. ročník	10. ročník
Výstup z RVP ZŠS	Dbát na čitelný písemný projev	
Školní výstup – žák by měl:	Napsat větu se správnými mezerami mezi slovy (1)	Psát úhledně a čitelně (1)
Učivo	Psaní snadných vět, docvičování obtížných spoju	Praktické použití získaných znalostí a dovedností, samostatný písemný projev
Průřezová témata,	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení

přesahy	poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování	smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
Výstup z RVP ZŠS	Psát slabiky a jednoduchá slova i podle diktátu	
Školní výstup – žák by měl:	Psát podle diktátu slova (2); a krátké věty (2.1)	Psát podle diktátu slova (2); a krátké věty (2.1)
Učivo	Vnímání délky samohlásek, rozčlenění slova na slabiky, diktát snadných dvouslabičných slov	Diktát krátkých vět, procvičování a opakování naučeného
Průřezová témata, přesahy	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování
Výstup z RVP ZŠS	Opsat slova a jednoduché věty	
Školní výstup – žák by měl:	Opsat slova a věty (3)	Opsat slova a věty (3)
Učivo	Bezchybné opisování se správnou diakritikou, délkou hlásek i rozdělením věty Opis slov a vět, psaní na PC	Bezchybné opisování se správnou diakritikou, délkou hlásek i rozdělením věty Opis slov a vět, psaní na PC
Průřezová témata, přesahy	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Informatika	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Informatika
Výstup z RVP ZŠS:	Napsat nebo opsat jednoduché sdělení podle předlohy	
Školní výstup – žák by měl:	Napsat, opsat složitější text s porozuměním psaného (4)	Napsat všechna písmena malé i velké abecedy (4); Opsat bezchybně text (4.1)
Učivo	Procvičování schopnosti soustředit se na výkon, snaha o co nejlepší výsledek – vhodná motivace, užití textů z různých zdrojů – noviny, časopisy, učebnice, rozlišování tiskacího a psacího písma	Procvičování schopnosti soustředit se na výkon, snaha o co nejlepší výsledek – vhodná motivace, užití textů z různých zdrojů – noviny, časopisy, učebnice, rozlišování tiskacího a psacího písma
Průřezová témata, přesahy	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

Výstup z RVP ZŠS	Přepsat krátký jednoduchý text	
Školní výstup – žák by měl:	Přepsat krátký jednoduchý text (5)	Pracovat samostatně při přepisu textu (5)
Učivo	Zvyšování kvality a rychlosti písma, psaní bez chyb, správná diakritika, rozdělování slov, využívání všech textů, nápisů, Přepis tištěného do psací podoby	Zvyšování kvality a rychlosti písma, psaní bez chyb, správná diakritika, rozdělování slov, využívání všech textů, nápisů, Přepis tištěného do psací podoby
Průřezová témata, přesahy	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení dovedností zapamatování, cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení dovedností zapamatování, cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění
Výstup z RVP ZŠS:	Podepsat se psacím písmem	
Školní výstup – žák by měl:	Samostatně zvládat podpis psacím písmem (6)	Samostatně zvládat podpis psacím písmem (6)
Učivo	Podepisování sešitů, učebnic, pracovních listů, bezchybné zvládnutí podpisu	Podepisování sešitů, učebnic, pracovních listů, bezchybné zvládnutí podpisu
Průřezová témata, přesahy	Člověk a společnost	Člověk a společnost
Výstup z RVP ZŠS	Napsat nebo opsat běžné písemnosti – adresu, přání, dopis podle vzoru	
Školní výstup – žák by měl:	Napsat nebo opsat adresu, pohlednici, přání (dle individuálních schopností) (7)	Napsat nebo opsat adresu, pohlednici, přání (dle individuálních schopností) (7)
Učivo	Nácvik psaní adresy podle předlohy na pohlednici nebo dopis, vyplňování adresy na předepsaný formulář, psaní krátkých textů na pohlednici k svátku, Vánocům, ...	Nácvik psaní adresy podle předlohy na pohlednici nebo dopis, vyplňování adresy na předepsaný formulář, psaní krátkých textů na pohlednici k svátku, Vánocům, ...
Průřezová témata, přesahy	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů Člověk a společnost	OSV - (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů Člověk a společnost
Výstup z RVP ZŠS	Psaní číslic i podle nápovědy	
Školní výstup – žák by měl:	Napsat číslice do 100 i podle nápovědy (8)	Napsat číslice do 100 i podle nápovědy (8)

Učivo	Využití didaktických her, společenských her, pracovních sešitů a počítačových programů	Psaní číslíc na adresy, do sešitů, praktické využití znalostí
Průřezová témata, přesahy	Matematika	Matematika

Řečová výchova (1. – 10. ročník)

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět Řečová výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace.

Řečová výchova zahrnuje rozvíjení komunikačních dovedností i schopností, které jsou předpokladem úspěšné sociální adaptace a integrace dětí i jejich dalšího vzdělávání. Prolíná všemi předměty i všemi ročníky a zaměřuje se na dechová, hlasová a artikulační cvičení, výslovnost, intonaci, rytmizaci. Dále pak na rozšiřování slovní zásoby, rozvoj komunikace jako prostředku orientace v sociálních situacích a vytváření základních komunikačních pravidel.

Vzhledem k tomu, že převážná většina žáků speciálních základních škol má vadu řeči, jde řečová výchova ruku v ruce s logopedickou péčí, která má svoji nezastupitelnou úlohu ve vzdělávacím procesu speciálního školství.

Cílové zaměření předmětu:

- rozvíjení řečových schopností a poznávacích procesů
- dorozumívání se se svým okolím verbální či neverbální formou, sdělování názorů
- získávání základních dovedností pro pochopení čteného textu
- zvládání orientace v jednoduchých textech
- motivace ke čtení a rozvíjení schopnosti reprodukovat krátký text
- výchova ke čtenářské gramotnosti
- důraz na praktické dovednosti

Začlenění průřezových témat:

V předmětu řečová výchova jsou začleněna průřezová témata z **OSV, MV**

Osobnostní a sociální výchova (OSV) – tématické okruhy

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopnosti poznávání** – *cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění; cvičení dovedností zapamatování*
- **Seberegulace a sebeorganizace** – *cvičení sebeovládání*
- **Psychohygiena** – *dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; zvládání stresových situací*
- **Sebepoznání a sebepojetí** – *já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; druhí jako zdroj informací o mně*

Sociální rozvoj

- **Komunikace** – *dovednosti pro sdělování verbální a neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikace v různých situacích (pozdrav, prosba, informování, žádost, vysvětlování)*
- **Mezilidské vztahy** – *péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše třída*
- **Spolupráce a soutěživost** – *rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů)*
- **Poznávací schopnosti** – *vzájemné poznávání se ve skupině*

Morální rozvoj

- **Hodnoty, postoje, praktická etika** – *vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování*

Multikulturní

výchova

(MV)

-

tématický

okruh

- **Lidské vztahy** – *uplatňování principu slušného chování*

Hodnocení žáka v předmětu: Žák bude hodnocen podle toho, jakých dovedností a vědomostí získal v daném ročníku s přihlédnutím na školní výstupy.

Časová dotace: Předmět Řečová výchova vyučujeme v 1.-10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- v 1.- 6. ročníku dvě hodiny týdně
- v 7.- 10. ročníku jedna hodina týdně

Forma: Vyučovací metody vychází z didaktických zásad názornosti, posloupnosti, přiměřenosti. Používáme takové metody, aby podporovaly zejména rozvoj slovní zásoby, komunikačních dovedností spolu s rozvíjením smyslového vnímání, pozornosti a schopnosti udržet pozornost.

Zařazujeme aktivity zaměřené na styk s veřejností, vytváříme prostor pro samostatný verbální projev - aktivní účastí na různých vystoupeních. Simulujeme situace, které je nutno řešit, nacvičujeme kulturu mluveného projevu. Motivujeme k stále lepším výsledkům pravidelným hodnocením činností. Provádíme řízené rozhovory, dramatizace, vyprávění podle otázek i samostatně.

Ve značné míře využíváme filmová i divadelní představení a kulturní akce pořádané městem i školami.

Všechny metody a formy jsou používány s ohledem na věk i individualitu žáků.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu řečová výchova jsou pro utváření a rozvoj využity tyto postupy:

- využíváme učebnice, pracovní sešity, pracovní listy – **žák používá učební materiály a pomůcky**
- ve velké míře pracujeme s knihami, časopisy, dětskou i naučnou literaturou – **žák pracuje s knihami**
- snažíme se o koncentraci a soustředěnost na danou činnost při didaktických hrách (př. kukačko zakukej) – **žák se koncentruje na danou činnost**
- didaktickými hrami (př. pexeso, co se změnilo ve třídě), říkankami, rytmizací písní procvičujeme paměť
- modelovými situacemi nacvičujeme a seznamujeme s novými termíny, znaky, symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života – **žák používá znaky a symboly v praktickém životě**
- praktickými činnostmi, exkurzemi uplatňujeme získané znalosti i zkušenosti v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu řečová výchova jsou pro utváření a rozvoj využity tyto postupy:

- častou motivací podporujeme vztah ke školní práci, při neúspěšném řešení se nenechat odradit nezdarem
- dramatizací nacvičujeme různé situace, které jsou důležité k řešení problémů v běžném životě

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu řečová výchova jsou pro utváření a rozvoj využity tyto postupy:

- formou didaktických her, četbou a dramatizací vytváříme základní představy o vztazích mezi lidmi – **žák se orientuje ve vztazích mezi lidmi**
- exkurzemi směřujeme žáky k podílení se na jednoduchých sociálních aktivitách – **žák se podílí na jednoduchých sociálních aktivitách**
- v praxi a při školních akcích uplatňujeme základní návyky společenského chování (kino, dovadlo) – **žák na veřejnosti uplatňuje správné návyky společenského chování**
- osobním příkladem, formou her, relaxací navazujeme kladné vztahy mezi vrstevníky

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu řečová výchova jsou pro utváření a rozvoj využity tyto postupy:

- pomocí praktických cvičení vytváříme komunikační schopnosti a schopnosti porozumět verbálnímu projevu – **žák rozumí slovnímu sdělení a odpovídá na otázky**
- rozhovorem rozvíjíme potřebu vyjadřovat své pocity, prožitky, nálady – **žák vyjádří pocity a prožitky**
- manipulační činností s obrázkovým materiálem a slovním vysvětlením, popisem přispíváme k porozumění slovních pokynů, symbolů
- komunikativní dovednosti podporujeme denním kontaktem (odpovědi na otázky, sdělování vlastních zkušeností, formy společenského styku, pojmenovávání věcí a jevů denní potřeby)

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu řečová výchova jsou pro utváření a rozvoj využity tyto postupy:

- formou didaktických her a kolektivních cvičení rozvíjíme základní společenská pravidla a jejich dodržování – **žák dodržuje základní společenská pravidla při kolektivních hrách**
- různými společenskými aktivitami (vystoupení na veřejnosti, účast na společenských akcích) pěstujeme návyky pro společenský styk – **žák vystupuje na veřejnosti při školních akcích a chová se dle společenských norem**
- využíváme četbu, televizi, sledování pohádek i různých pořadů k vytváření povědomí o základních právech a povinnostech – **žák si uvědomuje základní práva a povinnosti, odliší dobro a zlo a zná důsledek negativního chování**

Řečová výchova 1. – 3. ročník

Výstup z RVP ZŠS	Školní výstup - Žák by měl:	Učivo:	Průřezová témata, přesahy
Reprodukovat jednoduché říkanky a básničky	Přednést jednoduché říkanky (1)	Seznámení s knihou; předčítání jednoduchých říkadel; rytinizace, dechová, hlasová a artikulační cvičení; práce s hlasem; napodobování zvuků; didaktické a společenské hry; rozvoj paměti opakováním, procvičováním, přednes; organizace a účast na dětských vystoupeních – vánoční besídky, recitační soutěže	OSV – (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace) – cvičení sebeovládání OSV – (Sociální rozvoj – mezilidské vztahy) – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy OSV – (Sociální rozvoj – spolupráce a soutěživost) – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci
Odpovídat na otázky slovem, větou	Reagovat na otázky dle svých komunikačních schopností (2)	Rozvoj slovní zásoby; pojmenovávání a poznávání všech předmětů i jevů ve třídě,	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i

		ve škole, doma, venku, apod. ...; poznávání otázky (věty tázací), odpovědi na jednoduché, později složitější věty; nácvik správné výslovnosti, krátké hry na otázky a odpovědi Výslovnost, intonace, rytmizace Edukace a reedukace řeči, rozvíjení fonemického sluchu	neverbální (technika řeči, výraz řeči)
Dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů	Koncentrovat se na poslech, udržet pozornost (3)	Využití televizních programů pro děti; četba krátkých pohádek; návštěvy divadelních představení; poslech předčítaného textu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému

Popsat jednoduché obrázky	Utvořit krátkou větu – popsat obrázek svými slovy (4) ; správně vyslovovat (4.1)	Řeč – zvukové prostředky řeči (tempo, melodie), rozvoj slovní zásoby, hlasová, dechová cvičení, použití různých nástrojů, stavba věty	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči)
Reprodukovat krátký text podle otázek	Svými slovy reprodukovat krátký text (5)	Vyprávění podle otázek, předčítání pohádek, příběhů, návštěvy divadelních představení, dramatizace	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – poznávací schopnosti) – vzájemné poznávání se ve skupině

Řečová výchova 4. – 6. ročník

Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Žák:	Žák by měl:		
Reprodukovat krátké texty podle jednoduché osnovy	Převyprávět krátký text podle jednoduché osnovy (1)	Rozvíjení slovní zásoby; cvičení na pozornost a soustředění; kolektivní hry založené na verbální komunikaci; práce s jednoduchým textem – vytváření osnovy – kolektivní práce	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální OSV – (Sociální rozvoj – Spolupráce a soutěživost) – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci; rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci OSV – (Sociální rozvoj – mezilidské vztahy) – vztahy a naše třída
Vyprávět zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh podle návodných otázek	Soustředit se na film či divadelní představení (2) ; reprodukovat zkráceně příběh podle otázek (2.1)	Pravidelné návštěvy představení pro děti, rozvoj sluchového i zrakového vnímání, postupné zvyšování nároků na pozornost a soustředění, rozvoj slovní zásoby, vyjadřování se ve větách, schopnost vytvořit krátkou smysluplnou	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální

		větu na základě pochopené otázky	
Vyprávět jednoduchý příběh podle obrázku	Samostatně převyprávět příběh podle ilustrace (3)	Využití různých obrázkových materiálů – časopisy, knihy, pracovní listy, návštěvy knihovny, vytváření pozitivního vztahu k ilustracím, vytváření nástěnek, motivace k dobrému výkonu, rozvoj smyslového vnímání	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální
Popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení za pomoci doprovodných otázek	Sestavit, vytvořit větu, jednoduše popsat skutečnost (4)	Vytváření slovní zásoby nutné pro vystižení popisu, odpovídat na návodní otázky (jaký je – přídavná jména, kolik má – číslovky, apod.) Výslovnost, intonace, rytmizace Edukace a reedukace řeči, rozvíjení fonemického sluchu	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální OSV – (Osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí) – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně
Domluvit se v běžných situacích	Komunikovat v běžných situacích (5)	Vytváření schopnosti komunikace mezi spolužáky, s dospělými na úrovni školy a později i mimo školu; didaktické hry; dramatizace; Rozvoj komunikace jako prostředek orientace	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (cvičení v neverbálním sdělování)

		v sociálních vztazích, alternativní a augmentativní způsoby komunikace	
Zvládat slovní formy společenského styku – pozdrav, prosba, poděkování	Samostatně poprosit, poděkovat, pozdravit (6)	Vytváření simulačních situací pro nácvik a fixaci formou společenského chování; eliminovat ostych; využívání společenské, kolektivní, didaktické hry; hodnocení a pozorování projevů spolužáků i dospělých	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích (pozdrav, prosba) MV – Lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování OSV – (Sociální rozvoj – mezilidské vztahy) – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy OSV – (Sociální rozvoj – spolupráce a soutěživost) – rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci
Dramatizovat jednoduchý krátký příběh z oblasti, která je žákům blízká	Zahrát krátký příběh (7)	Dramatizace, rozhovory, odpovědi na otázky, návštěvy divadelních představení, společenské hry, konverzační cvičení, artikulační cvičení	OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj

			schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika) – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování se
--	--	--	---

Řečová výchova 7. – 10. ročník

Očekávané výstupy z RVP ZŠS	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Žák:	Žák by měl:		
Dosáhnout srozumitelného mluveného projevu, širší slovní zásoby, snažit se o zřetelnou výslovnost	Domluvit se bez problému se spolužáky i dospělými (1)	Rozšiřování slovní zásoby, základy techniky mluveného projevu – správné dýchání, výslovnost, intonace a rytmičtější; edukace a reedukace řeči; rozvíjení fonemického sluchu; stavba věty; tvoření vět; správné užívání vět v běžné komunikaci	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální – technika řeči, výraz řeči
Používat věty se správnými gramatickými strukturami	V komunikaci používat správně gramaticky postavené věty (2) ; mluvit srozumitelně (2.1)	Základní komunikační pravidla, konverzační cvičení, tvorba otázek a odpovědí, správné dýchání, výslovnost, intonace, využití čtení, psaní a všech ostatních předmětů pro správné vyjadřování	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální – technika řeči, výraz řeči
Dbát na kulturu mluveného projevu	Vyjadřovat se slušně, bez použití vulgarismů (3) ; používat základní komunikační pravidla (3.1)	Využívání poslechu – pohádky, povídky, písničky, říkadla, básničky, sledování televizních programů pro děti – zaměření se na verbální komunikaci	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální MV – lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování
Komunikovat vhodně v běžných situacích a zvládat základní pravidla komunikace	Domluvit se v běžných situacích, komunikovat s vrstevníky i okolím (4)	Návštěvy různých institucí, vyřizování jednoduchých vzkazů nejprve na úrovni třídy, školy, později i mimo školu, nákupy v obchodech, vytváření modelových situací, opakování a plnění zadaných úkolů Základní komunikační pravidla	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích (informování, žádost, vysvětlování) OSV – (Sociální rozvoj – mezilidské vztahy) – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora

Popsat děje, jevy a osoby na obrázcích	Popsat děje, jevy a osoby na ilustraci (5)	Využívání názorných pomůcek, podněcování k samostatnému projevu, vytváření schopnosti k pochopení a chápání dějů, jevů a vytváření slovní zásoby k jejich popisu. Tvorba otázek a odpovědí	OSV – (Osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí) – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně
Vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity	Vyjadřovat své názory a postoje, své zážitky a pocity (6)	Rozvoj slovní zásoby, která umožňuje vyjadřovat své vlastní pocity, vytváření vlastních zážitků a prožitků, které vedou k emocionálnímu růstu, návštěvy kulturních akcí a následný popis prožitku Alternativní způsoby komunikace	OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) – zvládání stresových situací OSV – (Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika) – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování se

Převyprávět vyslechnutý, přiměřeně náročný příběh, divadelní nebo filmové představení	Podle svých schopností převyprávět příběh (7)	Četba pohádek, příběhů, povídek – rozvoj pozornosti, sluchového i zrakového vnímání, využití kulturních představení, návštěvy knihovny – výběr knih podle zájmu, výběr DVD, videa podle zájmu a následné vyprávění	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení zapamatování
Dramatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku	Zahrát roli v jednoduchém příběhu (8)	Dramatizace, využití mimojazykových prostředků (mimika, gesta) konverzační cvičení, rozvoj paměti, citové prožívání Alternativní způsoby komunikace	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální – cvičení v neverbálním sdělování OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – spolupráce a soutěživost)

Matematika (1. – 10. ročník)

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět Matematika vznikl ze vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace. Tento předmět je založen na praktických činnostech a dovednostech, které žáci nejčastěji využijí v běžném životě, posiluje rozvíjení paměti, logického myšlení a prostorové představivosti. Postupně se žáci seznamují s čísly, osvojují si postupy matematických operací, naučí se získávat číselné údaje a pracovat s nimi. Poznávají základní geometrické tvary a tělesa, naučí se používat matematické pomůcky včetně kalkulačků.

Obsah předmětu je rozdělen na tyto tematické okruhy:

- *Řazení a třídění předmětů*
- *Číslo a početní operace*
- *Závislosti, vztahy a práce s daty*
- *Základy geometrie*

Cílové zaměření předmětu:

- osvojování a chápání matematických postupů, zvládnutí základních matematických dovedností
- používání matematických symbolů (plus, mínus, krát...)
- rozvíjení samostatnosti, vytrvalosti a koncentrace pozornosti
- vytváření prostorové představivosti
- uplatnění matematických znalostí a dovedností v běžném životě (měření, porovnávání velikostí, manipulace s penězi při nákupech a finančních transakcích)
- rozvíjení spolupráce a komunikace při společném řešení úkolů
- zlepšování grafického projevu
- zvládnutí základních rýsovacích dovedností

Začlenění průřezových témat: V předmětu matematika je začleněno průřezové téma z OSV **Osobnostní a sociální výchova (OSV)** – tematické okruhy:

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopnosti poznávání** – *cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů*
- **Sociální rozvoj – Komunikace** – *cvičení pozorování; komunikace v různých situacích*

Hodnocení žáka v předmětu: Žák bude hodnocen podle toho, jakých dovedností, vědomostí získal v daném ročníku s přihlédnutím na školní výstupy.

Časová dotace: Předmět Matematika je vyučován v 1. - 10. ročníku s touto hodinovou dotací:

- 1. - 6. ročník 2 hodiny týdně
- 7. - 10. ročník 3 hodiny týdně

Forma: Výuka probíhá ve třídách, kde mohou žáci pracovat ve skupinách podle svých schopností. Žáci pracují svým tempem, každému se učitel individuálně věnuje. Slabší žáci jsou vedeni ke zvládnutí základních dovedností, aby splnili potřebné výstupy.

Žáci jsou vedeni k samostatnosti a sebekontrolě, učí se společně řešit dané problémy a spolupracovat ve skupinách. Do výuky jsou zařazovány didaktické hry, počítačové programy a počítačové soutěže.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu matematika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující postupy:

- využíváme pracovní sešity, pracovní listy, názorné pomůcky – **žák používá různý učební materiál**
- formou hry motivujeme žáky používat naučené početní operace v praxi
- zařazujeme didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání a využívání matematického jazyka a symboliky k používání v praxi – **žák používá matematický jazyk a symboliku v praxi**
- využíváme naučných výukových programů při práci s počítačem - **žák pracuje s výukovými matematickými programy na PC**
- zadáváním vhodných úloh podporujeme uplatňování matematických znalostí a dovedností v praktických situacích (měření, porovnávání velikosti, manipulace s penězi)

Kompetence k řešení problému

Na úrovni předmětu matematika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- předkládáme úkoly vycházející z reálného života, směřujeme žáky k samostatnému uvažování a řešení problémů dramatizací
- na modelových situacích rozvíjíme řešení matematických problémů s pomocí naučených stereotypů a získaných zkušeností - **žák řeší problémy matematického charakteru související s praktickým životem**
- směřujeme žáky k aplikaci osvědčených postupů v nových úlohách formou soutěže
- zařazováním činností zaměřených na rozvoj jemné motoriky, logického myšlení a chápání souvislostí rozvíjíme praktické dovednosti žáků (třídění prvků a předmětů podle různých kritérií)

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu matematika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- vlastním příkladem motivujeme žáky k užívání matematického jazyka a symboliky – **žák užívá matematický jazyk**
- formou jednoduchého dialogu učíme žáky jasně formulovat vlastní myšlenky a obhájit svoji práci
- didaktickými hrami rozvíjíme u žáků slovní zásobu, především správně se zeptat při nepochopení úkolu – **žák zformuluje otázku při nepochopení úkolu**
- při praktických činnostech rozvíjíme u žáků orientaci v jednoduchých tabulkách – **žák se orientuje v jednoduchých tabulkách**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu matematika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- formou hry rozvíjíme znalost práce s kalkulačkou – **žák při nákupech používá kalkulátor**
- v praktických cvičeních používáme měřidla, váhy, odměrky objemu

- názorem a osobní ukázkou vytváříme u žáků základní rýsovací dovednosti s použitím pravítka a kružítko – **žák správně a bezpečně používá pravítko a kružítko**
- vytváříme s žáky názorné pomůcky (geometrické tvary, tělesa) z různých materiálů (papír, dřevo, plast)
- rozvíjíme pracovní dovednosti při práci se stavebnicemi – **žák pracuje se stavebnicemi**
- modelovými situacemi rozvíjíme orientaci v čase, především správně si rozvrhnout práci
- při fiktivních i praktických nákupech rozvíjíme početní úkony ke kalkulaci nákupu (kolik budu potřebovat peněz, zkontrolovat vrácení peněz)

Matematika – číslo a početní operace			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník
Výstup z RVP ZŠS:	Číst, psát a používat číslice v oboru do 5, numerace do 10		
Školní výstup – žák by měl:	Číst (1); psát (1.1); a používat číslice v oboru do 2 (1.2)	Číst (1); psát (1.1); a používat číslice v oboru do 4 (1.2)	Číst (1); psát (1.1); a používat číslice v oboru 0 – 5 (1.2)
Učivo	- Vytváření konkrétních představ o čísle - Počítání na konkrétních předmětech, prstech, počítadle - Počítání předmětů v daném souboru - Číslo 1, 2 - Čtení a psaní čísel 1, 2	- Vytváření konkrétních představ o čísle - Počítání na konkrétních předmětech, prstech, počítadle - Počítání předmětů v daném souboru - Číslo 3, 4 - Čtení a psaní čísel 3, 4	- Vytváření konkrétních představ o čísle - Počítání na konkrétních předmětech, prstech, počítadle - Počítání předmětů v daném souboru - Číslo 5, 0 - Čtení a psaní čísel
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování
Výstup z RVP ZŠS:	Orientovat se v číselné řadě 1 až 10		
Školní výstup – žák by měl:	Poznat bezpečně číslice 1, 2 (2); orientovat se v číselné řadě do 5 (2.1)	Poznat bezpečně číslice 1 – 4 (2); orientovat se v číselné řadě do 7 (2.1)	Poznat bezpečně číslice 1- 5 (2); orientovat se v číselné řadě do 10 (2.1)
Učivo	- Číslice 1, 2 - Numerace do 5	- Číslice 3, 4 - Numerace do 7	- Číslice 5, 0 - Numerace do 10
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování
Výstup z RVP ZŠS:	Sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 5		
Školní výstup – žák by měl:	Sčítat s názorem v oboru do 2 (3)	Sčítat a odčítat s názorem v oboru do 4 (3)	Sčítat a odčítat s názorem v oboru do 5 (3); zvládat početní spoje s 0 (3.1)

Učivo	- Názorné zavedení sčítání v oboru do 2 manipulačními činnostmi - Užití prstů, stavebnic, počítadla - Sčítání v oboru do 2	- Názorné zavedení sčítání a odčítání v oboru do 4 manipulačními činnostmi - Užití prstů, stavebnic, počítadla - Sčítání a odčítání v oboru do 4	- Názorné zavedení sčítání a odčítání v oboru do 5 manipulačními činnostmi - Užití prstů, stavebnic, počítadla - Sčítání a odčítání v oboru do 5 - Početni spoje s 0
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování
Výstup z RVP ZŠS:	Znát matematické pojmy +, -, = a umět je zapsat		
Školní výstup – žák by měl:	Používat matematické pojmy =, + v oboru do 2 a zapsat je (4)	Používat matematické pojmy =, +, - v oboru do 4 a zapsat je (4)	Používat matematické pojmy =, +, - v oboru do 5 a zapsat je (4)
Učivo	Symbol = (čteno rovná se) + (čteno a nebo plus)	- Symbols =,+ - Symbol – (čteno bez nebo mínus)	Symbols =, +, -
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování
Výstup z RVP ZŠS:	Umět rozklad čísel v oboru do 5		
Školní výstup – žák by měl:	Rozkládat číslo do 2 (5)	Rozkládat číslo do 4 (5)	Rozkládat číslo do 5 (5)
Učivo	Rozklad čísel	Rozklad čísel	Rozklad čísel
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování
Výstup z RVP ZŠS:	Psát číslce 1 – 5 i podle diktátu		
Školní výstup – žák by měl:	Psát podle diktátu čísla do 2 (6)	Psát podle diktátu čísla do 4 (6)	Psát podle diktátu čísla do 5 i 0 (6)
Učivo	Diktát čísel 1, 2	Diktát čísel 3, 4	Diktát čísel 5, 0

Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování
--------------------------------------	---	---	---

Matematika – řazení a třídění předmětů			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník
Výstup z RVP ZŠS:	Orientovat se v pojmech všechno – nic, hodně – málo, malý – velký, dlouhý – krátký, stejně – více – méně, široký – úzký		
Školní výstup – žák by měl:	Orientovat se v pojmech všechno – nic (7); hodně – málo (7.1); stejně – více – méně (7.2)	Orientovat se na obrázku v pojmech všechno – nic (7); hodně – málo (7.1); stejně – více – méně (7.2)	Orientovat se v prostoru i na obrázku v pojmech malý – velký (7); dlouhý – krátký (7.1); široký – úzký (7.2)
Učivo	Úlohy na orientaci v množstvích: všechno – nic, hodně – málo, stejně – více – méně	Úlohy na orientaci v množstvích: všechno – nic, hodně – málo, stejně – více – méně	Úlohy na orientaci ve velikosti: malý – velký, dlouhý – krátký, široký – úzký
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - Sv, Řv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - Sv, Řv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - Sv, Řv
Výstup z RVP ZŠS:	Orientovat se v prostoru – nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře – dole		
Školní výstup – žák by měl:	Orientovat se v prostoru - nad, pod (8); před, za (8.1)	Orientovat se v prostoru – nahoře, dole (8)	Orientovat se v prostoru – vedle, na začátku, na konci (8)
Učivo	Úlohy na orientaci v prostoru: nad, pod, před, za	Úlohy na orientaci v prostoru: nahoře - dole	Úlohy na orientaci v prostoru: vedle, na začátku, na konci
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - Řv, Tv, Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - Řv, Tv, Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - Řv, Tv, Vu
Výstup z RVP ZŠS:	Řadit předměty zleva doprava		
Školní výstup – žák by měl:	Řadit předměty v prostoru zleva doprava (9)	Řadit předměty v prostoru zleva doprava (9)	Řadit předměty na obrázku zleva doprava (9)
Učivo	Řazení různých předmětů	Řazení různých předmětů v	Řazení různých předmětů na

	v prostoru zleva doprava	prostoru zleva doprava	obrázku zleva doprava
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - Sv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - Sv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy – Sv
Výstup z RVP ZŠS:	Třídít předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu		
Školní výstup – žák by měl:	Třídít předměty podle velikosti (10) ; a barev (10.1)	Třídít předměty podle tvaru (10)	Třídít předměty podle obsahu (10)
Učivo	• Tvoření skupin prvků • Třídění podle různých kritérií	• Tvoření skupin prvků • Třídění podle různých kritérií	• Tvoření skupin prvků • Třídění podle různých kritérií
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - PVv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - PVv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - PVv

Matematika – základy geometrie			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník
Výstup z RVP ZŠ:	Poznat a pojmenovat základní geometrické tvary (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník)		
Školní výstup – žák by měl:	Poznat (11); a pojmenovat základní geometrické tvary (11.1)	Poznat (11); pojmenovat základní geometrické tvary (11.1)	Poznat (11); a pojmenovat základní geometrické tvary (11.1)
Učivo	Poznávání základních geometrických tvarů ze stavebnic – čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník	Poznávání základních geometrických tvarů	Poznávání základních geometrických tvarů
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - PVv, Tv, Řv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - PVv, Tv, Řv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - PVv, Tv, Řv
Výstup z RVP ZŠ:	Rozlišit základní geometrické tvary na různých předmětech		
Školní výstup – žák by měl:	Rozlišovat základní geometrické tvary na různých předmětech (12)	Rozlišovat základní geometrické tvary na různých předmětech (12)	Rozlišovat základní geometrické tvary (12)
Učivo	Poznávání základních geometrických tvarů na skutečných předmětech	Poznávání a rozlišování základních geometrických tvarů na skutečných předmětech a předmětech na obrázku	rozlišování základních geometrických tvarů
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti

	zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - PVv, Tv, Řv	zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - PVv, Tv, Řv	zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - PVv, Tv, Řv
Výstup z RVP ZŠS:	Porovnat délky různých předmětů, rozlišit kratší – delší		
Školní výstup – žák by měl:	Porovnávat délku různých předmětů (13)	Porovnávat délku různých předmětů (13); rozlišovat kratší – delší (13.1)	Porovnávat délku různých předmětů (13); rozlišovat kratší – delší (13.1)
Učivo	• porovnávání délky předmětů skutečné velikosti	• porovnávání délky různých předmětů • rozlišování a třídění předmětů na kratší - delší	• porovnávání délky různých předmětů • rozlišování a třídění předmětů na kratší - delší
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - PVv, Tv, Řv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - PVv, Tv, Řv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - PVv, Tv, Řv

Matematika – závislosti, vztahy a práce s daty			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník
Výstup z RVP ZŠ:	Používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu		
Školní výstup – žák by měl:	Používat výrazy pod, nad (14); před, za (14.1)	Používat výrazy nahoře, dole (14); vpředu, vzadu (14.1)	Používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu (14)
Učivo	Úlohy na orientaci v prostoru: pod, nad, před, za	Úlohy na orientaci v prostoru: nahoře, dole, vpředu, vzadu	Úlohy na orientaci na obrázku: pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - Tv, Řv, PVv, Čt	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - Tv, Řv, PVv, Čt	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - Tv, Řv, Čt
Výstup z RVP ZŠ:	Modelovat jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek		
Školní výstup – žák by měl:	Modelovat jednoduché situace podle pokynů učitele a využívat dané pomůcky (15)	Modelovat jednoduché situace podle pokynů a používat soubor krychlí (15)	Modelovat jednoduché situace podle pokynů a používat stavebnice (15)
Učivo	Modelování jednoduchých situací podle pokynů a s využitím pomůcek	Úkoly na rozvíjení prostorové představivosti, užití souboru krychlí	- Rozvíjení prostorové představivosti - užití stavebnic
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - PVv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - PVv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy – PVv
Výstup z RVP ZŠ:	Doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10		
Školní výstup – žák by	Doplňovat jednoduché tabulky,	Doplňovat jednoduché tabulky,	Doplňovat jednoduché tabulky,

měl:	schémata a posloupnosti čísel v oboru do 5 (16)	schémata a posloupnosti čísel v oboru do 7 (16)	schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10 (16)
Učivo	Doplňování jednoduchých tabulek, schémat a posloupnosti čísel v oboru do 5	Doplňování jednoduchých tabulek, schémat a posloupnosti čísel v oboru do 7	Doplňování jednoduchých tabulek, schémat a posloupnosti čísel v oboru do 10
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění
Výstup z RVP ZŠS:	Uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi		
Školní výstup – žák by měl:	Uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi oboru do 2 (17)	Uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi oboru do 4 (17)	Uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi oboru do 5 (17)
Učivo	- Slovní úlohy s použitím platidel - Praktické příklady – hry na obchod	- Slovní úlohy s použitím platidel - Praktické příklady – hry na obchod	- Slovní úlohy s použitím platidel - Praktické příklady – nákup
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování; komunikace v různých situacích Přesahy - Řv, Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování; komunikace v různých situacích Přesahy - Řv, Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování; komunikace v různých situacích Přesahy - Řv, Vu

Matematika – číslo a početní operace			
	4. ročník	5. ročník	6. ročník
Výstup z RVP ZŠS:	Číst, psát a porovnávat čísla v oboru do 20 i na číselné ose, numerace do 100		
Školní výstup – žák by měl:	Číst (1); psát (1.1); a používat čísla v oboru do 10 (1.2); Porovnávat čísla (1.3); orientovat se na číselné ose v oboru do 10 (1.4)	Číst (1); psát (1.1); a používat čísla v oboru do 20 (1.2); Porovnávat čísla (1.3); orientovat se na číselné ose v oboru do 20 (1.4)	Porovnávat čísla (1); orientovat se na číselné ose v oboru do 100 (1.1)
Učivo	- Vytváření konkrétních představ o číslech v oboru do 10 - Počítání na konkrétních předmětech, prstech, počítadle - Počítání předmětů v daném souboru - Čísla 1 – 10 - Čtení a psaní čísel v oboru do 10 - Porovnávání čísel v oboru do 10 - Vyznačování čísel na číselné ose v oboru do 10	- Vytváření konkrétních představ o číslech v oboru do 20 - Počítání na konkrétních předmětech, prstech, počítadle - Počítání předmětů v daném souboru - Čísla 11 – 20 - Čtení a psaní čísel v oboru do 20 - Porovnávání čísel v oboru do 20 - Vyznačování čísel na číselné ose v oboru do 20	- Numerace do 100 - porovnávání čísel - vyznačování na číselné ose - přirazování čísel k prvkům a naopak
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů
Výstup z RVP ZŠS:	Umět rozklad čísel do 20 bez přechodu přes desítku		
Školní výstup – žák by měl:	Používat symboly $\langle$, $\rangle$ (2); rozkládat čísla do 5 (2.1)	Rozkládat čísla do 10 (2)	Rozkládat čísla do 20 bez přechodu přes desítku (2)
Učivo	Symboly $\langle$, $\rangle$	Rozklad čísla	Rozklad čísla

	• Rozklad čísla		
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů
Výstup z RVP ZŠS:	Sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku		
Školní výstup – žák by měl:	Sčítat a odčítat s názorem v oboru do 10 (3)	Sčítat a odčítat s názorem do 20 bez přechodu přes desítku (3)	Sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku (3)
Učivo	• Názorné zavedení sčítání a odčítání v oboru do 10 manipulačními činnostmi • Užití prstů, stavebnic, počítadla • Sčítání a odčítání v oboru do 10 • Automatizace spojení sčítání a odčítání v oboru do 10	• Názorné zavedení sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku • Užití počítadla • Sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku	• Názorné zavedení sčítání a odčítání v oboru do 20 s přechodem přes desítku • Užití počítadla • Sčítání a odčítání v oboru do 20 s přechodem přes desítku
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů Informatika – výukové programy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů Informatika – výukové programy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů Informatika – výukové programy
Výstup z RVP ZŠS:	Psát čísla do 100		
Školní výstup – žák by měl:	Psát (4) ; a číst čísla v oboru do 10 (4.1)	Psát (4) ; a číst čísla v oboru do 20 (4.1)	Psát (4) ; a číst čísla v oboru do 100 (4.1)
Učivo	• Číslice 0 - 10	• Číslice 11 - 20	• Číslice v oboru do 100
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů
Výstup z RVP ZŠS:	Zvládat snadné příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku		

Školní výstup – žák by měl:	Zvládat snadné příklady v oboru do 10 (5)	Zvládat snadné příklady v oboru do 20 (5)	Zvládat snadné příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku (5)
Učivo	Vztah o n-více, o n-méně v oboru do 10	Vztah o n-více, o n-méně v oboru do 20	- Porovnávání čísel v oboru do 100 - Sčítání a odčítání desítek v oboru do 100
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů
Výstup z RVP ZŠS:	Zapsat jednoduché příklady v oboru do 20 podle diktátu		
Školní výstup – žák by měl:	Tvořit a zapisovat jednoduché příklady v oboru do 10 podle diktátu (6)	Tvořit a zapisovat jednoduché příklady v oboru do 20 bez přechodu přes desítku podle diktátu (6)	Tvořit a zapisovat jednoduché příklady v oboru do 20 s přechodem přes desítku podle diktátu (6)
Učivo	Tvoření a zápis příkladů na sčítání a odčítání v oboru do 10	Tvoření a zápis příkladů na sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku	Tvoření a zápis příkladů na sčítání a odčítání v oboru do 20 s přechodem přes desítku
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů
Výstup z RVP ZŠS:	Řešit jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20		
Školní výstup – žák by měl:	Řešit jednoduché slovní úlohy z praktického života v oboru do 10 (7)	Řešit jednoduché slovní úlohy z praktického života v oboru do 20 bez přechodu přes desítku (7)	Řešit jednoduché slovní úlohy z praktického života v oboru do 20 s přechodem přes desítku (7)
Učivo	Jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 10	Jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku	Jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20 s přechodem přes desítku
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – řešení problému	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – řešení problému	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – řešení problému

Výstup z RVP ZŠS:	Umět použít kalkulátor		
Školní výstup – žák by měl:	Používat kalkulátor v oboru do 10 (8)	Používat kalkulátor v oboru do 20 (8)	Používat kalkulátor v oboru do 20 (8)
Učivo	Používání kalkulátoru při kontrole výsledků	Používání kalkulátoru při kontrole výsledků	Používání kalkulátoru při kontrole výsledků
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování Informatika – používání programu „kalkulačka“	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování Informatika – používání programu „kalkulačka“	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování Informatika – používání programu „kalkulačka“

Matematika – řazení a třídění předmětů			
	4. ročník	5. ročník	6. ročník
Výstup z RVP ZŠ:	Orientovat se v pojmech větší – menší, kratší – delší, širší - užší		
Školní výstup – žák by měl:	Orientovat se v pojmech větší – menší (9)	Orientovat se v pojmech kratší – delší (9)	Orientovat se v pojmech širší – užší (9)
Učivo	Úlohy na orientaci v pojmech: větší - menší	Úlohy na orientaci v pojmech: kratší - delší	Úlohy na orientaci v pojmech: širší - užší
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - PVv, Řv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - PVv, Řv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - PVv, Řv
Výstup z RVP ZŠ:	Rozlišovat vlevo – vpravo, uprostřed		
Školní výstup – žák by měl:	Rozlišovat vlevo – vpravo, uprostřed (10)	Rozlišovat vlevo – vpravo, uprostřed (10)	Rozlišovat vlevo – vpravo, uprostřed (10)
Učivo	Úlohy na orientaci v prostoru: vlevo – vpravo, uprostřed	Úlohy na orientaci v prostoru	Úlohy na orientaci v prostoru
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - Řv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - Řv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - Řv
Výstup z RVP ZŠ:	Orientovat se na ploše		
Školní výstup – žák by měl:	Orientovat se na ploše v prostoru (11)	Orientovat se na ploše v obrázku (11)	Orientovat se na ploše v textu (11)

Učivo	• Orientace na ploše v prostoru	• Orientace na ploše v obrázku	• Orientace na ploše v textu
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - Řv, Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - Řv, Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - Řv, Vu
Výstup z RVP ZŠ:	Porovnávat množství a tvořit skupiny o daném počtu prvků		
Školní výstup – žák by měl:	Porovnávat množství a tvořit skupiny prvků v oboru do 10 (12) ; určovat kvantitativní vztahy (12.1)	Porovnávat množství a tvořit skupiny prvků v oboru do 20 (12) ; určovat kvantitativní vztahy (12.1)	Porovnávat množství a tvořit skupiny prvků v oboru do 100 (12) ; určovat kvantitativní vztahy (12.1)
Učivo	• Tvoření různých skupin o daném počtu prvků • Porovnávání množství v oboru do 10 • Používání mincí 1, 2, 5, 10 Kč • Vztahy větší, menší, roven	• Tvoření různých skupin o daném počtu prvků • Porovnávání množství v oboru do 20 • Používání mincí 1, 2, 5, 10, 20 Kč • Vztahy větší, menší, roven	• Tvoření různých skupin o daném počtu prvků • Porovnávání množství v oboru do 100 • Používání mincí 10, 20, 50 Kč • Používání bankovek 50, 100 Kč • Vztahy větší, menší, roven
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - Vu
Výstup z RVP ZŠ:	Třídít předměty podle pořadí ve skupinách		
Školní výstup – žák by měl:	Třídít prvky do skupin (13)	Tvořit skupiny prvků a třídít podle pořadí (13)	Tvořit skupiny prvků a třídít podle pořadí ve skupinách (13)

Učivo	• Tvoření skupin prvků • Třídění podle různých kritérií	• Tvoření skupin prvků • Třídění podle pořadí	• Tvoření skupin prvků • Třídění podle pořadí ve skupinách
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - PVv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - PVv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění Přesahy - PVv
Výstup z RVP ZŠS:	Přiřazovat předměty podle číselné řady		
Školní výstup – žák by měl:	Přiřazovat předměty podle číselné řady v oboru do 10 (14)	Přiřazovat předměty podle číselné řady v oboru do 20 (14)	Přiřazovat předměty podle číselné řady v oboru do 100 (14)
Učivo	• Vytváření různých souborů prvků • Řazení předmětů podle číselné řady v oboru do 10	• Vytváření různých souborů prvků • Řazení předmětů podle číselné řady v oboru do 20	• Vytváření různých souborů prvků • Řazení předmětů podle číselné řady v oboru do 100
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování

Matematika – základy geometrie			
	4. ročník	5. ročník	6. ročník
Výstup z RVP ZŠS:	Kreslit křivé a přímé čáry		
Školní výstup – žák by měl:	Kreslit křivé a přímé čáry (15)	Rýsovat křivé a přímé čáry (15)	Rýsovat přímky podle pravítka (15)
Učivo	Kreslení křivých a přímých čar	Rýsování křivých a přímých čar podle pravítka	Rýsování přímek podle pravítka
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠS:	Poznat rozdíl mezi čarou a přímkou		
Školní výstup – žák by měl:	Kreslit křivé a přímé čáry (16)	Poznat rozdíl mezi čarou a přímkou (16)	Poznat rozdíl mezi čarou a přímkou (16)
Učivo	Kreslení křivých a přímých čar	- Rýsování křivých a přímých čar podle pravítka - Rýsování přímek podle pravítka	Rýsování přímek podle pravítka
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠS:	Používat pravítko při rýsování přímek		
Školní výstup – žák by	Používat pravítko při rýsování	Používat pravítko při rýsování	Používat pravítko při rýsování

měl:	přímek (17)	přímek (17)	přímek (17)
Učivo	Rýsování přímek podle pravítka	- Rýsování křivých a přímých čar podle pravítka - Rýsování přímek podle pravítka	Rýsování přímek podle pravítka
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠS:	Změřit délku předmětu		
Školní výstup – žák by měl:	Porovnávat délku předmětu (18)	Změřit délku předmětu pomocí různých délkových měřidel (18)	Rýsovat a změřit délku přímé čáry podle pravítka (18)
Učivo	porovnávání délky různých předmětů	Měření délky předmětů pomocí různých délkových měřidel	- Rýsování přímek - měření přímých čar podle pravítka
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování

Matematika – závislosti, vztahy a práce s daty			
	4. ročník	5. ročník	6. ročník
Výstup z RVP ZŠS:	Používat výrazy vpravo – vlevo		
Školní výstup – žák by měl:	Používat výrazy vpravo – vlevo při orientaci v prostoru (19)	Používat výrazy vpravo – vlevo při orientaci na obrázku (19)	Používat výrazy vpravo – vlevo při orientaci v textu (19)
Učivo	Úlohy na orientaci v prostoru: vpravo, vlevo	Úlohy na orientaci v prostoru i na obrázku: vpravo, vlevo	Úlohy na orientaci v prostoru i v textu: vpravo, vlevo
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - Tv, Řv, PVv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - Tv, Řv, PVv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování Přesahy - Tv, Řv, PVv
Výstup z RVP ZŠS:	Rozlišovat pojmy rok, měsíc, den		
Školní výstup – žák by měl:	Znát pojem den (20)	Rozlišovat pojmy den (20) ; měsíc (20.1)	Rozlišovat pojmy den (20) ; měsíc (20.1) ; rok (20.2)
Učivo	Pojem - den	Pojmy – den, měsíc	Pojmy – den, měsíc, rok
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování, komunikace v různých situacích Přesahy – Řv, Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování, komunikace v různých situacích Přesahy – Řv, Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování, komunikace v různých situacích Přesahy – Řv, Vu
Výstup z RVP ZŠS:	Určit čas s přesností na celé hodiny		
Školní výstup – žák by měl:	Zvládat úlohy na orientaci v čase (21)	Určovat čas s přesností na celé hodiny (21)	Určovat čas s přesností na celé hodiny (21)
Učivo	- Jednotky času - Používání jednotky času –	Používání jednotky času – hodina	Používání jednotky času – hodina

	hodina Úlohy na orientaci v čase	Určování času s přesností na celé hodiny	Určování času s přesností na celé hodiny
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování; komunikace v různých situacích Přesahy – Řv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování; komunikace v různých situacích Přesahy – Řv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování; komunikace v různých situacích Přesahy – Řv
Výstup z RVP ZŠS:	Znát základní jednotky délky a hmotnosti – metr, kilogram		
Školní výstup – žák by měl:	Znát jednotky délky (22); měřit a odhadovat délku (22.1)	Znát jednotky hmotnosti (22); vážit a odhadovat hmotnost (22.1)	Znát jednotky délky a hmotnosti (22); řešit praktické úlohy při měření a vážení (22.1)
Učivo	- Jednotky délky - Jednotka délky – metr - Měření a odhad délky	- Jednotky hmotnosti - Jednotka hmotnosti – kilogram - Vážení a odhad hmotnosti	- Jednotky délky a hmotnosti - Řešení praktických úloh
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování; komunikace v různých situacích Přesahy – Řv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování; komunikace v různých situacích Přesahy – Řv	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování; komunikace v různých situacích Přesahy – Řv
Výstup z RVP ZŠS:	Doplňovat jednoduché tabulky posloupnosti čísel do 20		
Školní výstup – žák by měl:	Doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10 (23)	Doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 15 (23)	Doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20 (23)
Učivo	Doplňování jednoduchých tabulek, schémat a	Doplňování jednoduchých tabulek, schémat a	Doplňování jednoduchých tabulek, schémat a

	posloupnosti čísel v oboru do 10	posloupnosti čísel v oboru do 15	posloupnosti čísel v oboru do 20
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění
Výstup z RVP ZŠS:	Uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi		
Školní výstup – žák by měl:	Uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi v oboru do 10 (24)	Uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi v oboru do 20 (24)	Uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi a bankovkami v oboru do 50 (24)
Učivo	- Slovní úlohy s použitím platidel - Praktické příklady – hry na obchod	- Slovní úlohy s použitím platidel - Praktické příklady – nákup	- Slovní úlohy s použitím platidel - Praktické příklady – nákup
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování; komunikace v různých situacích Přesahy - Řv, Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování; komunikace v různých situacích Přesahy - Řv, Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování; komunikace v různých situacích Přesahy - Řv, Vu

Matematika – číslo a početní operace		
	7. ročník	8. ročník
Výstup z RVP ZŠS:	Psát, číst a používat čísla v oboru do 100, numerace do 1000 po 100	
Školní výstup – žák by měl:	Psát (1); číst (1.1); a používat čísla v oboru do 100 (1.2)	Psát (1); číst (1.1); a používat čísla v oboru do 100 (1.2)
Učivo	- Čtení, psaní čísel v oboru do 100 - Přiřazování čísel k prvkům a naopak	- Čtení, psaní čísel v oboru do 100 - Přiřazování čísel k prvkům a naopak
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování
Výstup z RVP ZŠS:	Orientovat se na číselné ose	
Školní výstup – žák by měl:	Orientovat se na číselné ose do 100 (2)	Orientovat se na číselné ose do 100 (2)
Učivo	- Porovnávání čísel v oboru do 100 - Orientace na číselné ose do 100	- Porovnávání čísel v oboru do 100 - Číselná řada do 100
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠS:	Sčítat a odčítat písemně dvojciferná čísla do 100 bez přechodu přes desítku s použitím názoru	
Školní výstup – žák by měl:	Sčítat s názorem dvouciferné a jednociferné číslo bez přechodu přes desítku v oboru do 100 (3)	Odčítat s názorem jednociferné číslo od dvouciferného bez přechodu přes desítku v oboru do 100 (3)
Učivo	Přičítání jednociferného čísla k dvoucifernému bez přechodu přes desítku ($50+2$) v oboru do 100	Odčítání jednociferného čísla od dvouciferného ($56-2$) bez přechodu přes desítku v oboru do 100
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění; dovedností zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění; dovedností zapamatování
Výstup z RVP ZŠS:	Používat násobkové řady 2, 5, 10 s pomocí tabulky	
Školní výstup – žák by měl:	Používat násobkovou řadu čísla 10 s pomocí tabulky (4)	Používat násobkovou řadu čísla 10 a 2 s pomocí tabulky (4)

Učivo	• Pamětné zvládnutí násobkové řady čísla 10 • Tabulka násobení • Záměna činitelů	• Pamětné zvládnutí násobkové řady čísla 10 a 2 • Tabulka násobení • Záměna činitelů
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování
Výstup z RVP ZŠ:	Umět řešit praktické početní příklady a jednoduché slovní úlohy	
Školní výstup – žák by měl:	Řešit praktické početní příklady (5) ; řešit jednoduché slovní úlohy (5.1)	Řešit praktické početní příklady (5) ; řešit jednoduché slovní úlohy (5.1)
Učivo	• Slovní úlohy vedoucí k jednomu početnímu výkonu	• Slovní úlohy vedoucí k jednomu početnímu výkonu
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích
Výstup z RVP ZŠ:	Pracovat s kalkulaátorem	
Školní výstup – žák by měl:	Umět používat kalkulaátor v oboru do 100 (6)	Umět používat kalkulaátor v oboru do 100 (6)
Učivo	• Používání kalkulaátoru při kontrole výsledků	• Používání kalkulaátoru při kontrole výsledků
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích

Matematika – základy geometrie		
	7. ročník	8. ročník
Výstup z RVP ZŠS:	Umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami	
Školní výstup – žák by měl:	Používat pravítko při rýsování přímek (7)	Používat pravítko při rýsování přímek (7); používat kružítko při grafickém znázornění kružnice, kruhu (7.1)
Učivo	Užití pravítka	Užití pravítka, kružítko
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠS:	Používat základní geometrické pojmy	
Školní výstup – žák by měl:	Používat základní geometrické pojmy (8)	Používat základní geometrické pojmy (8)
Učivo	Pojmy přímka, polopřímka, úsečka, krychle	Pojmy kružnice, kruh
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠS:	Znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary	
Školní výstup – žák by měl:	Znázornit a pojmenovat přímku (9); polopřímku (9.1); úsečku (9.2)	Znázornit a pojmenovat kružnici a kruh (9)
Učivo	Rovinné útvary – přímka, polopřímka, úsečka	- Rovinné útvary – kružnice, kruh - Grafické znázornění
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování

Výstup z RVP ZŠS:	Rozeznat přímku a úsečku, umět je narýsovat a označit	
Školní výstup – žák by měl:	Poznat přímku (10); umět ji narýsovat a označovat (10.1)	Poznat přímku (10); umět ji narýsovat a označovat (10.1)
Učivo	• Rýsování přímek podle pravítka • Označování přímek	• Rýsování přímek podle pravítka • Označování přímek
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠS:	Měřit a porovnávat délku úsečky	
Školní výstup – žák by měl:	Měřit úsečku (11); a porovnávat délku úsečky s přesností na cm (11.1)	Měřit úsečku (11); a porovnávat délku úsečky s přesností na cm (11.1)
Učivo	• Úsečka • Rýsování úseček • Měření úseček s přesností na cm • Porovnávání délky úseček	• Úsečka • Rýsování úseček • Měření úseček s přesností na cm • Porovnávání délky úseček
Průřezová témata, přesahy		
Výstup z RVP ZŠS:	Poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa	
Školní výstup – žák by měl:	Poznat a pojmenovat krychli (12)	Poznat a pojmenovat kouli (12)
Učivo	• Poznávání geometrických těles - krychle	• Poznávání geometrických těles – koule
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování

Matematika – závislosti, vztahy a práce s daty		
	7. ročník	8. ročník
Výstup z RVP ZŠ:	Znát a užívat základní jednotky délky, hmotnosti, času, objemu	
Školní výstup – žák by měl:	Znát a užívat základní jednotky délky (13); hmotnosti (13.1); času (13.2); objemu (13.3)	Znát a užívat základní jednotky délky (13); hmotnosti (13.1); času (13.2); objemu (13.3)
Učivo	- Jednotky délky – metr, cm - Jednotky hmotnosti – kg, g - Jednotky času – hodina - Pojem - polovina - Jednotky objemu - litr	- Jednotky délky – cm, mm - Jednotky hmotnosti – g, $\frac{1}{2}$ kg, - Jednotky času – hodina, půlhodina - Pojem – čtvrtina - Jednotky objemu – litr, $\frac{1}{2}$ litru
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích, cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích, cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠ:	Zvládat početní úkony s penězi	
Školní výstup – žák by měl:	Zvládat početní úkony s penězi v oboru do 100 (14)	Zvládat početní úkony s penězi v oboru do 100 (14)
Učivo	Slovní úlohy s použitím platidel	- Slovní úlohy s použitím platidel - Praktické řešení příkladů při nákupu
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích Přesahy – Řv, Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích Přesahy – Řv, Vu
Výstup z RVP ZŠ:	Orientovat se v čase, určit čas s přesností na půlhodiny	
Školní výstup – žák by měl:	Orientovat se v čase (15); určovat čas s přesností na hodiny (15.1)	Orientovat se v čase (15); určovat čas s přesností na půlhodiny (15.1)

Učivo	• Jednotky času • Používání jednotky času – hodina • Pojem polovina • Úlohy na orientaci v času	• Jednotky času • Používání jednotky času – hodina, půlhodina • Určování času na půlhodiny
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích, cvičení pozorování Přesahy – Řv, Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích, cvičení pozorování Přesahy – Řv, Vu
Výstup z RVP ZŠS:	Doplňovat údaje v jednoduché tabulce	
Školní výstup – žák by měl:	Doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 100 (16)	Doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 100 (16)
Učivo	• Doplnění jednoduchých tabulek, schémat a posloupnosti čísel v oboru do 100	• Doplnění jednoduchých tabulek, schémat a posloupnosti čísel v oboru do 100
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění

Matematika – číslo a početní operace		
	9. ročník	10. ročník
Výstup z RVP ZŠS:	Psát, číst a používat čísla v oboru do 100, numerace do 1000	
Školní výstup – žák by měl:	Psát čísla v oboru do 1000 (1) ; číst čísla v oboru do 1000 (1.1) ; používat čísla do 1000 (1.2)	Používat čísla do 1000 (1)
Učivo	- Numerace do 1000 - Porovnává čísla v oboru do 1000 - používání bankovek	- Numerace do 1000 - Porovnává čísla v oboru do 1000 - používání bankovek
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠS:	Orientovat se na číselné ose	
Školní výstup – žák by měl:	Orientovat se na číselné ose do 1000 (2)	Orientovat se na číselné ose do 1000 (2)
Učivo	- Orientace na číselné ose do 1000 - Číselná řada do 1000	- Orientace na číselné ose do 1000 - Číselná řada do 1000
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠS:	Sčítat a odčítat písemně dvojciferná čísla do 100 bez přechodu přes desítku s použitím názoru	
Školní výstup – žák by měl:	Sčítat s názorem dvě dvojciferná čísla bez přechodu přes desítku v oboru do 100 (3)	Odčítat s názorem dvojciferná čísla bez přechodu přes desítku v oboru do 100 (3)
Učivo	Sčítání dvou dvojciferných čísel bez přechodu přes desítku v oboru do 100 (53+20, 53+21) písemně i z paměti	Odčítání dvojciferných čísel bez přechodu přes desítku v oboru do 100 (96-30, 96-31) písemně i z paměti

Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování
Výstup z RVP ZŠ:	Používat násobkové řady 2, 5, 10 s pomocí tabulky	
Školní výstup – žák by měl:	Používat násobkovou řadu čísla 2 a 5 s pomocí tabulky (4)	Používat násobkovou řadu čísla 2, 5, 10 s pomocí tabulky (4)
Učivo	• Pamětné zvládnutí násobkových řad čísel 2 a 5 • Tabulka násobení • Záměna činitelů	• Automatizace spojů násobení čísel 2, 5, 10
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování
Výstup z RVP ZŠ:	Umět řešit praktické početní příklady a jednoduché slovní úlohy	
Školní výstup – žák by měl:	Řešit praktické početní příklady (5) ; řešit jednoduché slovní úlohy (5.1)	Řešit praktické početní příklady (5) ; řešit jednoduché slovní úlohy (5.1)
Učivo	• Slovní úlohy vedoucí k jednomu početnímu výkonu	• Slovní úlohy vedoucí k jednomu početnímu výkonu
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích
Výstup z RVP ZŠ:	Pracovat s kalkulačem	
Školní výstup – žák by měl:	Umět používat kalkulač v oboru do 100 (6)	Umět používat kalkulač v oboru do 100 (6)
Učivo	• Používání kalkulač při kontrole výsledků	• Používání kalkulač při kontrole výsledků
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích

Matematika – základy geometrie		
	9. ročník	10. ročník
Výstup z RVP ZŠ:	Umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami	
Školní výstup – žák by měl:	Používat bezpečným způsobem pravítko (7); používat kružítko (7.1)	Používat bezpečným způsobem pravítko (7); používat kružítko (7.1)
Učivo	Užití pravítka, kružítko	Užití pravítka, kružítko
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠ:	Používat základní geometrické pojmy	
Školní výstup – žák by měl:	Používat základní geometrické pojmy (8)	Používat základní geometrické pojmy (8)
Učivo	Pojmy trojúhelník	Pojmy čtverec, obdélník
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠ:	Znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary	
Školní výstup – žák by měl:	Znázorňovat trojúhelník (9); pojmenovat trojúhelník (9.1)	Znázorňovat čtverec a obdélník (9); pojmenovat čtverec a obdélník (9.1)
Učivo	- Rovinné útvary – trojúhelník - Grafické znázornění	- Rovinné útvary – čtverec, obdélník - Grafické znázornění
Průřezová témata, přesahy		
Výstup z RVP ZŠ:	Rozeznat přímku a úsečku, umět je narýsovat a označit	
Školní výstup – žák by měl:	Rozeznat přímku a úsečku (10); umět je narýsovat a označit (10.1)	Rozeznat přímku a úsečku (10); umět je narýsovat a označit (10.1)

Učivo	• Rýsování přímek a úseček • Označování úseček	• Rýsování přímek a úseček • Označování úseček
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠS:	Měřit a porovnávat délku úsečky	
Školní výstup – žák by měl:	Měřit a porovnávat délku úsečky s přesností na cm (11)	Měřit a porovnávat délku úsečky s přesností na mm (11)
Učivo	• Úsečka • Rýsování úseček • Měření úseček s přesností na cm, v realitě na m • Porovnávání délky úseček	• Rýsování a měření úseček s přesností na cm a mm • Porovnávání délky úseček • Odhady délky úseček
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠS:	Poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa	
Školní výstup – žák by měl:	Poznat válec (12) ; a pojmenovat válec (12.1)	Poznat zákl. geometrická tělesa (12) ; pojmenovat základní geometrická tělesa i jejich vlastnosti (12.1)
Učivo	• Poznávání geometrických těles - válec	• Opakování poznávání těles • Poznávání vlastností těles
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – cvičení pozorování

Matematika – závislosti, vztahy a práce s daty		
	9. ročník	10. ročník
Výstup z RVP ZŠ:	Znát a užívat základní jednotky délky, hmotnosti, času, objemu	
Školní výstup – žák by měl:	Znát a užívat základní jednotky délky (13); hmotnosti (13.1); času (13.2); objemu (13.3)	Znát a užívat základní jednotky délky (13); hmotnosti (13.1); času (13.2); objemu (13.3)
Učivo	- Jednotky délky – mm, km - Jednotky hmotnosti – g, $\frac{1}{4}$ kg - Jednotky času – hodina, půlhodina, čtvrt hodina - Jednotky objemu – $\frac{1}{2}$ litru, $\frac{1}{4}$ litru	- Jednotky délky – mm, cm, m, km - Jednotky hmotnosti – g, kg, tuna - Jednotky času - hodina, půlhodina, čtvrt hodina - Pojem – digitální zápis času - Jednotky objemu – litr
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích, cvičení pozorování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích, cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠ:	Zvládat početní úkony s penězi	
Školní výstup – žák by měl:	Zvládat početní úkony s penězi v oboru do 1000 (14)	Zvládat početní úkony s penězi v oboru do 1000 (14)
Učivo	Slovní úlohy s použitím platidel	- Slovní úlohy s použitím platidel - Praktické řešení příkladů při nákupu
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích Přesahy – Řv, Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích Přesahy – Řv, Vu
Výstup z RVP ZŠ:	Orientovat se v čase, určit čas s přesností na půlhodiny	
Školní výstup – žák by měl:	Orientovat se v čase (15); určit čas s přesností na půlhodiny (15.1)	Orientovat se v čase (15); určit čas s přesností na půlhodiny (15.1); číst digitální zápis času (15.2)
Učivo	- Používání jednotky času – hodina, půlhodina - Určování času na půlhodiny	- Určování času s přesností na půlhodiny - Užití budíku a digitálních hodin

Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích, cvičení pozorování Přesahy – Řv, Vu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování, řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích, cvičení pozorování Přesahy – Řv, Vu
Výstup z RVP ZŠ:	Doplňovat údaje v jednoduché tabulce	
Školní výstup – žák by měl:	Doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 1000 (16)	Doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 1000 (16)
Učivo	Doplňování jednoduchých tabulek, schémat a posloupnosti čísel v oboru do 100	Doplňování jednoduchých tabulek, schémat a posloupnosti čísel v oboru do 100
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění

Informatika (5. – 10. ročník)

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět Informatika byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Informační a Komunikační technologie. Vyučovací předmět poskytne žákům základní vědomosti z oboru informatiky, který se zabývá vznikem, zpracováním, přenosem a využíváním informací, jež má v současném technicky vyspělém světě vzrůstající význam nejenom pro vzdělávání, ale i pro běžný život. Z těchto důvodů je vhodné vybavit žáky znalostmi a dovednostmi z oblasti výpočetní techniky.

Žáci si prostřednictvím práce s výukovými počítačovými programy osvojují obsluhu počítače na elementární uživatelské úrovni. Získané znalosti a dovednosti uplatňují při řešení praktických úkolů ve výchovně vzdělávacím programu, v praktickém životě se pro ně stávají výhodou tím, že jim usnadní způsob komunikace.

Cílem předmětu informatika je:

- poznávání možností výpočetní techniky, elementární ovládání PC
- získání základních dovedností v oblasti informační gramotnosti
- rozvíjení poznávacích procesů
- rozvíjení a zdokonalování jemné motoriky
- zapojování více smyslů, rozvíjení estetického cítění
- vyhledávání informací na internetu
- komunikace prostřednictvím výpočetní techniky
- získávání povědomí o nevhodném obsahu vyskytujícím se na internetu a dodržování zásad bezpečnosti při práci s PC
- výchova ke čtenářské gramotnosti
- důraz na praktické dovednosti

Začlenění průřezových témat: V tomto předmětu jsou začleněna průřezová témata z OSV, EV

Osobnostní a sociální výchova (OSV) – tematické okruhy

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopnosti poznávání** – *cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů*
- **Psychohygiena** – *hledání pomoci při potížích*

Sociální rozvoj

- **Komunikace** – *komunikace v různých situacích (informování, vysvětlování)*

Environmentální výchova (EV)

především jde o vyhledávání konkrétních tematických okruhů (**Ekosystémy; Základní podmínky života; Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Vztah člověka k prostředí**) a jejich vzdělávacích obsahů na internetu

Hodnocení žáka: Žák bude hodnocen podle toho, jakých dovedností a vědomostí získal v daném ročníku s přihlédnutím na školní výstupy.

Časová dotace:

Předmět Informatika je vyučován v 5. – 10. ročníku jednu vyučovací hodinu týdně

Forma: Výuka probíhá v počítačové učebně. Žáky je možno rozdělit do skupin podle jejich znalostí a zkušeností z oblasti výpočetní techniky.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu informatika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Zařazujeme didaktické hry zaměřené na rozvoj smyslového vnímání a jemné motoriky
- Dramatizací, vysvětlováním rozvíjíme chápání používaných termínů, znaků, symbolů v konkrétních situacích (např. vyhledávání znaků na klávesnici) – **žák rozumí symbolům na klávesnici a používá je v konkrétní situaci**
- Prověřujeme průběžně dosažené vědomosti a dovednosti žáků pomocí jednoduchých úkolů - **žák zvládá obsluhu PC**
- Motivujeme žáky průběžným hodnocením práce s PC s ohledem na jejich individuální schopnosti

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu informatika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Umožňujeme řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a získaných zkušeností
- Zařazujeme problémové úlohy z praktického života a vytváříme vhodné problémové situace ve vyučování (napsat dopis, komunikovat pomocí telefonu apod.)
- Umožňujeme žákům vykonávat praktické úkoly (zjišťování spojů, vyhledávání informací, apod.) – **žák vyhledává zadané informace na internetu**
- Vhodnou motivací a individuálním přístupem podporujeme u žáků, aby se nenechali odradit neúspěchem při řešení problému – **žák aktivním a vhodným způsobem pokračuje v práci s PC i po neúspěšném řešení problému**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu informatika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Podporujeme písemný projev formou přáníček, dopisů, krátkých textových zpráv, atd. – **žák komunikuje pomocí naučených komunikačních cest (psaní SMS, zavolání z telefonu)**
- Podporujeme komunikaci formou využití informací z internetových stránek sdělovacích prostředků (televize, rozhlas, noviny, časopisy, apod.)
- Umožňujeme žákům vhodnou formou vyjadřovat své názory a také je obhajovat (vytvoření vlastní prezentace)

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu informatika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Vyžadujeme dodržování stanovených pravidel chování (Řád počítačové učebny, Desatero správného zacházení s počítačem) – **žák dodržuje základní pravidla chování při práci s PC**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu informatika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Formou didaktických her seznamujeme žáky se základními právy a povinnostmi občanů a respektování společenských norem (Bezpečný internet, nevhodné internetové stránky, etika šíření dat apod.)
- Podněcujeme žáky vyhledávat důležité informace (spoje, kulturní akce)
- Zdůrazňujeme význam zdravého životního stylu (dodržováním zásad bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky) – **žák dodržuje základní pravidla chování při práci s PC a chápe význam soukromého vlastnictví majetku**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu informatika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Během vyučování posilujeme kladný vztah k práci a směřujeme žáky k vážení si práce vlastní i jiných zúčastněných (respektování uložených dat – vlastní a cizí složky)
- Stálou motivací a důslednou kontrolou u žáků posilujeme kladný vztah k práci podporujeme rozvoj posouzení výsledků své práce – **žák rozumí operacím a postupům při práci s PC, uplatňuje základní pracovní dovednosti**
- Zdůrazňujeme žákům správné způsoby užití techniky, vybavení, rozšiřujeme slovní zásobu vzhledem k prováděné práci (používání odborné terminologie) – **žák plní jednoduché slovní pokyny pro zadané úkoly a dodržuje naučený postup**

Informatika		
	5. ročník	6. ročník
Výstup z RVP ZŠ:	Zvládat základní obsluhu počítače – zapnutí, vypnutí, práce s myší	
Školní výstup – žák by měl:	Ovládat základní obsluhu počítače – přihlašovat se, odhlašovat se, správně vypnout, zapnout a restartovat počítač (1) ; pracovat s myší (klik, dvojklik) (1.1)	Pojmenovat a popsat základní komponenty počítače (1) ; zjednodušeně vysvětlit jejich funkce (1.1) ; rozlišovat hardware a software (1.2) ; pracovat s myší (táhnutí, přetáhnutí) (1.3)
Učivo	Základní části počítače • Popis – skříň počítače, monitor, klávesnice, myš • Komponenty počítače, jejich pojmenování a funkce: Hardware (informativně) Software (informativně) Základní uživatelská obsluha počítače • Přihlašování, odhlašování, zapnout, vypnout, restartovat • Práce s myší – klik, dvojklik • Monitor – Pracovní plocha Hlavní panel Ikony Nabídka START • Spouštění výukových programů • Práce s výukovými programy	Základní části počítače • Opakování učiva z 5. ročníku • Komponenty počítače: Hardware – disketa, CD-ROM Software – Operační systém (windows - informativně) Uživatelská obsluha počítače • Opakování učiva z 5. ročníku • Práce s myší – táhnutí • Monitor – Hlavní panel, programy, příslušenství Plocha, pozadí Okna – operace s okny (maximalizace, minimalizace, zavřít, přesunout, změna velikosti) • Výukové programy – spouštění, práce s nimi
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
Výstup z RVP ZŠ:	Pracovat s vybranými a přiměřenými výukovými a zábavnými programy podle pokynu	

Školní výstup – žák by měl:	Spustit výukové programy z ikony (2) ; pracovat s výukovými programy dle pokynů (2.1) ; používat klávesy enter a shift (2.2) ; v kreslicím prog. vhodně používat panel nástrojů, barev, jednoduché úpravy („zpět“) (2.3)	Spustit výukové programy z ikony, z nabídky START (2) ; orientovat se v prostředí počítače (hl. panel, plocha, okna) (2.1) ; v kreslicím programu mazat obrázek (2.3)
Učivo	Herní a zábavné výukové programy Kreslicí programy • Panel nástrojů, panel barev • Úpravy – krok zpět	Herní a zábavné výukové programy - spouštění, vypínání, práce s nimi Kreslicí programy • Panel nástrojů, panel barev – další možnosti • Úpravy – další úpravy
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
Výstup z RVP ZŠS:	Zvládat psaní známých písmen na klávesnici	
Školní výstup – žák by měl:	Orientovat se na klávesnici, psát malá i velká písmena, používat číselnou klávesnici, klávesy backspace, enter a shift (3)	Orientovat se v prostředí počítače, s uvážením používat tzv. nebezpečné klávesy (3) ; v textovém editoru opsat jednoduché slovo (3.1)
Učivo	Textový editor • Základní orientace na klávesnici, malá a velká písmena • Klávesy – enter, backspace, shift. • Šipky, číselná klávesnice – Num Lock.	Textový editor • Opakování z 5. ročníku • Posuvníky – svislý, vodorovný • Nebezpečné klávesy (enter, backspace, shift, ano, ne, storno, OK).
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování PS, ČT	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování PS, ČT
Výstup z RVP ZŠS:	Dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou	
Školní výstup – žák by měl:	Správně sedět u PC (4)	Popsat, jak pracovat bezpečně s PC (4)
Učivo	Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky	Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky

Průřezová témata, přesahy		
----------------------------------	--	--

Informatika 7. – 10. Ročník				
	7. ročník	8. ročník	9. ročník	10. ročník
Výstup z RVP ZŠS:	Zvládat psaní jednoduchých slov, krátkých vět, popřípadě pracovat se základními symboly alternativní komunikace			
Školní výstup – žák by měl:	Vysvětlit, k čemu slouží tiskárna (1) ; Psát na klávesnici jednoduchá slova (1.1) ; Volit velikost, tučné a podtržené písmo (1.2) ; Pracovat se symboly alternativní komunikace (1.3)	Vysvětlit, k čemu slouží diaprojektor (1) ; Psát na klávesnici jednoduchá slova a krátký text (1.1) ; Změnit formát a barvu písma, opravovat text (1.2) ; Pracovat se symboly alternativní komunikace (1.3)	Vysvětlit, k čemu slouží scanner, používat tiskárnu (1) ; Vytvořit složku, ukládat a otvírat dokumenty (1.1) ; Kopírovat, vkládat a vyjímat části textu (1.2) ; Pracovat se symboly alternativní komunikace (1.3)	Vysvětlit, k čemu slouží digitální fotoaparát (1) ; Vložit obrázek (klipart) (1.1) ; Změnit formát odstavce, zarovnat text, používat tabulátor (1.2) ; Vytisknout jednoduchý text (1.3) ; Pracovat se symboly alternativní komunikace (1.4)

Učivo	Počítač a jeho části • Opakování ze 6. r. • Přídavná zařízení – tiskárna (informativně) Textový editor • Hlavní nabídka – menu • Panely nástrojů • Písmo – velikost, tučné, podtržené Symbole alternativní komunikace na PC	Počítač a jeho části • Opakování ze 7. r. • Přídavná zařízení – dataprojektor (informativně) • Tiskárny – druhy Textový editor • Formát písma – typy písma, velikost, barva • Opravy textu Symbole alternativní komunikace na PC	Počítač a jeho části • Opakování z 8. r. • Přídavná zařízení – scanner (informativně) • Tiskárna – použití a obsluha • Soubory, složky, dokumenty - tvorba, ukládání. Textový editor - informativně • Kopírování, vkládání, vyjímání částí textů • Vkládání obrázku - kliparty Symbole alternativní komunikace na PC	Počítač a jeho části • Opakování z 9. r. • Přídavná zařízení – fotoaparát (informativně) • Soubory, složky, dokumenty – tvorba, přesouvání, ukládání. Textový editor • Formát odstavce – tabulátory • Tisk – náhled • Vkládání obrázku – z programu Symbole alternativní komunikace na PC „malování“
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problému	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problému	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problému	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problému
Výstup z RVP ZŠ:	Zvládat práci s vybranými jednoduchými výukovými a herními programy			

Školní výstup – žák by měl:	Počítat s kalkulačkou (2) ; Spouštět a ovládat herní programy (2.1) ; Nakreslit jednoduchý obrázek (2.2)	Popsat, k čemu slouží Excel. (2) ; Orientovat se v řádcích, sloupcích a buňkách (2.1) ; Kreslit a upravovat obrázek (2.2)	Formátovat buňku, písmo (2) ; Dokázat uložit a vytisknout obrázek (2.1)	Formátovat buňku, pracovat s funkcí Σ . (2)
Učivo	Výukové programy - Kalkulačka Herní programy Kreslicí programy - Panel nástrojů, panel barev - Úpravy – krok zpět	Excel - Opak. ze 7. r. - Řádek, sloupec, buňka Herní programy Kreslicí programy - Panel nástrojů, panel barev – další možnosti - Úpravy – krok zpět, lupa	Excel - Opakování z 8. r. - Písmo, barva Herní programy Kreslicí programy - Úpravy – uložit a vytisknout obrázek	Excel - Opakování z 9. r. - Formát buňky - Suma - Tisk – příprava pro tisk, náhled Herní programy Kreslicí programy - Obrázek, zobrazit, výběr
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problému Přesahy - M – práce s „kalkulačkou“, ČT, Vu – výukové programy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problému Přesahy -M – práce s „kalkulačkou“, ČT, Vu – výukové programy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problému Přesahy - M – práce s „kalkulačkou“, ČT, Vu – výukové programy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problému Přesahy - M – práce s „kalkulačkou“, ČT, Vu – výukové programy
Výstup z RVP ZŠS:	Vyhledávat informace na internetu podle pokynů			

Školní výstup – žák by měl:	Orientovat se v hlavní nabídce, dokázat si vyhledat vhodný spoj (3)	Jmenovat některé další vyhledávací servery, používat nástroje historie, oblíbené, vyhledávat pomocí hypertextových odkazů (3)	Vyhledávat informace na internetu, dodržovat zásady bezpečného surfování na internetu (3)	Vyhledávat informace na internetu, dodržovat zásady bezpečného surfování na internetu (3)
Učivo	Internet • Hlavní nabídka, panel nástrojů • Vyhledávací server – Seznam Vyhledávání – spoje	Internet • Opakování ze 7. ročníku • Další vyhledávací servery - Atlas, Centrum • Nástroje – historie, oblíbené • Hypertextové odkazy – vyhledávání	Internet • Opakování z 8. ročníku • Orientace na internetu • Vyhledávání informací	Internet • Opakování z 9. ročníku • Orientace na internetu • Vyhledávání informací

Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problému OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) – hledání pomoci při obtížích OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích EV – Ekosystémy – les; pole; vodní zdroje; moře; kulturní krajina – vyhledávání těchto témat na internetu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problému OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) – hledání pomoci při obtížích OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích EV – Základní podmínky života – voda; půda; ekosystémy; přírodní zdroje; ovzduší; energie – vyhledávání těchto témat na internetu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problému OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) – hledání pomoci při obtížích OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích EV – Ekosystémy – les; pole; vodní zdroje; moře; kulturní krajina – vyhledávání těchto témat na internetu	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problému OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) – hledání pomoci při obtížích OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – průmysl a životní prostředí; odpady a hospodaření s odpady; ochrana přírody a kulturních památek
Výstup z RVP ZŠS:	Dodržovat pravidla zacházení s výpočetní technikou			
Školní výstup – žák by měl:	Bezpečně zacházet s PC, vyjmenovat zdravotní rizika (4)	Bezpečně zacházet s PC, vyjmenovat zdravotní rizika (4)	Bezpečně zacházet s PC, vyjmenovat zdravotní rizika (4)	Bezpečně zacházet s PC, vyjmenovat zdravotní rizika (4)
Učivo	Pravidla zacházení s výpočetní technikou	Pravidla zacházení s výpočetní technikou	Pravidla zacházení s výpočetní technikou	Pravidla zacházení s výpočetní technikou

Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – řešení problému OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – řešení problému OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – řešení problému OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – řešení problému OSV – (Osobnostní rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích
Výstup z RVP ZŠS:	Zvládat základní funkce mobilního telefonu – přijetí hovoru, případně zprávy SMS			
Školní výstup – žák by měl:	Přijmout a uskutečnit hovor mobilním telefonem (5)	Přijmout a odeslat SMS zprávu z mobilního telefonu (5)	Vytvořit si vlastní e-mailovou schránku, napsat a odeslat e-mail (5)	Odpovědět a přeposlat e-mail (5)
Učivo	Mobilní telefon	Mobilní telefon	E-mail	E-mail

Věcné učení (1. – 10. ročník)

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět Věcné učení byl vytvořen ze vzdělávacího oblasti Člověk a jeho svět. Žáci získávají poznatky o nejbližším okolí, o životě ve společnosti, o živé a neživé přírodě. Na základě pozorování a praktických zkušeností žáci správně pojmenovávají předměty, jevy a situace, které pak uplatňují v běžném životě. Součástí výuky věcného učení jsou vycházky, exkurze a výlety do nejbližšího okolí školy.

Vzdělávací obsah předmětu věcné učení je členěn do těchto tematických okruhů:

- *Místo, kde žijeme*
- *Lidé kolem nás*
- *Lidé a čas*
- *Rozmanitost přírody*
- *Člověk a jeho zdraví*

Cílové zaměření předmětu:

- vytváření a fixace hygienických a sebeobslužných návyků
- osvojování pravidel slušného chování a jednání, vytváření pozitivních mezilidských vztahů, učení se tolerance k odlišnostem lidí
- poznávání a orientace v nejbližším okolí s přihlédnutím na pravidla silničního provozu
- rozvoj poznávacích procesů a řeči při pojmenování věcí, jevů a dějů
- získávání poznatků a zkušeností z každodenního života
- utváření pozitivního vztahu k živé i neživé přírodě formou vycházek
- upevňování zásad zdravého životního stylu
- správné jednání v situacích ohrožujících zdraví a bezpečnost člověka
- důraz na praktické dovednosti
- výchova ke čtenářské gramotnosti

Začlenění průřezových témat: V předmětu věcné učení jsou začleněna průřezová témata z OSV, EV, MV

OSV – tematický okruh Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování; řešení problémů

Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací; hledání pomoci při potížích

Sebepoznání a sebepojetí – moje tělo; já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně

Seberegulace a sebeorganizace – organizace vlastního času

Tematický okruh **Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti** – vzájemné poznávání se ve skupině

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci

Komunikace – komunikace v různých situacích (informování, omluva, prosba, pozdrav); cvičení pozorování

Tematický okruh – **Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – problémy v mezilidských vztazích

Hodnoty, postoje, praktická etika – *dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne*

Environmentální výchova (EV) – tematický okruh **Ekosystémy** – *lidské sídlo – město – vesnice; pole; les*

Tematický okruh **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** – *ochrana přírody a kulturních památek; změny v krajině dříve a dnes; odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny)*

Tematický okruh **Základní podmínky života** – *voda; ovzduší*

Tematický okruh **Vztah člověka k prostředí** – *naše obec; prostředí a zdraví*

Multikulturní výchova (MV) – tematický okruh **Lidské vztahy** – *uplatňování principu slušného chování; udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost*

Tematický okruh **Kulturní rozdíly** – *jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti*

Tematický okruh **Etnický původ** – *rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života*

Hodnocení žáka v předmětu: Žák bude hodnocen podle toho, jakých dovedností, vědomostí získal v daném ročníku s přihlédnutím na školní výstupy

Časová dotace: Předmět věcné učení vyučujeme v 1. – 6. ročníku s touto hodinovou dotací:

- v 1. – 4. ročníku tři hodiny týdně
- v 5. – 6. ročníku dvě hodiny týdně

Forma: Vyučovací metody vychází z didaktických zásad – zejména názornosti, přiměřenosti a posloupnosti. Metody používáme takové, aby podporovaly zejména rozvoj komunikačních dovedností spolu s rozšiřováním slovní zásoby, rozvíjení smyslového vnímání, pozorování. Rozvíjíme jemnou motoriku a morálně volní vlastnosti žáků. Formy práce volíme s ohledem na věk žáků a celkovou mentální úroveň. Proto využíváme především didaktických a smyslových her, dramatizace, vyprávění. Metody slovního sdělování o věcech a jevech realizujeme formou řízeného rozhovoru, ale také využíváme spontánní výpovědi žáků. Z praktických činností pak volíme vycházky spojené s pozorováním změn v přírodě a exkurze. Žáci pracují ve skupinkách, individuálně i frontálně.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu věcné učení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Využíváme pracovní sešity, pracovní listy, názorné pomůcky – **žák používá pracovních sešitů, listů a dalších pomůcek**
- Využíváme naučných výukových programů při práci s PC – **žák pracuje s výukovými programy na PC**
- Zařazujeme didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání (cvičení orientace v blízkém okolí)
- Rozvíjíme chápání používaných znaků, symbolů v konkrétních situacích dramatizací – **žák rozumí symbolům a umí je použít v konkrétní situaci**
- Umožňujeme využití teoretických poznatků v praxi (práce na pozemku, upevňování hygienických návyků, péče o pokojové květiny, znalost 1. pomoci, dodržování základních bezpečnostních pravidel v silničním provozu)

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu věcné učení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Na modelových situacích rozvíjíme řešení problémů s pomocí naučených stereotypů a získaných zkušeností – **žák formuluje žádost o pomoc i neverbálně a ví, na koho se obrátit v případě nesnáze**
- Denním ústním kontaktem a pozorováním se snažíme, aby si žáci uvědomovaly důsledky svého chování – **žák si uvědomuje důsledky svého negativního chování**
- Vhodnou motivací a individuálním přístupem podporujeme u žáků, aby se nenechali odradit neúspěchem při řešení problému – **žák pokračuje aktivním a vhodným způsobem v práci i po neúspěšném řešení problémů**
- Zařazováním činností zaměřených na rozvoj jemné motoriky, chápání souvislostí, pozorování vlastností věcí a jevů v přírodě i ve společnosti rozvíjíme praktické dovednosti žáků (sebeobsluha, třídění obrázků, správně pojmenovávat věci denní potřeby)

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu věcné učení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Manipulační činností s obrázkovým materiálem a slovním popisem s vysvětlením přispíváme k porozumění slovních pokynů, symbolů, obrazového materiálu – **žák komunikuje pomocí komunikačních karet, pozná základní piktogramy používané v běžném životě**
- Komunikativní dovednosti podporujeme denním kontaktem (odpovědi na otázky, sdělování vlastních zkušeností, formy společenského styku, pojmenovávání věcí a jevů)

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu věcné učení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Formou didaktických her a společných akcí rozvíjíme spolupráci mezi žáky – **žák spolupracuje se svými vrstevníky a orientuje se ve vztahu k nim**
- Dohledem a slovními pobídkami vyžadujeme dodržování stanovených pravidel – **žák se na veřejnosti chová vhodným způsobem**
- Dělbou práce ve skupinách směřujeme žáky k vzájemnému respektování se – **žák respektuje a toleruje své spolužáky**
- Zařazujeme vycházky a exkurze, čímž procvičujeme orientaci v blízkém okolí – **žák zná svou adresu, cestu do školy a orientuje se v nejbližším okolí**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu věcné učení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Formou didaktických her a dramatizací rozvíjíme dodržování základních společenských norem a pravidel soužití ve společnosti – **žák se chová vhodným způsobem na veřejnosti a chápe význam soukromého vlastnictví**
- Provádíme dopravní výchovu zaměřenou na bezpečný pohyb v silničním provozu – **žák se řídí pravidly pro bezpečný pohyb v silničním provozu pod dohledem osoby starší 18 let**

- Modelovými situacemi procvičujeme poskytnutí 1. pomoci při úrazu – **žák poskytne 1. pomoc při úrazu dle svých možností**
- Zařazováním témat o přírodě směřujeme žáky k její ochraně a odpovědnosti – **žák chrání přírodu a zná pravidla ochrany přírody a životního prostředí**
- Vycházkami, obrazovými materiály umožňujeme poznávání nejbližšího okolí školy
- Osobním příkladem podporujeme význam zdravého životního stylu
- Modelovými situacemi napomáháme správnému chování v krizových situacích a situacích ohrožující život a zdraví člověka – **žák vhodně reaguje na krizové situace a v případě nesnází, vím kam se obrátit o pomoc**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu věcné učení jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- V průběhu vyučování seznamujeme žáky s různými pracovními činnostmi (povolání) a tím posilujeme kladný vztah k práci a úctu k výsledkům práce druhých – **žák si váží práce ostatních**
- Důsledností vyžadujeme dodržování pořádku a čistoty ve třídě i prostorách školy – **žák uplatňuje základní hygienické návyky a obslouží se v rámci svých možností**
- Nacvičujeme a trénujeme modelové situace vedoucí k zajištění bezpečnosti žáků – **žák dodržuje pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví v různém prostředí (na vycházkách, při hrách..)**

Věcné učení			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník
Výstup z RVP ZŠS:	Místo, kde žijeme Znát název obce a adresu bydliště		
Školní výstup – žák by měl:	Reagovat na své jméno (1) ; Říci své jméno a příjmení (1.2)	Jmenovat název obce (1)	Jmenovat název obce (1) ; adresu bydliště (1.1)
Učivo	Jméno a příjmení	Domov a jeho okolí	Adresa bydliště
Průřezová témata, přesahy			
Výstup z RVP ZŠS:	Zvládnout orientaci v okolí svého bydliště, v budově školy a jejím okolí		
Školní výstup – žák by měl:	Postupně se orientovat ve svém nejbližším okolí spolu s dodržováním základů bezpečnosti pohybu v dopravním provozu (2) ; Prokázat orientaci v okolí (2.1)	Prokázat orientaci ve škole (2)	Prokázat orientaci v okolí školy a bydliště (2)
Učivo	Domov a jeho okolí	Škola, prostředí školy, život ve škole a jejím okolím	Cesta do školy, bezpečnost, základy dopravní výchovy
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění;	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění EV – (Ekosystémy) – lidské sídlo – město - vesnice

	soustředění; cvičení dovednosti zapamatování EV – (Ekosystémy) – lidské sídlo – město – vesnice	cvičení dovednosti zapamatování EV – (Ekosystémy) – lidské sídlo – město – vesnice	
Výstup z RVP ZŠ:	Poznat a pojmenovat předměty ze svého nejbližšího okolí – domov, třída, škola		
Školní výstup – žák by měl:	Pojmenovat, poznat domácí předměty (3)	Pojmenovat a poznat předměty ve třídě (3)	Pojmenovat a poznat předměty ve škole (3)
Učivo	Pojmenovávání a poznávání předmětů denní potřeby	Pojmenovávání a poznávání předmětů ve třídě	Pojmenovávání a poznávání předmětů ve škole
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování
Výstup z RVP ZŠ:	Ovládat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy		
Školní výstup – žák by měl:	Chodit po správné straně chodníku ve dvojicích (4)	Samostatně chodit po chodníku a s doprovodem přecházet po vyznačených přechodech (4)	Za doprovodu dodržovat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy (4)
Učivo	Pravidla bezpečnosti při chůzi na chodníku	Správné přecházení přes silniční komunikaci	Dodržování základních bezpečnostních pravidel při cestě do školy
Průřezová			

témata, přesahy			
Výstup z RVP ZŠS:	Lidé kolem nás Znát rodinné příslušníky, rozlišovat jejich stáří (starý, mladý, starší, mladší) a blízké příbuzenské vztahy		
Školní výstup – žák by měl:	Jmenovat členy své rodiny (5)	Rozlišovat příbuzenské vztahy v rodině, popisovat rodinné události (5)	Rozlišovat stáří rodinných příslušníků (5) ; a orientovat se v rolích rodinných příslušníků (5.1)
Učivo	Pojmenování rodinných příslušníků, znát jejich jména	Příbuzenské vztahy (rodina a příbuzní), mezilidské vztahy	Rozlišování stáří (mladý – starý); role členů rodiny
Průřezová témata, přesahy	VV – moje rodina OSV – (Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy) – chování podporující dobré vztahy	OSV – (Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy) – chování podporující dobré vztahy	OSV – (Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy) – chování podporující dobré vztahy
Výstup z RVP ZŠS:	Znát jména spolužáků a svých učitelů		
Školní výstup – žák by měl:	Jmenovat své spolužáky a svého učitele (6)	Jmenovat ostatní učitele, vychovatele (6)	Vyjmenovat osoby ve škole podle jejich pracovních činností (6)
Učivo	Vyjmenovávání žáků ve třídě, jméno učitele	Jména učitelů a vychovatelů	Pracovní činnosti
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Sociální rozvoj – poznávací schopnosti) - vzájemné poznávání se ve skupině) OSV – (Sociální rozvoj - spolupráce a soutěživost) – rozvoj individuálních dovedností pro	OSV – (Sociální rozvoj – poznávací schopnosti) - vzájemné poznávání se ve skupině) OSV – (Sociální rozvoj - spolupráce a soutěživost) – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci	

	spolupráci		
Výstup z RVP ZŠ:	Mít osvojeny základy společenského chování – umět pozdravit, poprosit, poděkovat		
Školní výstup – žák by měl.	Pod vedením pedagoga uplatňovat základní formy společenského styku (7)	Uplatňovat základní formy společenského styku pod dohledem pedagoga dle potřeby (7)	Vyřídit jednoduchý vzkaz (7)
Učivo	Základní formy společenského styku (pozdravy, poděkování, požádání)	Pravidla společenského chování	Pravidla společenského chování
Průřezová témata, přesahy	MV – (Lidské vztahy) – uplatňování principu slušného chování OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – komunikace v různých situacích (pozdrav, omluva); dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči...)	MV – (Lidské vztahy) – uplatňování principu slušného chování OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – komunikace v různých situacích (pozdrav, omluva); dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči...)	MV – (Lidské vztahy) – uplatňování principu slušného chování OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – komunikace v různých situacích (pozdrav, omluva); dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči...)
Výstup z RVP ZŠ:	Poznávat a pojmenovat různé lidské činnosti		
Školní výstup – žák:	Poznat a pojmenovat jednoduché lidské činnosti a pomůcky v prostředí rodiny (8)	Poznat a pojmenovat lidské činnosti v prostředí rodiny a školy (8)	Poznat a pojmenovat složitější lidské činnosti v prostředí rodiny, školy (8)
Učivo	Pracovní činnosti – dělba práce v rodině, pracovní pomůcky v domácnosti, nářadí	Pracovní činnosti	Pracovní činnosti

	v dílně a na zahradě		
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální	PV – péče o čistotu ve třídě OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální	OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální
Výstup z RVP ZŠS:	Vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi		
Školní výstup – žák by měl:	Odmítat přijímat dárky od neznámých lidí a odmítat komunikaci s cizími lidmi (9)	Odmítat přijímat dárky od neznámých lidí a odmítat komunikaci s cizími lidmi (9)	Vyhýbat se rizikovému prostředí a vědět, jak se v takovém prostředí chovat (9)
Učivo	Osobní bezpečí, chování v krizových situacích	Osobní bezpečí, chování v krizových situacích	Chování v rizikovém prostředí a krizových situacích
Průřezová témata, přesahy			OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – dovednosti zvládání stresových situací
Výstup z RVP ZŠS:	Lidé a čas Zvládnout jednoduchou orientaci v čase (ráno, poledne, večer)		
Školní výstup – žák by měl:	Sledovat jevy a děje doma i ve škole v průběhu času (den – noc) (10)	Sledovat jevy a děje doma i ve škole v průběhu času (ráno – poledne – večer) (10)	Sledovat a pojmenovávat jevy a děje v přírodě a ve společnosti v průběhu času (10)
Učivo	Jednoduché časové rozdělení dne (den – noc)	Časové rozvržení dne ráno – poledne – večer při činnostech doma i ve škole	Rozčlenění týdne – pracovní dny – volno;
Průřezová témata, přesahy	VV – výtvarné zpracování změn v přírodě OSV – (Osobnostní	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání,	OSV – (Osobnostní rozvoj - sebeorganizace a seberegulace) – organizace vlastního času

	rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění	pozornosti a soustředění OSV – (Osobnostní rozvoj - sebeorganizace a seberegulace) – organizace vlastního času	
Výstup z RVP ZŠS:	Znát rozvržení svých denních činností		
Školní výstup – žák by měl:	Zavedeným režimem rozlišovat čas pro práci a odpočinek (vyučování – přestávka) (11)	Zavedeným režimem rozlišovat čas pro práci a odpočinek, podílet se na sestavení režimu (11)	Podílet se na rozvržení svých denních činností (11)
Učivo	Rozvržení denních činností; vyučování a přestávka; čas pro správnou výživu a hygienu	Režim dne; volný čas a zdravý životní styl	Režim dne a časové vymezení činností během dne; práce a volný čas
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – Sebeorganizace a seberegulace) – organizace vlastního času	OSV – (Osobnostní rozvoj – Sebeorganizace a seberegulace) – organizace vlastního času	OSV – (Osobnostní rozvoj – Sebeorganizace a seberegulace) – organizace vlastního času
Výstup z RVP ZŠS:	Znát dny v týdnu		
Školní výstup – žák by měl:	Rozlišovat pracovní dny a dny volna (12)	Vyjmenovat dny v týdnu (12)	Určit daný den v týdnu (12)
Učivo	Kalendář	Názvy dnů v týdnu	Orientace v týdnu; názvy dnů
Průřezová témata,	OSV – (Rozvoj schopností poznávání)	OSV – (Rozvoj schopností poznávání) – cvičení	OSV – (Rozvoj schopností poznávání) – cvičení dovedností zapamatování

přesahy	– cvičení dovedností zapamatování	dovedností zapamatování	
Výstup z RVP ZV	Rozlišit roční období podle charakteristických znaků		
Školní výstup – žák by měl:	Určit počasí podle charakteristických znaků ročního období (13)	Vyjmenovat roční období (13)	V určeném ročním období vyjmenovat charakteristické znaky pomocí obrázků (jaro – zelená tráva, kvetou stromy...) (13)
Učivo	Teplo, zima, déšť, sníh, vítr, slunce, mrak	Roční období – jaro, léto, podzim, zima	Charakteristické znaky ročního období
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Sociální rozvoj - Komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Sociální rozvoj - Komunikace) – cvičení pozorování	OSV – (Sociální rozvoj - Komunikace) – cvičení pozorování
Výstup z RVP ZŠS:	Rozmanitost přírody Popsat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích		
Školní výstup – žák by měl:	Popsat pomocí návodných otázek a obrázků viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích (14)	Popsat pomocí návodných otázek viditelné proměny v přírodě (14)	Samostatně popsat viditelné proměny v přírodě (14)
Učivo	Příroda v ročních obdobích	Znaky ročního období	Znaky ročního období
Průřezová témata, přesahy	VV – ztvárnění přírodního tématu TV – cvičení v přírodě	VV – ztvárnění přírodního tématu TV – cvičení v přírodě	VV – ztvárnění přírodního tématu TV – cvičení v přírodě
Výstup z RVP ZŠS:	Popsat nejběžnější druhy domácích zvířat		
Školní výstup – žák by měl:	Poznat, ukázat a popřípadě pojmenovat nejběžnější domácí	Vybrat z daných možností potravu vhodnou pro dané zvíře (15)	Přiřazovat mláďata k dospělým jedincům a správně je pojmenovávat (15)

	zvířata (15)		
Učivo	Domácí zvířata; třídění domácích zvířat od volně žijících zvířat	Potrava domácích zvířat a jejich životní podmínky	Mláďata a jejich pojmenovávání
Průřezová témata, přesahy	VV – výtvarné zpracování přírodního námětu OSV – (Rozvoj schopností poznávání) – cvičení dovedností zapamatování	OSV – (Rozvoj schopností poznávání) – cvičení dovedností zapamatování	OSV – (Rozvoj schopností poznávání) – cvičení dovedností zapamatování
Výstup z RVP ZŠ:	Pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny		
Školní výstup – žák by měl:	Jmenovat základní druhy ovoce podle názoru, chuti a vůně (16)	Jmenovat základní druhy zeleniny podle názoru, chuti a vůně (16)	Třídít a pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny (16)
Učivo	Základní druhy ovoce	Základní druhy zeleniny	Sezónní práce na zahradě a na poli; životní podmínky pro pěstování ovoce a zeleniny
Průřezová témata, přesahy	VV – výtvarné zpracování ovoce OSV – (Rozvoj schopností poznávání) – cvičení dovedností zapamatování	VV – výtvarné zpracování zeleniny OSV – (Rozvoj schopností poznávání) – cvičení dovedností zapamatování	EV – (Ekosystémy) – pole (význam pole) EV – (Základní podmínky života) – voda; ovzduší; půda
Výstup z RVP ZŠ:	Popsat počasí podle obrázku (déšť, sníh, bouřku, vítr)		
Školní výstup – žák by měl:	Popsat počasí podle obrázků pomocí návodných otázek (17)	Samostatně popsat počasí podle obrázků (17)	Popsat počasí podle obrázků a přiřadit k ročnímu období (17)
Učivo	Počasí	počasí	Znaky ročního období

Průřezová témata, přesahy	OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální	OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální	OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální
Výstup z RVP ZŠ:	Znát základní zásady pobytu v přírodě		
Školní výstup – žák by měl:	Při vycházce do přírody by se měl žák chovat tiše, jít po vyznačených cestách (18)	Neplašit zvěř, netrhat rostliny, nekonzumovat neznámé plody (18)	Pozorovat zajímavosti v přírodě (18)
Učivo	Základní zásady chování v přírodě, oblékání do přírody	Základní zásady chování v přírodě, oblékání do přírody	Základní zásady chování v přírodě, oblékání do přírody
Průřezová témata, přesahy	EV – (Lidské aktivity a problémy životního prostředí) – ochrana přírody	EV – (Lidské aktivity a problémy životního prostředí) – ochrana přírody	EV – (Lidské aktivity a problémy životního prostředí) – ochrana přírody
Výstup z RVP ZŠ:	Člověk a zdraví Dodržovat zásady osobní hygieny a zvládat základní sebeobsluhu		
Školní výstup – žák by měl:	Pod dohledem dodržovat osobní hygienu a sebeobsluhu, oblékat a obouvat se s pomocí (19)	Dodržovat osobní hygienu jen pod dohledem (19)	Samostatně dodržovat zásady osobní hygieny (19)
Učivo	Zásady hygieny před jídlem a po jídle, po toaletě, zapínání knoflíků a suchého zipu	Jednoduchý uzel, udržování čistoty pracovního místa	Upevnění učiva 1. a 2. ročníku, nácvik smyčky či náhradních technik zavazování

Průřezová témata, přesahy	PV – manuální zručnost, udržování čistoty a pořádku pracovního místa OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému PV – osobní hygiena a sebeobsluha	PV – manuální zručnost, udržování čistoty a pořádku pracovního místa Psychohygiena) – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému PV – osobní hygiena a sebeobsluha	PV – manuální zručnost, udržování čistoty a pořádku pracovního místa Psychohygiena) – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému PV – osobní hygiena a sebeobsluha
Výstup z RVP ZŠS:	Pojmenovat hlavní části lidského těla		
Školní výstup – žák by měl:	Ukazovat a popřípadě jmenovat hlavní části těla (hlava, ruce, tělo) dle návodných otázek) (20)	Samostatně ukazovat a jmenovat hlavní části lidského těla na vlastní osobě či na obrázku (uši, nos, oči, ústa, vlasy) (20)	Ukazovat a jmenovat jednotlivé prsty na rukou (20)
Učivo	Hlavní části lidského těla	Hlavní části lidského těla; čistota těla	Pojmenování prstů
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Sebepoznání a sebepojetí) – moje tělo; já jako zdroj informací o sobě	OSV – (Sebepoznání a sebepojetí) – moje tělo; já jako zdroj informací o sobě	OSV – (Sebepoznání a sebepojetí) – moje tělo; já jako zdroj informací o sobě
Výstup z RVP ZŠS:	Dokázat upozornit na své zdravotní potíže		
Školní výstup – žák by měl:	Ukazovat na svém těle nebo na hračce, kde jej bolí (21)	Ukazovat a odpovídat dle svých možností, kde jej bolí (21)	Objektivně odpovídat na otázku s čím má potíže (21)
Učivo	Sdělování potíží,	Sdělování potíží; chování	Pojmenování příznaků potíží (průjem, zvracení, bolest hlavy...)

	orientace na svém těle	v době nemoci	
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Sebepoznání a sebepojetí) – moje tělo; já jako zdroj informací o sobě	OSV – (Sebepoznání a sebepojetí) – moje tělo; já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně	OSV – (Sebepoznání a sebepojetí) – moje tělo; já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně
Výstup z RVP ZŠ:	Vědět o zásadách bezpečného chování při hrách, na výletech a koupání		
Školní výstup – žák by měl:	Pod dohledem dospělé osoby dodržovat bezpečnost při hrách (22)	Pod dohledem dospělé osoby dodržovat bezpečnost na výletech (22)	Pod dohledem dospělé osoby dodržovat bezpečnost při koupání (22)
Učivo	Bezpečné chování při hrách – seznámení s pravidly	Bezpečné chování na výletě – seznámení s pravidly	Bezpečné chování při koupání – seznámení s pravidly
Průřezová témata, přesahy			

	4. ročník	5. ročník	6. ročník
Výstup z RVP ZŠ:	Místo, kde žijeme Popsat cestu do školy podle otázek		
Školní výstup – žák by měl:	Popsat cestu do školy dle návodných otázek (1)	Popsat cestu do školy podle otázek (1)	Samostatně popsat cestu do školy (1)
Učivo	Obec, význačná místa a instituce v obci	Obec, význačná místa a instituce v obci a jejím okolí	Obec, význačná místa a instituce v obci a jejím okolí; kulturní a historické zajímavosti v nejbližším okolí
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování; dovednosti pro	OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i	OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální

	sdělování verbální i neverbální	neverbální	
Výstup z RVP ZŠS:	Znát nejbližší důležitá místa v okolí školy a bydliště		
Školní výstup – žák by měl:	Pojmenovávat organizovaným způsobem důležitá místa v okolí, aktivně se zapojovat do rozhovoru a sdělovat vlastní zkušenosti (2)	Popsat důležitá místa v okolí školy (2)	Popsat důležitá místa v okolí školy (2)
Učivo	Domov a jeho okolí, orientace v okolí bydliště	Cesta do školy	Cesta z bydliště do školy, dopravní prostředky, pravidla bezpečnosti v dopravě
Průřezová témata, přesahy	EV – (Ekosystémy) – lidské sídlo – město - vesnice	EV – (Ekosystémy) – lidské sídlo – město – vesnice	EV – (Ekosystémy) – lidské sídlo – město - vesnice
Výstup z RVP ZŠS:	Sdělit poznatky a zážitky z výletů a vlastních cest		
Školní výstup – žák by měl:	Pomocí návodných otázek vyjádřit poznatky a zážitky z výletu (3)	Vyjádřit poznatky z výletu (3)	Vyjádřit poznatky z výletu a vlastních cest (3)
Učivo	Možnosti výletů v daném ročním období	Charakteristické znaky krajiny v ročních obdobích	Charakteristické znaky krajiny v ročních obdobích, okolní krajina, regionální zvláštnosti
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální	OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální PV – oblékání dle ročního období	OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální PV – oblékání dle ročního období

Výstup z RVP ZŠ:	Dodržovat zásady bezpečnosti při hrách		
Školní výstup – žák by měl:	S pomocí vyjmenovat, jak se správně a bezpečně chovat při hrách (4)	Za dohledu dospělé osoby dodržovat pravidla bezpečnosti při hrách (4)	Samostatně dodržovat bezpečnost při hrách (4)
Učivo	Zásady bezpečnosti při hrách; základy dopravní výchovy	Zásady bezpečnosti při hrách; základy dopravní výchovy	Zásady bezpečnosti při hrách; základy dopravní výchovy
Průřezová témata, přesahy			
Výstup z RVP ZV	Lidé kolem nás Dodržovat pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády		
Školní výstup – žák by měl:	Uplatňovat pravidla soužití v rodině, ve třídě (5)	Uplatňovat pravidla soužití ve škole (5)	Uplatňovat pravidla soužití ve společnosti (5)
Učivo	Rodina; mezilidské vztahy; rodina a společnost	Protiprávní jednání a jeho postih (šikana, krádež)	Protiprávní jednání; základní pravidla společenského chování
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy) – chování podporující dobré vztahy; vztahy a naše skupina MV – (Lidské vztahy) – uplatňování principu slušného chování	OSV – (Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy) – chování podporující dobré vztahy; vztahy a naše skupina MV – (Lidské vztahy) – uplatňování principu slušného chování	OSV – (Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy) – chování podporující dobré vztahy; vztahy a naše skupina MV – (Lidské vztahy) – uplatňování principu slušného chování
Výstup z RVP ZŠ:	Projevovat toleranci k odlišnostem spolužáků		
Školní výstup – žák	Každodenním chováním projevovat	Tolerovat odlišnosti lidí ve společnosti (6)	Tolerovat odlišnosti lidí ve společnosti (6)

by měl:	pochopení pro rozdíly vyplývající ze vzhledu či výkonnosti žáka jako projev jedinečnosti osobnosti, nikoliv méněcennosti (6) ; Tolerovat odlišnosti svých spolužáků (6.1)		
Učivo	Mezilidské vztahy; protiprávní jednání a jeho postih (zneužívání, týrání)	Mezilidské vztahy; protiprávní jednání a jeho postih (zneužívání, týrání)	Mezilidské vztahy; protiprávní jednání a jeho postih (zneužívání, týrání)
Průřezová témata, přesahy	MV – (Lidské vztahy) – udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost MV – (Kulturní rozdíly) – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti MV – (Etnický původ) – rovnocennost všech etnických skupin a kultur	MV – (Lidské vztahy) – udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost MV – (Kulturní rozdíly) – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti MV – (Etnický původ) - odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost	MV – (Lidské vztahy) – udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost MV – (Kulturní rozdíly) – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti MV – (Etnický původ) – různé způsoby života
Výstup z RVP ZŠS:	Pojmenovat nejběžnější pracovní činnosti		
Školní výstup – žák	Pojmenovat a zapojit se do jednoduchých	Pojmenovat pracovní činnosti v prostředí rodiny	Vyjadřovat se vlastními slovy o zaměstnání svých rodičů (7) ; Pojmenovávat potřebné nástroje a pomůcky v domácnosti, na zahradě

by měl:	pracovních činností v prostředí rodiny a školy (7)	a školy, uplatňovat praktické dovednosti (7)	a v dílně (7.1)
Učivo	Pracovní činnosti	Pracovní činnosti	Pracovní činnosti - povolání
Průřezová témata, přesahy	PV – úklidové práce ve třídě OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální	PV – práce na pozemku, pracovní pomůcky OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální	OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální PV – práce na pozemku, pracovní pomůcky
Výstup z RVP ZŠS:	Rozpoznat ve svém okolí nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých		
Školní výstup – žák by měl:	Rozpoznat a posoudit ve třídě nevhodné chování a jednání vrstevníků (8)	Rozpoznat a posoudit ve škole nevhodné chování a jednání vrstevníků (8)	Rozpoznat a posoudit ve svém okolí nevhodné chování vrstevníků i dalších osob (8)
Učivo	Protiprávní jednání a jeho postih; pravidla společenského chování; mezilidské vztahy	Protiprávní jednání a jeho postih; pravidla společenského chování; mezilidské vztahy	Protiprávní jednání a jeho postih; pravidla společenského chování; mezilidské vztahy
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti) – dovednosti pro řešení problémů – problémy v mezilidských vztazích	OSV – (Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti) – dovednosti pro řešení problémů – problémy v mezilidských vztazích	OSV – (Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti) – dovednosti pro řešení problémů – problémy v mezilidských vztazích
Výstup z RVP ZŠS:	Vědět, kde hledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby		
Školní výstup – žák	Předvést vyhledání pomoci v případě	Vyhledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby i	Vyhledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby i dalších osob (9)

by měl:	ohrožení vlastní osoby i dalších osob (9)	dalších osob (9)	
Učivo	Situace hromadné ho ohrožení, chování při požáru, při vyhlášení poplachu, při dopravní nehodě; důležitá telefonní čísla	Situace hromadné ho ohrožení, chování při požáru, při vyhlášení poplachu, při dopravní nehodě; důležitá telefonní čísla	Situace hromadné ho ohrožení, chování při požáru, při vyhlášení poplachu, při dopravní nehodě; důležitá telefonní čísla
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích; dovednosti zvládání stresových situací OSV – (Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti) – dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne	OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích; dovednosti zvládání stresových situací OSV – (Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti) – dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne	OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích; dovednosti zvládání stresových situací OSV – (Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti) – dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne
Výstup z RVP ZŠS:	Reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech		
Školní výstup – žák by měl:	Aplikovat naučená pravidla, jak se chovat v mimořádných událostech (10)	Aplikovat naučená pravidla, jak se chovat v mimořádných událostech (10)	Aplikovat naučená pravidla, jak se chovat v mimořádných událostech (10)
Učivo	Chování při požáru; praktický nácvik odchodu ze školy – simultánní vyhlášení	Chování při požáru; praktický nácvik odchodu ze školy – simultánní vyhlášení poplachu	Situace hromadného ohrožení; Chování při požáru; praktický nácvik odchodu ze školy – simultánní vyhlášení poplachu

	poplachu		
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – dovednosti zvládání stresových situací	OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – dovednosti zvládání stresových situací	OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – dovednosti zvládání stresových situací
Výstup z RVP ZŠS:	Lidé a čas Poznat kolik je hodin (celé hodiny)		
Školní výstup – žák by měl:	Rozeznat ručičkové hodinky a digitální hodinky na obrázku i v praxi (11)	Přečíst číslice na ciferníku a rozlišit krátkou a dlouhou ručičku (11)	Na maketě i hodinách určit celé hodiny (11)
Učivo	Rozlišování různých typů hodin	Čtení číslic, směr otáčení a délka ručiček	Určování celých hodin na maketě i v praxi
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	Matematika
Výstup z RVP ZŠS:	Rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (včera, dnes, zítra)		
Školní výstup – žák by měl:	Pomocí vhodného příkladu rozlišovat děj v přítomnosti (dnes) (12)	Pomocí vhodného příkladu rozlišovat děj v minulosti (12)	Pomocí vhodného příkladu rozlišovat děj v budoucnosti (12)
Učivo	Popisování děje v přítomnosti	Popisování děje v minulosti	Popisování dějů v budoucnosti; společenské tradice (Vánoce, Velikonoce...)
Průřezová témata, přesahy			
Výstup z RVP ZŠS:	Znát roční období a měsíce		

Školní výstup – žák by měl:	Vyjmenovat roční období (13)	Podle obrázků rozeznat a pojmenovat roční období (13)	Vyjmenovat jednotlivé měsíce v roce (13)
Učivo	Roční období	Charakteristika ročního období	Rok, měsíce v roce; kalendář
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování
Výstup z RVP ZŠ:	Porovnat rozdíly mezi současným způsobem života a života v minulosti podle obrázků		
Školní výstup – žák by měl:	Popsat současný způsob života podle obrázků (14)	Popsat podle obrázků život v minulosti (14)	Porovnat rozdíly mezi současným životem a způsobem života v minulosti (14)
Učivo	Současný způsob života v našem městě, škole, doma (oblékání, doprava, nákupy...)	Život v minulosti – naše země v dávných dobách; způsob života v pravěku	Současnost a minulost v našem životě; významné historické objekty
Průřezová témata, přesahy		EV – (Lidské aktivity a problémy životního prostředí) – změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit)	EV – (Lidské aktivity a problémy životního prostředí) – změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit)
Výstup z RVP ZŠ:	Seznámit se s významnými událostmi a pověstmi, které se vztahují k regionu nebo kraji		
Školní výstup – žák by měl:	Popsat významnou událost ve svém městě, obci (15)	Popsat významnou událost v regionu (15)	Reprodukovat regionální pověsti (15)
Učivo	Význačná událost ve městě (založení města, význačná osobnost;	Význačná událost v regionu; tradiční lidové svátky	Regionální pověsti; tradiční lidové svátky

	tradiční lidové svátky)		
Průřezová témata, přesahy			
Výstup z RVP ZŠ:	Rozmanitost přírody Poznat rozdíly mezi stromy a keři		
Školní výstup – žák by měl:	Určit stromy, odlišit ovocné stromy, okrasné stromy, listnaté, jehličnaté stromy (16)	Určit keře – okrasné, ovocné (16)	Poznat rozdíl mezi stromy a keři (16)
Učivo	Stromy v lese a na zahradě	Keře, údržba keřů	Porovnávání rozdílů stromy – keře
Průřezová témata, přesahy	EV – (Ekosystémy) – les (v našem prostředí, význam) PV	PV	PV
Výstup z RVP ZŠ:	Poznat nejběžnější volně žijící zvířata		
Školní výstup – žák by měl:	Pojmenovat volně žijící zvířata a odlišit je od domácích zvířat (17)	Vlastními slovy popsat péči o lesní zvěř (17)	Přiřadit mláďata volně žijících zvířat k dospělým jedincům (17)
Učivo	Volně žijící zvířata; nebezpečí vztekliny	Péče o lesní zvěř a ptáky; nebezpečí vztekliny	Mláďata, ochrana mláďat; nebezpečí vztekliny
Průřezová témata, přesahy	EV – Ekosystémy – les (v našem prostředí, význam)	EV – Ekosystémy – les (v našem prostředí, význam)	EV – les
Výstup z RVP ZŠ:	Rozlišit listnaté a jehličnaté stromy		
Školní výstup – žák by měl:	Rozlišit a pojmenovat listnaté stromy na zahradě a v lese (18)	Rozlišit a pojmenovat jehličnaté stromy (18)	Roztřídit a pojmenovat listnaté a jehličnaté stromy dle jejich výskytu v přírodě (18)
Učivo	Listnaté stromy – bříza,	Jehličnaté stromy – jedle,	Třídění listnatých a jehličnatých stromů; jejich ochrana

	lípa, javor, dub, ovocné stromy	smrk, modřín	
Průřezová témata, přesahy		EV – (Ekosystémy) – les (v našem prostředí, význam)	EV – (Ekosystémy) – les (v našem prostředí, význam)
Výstup z RVP ZŠ:	Vědět o škodlivých vlivech na přírodní prostředí		
Školní výstup – žák by měl:	Vybrat z daných možností škodlivé faktory na životní prostředí (19)	Vyjmenovat škodlivé vlivy na životní prostředí (19)	Vyjmenovat škodlivé vlivy na životní prostředí (19)
Učivo	Ochrana přírody, chování v přírodě	Ochrana přírody, chování v přírodě	Ochrana přírody, chování v přírodě
Průřezová témata, přesahy	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí - ochrana přírody a kulturních památek	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí - ochrana přírody a kulturních památek; odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda)	EV – (Lidské aktivity a problémy životního prostředí) - ochrana přírody a kulturních památek; odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda)
Výstup z RVP ZŠ:	Znát základní pravidla ochrany přírody a životního prostředí		
Školní výstup – žák by měl:	Vyjmenovat pravidla ochrany přírody (20)	Sám se podílet na ochraně životního prostředí – projekty environmentálního charakteru (20)	Sám se podílet na ochraně životního prostředí (20)
Učivo	Vycházky do přírody; exkurze do sběrového dvora; péče o životní prostředí - třídění odpadu; zacházení	Péče o životní prostředí – třídění odpadu, zacházení s odpadem, úklid odpadků v okolí školy a ve městě	Péče o životní prostředí – třídění odpadu, zacházení s odpadem, úklid odpadků v okolí školy a ve městě

	s odpadem		
Průřezová témata, přesahy	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí - ochrana přírody a kulturních památek EV – Vztah člověka k prostředí – naše obec (zajišťování ochrany životního prostředí v obci)	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí - ochrana přírody a kulturních památek; odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady) EV – Vztah člověka k prostředí – naše obec (zajišťování ochrany životního prostředí v obci) EV – Vztah člověka k prostředí – ochrana života ve všech jeho formách	EV – (Lidské aktivity a problémy životního prostředí) - ochrana přírody a kulturních památek; odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny) EV – Vztah člověka k prostředí – naše obec (zajišťování ochrany životního prostředí v obci) EV - Vztah člověka k prostředí – ochrana života ve všech jeho formách
Výstup z RVP ZŠ:	Člověk a zdraví Uplatňovat hygienické návyky, sebeobslužné dovednosti a zásady zdravé výživy		
Školní výstup – žák by měl:	Uplatňovat samostatně hygienické návyky (21) ; zvládat sebeobsluhu dle svých možností (21.1)	Dodržovat pitný režim, vyjmenovat zásady zdravé výživy dle návodných otázek (21)	V rámci denního režimu dodržovat pitný režim, osobní hygienu (21) ; vyjmenovat zásady zdravé výživy (21.1)
Učivo	Zásady osobní hygieny, hygienické pomůcky, sebeobslužné činnosti	Péče o zdraví; pitný režim během dne; zdravá výživa	Péče o zdraví, zdravá výživa; zdravá strava a pitný režim; osobní hygiena
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) – dovednosti pro	OSV – (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý	OSV – (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému

	pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému	vztah k sobě samému	
Výstup z RVP ZŠS:	Dokázat sdělit a popsat své zdravotní obtíže		
Školní výstup – žák by měl:	Sdělovat, jaké má zdravotní potíže (22)	Popsat příznaky nemoci (22)	Respektovat zásady chování v době nemoci (22)
Učivo	Měření tělesné teploty (teploměr); části lidského těla	Příznaky nemoci – pojmenování (bolest v krku, hlavy...)	Zásady chování v době nemoci
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální OSV – (Osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí) – moje tělo	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální OSV – (Osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí) – moje tělo	
Výstup z RVP ZŠS:	Vědět na koho se obrátit o pomoc		
Školní výstup – žák by měl:	Svémi slovy popsat problém a obrátit se o pomoc na konkrétní osobu (23)	Popsat problém a obrátit se o pomoc na konkrétní osobu (23)	Přivolat pomoc v případě nouze (23)
Učivo	Ochrana sebe a svého těla před obtěžováním a zneužíváním	Osobní bezpečí; preventivní chování – zneužívání nebezpečných látek	Přivolání pomoci; důležitá telefonní čísla
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) –	OSV – (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) – hledání pomoci při	OSV – (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání) – řešení

	hledání pomoci při potížích OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání) – řešení problémů	potíží OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání) – řešení problémů	problémů
Výstup z RVP ZŠ:	Zvládnout ošetření drobného poranění		
Školní výstup – žák by měl:	Jmenovat základní vybavení lékárničky (24); ošetřit odřeninu (24.1)	Ošetřit štípnutí hmyzem (24); spolupracovat při měření teploty, ošetřit krvácení z nosu (24.1)	Ošetřit malou řeznou ránu za pomoci učitele (24)
Učivo	Důkladné vymytí rány, překrytí rány náplastí s polštářkem; vybavení lékárničky	1. pomoc při krvácení z nosu a při štípnutí hmyzem; teploměr	Dezinfekce rány, překrytí rány náplastí
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání) – řešení problémů	OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání) – řešení problémů	OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání) – řešení problémů
Výstup z RVP ZŠ:	Uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce		
Školní výstup – žák by měl:	Uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce (25)	Uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce (25)	Uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce (25)
Učivo	Chůze při pravé straně chodníku, přecházení vozovky po přechodu pro chodce, semafor pro chodce, značka přechodu	Vybrané dopravní značky; chování při dopravní nehodě, chůze v útvaru při krajnici; bezpečnostní opatření pro chodce (barevně pestré oblékání,	Dopravní situace; bezpečné chování v silničním provozu

		terčíky, bezpečnostní vesty)	
Průřezová témata, přesahy	EV – (Vztah člověka k prostředí) – prostředí a zdraví (možnosti a způsoby ochrany zdraví)	EV – (Vztah člověka k prostředí) – prostředí a zdraví (možnosti a způsoby ochrany zdraví)	EV – (Vztah člověka k prostředí) – prostředí a zdraví (možnosti a způsoby ochrany zdraví)
Výstup z RVP ZŠ:	Reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech		
Školní výstup – žák by měl:	Poznat signál poplachu a spořádaně opustit nebezpečné místo podle pokynu dospělého ve škole (26)	Identifikovat podle zvuku možné nebezpečí (siréna, houkačky) (26)	Reagovat na pokyny dospělého při mimořádných událostech kdekoli (26)
Učivo	Nácvik požárního poplachu – únikové cesty	Zvuky sirén	Chování při mimořádných událostech
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika) – dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne	OSV – (Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika) – dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – dovednosti zvládání stresových situací	OSV – (Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika) – dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – dovednosti zvládání stresových situací

Člověk a společnost (7. – 10. ročník)

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět Člověk a společnost byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Žáci jsou postupně seznamováni se životem našeho národa, s jeho historií i současností. Získávají povědomí o významných událostech i osobnostech našeho současného i minulého života.

Žáci získávají při praktických činnostech návody, jak se orientovat ve svých osobních záležitostech, kam se obrátit v případě potřeby o radu, jak jednat na úradech.

Vzdělávací obsah předmětu Člověk a společnost je rozčleněn do čtyř tematických celků:

- Historie našeho národa
- Člověk ve společnosti
- Poznatky o společnosti
- Péče o občana

Cílové zaměření předmětu:

- komunikace s úřady přiměřeně svým schopnostem
- získávání základních poznatků o minulosti a současnosti naší země
- poznávání způsobu života lidí
- seznámení se s historickými a kulturními památkami v nejbližším okolí
- zvládání přiměřeně náročných situací každodenního života
- osvojení základů společenského chování a dodržování zásad pravidel slušného chování
- vyjadřování vlastních myšlenek, postojů a potřeb
- úcta k českému národu i k jiným národům a etnikům
- tolerance jiných etnických skupin a zdravotně postižených
- znalost základních práv a povinností občanů, rozpoznání protiprávního jednání a uvědomění si důsledků takového jednání
- výchova ke čtenářské gramotnosti
- důraz na praktické dovednosti

Začlenění průřezových témat: V tomto předmětu jsou začleněna průřezová témata z osobnostní a sociální výchovy (OSV), MV

OSV - tematický okruh - Osobnostní rozvoj - Sebepoznání a sebepojetí – *já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem*

Rozvoj schopnosti poznávání – *cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování*

Psychohygienu – *hledání pomoci při potížích; dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací*

Tematický okruh Sociální rozvoj - Mezilidské vztahy – *péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc*

Komunikace – *cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální; komunikace v různých situacích*

Spolupráce a soutěživost – *rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci*

Poznávací schopnosti – *vzájemné poznávání se ve skupině*

Tematický okruh Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika – *vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování; dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne*

Dále jsou do předmětu Člověk a společnost začleněna průřezová témata z Multikulturní výchovy (MV)

MV - tematický okruh – Lidské vztahy - význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; uplatňování principu slušného chování; právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztah s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; osobní příspěvek k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

Tematický okruh Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života

Tematický okruh Kulturní rozdíly – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik

Hodnocení žáka: Žák bude hodnocen podle toho, jakých znalostí získal v daném ročníku s přihlédnutím na školní výstupy.

Časová dotace: Předmět Člověk a společnost vyučujeme v 7. - 10. ročníku dvě hodiny týdně

Forma: Učivo se probírá cyklicky, postupně se rozšiřuje o nové poznatky. Osvojování učiva probíhá především na základě pozorování konkrétních jevů a opírá se o praktické zkušenosti. V hojné míře jsou využívány audiovizuální pomůcky - televize, film, video, počítačové programy, knihy, mapy, encyklopedie.

Využívá se návštěv, exkurzí do podniků, na úřady a klade se důraz na osobní kontakt s lidmi rozličných profesí, v důsledku toho dochází také k nácviku a zlepšování komunikace na různých úrovních.

Formy práce vždy korespondují s mentální úrovní žáků, opírají se především o konkrétní poznávání a získávání trvalejších znalostí formou soustavného opakování. Ve vyšších ročnících je kladen větší důraz na samostatnější reprodukci učiva žáky.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu člověk a společnost jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- využíváme znalosti z jazykové komunikace, kdy žák ovládá základy psaní, čtení a využívá je ke svému vzdělávání
- na všech úrovních využíváme tištěný materiál - učebnice, pracovní listy, pracovní sešity, naučnou literaturu i krásnou literaturu – **žák pracuje s různým tištěným materiálem**
- formou didaktických her, kolektivních her vytváříme kladný vztah k učení v předmětu člověk a společnost
- využíváme naučných programů na PC – **žák ke svému rozvoji používá k vyhledávání různých informací internet a výukové programy**
- pomocí praktických činností upevňujeme poznatky a získané zkušenosti v předmětu člověk a společnost
- slovním povzbuzováním a motivací podporujeme snahu o získávání poznatků

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu člověk a společnost jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Na modelových situacích podporujeme snahu o řešení problémů za pomoci naučených stereotypů a získaných zkušeností
- poučujeme a seznamujeme žáky s možnostmi obrátit se při řešení problémů na určité osoby či instituce – **žák se v případě problému obrací na vhodnou osobu či instituci**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu člověk a společnost jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- rozvíjíme komunikaci žáků se svými spolužáky i jinými lidmi zadáváním různých úkolů založených na nutnosti komunikace (např. Vyřizování vzkazů) – **žák komunikuje vhodným způsobem se spolužáky a okolím**
- účastí na kulturních akcích pěstujeme kladný vztah ke kultuře a vytváříme emotivní zážitky, které je žák schopen a ochoten vyjádřit
- používáním obrazových materiálů, knih, časopisů, filmů, videa přispíváme k pochopení a chápání učiva
- pro komunikaci používáme běžné informační a komunikační prostředky
- využíváním získaných komunikačních dovedností vytváříme u žáků vztahy potřebné ke společenské integraci – **žák využívá vztahů potřebných k životu ve společnosti**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu člověk a společnost jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- formou didaktických a společenských her rozvíjíme spolupráci mezi žáky a pěstujeme kladné vztahy k vrstevníkům i jiným lidem – **žák spolupracuje se svým okolím při zachování zásad slušného chování**
- pomocí praktických činností (vycházky, pobyt ve městě, orientace ve škole, v okolí školy) rozvíjíme orientaci – **žák se orientuje ve svém okolí**
- dohledem a slovními pobídkami vyžadujeme dodržování pravidel společenského chování – **žák dodržuje pravidla společenského chování**
- dělbou práce ve skupinách směřujeme žáky k vzájemnému respektování se – **žák respektuje učitele i své spolužáky**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu člověk a společnost jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- pomocí besed, návštěv různých pracovišť (odbor sociálních věcí, Policie ČR) vytváříme povědomí o základních právech a povinnostech občanů – **žák zná základní práva a povinnosti občanů**
- vysvětlováním, sledováním určitých programů v TV nebo videa vytváříme podmínky pro dodržování základních společenských norem a pravidel soužití – **žák dodržuje v životě zásady slušného chování**
- osobním příkladem podporujeme význam zdravého životního stylu
- modelovými situacemi napomáháme správnému chování v krizových situacích a situacích ohrožujících život a zdraví člověka – **žák se úměrně svým možnostem dokáže chovat v krizových situacích**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu člověk a společnost jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- v průběhu vyučování seznamujeme žáky s různými pracovními činnostmi i postupy a tím posilujeme kladný vztah k práci
- povzbuzováním a vhodnou motivací posilujeme vytrvalost a soustředěnost na pracovní výkon - **žák se koncentruje na svůj výkon**

Člověk a společnost – člověk ve společnosti		
	7. ročník	8. ročník
Výstup z RVP ZŠ	Mít základní informace o otázkách rodinného života a rozlišovat postavení a role rodinných příslušníků	
Školní výstup – žák by měl:	Pojmenovat členy rodiny a jejich funkci (1)	Rozlišovat různá postavení členů rodiny, formulovat funkce rodinných příslušníků (1)
Učivo	Vznik rodiny, struktura a funkce rodiny, vztahy lidí v rodině, odpovědnost rodičů za výchovu dětí, úcta k rodičům; Obec, region – významné osobnosti obce a regionu, regionální pověsti bydliště, adresa	Práva a povinnosti jednotlivých příslušníků rodiny, širší rodina (prarodiče, příbuzní), pomoc mezi členy rodiny v nemoci a při významných rodinných událostech; Kraj – významné osobnosti kraje, národní zvyky a obyčeje; státní svátky
Průřezová témata, přesahy	MV – Lidské vztahy – význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích OSV- (Sociální rozvoj - mezilidské vztahy) - péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc	MV – Lidské vztahy – význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích OSV- (Sociální rozvoj- mezilidské vztahy) - péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc
Výstup z RVP ZŠ	Respektovat pravidla společenského soužití	
Školní výstup – žák by měl:	Chovat se podle pravidel společenského soužití a uplatňovat vhodné způsoby chování (2)	Respektovat pravidla společenského soužití a chovat se podle nich, rozlišovat projevy nepřiměřeného chování (2)
Učivo	V praktickém životě ukazovat na příkladech formy slušného a neslušného chování, vyčleňování nesprávného chování, zadávání činností k vyřizování úkolů, dodržování pravidel slušného chování (prosba, pozdrav); mezilidské vztahy ve společnosti	V běžném životě a kontaktu se spolužáky, vrstevníky a dospělými se chovat podle pravidel společenského soužití, upozorňování na nevhodné chování, okamžité řešení nevhodného chování, pochvaly za správné chování

Průřezová témata, přesahy	OSV- (Sociální rozvoj - mezilidské vztahy) - péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc OSV - (Sociální rozvoj - Komunikace) - komunikace v různých situacích - omluva, prosba, vyjednávání, řešení konfliktů MV – Lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování	OSV- (Sociální rozvoj - mezilidské vztahy) - péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc MV – Lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování
Výstup z RVP ZŠ	Znat hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a být ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům	
Školní výstup – žák by měl:	Navazovat a vytvářet si přátelské vztahy, vyhledávat kamarády (3)	Uvědoměle pomáhat a být ohleduplný k nemocným postiženým (3)
Učivo	Hodnocení způsobu chování na základě příkladů z literatury, význam přátelství pro člověka, citová výchova	V praktickém životě pomáhá postiženým, nemocným, pomoc dětem ve škole při různých činnostech (při kulturních a sportovních akcích, na veřejnosti, apod.)
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Sociální rozvoj- mezilidské vztahy) - péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc MV – Lidské vztahy - důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích	OSV- (Sociální rozvoj- mezilidské vztahy) - péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc MV – Lidské vztahy - důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích
Výstup z RVP ZŠ	Vědět o nebezpečí rasismu a projevech vandalismu	
Školní výstup – žák by měl:	Definovat vlastními slovy termíny rasismus a vandalismus (4)	Zhodnotit rasistické chování, jeho negativní dopad a nesouhlasit s projevy vandalismu (4)

Učivo	Výchova úcty k člověku, k lidské práci; vysvětlení pojmů rovnoprávnost a rovnocennost; sledování chování jiných lidí a jejich hodnocení; pomocí obrazového materiálu určování ras lidí, rovnoprávnost všech skupin	Sledování chování jiných lidí; praktické zhodnocování projevů chování při vycházkách; sledování okolí a hodnocení projevů vandalismu (rozbité popelnice, převrácené koše, odpadky po ulici, sprejerství, při sledování televizních pořadů, při četbě vysvětlování projevů rasismu)
Průřezová témata, přesahy	MV- Etnický původ - rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života MV - Kulturní rozdíly - jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik MV - Lidské vztahy - právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztah s jinými lidmi bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost	MV- Etnický původ - rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života MV - Kulturní rozdíly- jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik MV - Lidské vztahy- právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztah s jinými lidmi bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost
Výstup z RVP ZŠ	Tolerovat názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti	
Školní výstup – žák by měl:	Vybrat z několika možností správně popis, co je menšinová (minoritní) skupina (5)	Tolerovat a akceptovat zájmy minoritních skupin (5)
Učivo	Učení k toleranci ve třídě; akceptování názoru jiných v rámci třídy, školy, okolí; budování kladných vztahů; Rovnoprávné postavení žen a mužů	Učení k toleranci ve třídě; akceptování názoru jiných v rámci třídy, školy, okolí; budování kladných vztahů Rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin

Průřezová témata, přesahy	MV- Etnický původ - rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života MV - Kulturní rozdíly - jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik MV - Lidské vztahy- právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztah s jinými lidmi; osobní příspěvek k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy	MV- Etnický původ- rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života MV - Kulturní rozdíly- jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik MV - Lidské vztahy- právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztah s jinými lidmi
Výstup z RVP ZŠ	Uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích, rozlišit projevy nepřiměřeného chování	
Školní výstup – žák by měl:	Vhodně se chovat a komunikovat na veřejnosti (6)	Vhodně se chovat a komunikovat na veřejnosti a znát důsledky nevhodného chování (6)
Učivo	Mezilidská komunikace; úcta k člověku; pravidla slušného chování	Základní pravidla společenského chování; mezilidské vztahy ve společnosti
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Sociální rozvoj - mezilidské vztahy) - péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc OSV - (Sociální rozvoj - Komunikace) - komunikace v různých situacích - omluva, prosba, vyjednávání, řešení konfliktů MV – Lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování	OSV- (Sociální rozvoj - mezilidské vztahy) - péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc OSV - (Sociální rozvoj - Komunikace) - komunikace v různých situacích - omluva, prosba, vyjednávání, řešení konfliktů MV – Lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování

Člověk a společnost – historie našeho národa		
	7. ročník	8. ročník
Výstup z RVP ZŠ	Poznat rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí	
Školní výstup – žák by měl:	Poznat pravěkého člověka, vyprávět s pomocí o pravěku a životě v té době (7)	Popsat jak žili a vypadali pravěcí lidé, dokázat určit znaky života pravěkých a současných lidí, znát rozdíly (7)
Učivo	Pravěk, život v pravěku - seznamování s pravěkem pomocí audiovizuální techniky, četby, návštěvy muzea, knihovny, vyhledávání materiálu o pravěku – encyklopedie, časopisy, četba článků pro děti	Pravěk, život v pravěku - určování, popis života pravěkých lidí podle názorného materiálu (knihy, obrázky, mapy...), vyhledávání rozdílných znaků z fyzického pohledu, rozlišování pravěké a současné doby, verbální hodnocení různého období, rozhovory na toto téma, výukové programy na PC, filmy, video
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí) - já jako zdroj informací o sobě, druhí jako zdroj informací o mně, moje tělo; moje vztahy k druhým	OSV – (Osobnostní rozvoj- sebepoznání a sebepojetí) - já jako zdroj informací o sobě, druhí jako zdroj informací o mně, moje tělo; moje vztahy k druhým
Výstup z RVP ZŠ	Mít základní poznatky z období počátku českého státu	
Školní výstup – žák by měl:	Vyprávět pomocí návodných otázek o českém státu (8)	Vyprávět o počátcích českého státu (8)
Učivo	První státní útvary na našem území - seznamování s českou národností, četba – Staré pověsti české, obrázky z historie, regionální pověsti, využití audiovizuálních pomůcek	Království – Karel IV. - Praha, významné a hlavní město českého království ukázky různých stavebních slohů, móda té doby, umění té doby, využití literatury, fotografického materiálu, malby, kresby, návštěva středověkého hradu, muzea
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti, soustředění; cvičení	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti, soustředění; cvičení dovednosti zapamatování Estetická výchova

	dovednosti zapamatování	
Výstup z RVP ZŠ	Vědět o význačných osobnostech našich dějin	
Školní výstup – žák by měl:	Seznámit se s vybranými osobnostmi našich dějin a s pomocí je jmenovat (9)	Jmenovat některé osobnosti našich dějin (9)
Učivo	Využití literárních předloh, četba, filmy o významných osobnostech	Karel IV., T. G. Masaryk, Václav Havel, Václav Klaus a významné osobnosti kulturního života (B. Němcová, B. Smetana...)
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti, soustředění; cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování
Výstup z RVP ZŠ	Mít představu o významných historických událostech v naší zemi	
Školní výstup – žák by měl:	Seznámit se s vybranými historickými událostmi a s pomocí jmenovat historické události (10)	Vyjmenovat základní historické události (10)
Učivo	Filmová představení; využívání názorných materiálů, světové války, jejich důsledky; vznik samostatné ČR, vstup ČR do EU	Vznik československého státu, první republika; první prezident T. G. Masaryk využití obrazových materiálů, četby, výstavy
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti, soustředění; cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování
Člověk a společnost – poznatky o společnosti		
	9. ročník	10. ročník
Výstup z RVP ZŠ	Znát symboly našeho státu a jeho hlavní představitele	
Školní výstup – žák by měl:	Vyjmenovat symboly státu a znát název naší republiky (1)	Pojmenovat a určit symboly našeho státu a jeho hlavní představitele (1) ; vědět, kdo je prezident (1.1)

Učivo	Státní jazyk – čeština, název republiky, naše vlast – vyhledání na mapě, existence i jiných států, praktické seznamování se se symboly – karty, časopisy, obrázky, knihy, státní symboly – znak, vlajka	Prezident republiky státní orgány – parlament, senát, politické strany státní občanství – OP
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování
Výstup z RVP ZŠS	Být seznámen se základními právy a povinnostmi občanů	
Školní výstup – žák by měl:	Vysvětlit základní práva občanů (2)	Definovat a vysvětlit právo a povinnost (2)
Učivo	Člověk a právo, definice pojmu právo – vyvození lidská práva; základní lidská práva; práva dítěte a jejich ochrana; povinnosti žáků vůči škole, rodině a blízkému okolí	Práva a povinnosti občana; vysvětlování ústní formou a udávání příkladů; právo dítěte; rodinné právo; týrané dítě; zneužívané dítě; šikana; diskriminace využívání besed, rozhovorů, exkurzí
Průřezová témata, přesahy	MV- Lidské vztahy - právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi; uplatňování principů slušného chování; význam kvality mezilidských vztahů	MV - Lidské vztahy - právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi; uplatňování principů slušného chování; význam kvality mezilidských vztahů
Výstup z RVP ZŠS	Uvědomovat si rizika a důsledky protiprávního jednání	
Školní výstup – žák by měl:	Dokázat objasnit pojem protiprávní jednání (3) ; uvědomovat si důsledky rizikového chování (3.1)	Odhadnout možnost trestu za protiprávní jednání (3) ; pojmenovat některé protiprávní jednání (3.1)

Učivo	Práva a povinnosti občana; Časté pravidelné hodnocení chování žáků v rámci třídy a školy; vštěpování norem správného chování; kritika a postihy za nevhodné chování, besedy s právními orgány – policie; trestná činnost mládeže	Trestná činnost mládeže; druhy a postihy protiprávního jednání; právní dokumenty občana; exkurze a besedy s policií, pracovníky sociálního odboru, pracovníky soudu; trestná činnost mládeže
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace) - cvičení sebeovládání; organizace vlastního času OSV – (Morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika) - vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování; dovednosti v rozhodování v problematických situacích všedního dne	OSV- (Osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace) - cvičení sebeovládání; organizace vlastního času OSV – (Morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika) - vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování; dovednosti v rozhodování v problematických situacích všedního dne
Výstup z RVP ZŠS	Být seznámen s právy občanů ČR v rámci EU	
Školní výstup – žák by měl:	S pomocí vyjádřit pojem EU (4)	Vyjádřit vlastními slovy pojem EU (4) ; najít Českou republiku mezi ostatními státy na mapě (4.1) ; vyjmenovat práva občanů České republiky (4.2)
Učivo	Člověk a právo; Slovenská republika – seznámení se Slovenskou republikou	Seznamování pomocí televize, novin, denního tisku s pojmem EU, vytváření definice EU přístupné chápání a mentálním možnostem žáků
Průřezová témata, přesahy	MV – Lidské vztahy – vztahy mezi kulturami MV – Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí,	MV – Lidské vztahy – vztahy mezi kulturami MV – Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života

	ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života	
Člověk a společnost – péče o občana		
	9. ročník	10. ročník
Výstup z RVP ZŠS	Dokázat vyřizovat své osobní záležitosti, v případě potřeby požádat o radu	
Školní výstup – žák by měl:	Požádat o radu, orientovat se ve všech službách ve městě (5)	Vyřizovat své osobní záležitosti samostatně nebo s pomocí (5)
Učivo	Vzdělání v ČR, právo na vzdělání, význam vzdělání, příprava na profesní uplatnění Nakupování – nákup potravin, jejich cena, kvalita, nákup oblečení, nákup v drogerii doprava – zakoupení jízdenky, lékárna – nákup potravinových doplňků pošta – posílání dopisů, podávání balíků, telefonování, orientace v telefonním seznamu zdravotní středisko – vyhledávání pomoci v případě nemoci, úrazu Pracovní uplatnění, kvalifikace a rekvalifikace; Odměna za práci	Spořitelna, banka – ukládání a vybírání peněz, úspory, vkladní knížky, šekové knížky, kreditní karty, půjčky a hospodaření s penězi pracovní uplatnění – pracovní úřady, podpory v nezaměstnanosti, odměna za práci nezaměstnanost; pracovní úřady, finanční podpora v nezaměstnanosti peníze a jejich funkce; hospodaření s penězi
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Sociální rozvoj - komunikace) - cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální; komunikace v různých situacích - informování, vyjednávání, vysvětlování, žádost OSV – (Sociální rozvoj - spolupráce a soutěživost) - rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a	OSV - (Sociální rozvoj - komunikace) - cvičení pozorování, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální, komunikace v různých situacích - informování, vyjednávání, vysvětlování, žádost OSV – (Sociální rozvoj - spolupráce a soutěživost) - rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace) OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) – hledání pomoci při potížích

	respektující komunikace) OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) – hledání pomoci při potížích	
Výstup z RVP ZŠS	Rozeznat nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy	
Školní výstup – žák by měl:	Jmenovat s pomocí některé nebezpečí ohrožení sociálně - patologickými jevy (6)	Odhadnout nebezpečí ohrožení sociálně - patologickými jevy (6)
Učivo	Člověk a volný čas, kultura; sport; volnočasové aktivity; Nevhodné využívání volného času	Seznámení s patologickými jevy ve společnosti formou četby, filmu, ukázek, besed; Ohrožení sociálně patologickými jevy, nebezpečí drog upozorňování na nebezpečnost těchto jevů - kouření, alkohol, drogy, sexuální zneužívání, vydírání, hazardní hry
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Sociální rozvoj - poznávací schopnosti) - vzájemné poznávání se ve skupině OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) - hledání pomoci při potížích; dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací Výchova ke zdraví	OSV – (Sociální rozvoj - poznávací schopnosti) - vzájemné poznávání se ve skupině OSV – (Osobnostní rozvoj - psychohygiena) - hledání pomoci při potížích; dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací Výchova ke zdraví
Výstup z RVP ZŠS	Vědět o možnostech sociální péče o potřebné občany	
Školní výstup – žák by měl:	Znát možnosti sociální péče o potřebné občany (7)	Zapojovat se do akcí, které patří k organizacím sociální péče (7) ; znát možnosti sociální péče (7.1)
Učivo	Exkurze do organizací, které zajišťují péči o přestárlé, nemocné, postižené občany; sociální zabezpečení; orgány a instituce zdravotní a sociální péče	Spolupráce s organizacemi sociální péče, vzájemné návštěvy, výroba dárků k různým příležitostem, nácvik kulturních programů (př. Domov důchodců, Domeček)

Průřezová témata, přesahy	OSV- (Morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika) -vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, pomoc, respekt	OSV- (Morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika) - vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, pomoc, respekt
Výstup z RVP ZŠS	Využívat, v případě potřeby, služeb pomáhajících organizací	
Školní výstup – žák by měl:	Říct vlastními slovy, co je to pomáhající organizace (8)	Dokázat se obrátit, v případě potřeby, na určitou instituci, organizaci a vyjmenovat některé z nich (8)
Učivo	Zdravotní a sociální péče, jejich definice, verbální zhodnocení orgány a instituce zdravotní a sociální péče; využití besed s pracovníky poskytujícími zdrav. a soc. péči exkurze do sociálních a zdravotních zařízení	Zdravotní a sociální pojištění sociální zabezpečení systém zdravotní péče pomáhající organizace
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání) - řešení problémů OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) - dovednosti zvládání stresových situací; hledání pomoci při potížích	OSV- (Osobnostní rozvoj- rozvoj schopností poznávání) - řešení problémů OSV – (Osobnostní rozvoj - psychohygiena) - dovednosti zvládání stresových situací; hledání pomoci při potížích
Výstup z RVP ZŠS	Mít osvojeny nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí	
Školní výstup – žák by měl:	Uplatňovat základní znalosti a dovednosti ze zdravotní péče (9)	Vědět, kam se má obrátit při mimořádných událostech, využívat znalostí v praxi (9)
Učivo	Poskytování první pomoci, znalosti ze zdravotní péče, signály různých poplašných sirén, telefonní čísla policie, záchranná služba, hasiči	Činnosti při simulaci poplachu, zranění a podobně, praktické činnosti, které vedou k zabezpečení pořádku při mimořádných událostech
Průřezová témata, přesahy	OSV- (Morální rozvoj- hodnoty, postoje, praktická etika) -vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, pomoc,	OSV - (Morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika) - vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, pomoc, respekt; dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne

	respekt; dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) – dovednosti zvládání stresových situací; hledání pomoci při potížích	OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) – dovednosti zvládání stresových situací; hledání pomoci při potížích
--	--	--

Člověk a příroda (7. – 10. ročník)

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět Člověk a příroda byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

V tomto předmětu jsou zahrnuty základní poznatky z přírodopisu, zeměpisu, chemie a fyziky. Charakter výuky umožní žákům hlouběji porozumět jevům probíhajícím v přírodě, vzájemným souvislostem a vztahům mezi nimi.

Rozvíjí poznání přírodních podmínek v regionu žáka, na území ČR i v Evropě a na Zemi. Součástí výuky jsou tematicky zaměřené vycházky, výlety i exkurze. V tomto předmětu je snaha o propojení získaných dovedností a vědomostí s běžným životem žáka.

Cílové zaměření předmětu:

- získání základních poznatků z oblasti přírodopisu, zeměpisu, chemie a fyziky a získané poznatky využít v praxi
- seznámení s přírodními jevy
- vnímání vztahů a souvislostí mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou
- podílení se svým chováním na ochraně životního prostředí
- získávání praktických zkušeností s různými látkami a materiály
- získání základních vědomostí o existenci různých zemí, o planetě Zemi, o vesmíru
- utváření pozitivního vztahu k živé i neživé přírodě formou vycházek
- upevňování zásad zdravého životního stylu
- správné jednání v krizových situacích
- výchova ke čtenářské gramotnosti
- důraz na praktické dovednosti

Začlenění průřezových témat:

V předmětu Člověk a příroda jsou začleněna průřezová témata z **EV, OSV**

Environmentální výchova (EV) – tematické okruhy

- **Ekosystémy** – les (*les v našem prostředí, význam lesa*); pole (*způsoby hospodaření na nich*), moře (*druhá odlišnost, význam pro biosféru*), vodní zdroje (*lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii*)
- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** – změny v krajině (*krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit*); ochrana přírody a kulturních památek; ochrana přírody při masových sportovních akcích; odpady a hospodaření s odpady; zemědělství a životní prostředí; průmysl a životní prostředí (*vliv průmyslu na prostředí, zpracované materiály*); zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (*vliv dopravy na prostředí, ekologická zátěž*)
- **Vztah člověka k přírodě** – naše obec (*zajišťování ochrany životního prostředí v obci*); náš životní styl (*spotřeba věcí, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí*); prostředí a zdraví (*rozmanitost vlivů prostředí na zdraví*); ochrana života ve všech jeho formách
- **Základní podmínky života** – ekosystémy (*významní zástupci podle prostředí*); půda (*zdroj výživy, rekultivace, ochrana biologických druhů*); energie (*energie a život, vliv energetických zdrojů, využívání energie*); přírodní zdroje (*zdroje surovinové a energetické, vlivy na prostředí, možnosti a způsoby ochrany zdraví*); voda (*význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda*); ovzduší (*význam pro život na Zemi, čistota ovzduší*); ochrana biologických druhů (*důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů*)

Osobnostní a sociální výchova (OSV) – tematické okruhy

Osobnostní rozvoj

- **Sebepoznání a sebepojetí** – *moje tělo*
- **Rozvoj schopnosti poznávání** – *cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování*
- **Seberegulace a sebeorganizace** – *organizace vlastního času; cvičení sebeovládání*
- **Psychohygiena** – *hledání pomoci při potížích; dovednosti zvládání stresových situací;*

Sociální rozvoj

- **Spolupráce a soutěživost** – *rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci*
- **Mezilidské vztahy** – *péče o dobré vztahy*
- **Komunikace** – *cvičení pozorování; komunikace v různých situacích (informování, vysvětlování)*

Morální rozvoj

- **Hodnoty, postoje, praktická etika** – *dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne*
- **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** – *dovednosti pro řešení problémů*

Hodnocení žáka v předmětu: Žák bude hodnocen podle toho, jakých dovedností, vědomostí získal v daném ročníku s přihlédnutím na školní výstupy.

Časová dotace: Předmět Člověk a příroda vyučujeme v 7. – 10. ročníku s hodinovou dotací tři hodiny týdně. Přičemž v 7. a 8. ročníku jsou probírány základní poznatky z přírodopisu a zeměpisu. Do 9. a 10. ročníku jsme zařadili základní poznatky z fyziky a chemie.

Forma: vyučovací metody vychází z didaktických zásad a to zejména – zásada názornosti posloupnosti a přiměřenosti. Snažíme se rozvíjet smyslové vnímání, pozornost, paměť a to v souladu s rozvojem komunikačních schopností žáků. Chceme docílit i rozvoje a upevnění morálně volných vlastností žáků. Využíváme především didaktických her, dramatizace, vyprávění, názorných ukázek. Formy práce jsou podmíněny věkem žáků a jejich celkovou mentální úrovní. Metody slovního sdělování o probíraných jevech vedeme formou řízeného rozhovoru s nápovědnými otázkami, pomůckami, ilustracemi. Využíváme též spontánních otázek a odpovědí žáků. V rámci spojení teorie s praxí volíme vycházky spojené s pozorováním k danému tématu, výlety i exkurze. Žáci pracují frontálně, individuálně i ve skupinách.

Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Člověk a příroda jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány tyto postupy:

- Využíváme pracovní sešity, pracovní listy, názorné a demonstrační pomůcky – **žák používá učebnice, pracovní listy a další pomůcky**
- Využíváme naučné výukové programy (PC) k danému tématu – **pracuje s výukovými programy s přírodovědnou tematikou**
- Zařazujeme didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání, paměti, orientace v určeném prostoru – **žák se orientuje za pomoci smyslů v dané lokalitě**
- Rozvíjíme a upevňujeme chápání používaných znaků a symbolů v konkrétních situacích za pomoci dramatizace a vytvářením modelových situací (chemie – značky nebezpečných látek) – **žák rozliší symboly a znaky užívané na čistících prostředcích**

- Slovním povzbuzováním posilujeme a kladně hodnotíme každý projev snahy o získání nových poznatků ve výuce tohoto předmětu

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Člověk a příroda jsou pro utváření a rozvoj využity tyto postupy:

- Zařazujeme praktické činnosti, které směřují k chápání souvislostí dějů a jevů v přírodě i ve společnosti – **žák při praktických činnostech pojmenuje děje a probíhající jevy v přírodě**
- Vhodnou motivací a individuálním přístupem podporujeme žáky, aby se nenechali odradit neúspěchem při řešení problému ve výuce tohoto předmětu (např. najít zadanou informaci) – **žák pokračuje v práci i po prvotním neúspěchu**
- Denním ústním kontaktem, pozorováním a osobním příkladem se snažíme, aby si žáci uvědomovali důsledky svého jednání ve výuce chemie (nebezpečné látky), fyziky (kladka) a přírodovědy (jedovaté houby) – **žák si uvědomuje důsledky svého jednání ve výuce i na přírodovědných vycházkách**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Člověk a příroda jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány tyto postupy:

- Manipulační činnosti s ilustracemi a slovním popisem s vysvětlením přispíváme k porozumění slovních pokynů, symbolů, obrazového materiálu – **žák chápe slovní symboly, obrázky k danému tématu**
- Komunikativní dovednosti podporujeme též denním kontaktem (odpovědi na otázky, sdělováním vlastních zkušeností a zážitků, formy společenského styku, pojmenování věcí, dějů a jevů) – **žák odpovídá na otázky, sděluje své zkušenosti, pojmenuje děje a jevy v přírodě**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Člověk a příroda jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány tyto postupy:

- Formou modelových situací, didaktických her a společných akcí (projekty) rozvíjíme spolupráci mezi žáky – **žák spolupracuje při projektech s ostatními spolužáky a učitelem**
- Slovními pobídkami a důsledným dohledem vyžadujeme dodržování stanovených pravidel – **žák dodržuje stanovená pravidla ve výuce i v přírodě**
- Rozdělením práce ve skupinách směřujeme žáky k vzájemnému respektu – **žák respektuje ostatní žáky ve třídě**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu Člověk a příroda jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány tyto postupy:

- Na modelových situacích procvičujeme poskytnutí první pomoci při úrazu – **žák poskytne 1. pomoc při úrazu**
- Realizujeme dopravní výchovu (učivo - doprava v regionu) zaměřenou na bezpečný pohyb v silničním provozu – **žák zná pravidla bezpečného pohybu v provozu**
- Formou didaktických her, dramatizace rozvíjíme a upevňujeme dodržování základních společenských norem při exkurzích – **žák při exkurzích dodržuje společenské normy**

- Zařazujeme projekty na téma „ochrana přírody“ a tím posilujeme u žáků zodpovědnost k přírodě – **žák chrání přírodu v rámci svých možností**
- Vycházkami, výlety, exkurzemi a obrazovým materiálem umožňujeme poznávání nejbližšího okolí školy, ale i města, regionu a ČR – **žák se orientuje v nejbližším okolí, městě**
- Osobním příkladem upevňujeme význam zdravého životního stylu – **žák zná význam zdravého životního stylu a snaží se jej realizovat**
- Modelovými situacemi napomáháme správnému chování v krizových situacích a situacích ohrožujících život a zdraví člověka – **žák přivolá pomoc v krizových situacích**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Člověk a příroda jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány tyto postupy:

- Důsledností vyžadujeme dodržování pořádku a čistoty ve třídě, ve škole a jejím nejbližším okolí (pokus), v přírodě – **žák udržuje pořádek ve svém okolí**
- Nacvičujeme a trénujeme modelové situace směřující k zajištění bezpečnosti žáků (chemie, fyzika) – **žák dodržuje pravidla bezpečnosti při pokusech**
- V průběhu vyučování seznamujeme žáky s pracovními činnostmi a tím dochází k posilování kladného vztahu k práci a úctě k výsledkům práce jiných lidí – **žák si váží práce druhých**

Člověk a příroda (poznatky z přírodopisu) 7. a 8. ročník		
	7. ročník	8. ročník
Výstup z RVP ZŠS	Znát význam lesa, společenství stromů, rostlin a hub	
Školní výstup – žák by měl:	jmenovat podle obrázku a návodných otázek stromy, rostliny a houby v lese (1) ; a s pomocí vyprávět o významu tohoto společenství (1.1)	s pomocí poznat vybrané stromy, rostliny a houby v lese (1) ; a s pomocí vyprávět o významu tohoto společenství (1.1)
Učivo	Zástupci: chráněné rostliny, stromy; význam společenství stromů rostlin a hub v lese; léčivé rostliny a jedlé houby	Zástupci: chráněné rostliny, stromy; význam společenství stromů rostlin a hub v lese; léčivé rostliny a jedlé houby
Průřezová témata, přesahy	EV - Ekosystémy – les (les v našem prostředí) Řečová výchova	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí – změny v krajině (vliv lidských aktivit) EV - Ekosystémy – les (les v našem prostředí)
Výstup z RVP ZŠS	Znát jednotlivé části lidského těla a umět je pojmenovat, vědět o základních životních podmínkách	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí na obrázku, maketě a vlastní osobě určit a pojmenovat části lidského těla (2)	pojmenovat, určit dle svých možností části těla (2)
Učivo	Stavba a funkce lidského těla, jeho části; ochrana zdraví	Stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla; ochrana zdraví
Průřezová témata, přesahy	Hv; Řv OSV – (Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí) - moje tělo	OSV – (Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí) - moje tělo
Výstup z RVP ZŠS	Vědět, které činnosti přírodnímu prostředí pomáhají a které škodí	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí vyprávět dle svých možností o přírodním prostředí, jeho ochraně a co jej poškozuje (3)	dle svých možností vyprávět a aplikovat ochranu prostředí na přírodovědných vycházkách. Vědět o činnostech, které přírodu poškozuji (3)
Učivo	Významní zástupci živočichů podle životního prostředí (voda, vzduch, země) - jejich ochrana a co jim škodí	Ochrana přírody a životního prostředí, chráněná území jen orientačně. Praktické poznávání přírody

Průřezová témata, přesahy	EV- Vztah člověka k prostředí – naše obec, zajišťování ochrany životního prostředí v obci EV – Vztah člověka k prostředí – náš životní styl (spotřeba věcí, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí) EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí – změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit); průmysl a životní prostředí (vliv průmyslu na prostředí, zpracované materiály)	EV- Vztah člověka k prostředí – naše obec, zajišťování ochrany životního prostředí v obci; přírodní zdroje EV – Vztah člověka k prostředí – náš životní styl (spotřeba věcí, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí) EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí – změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny)
Výstup z RVP ZŠS	Dodržovat základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody	
Školní výstup – žák by měl:	pod dohledem dodržovat na vycházkách do přírody základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody a s pomocí je vyjmenovat (4)	s pomocí vyjmenovat základní pravidla bezpečného chování v přírodě a pod dohledem je při poznávání přírody dodržovat vzhledem k svým možnostem (4)
Učivo	Praktické poznávání přírody, základní pravidla bezpečného chování v přírodě	Základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody; praktické poznávání přírody
Průřezová témata, přesahy	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí – ochrana přírody při masových akcích	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí – ochrana přírody při masových akcích
Výstup z RVP ZŠS	Být seznámen se zásadami ochrany přírody	
Školní výstup – žák by měl:	S pomocí návodných otázek jmenovat zásady ochrany přírody a pod dohledem je v rámci svých možností aplikovat na vycházkách (5)	S pomocí návodných otázek a ilustrací jmenovat zásady ochrany přírody a pod dohledem je v rámci svých možností aplikovat (5)
Učivo	Ochrana přírody a zásady její ochrany; Praktické poznávání přírody	Ochrana přírody a zásady její ochrany; Praktické poznávání přírody

Průřezová témata, přesahy	EV – Vztah člověka k prostředí – náš životní styl (způsoby jednání a vlivy na prostředí) EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí – ochrana přírody a kulturních památek; odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda) EV – Vztah člověka k prostředí – naše obec (zajišťování ochrany životního prostředí v obci); ochrana života ve všech jeho formách	EV- Lidské aktivity a problémy životního prostředí – ochrana přírody a kulturních památek EV – Vztah člověka k prostředí – náš životní styl (způsoby jednání a vlivy na prostředí) EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí – odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda) EV – Vztah člověka k prostředí – naše obec (zajišťování ochrany životního prostředí v obci); ochrana života ve všech jeho formách EV – Základní podmínky života – ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů)
Výstup z RVP ZŠ	získat základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí vyjádřit vlastními slovy dění v přírodě během ročního období dle návodných otázek, ilustrací (6)	vlastními slovy podle návodných otázek, obrázků vyprávět o dění v přírodě během ročního období (6)
Učivo	Roční období – děje v přírodě	Roční období – děje v přírodě
Průřezová témata, přesahy	OSV - (Sociální rozvoj - Spolupráce a soutěživost) – rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci ŘV, PV	OSV - (Sociální rozvoj - Spolupráce a soutěživost) – rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci ŘV, PV
Výstup z RVP ZŠ	vědět o způsobu péče o rostliny a zvířata během roku	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí vyprávět, aplikovat péči o rostliny na školním pozemku (7) ; podle názoru popsat stavbu rostlinného těla (kořen, list, stonek, květ, semeno, plod) a význam během roku (7.1) ; s pomocí vyprávět, jak pečovat o vybraná zvířata během roku (7.2)	s pomocí návodných otázek, obrázků popsat tvar, funkci u vyšších rostlin během roku (7) ; dle návodných otázek vyprávět, jak pečovat o zvířata během roku a o jejich významu, ochraně podle ročního období (7.1)
Učivo	Stavba rostlin (stonek, květ, list, plod, kořen) a jejich význam; péče o vybraná zvířata během ročních období	Stavba, tvar, funkce a význam u vyšších rostlin, jejich ochrana. Vybraná zvířata a jejich ochrana během ročních období
Průřezová témata, přesahy	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí - zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství ŘV, PV	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí - zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; ŘV, PV

Výstup z RVP ZŠS	Poznat naše nejběžnější jedlé a nejedlé houby	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí obrázků a otázek rozlišit jedlé a jedovaté houby a sám je bez příčin v lese neničit (8) ; s pomocí znát zásady sběru hub (8.1)	podle názorných obrázků rozlišit jedlé houby od jedovatých a nesbírat je na vycházkách bez rady dospělého, aplikovat zásady sběru hub (8)
Učivo	Houby s plodnicemi, jedlé, jedovaté, zásady sběru, první pomoc při otravě houbami, konzumace hub	Houby s plodnicemi, jedlé, jedovaté, zásady sběru, první pomoc při otravě houbami, konzumace hub
Průřezová témata, přesahy	EV – Ekosystémy - les EV – Základní podmínky života – ekosystémy (význam. zástupci podle prostředí) ŘV	EV – Ekosystémy - les EV – Základní podmínky života – ekosystémy (význam. zástupci podle prostředí) ŘV
Výstup z RVP ZŠS	Vědět o významu hospodářsky důležitých rostlin a jejich pěstování	
Školní výstup – žák by měl:	dle návodných otázek, obrázků vyprávět o významu rostlin a jejich hospodářském využití (9) ; poznat vybrané druhy hospodářských rostlin (9.1)	s pomocí vyprávět o hospodářských rostlinách a o jejich pěstování a významu (9)
Učivo	Využití hospodářsky významných rostlin, poznávání vybraných hospodářských rostlin	Význam a využití hospodářských rostlin a jejich ochrana
Průřezová témata, přesahy	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství EV – Ekosystémy – pole (způsoby hospodaření na nich) EV – Základní podmínky života – půda (zdroj výživy, rekultivace, ochrana biologických druhů) ŘV, PV	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství EV – Ekosystémy – pole (způsoby hospodaření na nich) EV – Základní podmínky života – půda (zdroj výživy, rekultivace, ochrana biologických druhů) ŘV, PV
Výstup z RVP ZŠS	znát vybrané zástupce rostlin a zvířat	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí ilustrací a návodných otázek poznat běžné druhy rostlin (10) ; poznat vybrané druhy zvířat (10.1)	poznat s pomocí ilustrací a otázek běžné druhy rostlin (10) ; poznat vybrané druhy zvířat (10.1)
Učivo	Poznání běžných druhů vybraných zástupců rostlin a živočichů Léčivé a chráněné rostliny, Plody jedovatých rostlin.	Významní zástupci vybraných skupin rostlin a živočichů; Léčivé a chráněné rostliny; Plody jedovatých rostlin; Nebezpečí vztekliny.
Průřezová témata, přesahy	EV – Ekosystémy – les EV- Základní podmínky života – ekosystémy ŘV, PV	EV – Ekosystémy - les EV- Základní podmínky života – ekosystémy ŘV, PV

Člověk a příroda (základy ze zeměpisu) 7. a 8. ročník		
	7. ročník	8. ročník
Výstup z RVP ZŠS	Orientovat se na mapě podle barev, rozlišit vodstvo, horstvo, nížiny	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí ukázat na mapě dle svých možností podle barev vodstvo, horstvo, nížiny (11)	orientovat se dle svých možností podle barev vodstvo, horstvo, nížiny (11)
Učivo	Mapa, orientace na mapě podle barev (vodstvo, horstvo, nížiny)	Mapa, světadíly, moře oceány, členitost ČR: podle barev
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti, soustředění; cvičení dovedností zapamatování EV – Ekosystémy – moře (druhová odlišnost)	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti, soustředění; cvičení dovedností zapamatování EV – Ekosystémy – moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru)
Výstup z RVP ZŠS	najít na mapě zeměpisnou polohu České republiky a její sousední státy, vědět co jsou státní hranice	
Školní výstup – žák by měl:	seznámit se se zeměpisnou polohou ČR a s pomocí ji najít na zjednodušené mapě střední Evropy (12) ; seznámit se s pojmem státní hranice (12.1)	s pomocí najít na zjednodušené mapě střední Evropy ČR (12) ; její státní hranice ukázat a s pomocí určit sousední státy (12.1)
Učivo	Mapa střední Evropy a ČR (zeměpisná poloha, státní hranice)	Mapa střední Evropy a ČR, státní hranice, sousední státy, hlavní město ČR
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování OSV- (Sociální rozvoj - Mezilidské vztahy) – péče o dobré vztahy
Výstup z RVP ZŠS	vyhledat na mapě České republiky kraj (region) podle bydliště nebo místa školy	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí a dle svých možností najít na mapě ČR Moravsko-třebovský region (Moravskou Třebovou) (13)	Najít na mapě ČR dle svých možností Moravskou Třebovou (13) ; a s pomocí najít místo svého bydliště (pokud bydlí v regionu) (13.1)
Učivo	Mapa ČR, místní region (mapa), zeměpisná poloha	Mapa ČR, Moravskotřebovský region – mapa, kraje, města

Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV - (Sociální rozvoj - Mezilidské vztahy) – péče o dobré vztahy	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; zapamatování OSV- (Sociální rozvoj - Mezilidské vztahy) – péče o dobré vztahy
Výstup z RVP ZŠS	Orientovat se na mapě města podle významných bodů	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí a dle svých možností ukázat na mapě města (školu, náměstí, nemocnici, autobusové nádraží, radnici) (14)	dle svých možností najít na mapě města (školu, autobusové nádraží, nemocnici, policii, radnici) (14)
Učivo	Moravská Třebová mapa města (významné body), orientace automat. pláněk u IC	Moravská Třebová orientační pláněk města (významné body, automat u IC(jeho ovládání))
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování
Výstup z RVP ZŠS	Vědět o druzích a způsobech dopravy v regionu, na území ČR, do zahraničí	
Školní výstup – žák by měl:	jmenovat podle návodných otázek, ilustrací dva druhy dopravy a způsoby dopravy v regionu a na území ČR dle svých schopností (15)	podle návodných otázek jmenovat některé druhy a způsoby dopravy v regionu, ČR, které používá s rodiči i sám, do zahraničí (15)
Učivo	Doprava v Moravsko-třebovském regionu, ČR, dopravní předpisy (chodec, cyklista)	Doprava v ČR, v Moravskotřebovském regionu, do zahraničí Dopravní výchova
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj- Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování; EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – doprava a životní prostředí (druhy dopravy) Dopravní výchova	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování; EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – doprava a životní prostředí (druhy dopravy) dopravní výchova
Výstup z RVP ZŠS	Vědět o přírodních zvláštностech a kulturních zajímavostech svého regionu	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí názorných obrázků a otázek vyprávět dle svých možností o kulturních zajímavostech Moravské Třebové (zámek, radnice, náměstí) (16)	s pomocí názorných obrázků a návodných otázek a dle svých možností pojmenovat kulturní zajímavosti a přírodní zvláštnosti v regionu (16)

Učivo	Kulturní památky M. T. (zámek, radnice, náměstí, Hradisko)	Přírodní zvláštnosti (peklo, památný buk) a kulturní zajímavosti regionu (Cimburk, smírčí kříže...)
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování EV – Lidské aktivity a problémy živ. prostředí – ochrana přírody a kulturních památek Vycházky, exkurze	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – ochrana přírody a kulturních památek Vycházky, exkurze
Výstup z RVP ZŠS	uplatňovat v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	
Školní výstup – žák by měl:	pohybovat se za dohledu v přírodě a v rámci svých možností uplatňovat v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě (17)	uplatňovat pod dohledem a v rámci svých možností v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě (17)
Učivo	Zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě, první pomoc	Zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě, první pomoc
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace) – organizace vlastního času OSV - (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování EV – Vztah člověka k přírodě – naše obec; Vycházky; Poznatky z přírodovědy; První pomoc	OSV – (Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace) – organizace vlastního času OSV - (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování EV – Vztah člověka k přírodě – naše obec; Vycházky; Poznatky z přírodovědy; První pomoc
Výstup z RVP ZŠS	adekvátně jednat při nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života	
Školní výstup – žák by měl:	přiměřeně svým schopnostem pod dohledem správně jednat při nácviu nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života (18)	přiměřeně svým schopnostem pod dohledem správně jednat při nácviu nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života (18)
Učivo	Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života, živelné pohromy, chování a jednání při nebezpečí živelných pohrom	Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života, živelné pohromy, chování a jednání při nebezpečí živelných pohrom

Průřezová témata, přesahy	Poznatky z chemie; přírodovědy; fyziky OSV – (Osobnostní rozvoj - Sebepoznání a sebepojetí) – cvičení sebeovládání OSV – (Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika) – dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – komunikace v různých situacích (informování, vysvětlování, vyjednávání)	Poznatky z chemie; přírodovědy; fyziky OSV – (Osobnostní rozvoj - Sebepoznání a sebepojetí) – cvičení sebeovládání OSV – (Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika) – dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – komunikace v různých situacích
--------------------------------------	--	---

Člověk a příroda (základy z fyziky) 9. a 10. ročník

	9. ročník	10. ročník
Výstup z RVP ZŠS	Poznat těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí rozlišit těleso v klidu či pohybu na názorném příkladu (1)	na názorném příkladu určit zda je těleso v klidu či pohybu (1)
Učivo	Pohyb těles a klid těles	Pohyb těles a klid těles
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování
Výstup z RVP ZŠS	Rozeznat zdroje tepla	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí návodných otázek a názoru určit zdroje tepla (2)	s pomocí názorných pomůcek rozeznat zdroje tepla (2)
Učivo	Druhy paliv, topení (ústřední, přímotopná kamna, plynové, uhlí)	Druhy energie (elektrická, vodní, jaderná, sluneční...)
Průřezová témata, přesahy	EV – Základní podmínky života – energie (energie a život, vliv energetických vlivů na společenský rozvoj, využívání energie); přírodní zdroje (význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů, zdroje surovinové a energetické, vlivy na prostředí)	EV – Základní podmínky života – energie (energie a život, vliv energetických vlivů na společenský rozvoj, využívání energie); přírodní zdroje (význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů, zdroje surovinové a energetické, vlivy na prostředí)
Výstup z RVP ZŠS	Rozpoznat jednotlivá skupenství	
Školní výstup – žák by měl:	určit na názorných příkladech a s pomocí jednotlivá skupenství (3)	určit na názorných příkladech jednotlivá skupenství (3)
Učivo	Skupenství tuhé, plynné, kapalné (vody, jiných látek)	Přeměny skupenství (tání, tuhnutí, bod varu kapaliny)
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování
Výstup z RVP ZŠS	rozeznat zdroje zvuku	
Školní výstup – žák by měl:	určit směr zvuku a s pomocí určit zdroj zvuku (4)	určit a rozeznat zdroje zvuku a popřípadě odkud přichází daný zvuk (4)
Učivo	Zdroje zvuku, hudební nástroje, zvuky v běžném životě	Zdroje zvuku, zvuky z běžného života

Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání)- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování ŘV, HV	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování HV, ŘV
Výstup z RVP ZŠS:	Vědět o vlivu nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí návodných otázek vyprávět dle svých možností o vlivu nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka v praxi uvedené pod dohledem aplikovat (5)	přiměřeně své slovní zásobě vyprávět o škodlivosti nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka a tyto poznatky pod dohledem aplikovat v praxi (5)
Učivo	Škodlivost nadměrného hluku	Škodlivost nadměrného hluku
Průřezová témata, přesahy	EV – Vztah člověka k prostředí - prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů na prostředí) OSV – (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) - dovednosti zvládání stresových situací	EV – Vztah člověka k prostředí - prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů na prostředí, možnosti a způsoby ochrany zdraví) OSV – (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) - dovednosti zvládání stresových situací
Výstup z RVP ZŠS	Být informován o zdrojích elektrického proudu	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí otázek, názorných ilustrací dle svých možností vyjmenovat některé zdroje elektrického proudu (6)	s pomocí otázek názorných ilustrací dle svých možností vyjmenovat zdroje elektrického proudu (6)
Učivo	Zdroje elektrického proudu: elektrárny vodní, větrná, jaderná	Zdroje elektrického proudu: vodní, tepelné, větrné, jaderná, sluneční elektrárna
Průřezová témata, přesahy	EV – Základní podmínky života - energie (energie a život, využívání energie)	EV – Základní podmínky života - energie (vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj)
Výstup z RVP ZŠS	Rozeznat zdroje světla	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí dle svých možností ukázat zdroj světla ve třídě, škole; rozeznat zrcadlo od skla (7)	ukázat zdroj světla ve třídě, škole dle svých možností; rozlišit běžné sklo od zrcadla (7)
Učivo	Zdroje světla ve třídě, škole, využití zrcadel	Zdroje světla, využití zrcadel, praktické využití optických přístrojů

Průřezová témata, přesahy		
Výstup z RVP ZŠS	Znát zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí jmenovat dle svých možností zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a pod dohledem respektovat zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji ve třídě, škole (8)	jmenovat zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a aplikovat je pod dohledem ve třídě, škole (8)
Učivo	Elektrické spotřebiče, dodržování pravidel bezpečné práce s elektrickými přístroji	Elektrické spotřebiče, dodržování pravidel bezpečné práce s elektrickými přístroji
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích Pv	OSV – (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích Pv
Výstup z RVP ZŠS	Být seznámen s pohyby planety Země a jeho důsledky – střídání dne a noci, ročních období	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí názorných pomůcek se seznamuje s pohyby Země a jeho důsledky (den, noc, roční období) (9)	s pomocí názorných pomůcek vypravuje o pohybu Země a jeho důsledku - střídání dne a noci, roční období (9)
Učivo	Pohyb Země kolem své osy a kolem Slunce měsíční fáze	Pohyb Země kolem své osy a kolem Slunce, měsíční fáze
Průřezová témata, přesahy	Přírodopis	Přírodopis

Člověk a příroda (základy z chemie) 9. a 10. ročník		
	9. ročník	10. ročník
Výstup z RVP ZŠS	Rozlišit základní vlastnosti látek – rozpustné, nerozpustné	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí názoru a návodných otázek určit základní vlastnosti látek – rozpustné, nerozpustné (10)	na názorných příkladech a s pomocí rozlišit základní vlastnosti látek - rozpustné a nerozpustné (10)
Učivo	Vlastnosti látek, hustota, rozpustnost	Vliv teploty a míchání na rychlost rozpouštění pevné látky
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování Základy fyziky	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování Základy z fyziky
Výstup z RVP ZŠS	Rozlišit druhy vody – pitná, užitková, odpadní	
Školní výstup – žák by měl:	na názorném příkladu a s pomocí otázek rozlišit vodu pitnou, užitkovou, odpadní (11)	určit na základě názoru dle svých možností vodu – pitnou, odpadní a užitkovou (11)
Učivo	Voda: pitná, užitková, odpadní, čistota vody	Voda: voda v přírodě: pitná, užitková, odpadní, čistota vody
Průřezová témata, přesahy	EV – Základní podmínky života – voda (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda) EV - Vztah člověka k prostředí – přírodní zdroje (způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí) EV – Ekosystémy – vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím); moře Základy fyziky, PV	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – ochrana přírody Základy fyziky EV – Ekosystémy – vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře PV
Výstup z RVP ZŠS	Vědět o kyslíku jako složce vzduchu a jeho nezbytnosti pro život člověka, zvířat i rostlin	
Školní výstup – žák by měl:	řít o významu kyslíku jako složky vzduchu dle svých možností, jeho nezbytnosti pro existenci lidí, zvířat a rostlin, jmenovat ho (12)	jmenovat dle návodných otázek kyslík jako součást vzduchu a definovat pojem smog (s pomocí); znát důležitost kyslíku pro život na Zemi (12)
Učivo	Vzduch, kyslík jako jedna složka vzduchu, význam pro rostliny, zvířata a člověka	Vzduch, kyslík jako jedna ze složek vzduchu, čistota ovzduší, smog

Průřezová témata, přesahy	EV – Základní podmínky života – ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota ovzduší) EV- Vztah člověka k prostředí – ochrana života ve všech jeho formách	EV – Vztah člověka k prostředí – náš životní styl (způsoby jednání a vlivy na prostředí) EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí
Výstup z RVP ZŠS	vědět o znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí - továrny	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí popsat na názorném příkladu zdroje znečištění vody, vzduchu v okolí školy (továrnu) (13)	s pomocí a dle svých možností jmenovat jednu továrnu ve svém okolí, ve městě, která znečišťuje vodu, vzduch (13)
Učivo	Voda odpadní, čistota vody, vzduchu, smog	Voda a její čistota (čističky odpadních vod), vzduch – smog
Průřezová témata, přesahy	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – průmysl a životní prostředí (vliv průmyslu na prostředí); doprava a životní prostředí (ekologická zátěž) EV – Vztah člověka k prostředí – náš životní styl (odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí)	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – průmysl a životní prostředí EV – Vztah člověka k prostředí – náš životní styl (odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí)
Výstup z RVP ZŠS	poznat různé chemické výrobky podle etikety a jejich využívání v praxi	
Školní výstup – žák by měl:	podle etikety určit různé chemické výrobky jemu známé a jmenovat jejich použití v praxi (14)	rozpoznat dle svých možností různé chemické výrobky (jemu známé) podle etikety a pod dohledem je používat v praxi (14)
Učivo	Značení a užívání běžných chemikálií, označování a symboly nebezpečných látek, plasty, použití a jejich likvidace	Značení a užívání běžných chemikálií, nebezpečné látky a přípravky – označování a symboly nebezpečných látek
Průřezová témata, přesahy	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – průmysl a životní prostředí	OSV – (Morální rozvoj - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti) – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování
Výstup z RVP ZŠS	pracovat bezpečně s běžně používanými chemickými látkami v domácnosti	
Školní výstup – žák by měl:	pod dohledem a v rámci svých možností pracovat s běžně používanými látkami ve škole a respektovat zásady bezpečnosti při práci (15)	pod dohledem a v rámci svých možností pracovat s běžně používanými látkami v domácnosti a respektovat zásady bezpečnosti při práci (15)

Učivo	Zásady bezpečné práce s chemickými přípravky v běžném životě, hořlaviny, zásady zacházení, první pomoc při popálení poleptání; seznámit se se stavebními pojivy a jejich využití v praxi – cement, vápno, sádra s pomocí názorných pomůcek a otázek jmenovat a poznat stavební pojiva (vápno, sádra, cement) a určit jejich použití v praxi; dodržovat bezpečnost při jejich používání	Zásady bezpečné manipulace s běžnými chemickými výrobky; Mimořádné události, úniky nebezpečných látek, havárie chemických provozů, ekologické katastrofy První pomoc při poleptání nebo popálení chemickými látkami; seznámit se se stavebními pojivy a jejich využití v praxi – cement, vápno, sádra Stavební pojiva, cement, sádra, vápno, užití v praxi, bezpečnost při práci
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Morální rozvoj - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti) – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování	OSV – (Morální rozvoj - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti) – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování
Výstup z RVP ZŠS	získat vědomosti o léčivech a návykových látkách	
Školní výstup – žák by měl:	s pomocí otázek a názorných ilustrací dle svých možností jmenovat a rozlišit některá jemu známá léčiva a návykové látky (16)	s pomocí otázek a názoru vyjmenovat některá léčiva a znát návykové látky a jejich nebezpečnost (16)
Učivo	Léčiva a návykové látky, bílkoviny, tuky, sacharidy, vitamíny a jejich zdroje a vliv na zdraví člověka	Léčiva a návykové látky, bílkoviny, tuky, sacharidy, vitamíny a jejich zdroje a vliv na zdraví člověka
Průřezová témata, přesahy	OSV – (Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace) – cvičení sebeovládání OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích Výchova ke zdraví	OSV – (Morální rozvoj - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti) – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích Výchova ke zdraví

Estetická výchova (1. - 10. ročník)

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět Estetická výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Předmět vznikl spojením hudební a výtvarné výchovy. Žák se pomocí hudby a výtvarných činností dokáže odreagovat od denních problémů, rozvíjí se jeho hudební a výtvarné cítění, smysl pro rytmus, intonace, paměť i neverbální komunikace. Při hudebně výtvarných aktivitách se rozvíjí hrubá, ale i jemná motorika podložená pozitivním prožitkem. Posilujeme sebevědomí žáků především vystupováním na školních kulturních akcích a výstavách. Žák se naučí manipulovat s jednoduchými hudebními nástroji a doprovázet s nimi zpěv či pomocí nich vzhledem ke svým možnostem jimi výtvarně vyjádřit nějaký pocit. Estetická výchova podporuje nenásilnou formou rozvoj řeči a emocionální vyjádření.

Předmět Estetická výchova vyniká uvolněnou atmosférou, volnějším pohybem dětí. Snažíme se vzbudit u dětí zájem, radost, nadšení pro činnost, smysl pro respekt a toleranci a vytvořit sdělnou a dělnou atmosféru.

Výstupy z jednotlivého učiva jsou členěny na dvě části - hudební a výtvarnou. Je v kompetenci pedagoga, jak jednotlivé výstupy spojí v jednu část.

Cílové zaměření předmětu Estetická výchova je:

- navození pozitivních prožitků, pocitů bezpečí a duševní relaxace
- rozvíjení všech smyslů a jemné motoriky
- využívání a rozvíjení tvořivých schopností a dovedností
- utváření pozitivního vztahu k umění (poznání, že kultura a umění obohacují život člověka)
- rozvíjení estetického cítění a vnímání prostředí
- naplnění základních potřeb, mj. potřeby sebeaktualizace a estetických vjemů
- sebevědomé vystupování na veřejnosti a prezentace výsledků vlastní tvorby
- poznávání národní kultury – obohacení člověka kulturou a uměním
- seznámení se s kulturou jiných národů a etnik

Začlenění průřezových témat:

V předmětu estetická výchova jsou začleněna průřezová témata z OSV, EV, MV.

Osobnostní a sociální výchova (OSV) – tematické okruhy

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopnosti poznávání** – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování
- **Psychohygiena** – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace);
- **Sebepoznání a sebepojetí** – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně

Sociální rozvoj

- **Poznávací schopnosti** – vzájemné poznávání se ve skupině
- **Mezilidské vztahy** – vztahy a naše skupina
- **Spolupráce a soutěživost** – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci; rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci
- **Komunikace** – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči); řeč těla, řeč zvuků, předmětů a slov; cvičení pozorování

Environmentální výchova (EV) – tematické okruhy

- **Ekosystémy** – lidské sídlo – město – vesnice; pole; les; voda
- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** – ochrana přírody a kulturních památek; průmysl a životní prostředí
- **Základní podmínky života** – voda; ovzduší; půda (porozumění jejich významu)
- **Vztah člověka k prostředí** – ochrana životního prostředí v obci; náš životní styl

Multikulturní výchova (MV) – tematické okruhy

- **Lidské vztahy** – vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur); osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy
- **Kulturní rozdíly** – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; respektování zvláštností různých etnik
- **Etnický původ** – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; různé způsoby života

Hodnocení žáka v předmětu: Žák bude hodnocen podle toho, jakých dovedností získal v daném ročníku s přihlédnutím na školní výstupy.

Časová dotace: estetická výchova je vyučována v 1. – 10. ročníku s časovou dotací 3 hodiny týdně, přičemž na 2. stupni je výuka posílena o jednu hodinu z disponibilní časové dotace.

Forma: vyučovací metody vychází z didaktických zásad - přiměřenosti, názornosti a posloupnosti (od jednoduchých popěvek ke složitějším atd.). Používané metody vedou zejména ke kladnému prožitku z hudby, relaxaci, rozvoji smyslového vnímání, motoriky a paměti. Využíváme poslechů relaxační hudby, hudebních nástrojů i hudebních nahrávek dětských písní. Využíváme didaktické hry s hudebním zaměřením (na dirigenta, ozvěna, Veronika - Magdalena...) názorných ukázek při manipulaci s hudebními nástroji, tanečků. Využíváme též spontánních projevů žáků zejména při relaxaci.

Výuka probíhá většinou ve třídách nebo v keramické dílně. Formy práce volíme s ohledem na věk a celkovou mentální úroveň žáků.

Na 1. stupni je hlavně kladen důraz na správné držení psacích a kreslicích potřeb, na procvičování jemné motoriky, na správné zvládnutí základních výtvarných dovedností a technik jako je malba, kresba, vytrhávání, vystřihování, nalepování, modelování z různých materiálů.

Na 2. stupni navazujeme na zdokonalování jemné motoriky a základních výtvarných dovedností. Snažíme se o to, aby žáci vycházeli co nejvíce ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek a byli co nejméně závislí na učitelově radě a pomoci. Směřujeme je k tomu, aby dokázali slovně vyjádřit své postřehy

Žáci pracují ve skupinách, individuálně i frontálně.

Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu estetická výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Využíváme hudební nahrávky, Orffovy nástroje, pracovní listy, pracovní pomůcky – **žák se orientuje ve vybraných pracovních pomůckách, používá hudební a výtvarné materiály**

- Zařazujeme didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání, rytmizace, paměti, jemné motoriky - **žák při hudebně výtvarných aktivitách zapojuje všechny smysly (zejména hmat, sluch, zrak)**
- Rozvíjením slovní zásoby, ukázkou nástrojů rozšiřujeme chápání používaných symbolů v konkrétních situacích (triangl – trojúhelník, bubínek – kolečko, symbol palety, pastelek) – **žák používá symboly spjaté s hudbou a výtvarnými činnostmi**
- Slovním povzbuzováním oceňujeme každý projev snahy o získávání nových poznatků z oblasti hudby a výtvarných činností
- Umožňujeme využití pěveckých a výtvarných dovedností v praxi (školní vystoupení, besídky a programy pro veřejnost, výstavy)

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu estetická výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Vhodnou motivací a individuálním přístupem podporujeme žáky, aby se nenechali odradit neúspěchem při zpěvu, rytmizaci, při hře na hudební nástroj a výtvarných činnostech - **žák pokračuje v hudebně výtvarných aktivitách i po prvotním neúspěchu**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Manipulační činnosti s hudebními nástroji, obrázkovým materiálem, slovním popisem s vysvětlením, omalovánkami a názornou ukázkou pohybu přispíváme k porozumění slovních pokynů, symbolů (př. pokyn „vezměte si dřívka) – **žák si rozšiřuje slovní zásobu i pomocí neverbálních symbolů, rozumí základním piktogramům**
- Komunikativní dovednosti podporujeme denním kontaktem (zařazování prvků hud. výchovy i mimo tuto hodinu s ohledem na emotivní naladění žáků, vystoupení na besídkách, veřejných akcích)
- vhodnou motivací (hudbou, četbou) přispíváme k rozvoji neverbálního vyjadřování – **žák se neverbálně vyjadřuje ve výtvarných aktivitách**
- při vytváření společných prací a hudebně pohybových hrách podporujeme výtvarné činnosti ve skupinách pomocí didaktických her a tím také přispíváme ke vzájemné komunikaci mezi žáky – **při společných aktivitách žák komunikuje se svými spolužáky a učitelem**
- Pravidelně zařazujeme dechová, artikulační a fonační cvičení před vlastní hudební činností – **žák správně dýchá a artikuluje dle svých možností**

Komunikace sociální a personální

Na úrovni předmětu estetická výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Formou didaktických her (kánon...) a společenských akcí rozvíjíme pozitivní vztahy mezi žáky – **žák spolupracuje se spolužáky na kulturních akcích, vystoupeních, výstavách**
- Slovními pobídkami a důsledností vyžadujeme dodržování stanovených pravidel (tanečky, rytmus...)
- Formou společných prací rozvíjíme dobré vzájemné vztahy mezi žáky – **žák dodržuje základní společenské normy chování**

- posilujeme sebevědomí žáků jejich účastí na různých soutěžích s výtvarným a hudebním zaměřením – **žák se účastní soutěží s výtvarným zaměřením**
- Umožňujeme využití pěveckých a výtvarných dovedností v praxi (školní vystoupení, besídky a programy pro veřejnost, výstavy)

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu estetická výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Formou didaktických her, dramatizací, pohybovým projevem s hudbou, vnímáním relaxační hudby rozvíjíme dodržování základních společenských norem a pravidel soužití – **žák na různých kulturních vystoupeních dodržuje základní společenské normy**
- Osobním příkladem podporujeme význam zdravého životního stylu (správné dýchání, melodie a artikulace při zpěvu)
- prezentací svých děl ve výtvarných soutěžích směřujeme žáky k vzájemnému respektování se a k pocitu sounáležitosti ke škole

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu estetická výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Motivací, kontrolou, formou hry rozvíjíme u žáků respektování pravidel práce ve dvojici, v týmu - **žák respektuje pravidla práce ve skupině**
- Stálou motivací a důslednou kontrolou žáků podporujeme rozvoj posuzování vlastních výsledků činnosti při hudebně výtvarných aktivitách – **žák posoudí svůj hudební a výtvarný výkon i výkony ostatních**
- aktivním podílením na výzdobě třídy a školy posilujeme kladný vztah k práci, nabádáme žáky k tomu, aby si vážili práce vlastní i práce ostatních – **žák si váží práce své i práce ostatních a podílí se na výzdobě třídy**
- v průběhu vyučování seznamujeme žáky s různými hudebně výtvarnými činnostmi a postupy
- možností rozhodování o postupu nebo metodě práce směřujeme žáky k samostatnému přístupu a řešení zadaných úkolů
- upozorněním na správné zacházení s pomůckami a případné možnosti poranění dbáme na dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a hygieny práce – **žák dodržuje zásady bezpečnosti při práci (nelízat barvy, nestrkat pomůcky do úst)**
- pochvalou nebo přiměřenou kritikou motivujeme žáky k aktivnímu zájmu o osobní vzhled a vhodné oblečení
- kontrolou a osobním příkladem vyžadujeme u žáků dodržování pořádku a čistoty – **žák dodržuje pořádek na svém pracovišti**

Estetická výchova - hudební část 1. – 3. Ročník

Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Zpívat jednoduché melodie, písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem	Žák by měl: zpívat s pomocí jednoduchou píseň či melodii, která je přiměřená hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem žáka (1)	zpěv lidových a umělých jednoduchých písní v rozsahu do kvinty až sexty	Věcné učení OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smysl. vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí) – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně MV – Kulturní rozdíly – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti
Užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřeně svým schopnostem a dovednostem	dle návodu a pomoci používat jednoduché hudební nástroje, přiměřeně ke svým schopnostem a dovednostem na ně hrát (2)	hra na tělo (tleskání, dupání) hra na Orffovy nástroje jednoduché nástroje (pokličky, misky, vařečky, dešťová hůl)	Řečová výchova OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smysl. vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování

Vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehupební i hudební zvuky	přiměřeně svým schopnostem vnímat a rozlišovat rozličné hudební i nehupební zvuky (3)	rozlišování zvuků (zvonek, bubínek, hudební nástroj (klavír, kytara, flétna) hlasy zvířat (kočka, pes, žába, kráva, sova...) zvuky v domácnosti (dveře, voda, klepání na dveře...)	Řečová výchova Věcné učení OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smysl. vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování
Soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně či skladby	přiměřeně svým schopnostem soustředit se na poslech krátké známé jednoduché písně nebo skladby určené dětem (4)	melodie a skladby pro děti (lidové i umělé písně, lid. říkadla zpívané dětskými sbory)	Řečová výchova OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smysl. vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování
Naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat	správně dýchat a dle svých možností srozumitelně artikulovat s ohledem k individuálním schopnostem (5)	správné držení těla při dýchání, pravidelné dýchání, dechová cvičení, hudebně relaxační techniky artikulační cvičení, říkadla, slovní spojení	Řečová výchova OSV – (Sociální rozvoj - Komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči)

Reagovat pohybem na hudbu	Vyjadřovat se pohybem a napodobovat předvedený pohyb ve spojitosti s hudbou (6)	pochod podle hudebního doprovodu (bubínek,...) pohyb. hry s říkadly a dětské popěvky pohyb podle jednoduchých rytmických doprovodů (chůze, klus v různém tempu: zrychlení - zpomalení)	OSV – (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace) OSV – (Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti) – vzájemné poznávání se ve skupině
Hudební část - 4. – 6. Ročník			
Očekávané výstupy z RVP ZŠŠ Žák:	Školní výstupy Žák by měl:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy

Zpívat písně přiměřeně jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem	reprodukovat písně vhodné pro hlasový rozsah žáků dle jejich individuálních schopností (1)	zpěvní hlasy; zpěv lidových i umělých písní s hudebním doprovodem v přiměřeném rozsahu	Besídky OSV- (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí) – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně MV – Kulturní rozdíly – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti
Rozlišit hudební a nehmubnbní zvuk, mluvený a zpívaný hlas, rozeznat tóny krátké - dlouhé,vyšší - nižší	rozeznat dle svých možností hudební zvuk od nehmubnbního (2) ; rozeznat zpívaný hlas od mluveného (2.1) ; tóny krátké - dlouhé, nízké – vysoké (2.2)	výška, síla délka tónu zpěvní hlasy, říkadla, zvuky přírodní a umělé (domácnost, silniční provoz, třída...) hudeb. nástroje rozeznání (klavír, flétna, kytara, housle...)	Řečová výchova OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) - řeč těla, řeč zvuků, předmětů a slov
Správně, hospodárně a pravidelně dýchat a snažit se o co nejlepší výslovnost při zpěvu i rytimizaci říkadel	správně dýchat při zpěvu i říkadlech, artikulovat co nejlépe v rámci svých možností při zpěvu i rytimizaci říkadel (3)	pravidelné dýchání a správné držení těla při zpěvu, při říkadlech; Pochopení rytmu ve vztahu k správné výslovnosti a dýchání	Řečová výchova Besídky Projekty OSV – (Sociální rozvoj- Komunikace) - dovednosti pro sdělování verbální i neverbální

Soustředit se na poslech jednoduchých skladeb	přiměřeně svým schopnostem koncentrovat se na poslech jednoduchých skladeb (4)	melodie a skladby doporučené pro děti, poslech zpěvu a hry na hud. nástroj poslech koncertů, besídky	Besídky OSV- (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování MV – Lidské vztahy – vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur) OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – dovednosti pro pozitivní naladění mysli
Poznat vybrané rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách	rozpoznat používané hudeb. nástroje, Orffovy nástroje (5) ; hrát na ně při hudebních aktivitách (5.1)	hra na tělo, vytleskávání rytmu hra na Orf.a jednoduché nástroje a pojmenovat je říkadla a zpěv s nástroji	Řečová výchova Besídky OSV- (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování
Propojit vlastní pohyb s hudbou, zvládnout jednoduché taneční hry	vlastním pohybem doprovázet dle svých možností vybranou hudbu (6) ; tančit jednoduché tance, zvládat taneční hry (6.1)	vytleskávání, vydupávání rytmu, pochod s hudebním doprovodem, tanečky (polka, mazurka, valčík) Pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky	OSV – (Sociální rozvoj - Spolupráce a soutěživost) - rozvoj soc. dovedností pro spolupráci

Hudební část - 7. – 10. Ročník

Očekávané výstupy z RVP ZŠS	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Žák:	Žák by měl:		
Využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat správně dýchání a výslovnost při zpěvu i mluveném projevu	aplikovat pěvecké návyky přiměřeně svým individuálním schopnostem a dovednostem (1) ; snažit se správně dýchat a vyslovovat při zpěvu i mluveném projevu (1.1)	upevňování správných pěveckých návyků, zřetelná výslovnost dechová, hlasová cvičení artikulační cvičení, muzikoterapie	Řečová výchova Tělesná výchova OSV – (Sociální rozvoj - Komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální OSV – (Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí) – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně
Interpretovat vybrané a vzhledem k individuální úrovni zvládnutelné lidové a umělé písně	zazpívat lidové a umělé písně vybrané s ohledem na individuální schopnosti žáka (2)	lidové a umělé písně rozsah oktávy s doprovodem klavíru, kytary nebo jiného nástroje koledy, tramp. písně, ukolébavky ...	Řečová výchova Člověk a společnost Člověk a příroda OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění; cvičení dovednosti zapamatování

Doprovázet podle svých schopností a dovedností písně na rytmické hudební nástroje	doprovázet písně, říkadla na rytmické hudební nástroje (3)	rytmická cvičení a rytmižace říkadel hra na Orffovy nástroje, hra na instrumentální nástroje, hra na tělo; seznámení s pojmy nota, not. osnova, klíč	Řečová výchova Tělesná výchova OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění; cvičení dovednosti zapamatování
Soustředit se na poslech skladeb různých hudebních žánrů	poslouchat dle svých možností soustředěně skladby různých hudebních žánrů (4)	poslech skladeb, písní různých hudebních žánrů od našich i zahraničních skladatelů a interpretů; poslech a rozeznávání hudeb. Nástrojů	Řečová výchova OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV - (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) - dovednosti pro pozitivní naladění MV – Lidské vztahy – vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování kultur) MV – Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost

Zvládnout základní kroky jednoduché tance	tančit dle svých možností tance s jednoduchými kroky (5)	muzikoterapie, relaxační techniky; improvizovaný pohyb s hudbou; hudebně pohybové hry; základní taneční kroky jednoduchých tanců (polka, mazurka, valčík, moderní tance)	Tělesná výchova Řečová výchova OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV - (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) - dovednosti pro pozitivní naladění OSV – (Sociální rozvoj – Spolupráce a soutěživost) – rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci
--	--	--	---

Výtvarná část 1. – 3. Ročník

Očekávané výstupy z RVP ZŠS	Školní výstupy Žák by měl:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu	- správně držet psací a kreslicí náčiní (1) - rozeznávat různé druhy výtvarných materiálů a pomůcek (1.1)	grafomotorická cvičení, práce s barvami, vykreslování, vytrhávání, vystřihování, nalepování, modelování; rozvoj estetického citění tradiční a netradiční prostředky; materiály a jejich kombinace	Čtení - pohádky, pranostiky, přísloví, vyprávění matematika - tvary, barvy, velikost, porovnávání VU - roční období, příroda, rodina, škola, společnost HV - písničky ŘV OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopností poznávání) – cvičení smyslového vnímání pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování

Rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních	- rozpoznávat barvy, přiřazovat je ke vzorům (2) - rozeznávat základní geometrické tvary a objekty (2.1) - vybarvovat podle dané linie (2.2)	barvy, geometrické tvary, malba, kresba, omalovánky, modelování - modelína, hlína, těsto, plastické výrobky	Čtení - pohádky, pranostiky, přísloví, vyprávění matematika - tvary, barvy, velikosti, porovnávání VU - roční období, příroda, rodina, škola, společnost HV - písničky ŘV OSV – (Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti) - vzájemné poznávání se ve skupině, třídě)
Uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech	dle individuálních schopností dovedností výtvarně vyjadřovat své zážitky a zkušenosti a uplatňovat svou fantazii při tvůrčích činnostech (3)	malba, kresba, modelování, prezentace výsledků vlastní práce	Čtení - reprodukování texty, pohádky VU - roční období, příroda, rodina, škola, společnost ŘV - vyprávění vlastní interpretace

Výtvarná část 4. – 6. Ročník

Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Žák:	Žák by měl:		
Uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu	- používat výtvarné pomůcky (1) - pracovat s pomocí s různými materiály (1.1) - dle svých schopností využívat přiměřených výtvarných technik k realizaci vlastní výtvarné tvorby (1.2)	vlastní ztvárnění skutečnosti, dekorativní a prostorové práce spojené s různými příležitostmi techniky: kresba, malba, koláž, otisk, modelování	Čtení - reprodukování text VU - příroda, rodina, škola, společnost, významné svátky Matematika - geometrické tvary, čáry, přímky OSV - (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopností poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – dovednosti pro pozitivní naladění mysli MV – Lidské vztahy – osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

Rozlišovat, porovnávat, třídit a pojmenovat linie, barvy, tvary, objekty a uplatnit je podle svých schopností při vlastní tvorbě	• s pomocí dokázat dekorativně zaplnit plochu výkresu (2) • používat jednoduché grafické techniky (2.1) • vytvářet jednoduché prostorové objekty (2.2)	malba, kresba, grafika, jednoduchý ornament (mandaly), plastické objekty	Čtení - reprodukováný text VU - příroda, rodina, škola, společnost, významné svátky Matematika - geometrické tvary, čáry, přímky HV - písničky OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – dovednosti pro pozitivní naladění mysli
--	---	---	---

Při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie	• výtvarně vyjádřit své pocity dle svých možností (3) • ztvárnit daný námět dle vlastní fantazie (3.1)	malba, kresba, grafika, plastika, tradiční a netradiční materiály	Čtení - reprodukováný text VU- příroda, rodina, škola, společnost, významné svátky Počty - geometrické tvary, čáry, přímky HV - písničky PV OSV – (Sociální rozvoj – Spolupráce a soutěživost) – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – dovednosti pro pozitivní naladění mysli MV- Kulturní rozdíly - respektování zvláštností různých etnik EV - Ekosystémy - význam lesa, vody, porovnání město X vesnice
---	---	--	--

Vyjádřit pocit z vnímání vlastní tvůrčí činnosti (mimoslovně, graficky)	• vyjádřit své představy o svém okolí, své osobní zážitky (4) • vnímat a porovnávat a hodnotit výsledky práce své i ostatních (4.1)	vnímání, porovnávání a hodnocení výsledků činnosti vlastní i ostatních prezentace výsledků na výstavách ve škole i mimo ni, návštěvy výstav, galerií a muzeí	Čtení - reprodukováný text VU - příroda, rodina, škola, společnost, významné svátky Počty - geometrické tvary, čáry, přímky HV- písničky EV - Základní podmínky života - porozumění významu půdy, ovzduší, vody PV EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí - škodlivost dopravy a průmysl; ochrana přírody a kulturních památek Den Země
---	--	---	---

Výtvarná část 7. – 10. Ročník

Očekávané výstupy z RVP ZŠŠ Žák:	Školní výstupy Žák by měl:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Uplatňovat základní dovednosti při realizaci a prezentaci vlastní tvorby	- správně používat výtvarné pomůcky a materiály (1) - dle možností školy využívat netradičních technik a materiálů (1.1)	výtvarné osvojování technik: kresba, malba, koláž, otisky, modelování dekorativní a prostorová činnost (využití sušených květín, různých přírodnin...)	Čtení - reprodukování text Člověk a příroda - příroda Matematika - geometrické tvary, čáry, přímky HV - písničky PV OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopností poznávání, cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj - Spolupráce a soutěživost) - rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci

Uplatňovat linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívat jejich vlastnosti a vztahy	• dle svých možností a schopností rozeznávat pojmenovávat a porovnávat a uplatňovat linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru (2) • chápat zákonitosti dekorativního členění plochy (2.1) • používat přiměřené grafické techniky (2.2) • vytvářet jednoduché prostorové objekty (2.3)	kresba, malba, grafika; umístění těla a objektu v prostoru; dekorativní a prostorová práce; tradiční a netradiční prostředky a materiály	Čtení - reprodukováný text Člověk a příroda - příroda Člověk a společnost - společnost, významné svátky Matematika - geometrické tvary, čáry, přímky PV MV - Kulturní rozdíly - respektování zvláštností různých etnik MV – Lidské vztahy – vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur); osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy EV – Ekosystémy - základní podmínky života - uvědomění si významu půdy, ovzduší, vody EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí – průmysl a životní prostředí Den Země EV - Vztah člověka k prostředí - ochrana životního prostředí v obci; náš životní styl (spotřeba věcí, odpady,
--	---	---	--

Při vlastní tvorbě vycházet z vlastních zkušeností a představ	dle svých schopností • vyjádřit své prožitky, zkušenosti, emoce (3) • volit nejvhodnější prostředky a postupy (3.1) • porovnávat a prezentovat výsledky tvůrčích činností vlastních i ostatních (3.2)	kresba, malba, grafika, modelování dekorativní a prostorová práce tradiční a netradiční prostředky a materiály rozlišování, porovnávání, třídění a hodnocení tvůrčích výsledků	Čtení - reprodukováný text Člověk a společnost Počty - geometrické tvary, čáry, přímky PV OSV - (Sociální rozvoj- Mezilidské vztahy – vztahy a naše skupina (práce s přirozenou dynamikou třídy jako sociální skupiny OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) - řeč předmětů a prostředí vytvářené člověkem, cvičení pozorování OSV – (Sociální rozvoj - Spolupráce a soutěživost) - rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci
---	---	---	--

Hledat a zvolit pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy s dopomocí učitele	samostatně nebo s dopomocí učitele najít a zvolit pro svou výtvarnou činnost nejvhodnější prostředky a postupy (4)	kresba, malba, grafika, modelování, cit pro barvu umístění objektu do prostoru, zaplnění plochy výkresu dekorativní a prostorová práce tradiční a netradiční prostředky a materiály	Čtení - reprodukováný text Člověk a společnost PV Matematika OSV – (Sociální rozvoj- Mezilidské vztahy – vztahy a naše skupina (práce s přirozenou dynamikou třídy, jako sociální skupiny) OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) - řeč předmětů a prostředí vytvářené člověkem; cvičení pozorování OSV – (Sociální rozvoj - Spolupráce a soutěživost) - rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci
---	--	--	--

Tělesná výchova (1. – 10. ročník)

Charakteristika předmětu:

Obsah: Předmět Tělesná výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví.

Na 1. stupni SZŠ učitel s ohledem na věk, mentální úroveň a pohybovou možnost daného jedince vede žáky od spontánního hravého pojetí pohybu k řízené pohybové aktivitě, případně až k vlastní pohybové seberealizaci.

Žáci se učí zvládnout organizační, hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění pohybové činnosti ve známém i méně známém prostředí. Učitel se snaží vytvářet kladný vztah k pohybovým aktivitám vytvářením atmosféry důvěry, spolupráce a radostného prožitku z pohybu.

Tělesná výchova na 2. stupni navazuje na vyučování na prvním stupni. Je určena a vytvářena pro všechny žáky a umožňuje jim nejen poznání vlastních pohybových možností a omezení, ale učí je uvědomovat, respektovat a využívat je k cílenému ovlivňování tělesného a duševního stavu. Kromě základních pohybových dovedností jako jsou chůze, běh, skok, hod, lezení, cvičení na náradí nebo s náčiním a pohybové hry, si žáci osvojují základy cvičení s hudbou a tanec, bruslení, lyžování, plavání, jízdu na kolech, cvičení v přírodě nebo branně sportovních dnů.

U žáků s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem je uplatňována zdravotní tělesná výchova a provádí se na doporučení lékaře. Preventivně zařazujeme prvky zdravotní tělesné výchovy u žáků se zdravotním oslabením, kteří se neúčastní zdravotní tělesné výchovy. Obsahem jsou činnosti a zátěže směřující k odstranění, zmírnění a zlepšení zdravotního stavu a rozdělují se podle typů oslabení do skupin:

A - oslabení podpůrně pohybového systému

B - oslabení vnitřních orgánů

C - oslabení smyslových a nervových funkcí

Cílové zaměření předmětu:

- poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a omezení, rozvíjení a využívání pohybových schopností a dovedností
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

Začlenění průřezových témat:

V předmětu tělesná výchova jsou začleněna průřezová témata z **OSV, MV, EV**

Osobnostní a sociální výchova (OSV) – tematické okruhy

Osobnostní rozvoj

- **Sebepoznání a sebepojetí** – *moje vztahy k druhým lidem; moje tělo; já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mě*
- **Psychohygiena** – *dovednosti zvládání stresových situací – uvolnění relaxace; hledání pomoci při potížích*
- **Seberegulace a sebeorganizace** – *cvičení sebeovládání*
- **Rozvoj schopnosti poznávání** – *cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů*

Sociální rozvoj

- **Poznávací schopnosti** – *vzájemné poznávání se ve skupině;*
- **Mezilidské vztahy** – *chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina; péče o dobré vztahy*

- **Spolupráce a soutěživost** – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci;
- **Komunikace** – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální; řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem

Morální rozvoj

- **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů;

Multikulturní výchova (MV) – tematické okruhy

- **Lidské vztahy** – uplatňování principu slušného chování

Environmentální výchova (EV) – tematický okruh

- **Vztah člověka k prostředí** – prostředí a zdraví (možnosti a způsoby ochrany zdraví)
- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** – ochrana přírody při masových sportovních akcích

Časová dotace: Předmět tělesnou výchovu vyučujeme v 1. – 10. ročníku 3 hodiny týdně.

Hodnocení předmětu: Žák bude hodnocen dle školních výstupů.

Formy tělesné výchovy: Poznatky, návyky a činnosti získané v předmětu tělesná výchova si žáci ověřují, doplňují a obohacují v dalších formách pohybových aktivit v průběhu vyučování - v jiných předmětech a to především formou tělovýchovných chvil; hlavních přestávkách; turistických akcích; výletech; ve škole v přírodě a po vyučování v zájmových kroužcích a sportovních soutěžích. Pohybové aktivity v tělesné výchově směřujeme ke vzájemné toleranci, k pochopení vítězství a porážky v pohybových hrách a sportovních soutěžích za splnění pravidel chování a bezpečnosti. Dovedností žáků dále směřujeme k jejich využívání i v době osobního volna. Zdravotní tělesnou výchovu vede učitel s odbornou způsobilostí.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- Podporujeme sebekontrolu a sebehodnocení v hodinách TV navozováním vhodných modelových situací – **žák zhodnotí svůj výkon v hodinách TV**
- Využíváme praktické ukázky cviků, obrázky, video v hodinách TV – **žák napodobuje cviky dle učitele, cvičí podle videa, popřípadě obrázků**
- Slovně povzbuzujeme a oceňujeme každý projev snahy, či změny ve výkonu
- Seznamujeme s odbornou sportovní terminologií při nástupu, rozcvičce – **žák rozumí základní terminologii v TV**
- Slovním povzbuzováním zdůrazňujeme význam pohybu pro zdraví člověka - **žák zařazuje aktivní pohyb do svého režimu dne**
- Směřujeme žáky k prevenci a korekci jednostranného zatížení a svalových dysbalancí zařazováním cvičení kondičních, koordinačních, kompenzačních, vyrovnávacích, relaxačních a cvičení správného držení těla

Kompetence k řešení problémů

- Pravidelně zařazujeme branně sportovní dny
- Diskusí učíme žáky zvládnout a osvojit si pravidla fair play hry při různých soutěžích – **žák se chová podle pravidel fair play**

- Nabízíme žákům vhodné podněty a náměty pro pohybovou činnost i mimo tělesnou výchovu ve škole – **žák se účastní i mimoškolních pohybových aktivit**
- Zařazujeme Dny zdravotní výchovy a učíme žáky základní zásady první pomoci a zajištění odsunu zraněného – **žák dokáže poskytnout 1. pomoc**

Kompetence komunikativní

- Směřujeme žáky k tomu, aby vyjádřily vlastní názor, postoje, prožitek (relaxace...) z pohybové aktivity na základě rozhovoru, výtvarného zpracování – **žák vyjádří názor a dává najevo svůj aktuální prožitek**
- Stálou kontrolou a používáním pokynů a signálů směřujeme žáky k porozumění slovních pokynů, povelů a předem domluvených signálů – **žák rozumí pokynům a domluveným signálům v TV**
- Používáme odbornou tělovýchovnou terminologii zejména při rozcvičce, nástupu...
- Diskutujeme s žáky o aktuálních sportovních událostech ze sdělovacích prostředků a tím rozvíjíme jejich slovní zásobu

Kompetence sociální a personální

- Formou společných sportovních akcí a her rozvíjíme spolupráci mezi žáky – **žák při hrách a dalších sportovních aktivitách spolupracuje se svými spolužáky**
- Stálou kontrolou vyžadujeme dodržování stanovených pravidel chování – **žák se chová dle pravidel hry**
- Posilujeme sebevědomí žáků jejich spoluúčastí na školních akcích (sportovní hry)

Kompetence občanská

- Podporujeme a zdůrazňujeme význam zdravého životního stylu vlastním příkladem – **žák se řídí pravidly zdravého životního stylu**
- Vytváříme u žáků modelové situace formou pohybové hry ve škole a na dopravním hřišti k dovednosti uplatňovat bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu – **žák se bezpečně chová v silničním provozu**
- Navozením modelových situací i prakticky směřujeme žáky k pomoci handicapovaným, slabším jedincům – **žák pomáhá slabším spolužákům**
- Soustavným upozorňováním směřujeme žáky k respektování opačného pohlaví – **žák respektuje opačné pohlaví při sportovních aktivitách**

Kompetence pracovní

- Vhodnou motivací, vlastním příkladem a volbou sportovních aktivit posilujeme kladný vztah k tělesné výchově, k pohybovým aktivitám – **žák má pozitivní vztah k pohybovým aktivitám**
- Prezentujeme žáky na sportovních soutěžích
- Nacvičujeme a trénujeme modelové situace vedoucí k zajištění bezpečnosti žáků – **žák dodržuje bezpečnostní pravidla při pohybových aktivitách v různém prostředí**
- Soustavným opakováním směřujeme žáky k samostatné sebeobsluze při převlékání, obouvání – **žák se samostatně převlékne, přezuje**
- Vlastním příkladem směřujeme žáky k dodržování pořádku a čistoty v tělocvičně, na hřišti, případně ve třídě – **žák dodržuje čistotu a pořádek v TV**
- Neustálým opakováním upozorňujeme žáky na správné užití tělovýchovného náradí i náčiní – **žák správně a bezpečně používá tělovýchovné náradí a náčiní**

- Rozvíjíme u žáků i morální vlastnosti jako je vytrvalost, houževnatost, důslednost, spolupráce v kolektivu na základě her, soutěží

Tělesná výchova 1. – 3. Ročník

Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Školní výstupy Žák by měl:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Mít kladný postoj k pohybovým aktivitám	• Vykonávat spontánní pohybové činnosti (1) • identifikovat různá prostředí pro tělesnou výchovu (1.1)	Pohybové činnosti jednotlivce, dvojic a skupin: pohybové hry pohybové hry s různým zaměřením a využitím tradičního i netradičního náčiní, bez náčiní motivační, tvořivé a napodobivé hry	OSV – (Osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí) – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně OSV – (Sociální rozvoj - poznávací schopnosti) – vzájemné poznávání se ve skupině OSV – (Sociální rozvoj - mezilidské vztahy) – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy OSV – (Sociální rozvoj- mezilidské vztahy) – vztahy a naše skupina OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění OSV – (Sociální rozvoj – spolupráce a soutěživost) – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci

Zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost	Plnit jednoduché pokyny týkající se přípravy na pohybovou činnost (2)	příprava organismu příprava před pohybovou činností uklidnění po zátěži protahovací cvičení	OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – dovednosti zvládání stresových situací- uvolnění relaxace
Reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti	Plnit základní pokyny, povely a smluvené signály (3)	kommunikace v TV smluvené povely a signály	OSV – (Sociální rozvoj - Komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální

Mít osvojeny základní pohybové lokomoce, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů	• Předvést v připravených hrách podle individuálních schopností orientaci v prostoru (4) • provádět cviky dle individuálních schopností z oblasti základů gymnastiky (4.1) • Provádět cviky dle individuálních schopností z oblasti základů atletiky (4.2)	• Základy gymnastiky - průpravná gymnastická cvičení vzpor dřepmo, sed roznožný s předklonem, kolébka, poskoky snožmo, válení sudů, nácvik 1. fáze kotoulu, rovnovážné postoje na jedné noze - cvičení s náčiním a na vybraném nářadí • Rytmická a kondiční cvičení - vyjádření rytmu pohybem - sladění jednoduchého pohybu s hudbou - jednoduché tanečky • Základy atletiky - průpravné atletické činnosti - chůze – navození správného držení těla při chůzi, volný pohyb paží během chůze, chůze daným směrem, chůze po čáře, překračování nízkých překážek při chůzi, nácvik rytmičké chůze - běh – nácvik tichého našlapování při běhu, zvedání nohou, ohýbání v kolenou, nácvik výběhu na daný signál, běh po celé ploše, běh v zástupu za učitelkou - skoky – poskoky na místě snožmo a střídavě na jedné a druhé noze, poskoky z místa, skok přes čáru, seskok z výše 10 – 15 cm do dřepu • Turistika a pobyt v přírodě - základní poznatky z turistiky (oblečení, obutí, stravování, bezpečnost a hygiena v přírodě)	Hv- hudebně- pohybové hry Hv – rytmicizace říkadel OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
--	---	---	--

Mít osvojeny základní pohybové lokomoce, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů	• Provádět cviky z oblasti sportovních her (4.3) • Provádět základní pohybové dovednosti z oblasti turistiky (4.4) • Provádět pohybové dovednosti z pobytu v zimní přírodě (4.5)	lezení – libovolným způsobem lezení vpřed, podlézání, přelézání a prolézání překážek házení a chytání – nácvik v chytání míče koulejšího se po zemi, po mírné šikmé ploše, nácvik chytání míče, házení na terč a cíl, nácvik nadhazování míče oběma rukama • Základy sportovních her - průpravné hry - základní manipulace s míčem či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti - hry s upravenými pravidly - turistika a pobyt v přírodě, chování v přírodě, chůze v terénu - pobyt v zimní přírodě - hry na sněhu a na ledě - základní techniky pohybu a jízdy na saních a bobech - bezpečnost při pohybových aktivitách na sněhu	Věcné učení- roční období,
--	---	---	-----------------------------------

Dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a mít osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách	• Vyjmenovat nejdůležitější zásady bezpečnosti a chovat se dle nich (5) • plnit základní hygienické návyky (5.1)	• Hygiena při Tv - osobní hygiena - vhodné oblečení a obuv - hygiena cvičebního prostředí • Bezpečnost při pohybových činnostech v různém prostředí	Věcné učení - 1. pomoc OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích OSV- (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání) – cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
---	---	---	---

Tělesná výchova 4. - 6. Ročník

Očekávané výstupy z RVP ZŠŠ	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Žák by měl:	Žák:		
Zlepšovat svou tělesnou zdatnost, pohybový projev a správné držení těla	• Zdokonalovat správné držení těla (1) • Zlepšovat svoji tělesnou kondici (1.1) • Popsat a vysvětlit důležitost pohybu pro zdraví člověka a aplikovat získané znalosti o pohybu do běžného života (1.2)	• Význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, délka a intenzita pohybu • Spontánní pohybové činnosti a hry	Věcné učení – denní režim EV – (Vztah člověka k prostředí) – prostředí a zdraví – způsoby ochrany zdraví
Podle pokynu uplatňovat v pohybovém režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním zdravotním oslabením	Vybrat a zařadit do svého pohybového režimu vhodné cviky, jež vedou ke korekci žákova zdravotního oslabení (2)	• Zdravotně zaměřené činnosti • Správné držení těla - průpravná cvičení - koordinační cvičení - kompenzační cvičení - relaxační cvičení - psychomotorická cvičení - dechová cvičení - jiná zdravotně zaměřená cvičení	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění VV - výtvarné zpracování relaxačního příběhu

Rozvíjet základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností	• Provádět a rozvíjet již naučené základní pohybové dovednosti z oblasti gymnastiky (3) • Provádět a rozvíjet již naučené základní pohybové dovednosti z oblasti atletiky (3.1) • Provádět pohybové hry (3.2)	• Základy gymnastiky - průpravná gymnastická cvičení - kolébka na zádech z dřepu, nácvik kotoulu spojeného s převaly stranou - chůze po lavičce - chůze po nízké kladině - změny postojů a poloh • Základy atletiky - průpravné atletické činnosti - varianty chůze běhy na krátké vzdálenosti, motivovaný vytrvalostní běh - skok do dálky - hod míčem • Pohybové hry - pohybové hry určené jednotlivcům, dvojici, skupině - pohybové hry s využitím tradičního náčiní - pohybové hry s netradičním náčiním - pohybové hry bez náčiní – motivační, napodobivé, tvoří	OSV - (Osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace) – cvičení sebekontroly, sebeovládání OSV – (Sociální rozvoj - mezilidské vztahy)-péče o dobré vztahy OSV – (Sociální rozvoj - spolupráce a soutěživost) – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci; rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci OSV – (Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti) – vzájemné poznávání se ve skupině
--	--	---	--

Rozvíjet základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností	• Provádět sportovní hry (3.3) • Provádět a rozvíjet již naučené základní pohybové dovednosti z oblasti turistiky (3.4) • Provádět základní pohybové dovednosti z oblasti plavání (3.5) • Provádět a rozvíjet již naučené základní pohybové dovednosti z pobytu v zimní přírodě (3.6)	• Základy sportovních her Honičky, závodivé hry, základy míčových her • Turistika a pobyt v přírodě - poznatky z turistiky - chůze v terénu - chování a ochrana v přírodě • Pobyt ve vodním prostředí- podle podmínek školy - průpravné hry a cvičení – adaptace na vodní prostředí - hygiena plavání - základy plavání • Pobyt v zimní přírodě - základy bruslení, lyžování - hry na ledě - bezpečnost při pohybových aktivitách na sněhu • Další pohybové činnosti a netradiční sporty – podle podmínek školy - skákací míče, šlapadla, chůdy	EV –(lidské aktivity a problémy životního prostředí) – ochrana přírody při masových sportovních akcích
Rozvíjet základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností	• Provádět další pohybové činnosti a netradiční sporty podle podmínek školy, zájmu a možnostech žáků (4)	• Další pohybové činnosti a netradiční sporty – podle podmínek školy - skákací míče, šlapadla, chůdy - jízda na rotopedu - stolní tenis, pálkovací hry - badminton, softtenis	

Rozumět základním termínům tělocvičné terminologie a reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti	Plnit pokyny týkající se vlastní pohybové činnosti zadané učitelem (5)	• Organizace při TV - základní organizační činnosti • Komunikace v TV - základní odborná tělocvičná terminologie - smluvené signály a povely	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální; řeč těla, řeč zvuků a slov
Zvládat podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti	• Použít cviky na odstranění své únavy (6) • posoudit důležitost přípravy organismu na pohybovou činnost (6.1)	• Příprava organismu - příprava před pohybovou činností - uklidnění po zátěži - protahovací cvičení	OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) – dovednosti zvládání stresových situací – uvolnění, relaxace
Využívat osvojené pohybové dovednosti při hrách a soutěžích	• Vyjmenovat a uvést příklady pravidel fair play hry (7) • chovat se podle těchto pravidel (7.1)	• Zásady sportovního jednání a chování - fair play • Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností a her	OSV – (Sociální rozvoj - mezilidské vztahy) – vztahy a naše skupina; chování podporující dobré vztahy OSV- (Sociální rozvoj - spolupráce a soutěživost) – rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci
Uplatňovat hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti	• Aplikovat získané vědomosti týkající se hygienických a bezpečnostních zásad v praxi (8) • popsat nesprávné chování při sportu z hlediska zdravotního a nebezpečného (8.1)	• Hygiena při TV - osobní hygiena - vhodné a nevhodné oblečení a obutí - hygiena cvičebního prostředí • Bezpečnost při pohybových činnostech v různém prostředí	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání) – cvičení dovedností zapamatování řešení problémů EV – (vztah člověka k prostředí) – prostředí a zdraví

Zdravotní tělesná výchova 1. – 3. Ročník

V 1. období ZdrTv se žák na základě zdravotního oslabení seznamuje se speciálními cviky, vhodnou obuví a oděvem pro ZdrTv, učí se zaujímat správnou cvičební polohu a velký důraz je kladen na správné držení těla a vybudování si správného dechového stereotypu

Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Školní výstupy Žák by měl:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Uplatňovat správné držení těla v různých polohách a při pracovních činnostech	Předvést a dodržovat správné držení těla v různých polohách a pracovních činnostech (1)	- Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení - vhodné oblečení a obutí pro ZdrTv - vnímání pocitů při cvičení - zásady správného držení těla - dechová cvičení - pohybový režim - prevence	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; dovednosti pro učení
Zaujímat správné základní cvičební polohy	Předvést požadovanou cvičební polohu (2)	- Speciální cvičení - základní cvičební polohy - základní technika cvičení - relaxační cvičení- celková a lokální - dechová cvičení – správný dechový stereotyp - soubor speciálních cvičení podle typu oslabení	

Zvládat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením	Vzhledem ke svému oslabení žák dle pokynu učitele by měl použít speciální cviky, jež vedou k odstranění nebo zmírnění jeho obtíží (3)	A Oslabení podpůrně pohybového systému A1 Poruchy funkce svalových skupin A2 Poruchy páteře – odchylky předozadního zakřivení A3 Poruchy páteře. Vybočení páteře do strany A4 Poruchy stavby dolních končetin - cvičení zaměřená na správné držení hlavy, pletence ramenního, postavení pánve - cvičení zaměřená na protažení šíjových, prsních, bederních svalů a vzpřimovačů páteře, zkrácených ohýbačů kyčle a svalstva na zadní straně steh - cvičení zaměřená na protažení zkrácených ohýbačů - cvičení zaměřená na zlepšení fyziologického rozsahu pletence ramenního, kolenního, kyčelního a hlezenního kloubu a páteře ve všech směrech - cvičení spinální (rotační) - cvičení zaměřená na posílení oslabených svalů šíjových, mezilopatkových, břišních, hýžd'ových, stehenních, lýtkových a vzpřimovačů trupu	
1. 2. 3. Ročník			
Zvládat jednoduchá	Vzhledem ke svému oslabení žák dle pokynu	B Oslabení vnitřních orgánů B1 Oslabení oběhového a dýchacího	

speciální cvičení související s vlastním oslabením	učitele by měl použít speciální cviky, jež vedou k odstranění nebo zmírnění jeho obtíží (4)	systému B2 Oslabení endokrinního systému B3 Obezita B4 Oslabení vnitřních orgánů - cvičení zaměřená na protažení a posílení svalstva- viz. skupina A - cvičení zaměřená na rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů - zlepšení hrudního a bráničního dýchání při větší tělesné zátěži - koordinaci srdečního, dýchacího a pohybového rytmu - rovnovážná a koordinační cvičení C Oslabení smyslových a nervových funkcí C1 Oslabení zraku C2 Oslabení sluchu C3 Neuropsychická onemocnění - cvičení zaměřená na vyrovnávání svalové nerovnováhy- viz. skupina A - vyrovnávání funkční adaptability pohybového, srdečně – cévního a dýchacího systému - rozvíjení pohybové a prostorové koordinace, rovnovážných postojů - rozvíjení sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu - rozvíjení orientace v prostoru - rozvíjet zrakovou lokalizaci U neuropsychických onemocnění je třeba omezení zvažovat individuálně • Všeobecně rozvíjející pohybové	
---	--	--	--

		činnosti Pohybové činnosti v návaznosti na obsah tělesné výchovy s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení	
Zdravotní tělesná výchova 4. – 6. ročník Ve 2. období ZdrTv navazujeme na 1. období a vedeme žáky k větší samostatnosti týkající se výběru vhodných cviků, vyhýbání se nevhodným cvikům, k zvládnutí správné techniky vyrovnávacích cvičení			
Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Školní výstupy Žák by měl:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Zařazovat do svého pohybového režimu speciální kompenzační cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování	Použít speciální cviky v každodenním životě (1)	- Speciální cvičení - soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení - relaxační cvičení- celková a lokální - dechová cvičení - speciální cvičení zaměřená na konkrétní oslabení viz. 1. období (oslabení podpůrně pohybového systému, oslabení vnitřních orgánů, oslabení smyslových a nervových funkcí)	OSV – (Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; dovednosti pro učení
Zvládat základní techniku speciálních cvičení, korigovat techniku cvičení podle pokynů učitele	Předvést zvládnutí správné techniky speciálních cvičení (2)	- Speciální cvičení - základní technika cvičení - základní cvičební polohy	

Tělesná výchova 7. – 10. Ročník

Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Školní výstupy Žák by měl:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
<u>Činnosti ovlivňující zdraví</u> Usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o zdokonalování základních lokomocí a pohybových dovedností	provádět podle svých možností rychlostní, vytrvalostní, silové a koordinační cvičení (1)	Rozvoj rychlostních, vytrvalostních, silových a koordinačních schopností (chůze, běh, skoky, házení a chytání, cvičení se švihadly	
cíleně se připravit na pohybovou činnost a její ukončení	• plnit činnosti , které vyžadují hygienu cvičence, organizace úvodní a závěrečné části hodiny (2) • zvládat průpravu na gymnastická a atletická cvičení (2.1)	Význam pohybu pro zdraví, pohybový režim, pohybové aktivity	EV – Vztah člověka k prostředí – prostředí a zdraví (možnosti a způsoby ochrany zdraví)
využívat základní kompenzační a relaxační techniky	provádět cviky kompenzačních a relaxačních cvičení (3)	Prevence a korekce svalových dysbalancí, průpravná, kondiční, koordinační, koncentrační a postřehová, kompenzační, vyrovnávací, relaxační cvičení, cvičení ke správnému držení těla a jiná zdravotně zaměřená cvičení	

Uplatňovat bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu	využívat základní poznatky z turistiky a jízdy na kole při tělovýchovných akcích a účastnit se dopravní soutěže a besedy s policií (4)	Vhodný oděv a obuv ve specifickém prostředí, bezpečnost a hygiena při pohybových činnostech	činnosti v terénu -přírodě propojovat s ochranou přírody, s dopravní výchovou EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – ochrana přírody
Znát zásady ošetření drobných poranění, umět požádat o pomoc	provádět improvizované ošetření a odsun raněného (5)	odřeniny, krvácení žilné, tepenné, zlomenina končetiny, úžeh, úpal, přesun raněného	Den zdravotní OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích
<u>Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností</u> zvládat v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a využívat je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	provádět v souladu s individuálními předpoklady osvojování pohybových dovedností a aplikovat je v pohybových hrách (6)	Pohybové hry s různým zaměřením, pohybové hry s netradičními pomůckami	OSV – (Sociální rozvoj – Spolupráce a soutěživost) – rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci OSV – (morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti) – dovednosti pro řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy) – chování podporující dobré vztahy; vztahy a naše třída

Snažit se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti	Provádět pohybové činnosti s maximálním úsilím (7)	• Další (i netradiční) pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků) • Gymnastika, cvičení s náčiním a na vybraném nářadí • Rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem • Atletika, starty • Běhy na dráze, v terénu (podle schopností a možností žáků), skok do dálky, skok do výšky, hod míčkem, hod granátem, vrh koulí (podle možností a vybavení školy) • Sportovní hry s upravenými pravidly (výběr podle možností školy) • Plavání, prvky zdravotního plavání (podle podmínek školy) • Turistika a pobyt v přírodě, základní poznatky z turistiky, chůze a orientace v terénu • Táboření, základní turistické dovednosti, ochrana přírody • Základní techniky jízdy na lyžích, na sánkách a bobech • Pobyt v zimní přírodě • Bezpečnost pohybu v zimní horské krajině a při pohybových aktivitách na sněhu (podle podmínek školy) •	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – ochrana přírody při masových sportovních akcích OSV – (Sociální rozvoj – Spolupráce a soutěživost) – rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci OSV – (morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti) – dovednosti pro řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy) – chování podporující dobré vztahy; vztahy a naše třída
--	--	---	--

<u>Činnosti podporující pohybové učení</u> Dodržovat dohodnutou spolupráci v družstvu při kolektivních hrách	plnit dohody družstva a spolupracovat na domluvě jednoduché taktiky vedoucí k úspěchu družstva (9)	Komunikace v TV, smluvené povely, signály, gesta, základy odborné terminologie, vzájemná komunikace při osvojovaných pohybových činnostech	OSV – (Sociální rozvoj – Spolupráce a soutěživost) – rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci OSV – (morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti) – dovednosti pro řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy) – chování podporující dobré vztahy; vztahy a naše třída OSV – (Osobnostní rozvoj – Komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální; řeč těla, řeč zvuků a slov MV – lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování
Sledovat určené prvky pohybové činnosti a výkony	• uplatňovat fair play jednání (10) • uplatňovat znalosti historie a současnosti ve sportech a výkonů a jejich vyhodnocování (10.1)	Historie a současnost sportu, významné sportovní soutěže Pravidla osvojovaných pohybových činností, základní pravidla her	OSV – (Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy) – chování podporující dobré vztahy; vztahy a naše třída OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání) – řešení problémů

Zdravotní tělesná výchova 7. – 10. ročník

Očekávané výstupy z RVP ZŠS	Školní výstupy Žák by měl:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Mít odpovídající vytrvalost při korekci zdravotního oslabení	cvičit podle typu oslabení při korekci zdravotního oslabení (1)	- Činnosti podporující korekce zdravotních oslabení Základní termíny osvojovaných činností, prevence a korekce oslabení, denní režim z pohledu zdravotního oslabení, soustředění na cvičení, nevhodná cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení) - Všestranné rozvíjející pohybové činnosti Pohybové činnosti v návaznosti na obsah tělesné výchovy s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení	

Zařazovat do svého pohybového režimu speciální kompenzační cvičení související s vlastním oslabením, usilovat o jejich optimální provedení	cvičit ve svém pohybovém režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením zaměřená: (2)	• Speciální cvičení soubory speciálních cvičení pro jednotlivé typy zdravotního oslabení A Oslabení podpůrně pohybového systému A1 Poruchy funkce svalových skupin A2 Poruchy páteře – odchylky předozadního zakřivení A3 Poruchy páteře. Vybočení páteře do strany A4 Poruchy stavby dolních končetin - cvičení zaměřená na správné držení hlavy, pletence ramenního, postavení pánve - cvičení zaměřená na protažení šíjových, prsních, bederních svalů a vzpřimovačů páteře, zkrácených ohýbačů kyčle a svalstva na zadní straně steh - cvičení zaměřená na protažení zkrácených ohýbačů - cvičení zaměřená na zlepšení fyziologického rozsahu pletence ramenního, kolenního, kyčelního a hlezenního kloubu a páteře ve všech směrech - cvičení spinální (rotační) - cvičení zaměřená na posílení oslabených svalů šíjových, mezilopatkových, břišních, hýžd'ových, stehenních, lýtkových a vzpřimovačů trupu systému B3 Obezita B4 Oslabení vnitřních orgánů - cvičení zaměřená na protažení a	
--	--	--	--

Zařazovat do svého pohybového režimu speciální kompenzační cvičení související s vlastním oslabením, usilovat o jejich optimální provedení	cvičit ve svém pohybovém režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením zaměřená:	B Oslabení vnitřních orgánů B1 Oslabení oběhového a dýchacího systému B2 Oslabení endokrinního systému B3 Obezita B4 Oslabení vnitřních orgánů - cvičení zaměřená na protažení a posílení svalstva- viz. skupina A - cvičení zaměřená na rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů - zlepšení hrudního a bráničního dýchání při větší tělesné zátěži - koordinaci srdečního, dýchacího a pohybového rytmu - rovnovážná a koordinační cvičení C Oslabení smyslových a nervových C1 Oslabení zraku C2 Oslabení sluchu C3 Neuropsychická onemocnění - cvičení zaměřená na vyrovnávání svalové nerovnováhy- viz. skupina A - vyrovnávání funkční adaptability pohybového, srdečně – cévního a dýchacího systému - rozvíjení pohybové a prostorové koordinace, rovnovážných postojů - rozvíjení sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu - rozvíjení orientace v prostoru - rozvíjet zrakovou lokalizaci	
--	---	---	--

Výchova ke zdraví (9. – 10. ročník)

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět výchova ke zdraví byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví.

Výchova ke zdraví obsahově navazuje na předmět věcné učení.

Poskytuje žákům základní informace o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jejich zdraví. Žáci si upevňují hygienické, stravovací, pracovní a další zdravotně preventivní návyky, rozvíjí sociální dovednosti a komunikaci, dovednosti odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení života v různých situacích.

Cílové zaměření předmětu:

- Utváření názorů na zdraví člověka a uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- poznávání a chápání tělesných, psychických, sociálních změn v dospívání
- uplatňování zásad zdravého životního stylu a ochrany zdraví
- odmítání škodlivých látek
- zvládnutí přivolání 1. pomoci a orientace v krizových situacích ohrožující tělesné a duševní zdraví vlastní i druhých
- důraz na praktické dovednosti
- výchova ke čtenářské gramotnosti

Začlenění průřezových témat:

V předmětu výchova ke zdraví jsou začleněna průřezová témata z OSV, MV, EV

Osobnostní a sociální výchova (OSV) – tematické okruhy

Osobnostní rozvoj

- **Sebepoznání a sebepojetí** – *moje vztahy k druhým lidem; moje tělo; já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mě*
- **Psychohygiena** – *hledání pomoci při potížích*
- **Seberegulace a sebeorganizace** – *cvičení sebeovládání*

Sociální rozvoj

- **Mezilidské vztahy** – *péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc*
- **Komunikace** – *komunikace v různých situacích*

Morální rozvoj

- **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** – *dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů;*
- **Hodnoty, postoje, praktická etika** – *dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne*

Multikulturní výchova (MV) – tematické okruhy

- **Lidské vztahy** – *uplatňování principu slušného chování; význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci*
- **Kulturní rozdíly** – *respektování zvláštností různých etnik*

Environmentální výchova (EV) – tematický okruh

- **Vztah člověka k prostředí** – *prostředí a zdraví (možnosti a způsoby ochrany zdraví)*

Hodnocení žáka v předmětu: Žák bude hodnocen podle toho, jakých dovedností, vědomostí získal v daném ročníku s přihlédnutím na školní výstupy.

Časová dotace: Předmět výchova ke zdraví vyučujeme v 9. – 10. ročníku 1 hodinu týdně.

Forma: Pro maximální pochopení učiva žáky využíváme názorné a snáze zapamatovatelné formy výuky. Zařazujeme skupinové vyučování, při kterém využíváme praktických činností ve výuce. Využíváme práce s internetem a dalších pomůcek jako např. využití meotaru, dataprojektoru, odborných videokazet, DVD, TV, denní tisk, různé druhy besed a přednášek a taktéž exkurze a výstavy zaměřené na aktuální probíranou tematiku.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

Na úrovni předmětu výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvoj využity tyto postupy:

- K výuce využíváme učebnice a učební materiály (odborná literatura, internet, denní tisk), výukové programy k danému tématu – **žák pracuje s učebnicemi a učebními materiály k danému tématu**
- Realizujeme vyhledávání a využívání informací v praktickém životě (denní tisk, odborná literatura) – **žák vyhledává informace důležité pro praktický život**
- Slovním povzbuzováním oceňujeme každý projev snahy o získání nových poznatků v tomto předmětu
- Umožňujeme využití teoretických poznatků v praxi (znalost 1. pomoci, dodržování základních bezpečnostních pravidel a preventivní ochrany zdraví) – **žák na modelových situacích předvede zvládnutí teoretických poznatků v praxi**

Kompetence k řešení problémů:

Na úrovni předmětu výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvoj využity tyto postupy:

- Denním ústním kontaktem a pozorováním se snažíme, aby žáci vnímali problémové situace, rozpoznávali problémy a dle svých možností hledali nejvhodnější způsoby řešení (modelové situace řešené ve skupině) – **žák identifikuje problém a vyhledává nejvhodnější způsob řešení**
- Besedami a exkurzemi rozvíjíme schopnost přijímat důsledky svých rozhodnutí (beseda – sociální pracovník, kurátor mládeže, městská nebo státní policie) – **žák si uvědomuje důsledky nevhodných rozhodnutí ze společenského hlediska**
- Rozhovorem dbáme na to, aby žák dokázal popsat problém a požádal o radu školního psychologa, výchovného poradce, třídního učitele – **žák popíše problém a v případě potřeby vyhledá kompetentní osobu**
- Neustálým opakováním důležitých telefonních čísel, modelovými situacemi podporujeme u žáků schopnost přivolat pomoc v případě ohrožení vlastní nebo jiné osoby – **žák zná důležitá telefonní čísla pro přivolání pomoci v případě ohrožení**

Kompetence komunikativní:

Na úrovni předmětu výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvoj využity tyto postupy:

- Motivujeme žáky využívat tištěné informace k rozvoji vlastních vědomostí, učíme je rozumět běžně užívaným textům, záznamům a obrazovým materiálům (práce s denním tiskem, internet)
- Realizujeme s žáky jednoduchou formu písemné komunikace dle svých možností a schopností (např. jednoduché vyplňování formulářů)

- V komunikaci podporujeme využívání běžných informačních a komunikačních prostředků (telefon, internet) – **žák užívá běžné komunikační prostředky**

Kompetence sociální a personální:

Na úrovni předmětu výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvoj využity tyto postupy:

- Posilujeme sebevědomí žáků na základě poznání a pochopení vlastní osoby (hry a soutěže)
- Vytváříme u žáků povědomí o základních mravních hodnotách v rodině i ve společnosti (modelové situace řešené s žáky ve skupinách) – **zná základní společenské normy a chová se dle nich**
- Dbáme, aby žáci respektovali pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi tak ovlivňovali kvalitu společné práce (modelové situace řešené žáky ve skupinách) – **respektuje pravidla práce ve skupině**
- Realizujeme se žáky navazování a udržování vztahů s vrstevníky, respektování druhých lidí a podporujeme upevňování dobrých mezilidských vztahů (skupinová práce, beseda se školním psychologem)

Kompetence občanské:

Na úrovni předmětu výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvoj využity tyto postupy:

- Přednáškami, besedami či exkurzemi vytváříme u žáků povědomí o základních právech a povinnostech občanů – **zná základní práva a povinnosti občanů**
- Osobním příkladem podporujeme význam zdravého životního stylu a klademe důraz na ochranu životního prostředí (beseda: lékař; odborník na životní prostředí, materiál na Meotar), taktéž směřujeme žáky k rozvoji praktické činnosti se kterou souvisí vysazování stromů a keřů v přírodě, uskutečníme návštěvu v prodejně zdravá výživa, na besedu pozveme aktivního sportovce nebo odborníka na zdravou výživu – **žák chrání své zdraví a uplatňuje zásady zdravého životního stylu**
- Modelovými situacemi napomáháme správnému chování v krizových situacích a situacích ohrožující život a zdraví člověka – **žák ví, na koho se obrátit v krizových situacích**

Kompetence pracovní:

Na úrovni předmětu výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvoj využity tyto postupy:

- Osobním příkladem posilujeme kladný vztah k práci, tedy vážit si vlastní práce i práce ostatních
- Motivací, kontrolou, formou hry rozvíjíme u žáků respektování pravidel práce v týmu

Výchova ke zdraví (9. ročník)

Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Školní výstupy Žák by měl:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Vědět o významu dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny	Popisovat svoji rodinu, vztahy v ní a vztahy mezi svými vrstevníky (1)	Vztahy ve dvojici, kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství; vztahy a soužití v prostředí rodiny, školy, vrstevnické skupiny	OSV – (Osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí) – moje vztahy k druhým lidem OSV – (Sociální rozvoj – mezilidské vztahy) – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc MV – (Lidské vztahy) – uplatňování principu slušného chování; význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti MV – (Kulturní rozdíly) – respektování zvláštností různých etnik Člověk a společnost
Chápat základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím	Vyjmenovat základní životní potřeby, tak, aby žák žil pokud možno zdravě (2)	Tělesná hygiena, zásady osobní a intimní hygieny; otužování; význam pohybu pro zdraví	VV – životní styl

Respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků, umět popsat své zdravotní problémy a potíže	Popisovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků (3)	Dětství, puberta, dospívání; tělesné změny; sexuální dospívání, prevence rizikového sexuálního chování; antikoncepce, těhotenství; civilizační choroby, zdravotní rizika; preventivní a lékařská péče	OSV – (Osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí) – moje tělo; já jako zdroj informací o sobě, druzí jako zdroj informací o mě
Znát správné stravovací návyky a v rámci svých možností dodržovat a uplatňovat zásady správné výživy	Vyjmenovat správné stravovací návyky, popisovat nesprávné stravovací návyky (4) ;v rámci možností sestavit jídelníček (4.1)	Výživa a zdraví, zásady zdravého stravování; vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; specifické druhy výživy; režim dne	OSV – (Osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí) – já jako zdroj informací o sobě; moje tělo PV

Uplatňovat způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a vědět, kde v případě potřeby vyhledat pomoc	Identifikovat způsoby chování v kontaktu s vrstevníky a s neznámými lidmi a správně postupovat v různých krizových situacích (požární nebezpečí, živelná pohroma), přivolat odbornou pomoc (5)	Bezpečné chování, komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi; chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě); preventivní a lékařská péče; ochrana před přenosnými i nepřenosiými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy, bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy)	OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) – hledání pomoci při potížích OSV – (Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti) – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů OSV – (Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika) – dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne
---	--	---	---

Výchova ke zdraví - 10. ročník

Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Školní výstupy Žák by měl:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Uplatňovat osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy	Vyjmenovat nebezpečné jevy, které mohou ovlivnit jeho život a zdraví (1)	Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita; šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; komunikace se službami odborné pomoci – praktické dovednosti	OSV – (Sociální rozvoj – komunikace) – komunikace v různých situacích Člověk a společnost
Zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí	Definovat projevy násilí a brutality a na modelových situacích si vyzkoušet obě role (útočník – oběť) (2)	Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání; šikana a jiné projevy násilí	MV – (Lidské vztahy) – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci dramatizace

Vědět o souvislosti mezi konzumací návykových psychoaktivních látek a poškozováním zdraví	Popisovat nebezpečí konzumace návykových látek, poškozování zdraví a narušení životního stylu (3)	Zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek; relaxační techniky	OSV – (Osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace) – cvičení sebeovládání VV – zdravý životní styl
Použít důležitá telefonní čísla v případě potřeby pomoci	Přivolat pomoc v případě nouze (4)	Telefonní čísla v krizových situacích	OSV – (Osobnostní rozvoj – psychohygiena) – hledání pomoci při potížích OSV – (Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti) – dovednosti pro řešení problémů Člověk a společnost
Řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech	Předvést zvládnutí teoretických poznatků v praxi (vyhlášení poplachu...) (5) ; popisovat nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí (5.1)	Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, bezpečné prostředí ve škole; ochrana zdraví při různých činnostech, ochrana člověka za mimořádných událostí	EV – (Vztah člověka k prostředí) – prostředí a zdraví (možnosti a způsoby ochrany zdraví) Člověk a společnost

Pracovní vyučování (1. – 10. ročník)

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět pracovní vyučování byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Nácvikem úkonů souvisejících se sebeobsluhou, upevňováním hygienických návyků a dovedností a návyků sebeobsluhy se snažíme o vybavení žáků dovednostmi, které mají přispět k jejich soběstačnosti a umožnit jim, co nejlépe vykonávat jednoduché pracovní činnosti s minimální pomocí a dohledem dospělého. Rozvíjíme u žáků hrubou a jemnou motoriku, utváříme správné pracovní návyky, podporujeme jejich seberealizaci a zlepšujeme vyjadřovací schopnosti a komunikaci s okolím. Snažíme se vhodnou motivací vzbudit u dětí zájem o jednotlivé pracovní činnosti a radost z vykonané práce.

Pracovní vyučování je rozděleno na tyto tematické okruhy:

- *Sebeobsluha*
- *Práce s drobným materiálem*
- *Práce montážní a demontážní*
- *Pěstitelské práce*
- *Práce v domácnosti*
- *Práce s technickými materiály* (zařazeny pouze na druhém stupni).

Cílové zaměření předmětu:

- zvládnutí sebeobsluhy
- rozvoj motoriky, získání základních manuálních zručností
- utváření pracovních dovedností a návyků
- dokončování pracovních úkolů i po prvotním neúspěchu
- práce v kolektivu a odpovědnost za své i společné výsledky práce
- praktické užívání a zacházení s předměty denní potřeby, vhodně zvolenými nástroji, pomůckami a drobným nářadím
- porozumění zadaným jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají k využití volného času
- uplatňování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci
- důraz na praktické dovednosti

Začlenění průřezových témat: V předmětu pracovní vyučování jsou začleněna průřezová témata z OSV, EV, MV.

OSV – tematický okruh Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování; řešení problémů

Psychohygiena – hledání pomoci při potížích

Sebepoznání a sebepojetí – moje tělo

Seberegulace a sebeorganizace – organizace vlastního času; cvičení sebeovládání

Tematický okruh **Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině**

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci

Komunikace – komunikace v různých situacích (informování, omluva, prosba, pozdrav); cvičení pozorování

Environmentální výchova (EV) – tematický okruh **Základní podmínky života** – *půda (zdroj výživy); voda (význam vody pro lidské aktivity); ovzduší (význam pro život na Zemi); ekosystémy*

Tematický okruh **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** – *odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; průmysl a životní prostředí (zpracované materiály)*

Tematický okruh **Ekosystémy** – *pole (způsoby hospodaření na nich); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodařením)*

Tematický okruh **Vztah člověka k prostředí** – *naš životní styl (spotřeba věcí, odpady)*

Multikulturní výchova (MV) – tematický okruh **Lidské vztahy** – *uplatňování principu slušného chování*

Hodnocení žáka v předmětu: Žák bude hodnocen podle toho, jakých dovedností, vědomostí získal v daném ročníku s přihlédnutím na školní výstupy.

Časová dotace: Pracovní vyučování provází žáky po celou dobu školní docházky. Na 1. stupni jsou v 1. - 4. ročníku 3 hodiny týdně, v 5. ročníku jsou to 4 hodiny. V 6. ročníku je 5 hodin týdně.

Na 2. stupni je v 7. – 10. ročníku 6 hodin týdně, přičemž v 7. a 8. ročníku byla výuka posílena o jednu hodinu z disponibilní časové dotace.

Forma: výuka probíhá ve třídách, ve cvičné kuchyňce, na školním pozemku, v keramické dílně a v přírodě. Na 1. stupni je kladen důraz na nácvik úkonů souvisejících se sebeobsluhou a hygienou, na utváření a upevňování základních manuálních dovedností a návyků.

2. stupeň navazuje na první upevňováním získaných dovedností vedoucí k co největší samostatnosti při vykonávání jednoduchých pracovních činností. Formy práce volíme s ohledem na věk žáků, mentální úroveň a zručnost.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Didaktickými hrami a procvičováním motorických úkonů cíleně a systematicky se zaměřujeme na rozvoj smyslového vnímání a motorických schopností – **žák procvičuje motoriku a smyslové vnímání prostřednictvím didaktických her**
- Vhodnou motivací podporujeme vypěstování a zvládnutí úkonů souvisejících se sebeobsluhou
- Motivujeme žáky průběžným hodnocením a s ohledem na individuální výkon žáka
- Zařazením znaků a symbolů jednotlivých předmětů podporujeme spojení s konkrétními situacemi (př. vaření čaje, obrázky zahradního nářadí) – **žák používá znaky a symboly pracovních pomůcek a postupů**
- Zařazujeme projekty, práci na školním pozemku, v dílně, cvičné kuchyni a tím umožňujeme využití teoretických poznatků v praxi – **žák využívá získané teoretické poznatky v běžném životě**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Vhodnou motivací a individuálním přístupem podporujeme u žáků, aby se nenechali odradit neúspěchem při dané činnosti v PV – **žák se nenechá odradit neúspěchem v PV a pokračuje v dané činnosti**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Při vytváření složitějších výrobků, při vaření a práci na pozemku podporujeme komunikaci – **žák komunikuje se svými spolužáky**
- Vhodným popisem a modelovou ukázkou napomáháme k lepšímu porozumění činnosti – **žák rozumí zadaným pokynům v PV dle popisu a ukázky**
- Prostřednictvím ukázky a pojmenováním předmětů v PV rozšiřujeme slovní zásobu žáků – **žák používá nové termíny spojené s PV (modelína, kladivo, hrábě)**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Formou skupinových prací rozvíjíme spolupráci mezi žáky a směřujeme je k vzájemnému respektování se – **žák při společných pracích respektuje ostatní spolužáky**
- Modelovými situacemi upevňujeme základní návyky společenského chování při stolování, na exkurzi v pracovním závodě – **žák se chová slušně při stolování**
- Organizujeme aktivity, při kterých se setkávají a spolupracují žáci z různých tříd a ročníků (sázení stromků, hrabání listí, úklid v okolí školy) – **žák spolupracuje se svými vrstevníky při pracovních činnostech**

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Osobním příkladem a rozhovorem na dané téma směřujeme žáky k uvědomění si významu zdravého životního stylu (pěstování zeleniny a ovoce) – **žák chápe důležitost pěstování ovoce a zeleniny**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Aktivním zapojením žáků do pracovních činností posilujeme kladný vztah k práci a tím směřujeme žáky k vážení si práce vlastní i druhých – **žák se zapojuje do pracovních činností a váží si své práce i práce ostatních**
- Vhodným výběrem činností a pomůcek vytváříme a následně rozvíjíme manuální dovednosti a návyky – **žák pracuje s pomůckami prohlubující manuální dovednosti**
- Upozorněním na správné zacházení s pomůckami a náradím dbáme na dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce – **žák dodržuje zásady bezpečnosti při pracovních aktivitách**
- Důsledností vyžadujeme dodržování pořádku a čistoty ve třídě, prostorách školy i na veřejnosti – **žák udržuje pořádek ve třídě i v okolí školy**
- Pochvalou nebo přiměřenou kritikou směřujeme žáky k aktivnímu zájmu o osobní vzhled – **žák pečuje o svůj vzhled a dodržuje čistotu svého těla i osobních věcí**

- Úklidem okolí školy a tříděním odpadů se podílíme na ochraně životního prostředí – **žák chrání životní prostředí v rámci svých možností, třídí odpady**
- Osobním příkladem dbáme na rozvoj estetického citění vytvářením výzdoby a hezkého prostředí ve třídě, ve škole i doma – **žák se podílí na vytváření příjemného prostředí ve třídě**
- seznamujeme žáky s ochrannými pomůckami používanými v PV (rukavice, náprstek, zástěra) – **žák používá ochranné pomůcky při pracovních činnostech**

Pracovní vyučování 1. – 3. ročník

Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Školní výstupy Žák by měl:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Sebeobsluha Zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti	• Dodržovat hygienické návyky (1) • správně používat WC (1.1) • obsloužit se v rámci svých možností (1.2)	Základní hygienické návyky, osobní hygiena: použití mušlí, toaletního papíru, splachování, mytí rukou a obličeje, čištění zubů, použití kapesníku, česání Základy správného stolování (správné držení lžice, nácvik používání příboru, pořádek na stole) Otevírání a zavírání, odemykání a zamykání dveří Rozsvěcování a zhasínání světla	VU – osobní hygiena a sebeobsluha OSV – (Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí) – moje tělo
Zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání	• Svléknout, obléknout, zout se (2) • uložit oděv na určené místo (2.1)	Svlékání a oblékání (rozepínání a zapínání knoflíků), skládání oděvu (ukládání oděvu a obuvi), obouvání (nácvik šněrování)	OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování

Udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí	Pod dohledem uplatňovat pořádek ve svých věcech (3)	Péče o osobní věci, uklízení a ukládání osobních věcí	OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení dovednosti zapamatování
Práce s drobným materiálem Třídít různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev	Roztřídit, rozlišit a přiřadit různé druhy materiálu podle základních kritérií (velikost, tvar, barva) (4)	Třídění různých druhů drobného materiálu (přírodniny, kamínky, korálky, hračky..) podle velikosti, tvaru, barvy Ukládání roztříděného materiálu do různých nádob, krabic, zásuvek	OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování
Zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami	Pracovat s jednoduchými materiály a správně používat a vybrat pomůcky (5)	Různé drobné materiály a jejich užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton) Ohýbání, překládání, skládání, nalepování, vybarvování, tvarování modelovací hmoty, navlékání, provlékání, obkreslování, nácvik stříhání Funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů	VU – sběr podzimních plodů

Vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních a netradičních materiálů	• Vyrobit jednoduché výrobky k různým příležitostem z různých druhů materiálů (6) • využívat postup dle učitele (6.1)	Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce	
Pracovat podle slovního návodu	Zvládnout práci podle slovního návodu a předlohy (7)	Pracovní operace a postupy, organizace práce	OSV – (Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace) – organizace vlastního času
Práce montážní a demontážní Zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	Sestavit jednoduché stavby z kostek, popřípadě sestavit jednoduchý model z prostorové stavebnice (lego, cheva...) (8)	Kostky (stavění z kostek, skládání kostek do krabice) Stavebnice (plošné, prostorové) a manipulace s nimi dle vlastní fantazie sestavování tvarů ze špejlí, tyček a dřívěk, hříbky, mozaiky	OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
Pěstitecké práce Provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích	Pozorovat a vnímat přírodní jevy v jednotlivých ročních obdobích (9)	Příroda v jednotlivých ročních obdobích	OSV – (Sociální rozvoj - Komunikace) – cvičení pozorování VU – roční období
Pečovat o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě	Ošetřovat rostliny v bytě i na zahradě (10)	Péče o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě – zalévání, kypření, omývání listů	VU – rostliny EV – Základní podmínky života – půda (zdroj výživy);

		Pozorování klíčení semen (hrách, řeřicha), některé názvy pokojových rostlin a zeleniny na záhoně Základní podmínky pro pěstování rostlin, půda	voda
Používat lehké zahradní náčiní	Pracovat se zahradním náčiním (11)	Názvy a použití zahradního náčiní (hrábě, motyčka) sázení, kypření, okopávání, hrabání	
Práce v domácnosti Upravit stůl pro jednoduché stolování	S pomocí prostřít stůl (12)	Stolování; jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování – správné umístění talíře a příboru na stůl, úklid stolu	OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování OSV – (Sociální rozvoj – Spolupráce a soutěživost) – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci
Připravit jednoduchý pokrm	Podílet se na přípravě jednoduchého pokrmu (13)	Mazání pečiva máslem, marmeládou, pomazánkou, příprava čaje, kakaa	
Chovat se vhodně při stolování	Dodržovat pravidla slušného chování při stolování (14)	Pravidla slušného chování při stolování	MV – Lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování OSV – (Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace) – cvičení sebeovládání

			OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – komunikace v různých situacích VU – společenské chování
Orientovat se v základním vybavení kuchyně	S pomocí poznat a pojmenovat, popřípadě ukázat základní výbavu kuchyně (15)	Pojmenovávání a poznávání předmětů v kuchyni	
Zvládat drobné úklidové práce	Podílet se na drobných úklidových pracích (16)	Drobné úklidové práce, utírání prachu Sbírání a vynášení odpadků, zachovávání čistoty	

Pracovní vyučování 4. – 6. ročník			
Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Sebeobsluha Pečovat o své tělo, svůj zevnějšek i své osobní věci	Žák by měl: Udržovat své tělo a osobní věci v čistotě (1)	Základní hygienické návyky, osobní hygiena (sprchování a mytí celého těla, čištění zubů, použití kapesníku, česání, péče o zevnějšek) Péče o osobní věci (udržení pořádku v aktovce, penále, a v lavici, správné zacházení s učebnicemi a dalšími školními pomůckami) Uklízení a ukládání osobních věcí	VU - hygienické návyky, sebeobslužné dovednosti OSV – (Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí) – moje tělo
Zvládat běžnou údržbu oděvu i obuvi	Dodržovat určená pravidla pro údržbu oděvu a obuvi (2)	Běžná údržba oděvu a obuvi, ukládání a skládání oděvu, věšení na ramínko, čištění obuvi	
Dodržovat zásady účelného oblékání	Řídit se v oblékání počasím a vhodně zvolit oblečení dle příležitosti (3)	Účelné a vkusné oblečení dle příležitosti a počasí (roční doba)	VU – roční období OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) – cvičení pozorování

Práce s drobným materiálem Pracovat podle předlohy a vytvářet přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z drobných materiálů	• Dle předlohy zhotovit výrobek z daného materiálu (4) • dodržovat správné pracovní postupy při pracovních činnostech (4.1)	Různé drobné materiály a jejich užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) Papír – ohýbání, překládání, skládání, vytrhávání, nalepování, obkreslování, stříhání Listy – sbírání, nalepování, obkreslování Korálky, těstoviny, přírodniny – navlékání, spojování, lepení Modelovací hmota – zpracování, válení a vykrajování tvarů Keramická hlína – zpracování, válení a vykrajování tvarů, modelování jednoduchých předmětů Puzzle, obtížnější skládanky Tkaničky – provlékání, vázání uzlu, klička Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce	OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
---	--	--	---

Využívat při tvořivých činnostech vlastní fantazii i prvky lidových tradic	• Zhotovit výrobky na základě vlastní fantazie (5) • při práci uplatňovat prvky lidových tradic (5.1)	Lidové zvyky, tradice, řemesla Vlastní ztvárnění jedince	Estetická výchova
Volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	Používat při práci vhodné pracovní pomůcky a náčiní dle užitého materiálu (6)	Pracovní pomůcky a nástroje, funkce a využití vzhledem k použitému materiálu Užití některých jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů	
Udržovat pořádek na pracovním místě; dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce	• Zachovávat pořádek na svém pracovním místě (7) • uplatňovat zásady hygieny a bezpečnosti práce (7.1)	Pořádek na pracovním místě, čisticí prostředky, zásady hygieny, bezpečnost práce	VU EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí - odpady a hospodaření s odpady

Práce montážní a demontážní Provádět při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	• Sestavit ze stavebnice jednoduché modely (8) • demontovat a uklízet jednotlivé díly do krabice (8.1)	Stavebnice, plošné, prostorové Sestavování jednoduchých modelů (šroubování, spojování prvků stavebnic) Demontáž modelů a ukládání do krabic	OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů OSV – (Sociální rozvoj - Spolupráce a soutěživost) – rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci
Pracovat podle slovního návodu, předlohy	Při pracovních činnostech pracovat podle předlohy a slovních instrukcí (9)	Práce podle slovního návodu a jednoduché předlohy	
Spojovat a rozpojovat různé jednoduché předměty	Spojit a rozpojit předměty (10)	Montáž a demontáž jednoduchých předmětů – práce se šrouby, maticemi, klíny, ozubenými kolečky, závlačkami, háčky...	OSV – (Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů

Udržovat pořádek na svém pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce	• Zachovávat pořádek na svém pracovním místě (11) • uplatňovat zásady hygieny a bezpečnosti práce (11.1)	Pořádek na pracovním místě, čisticí prostředky, zásady hygieny, bezpečnost práce	
Pěstitelské práce Znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin	• Popsat a vyjmenovat základní podmínky pro život rostlin (12) • při práci na pozemku aplikovat správné postupy při pěstování rostlin (12.1)	Základní podmínky pro pěstování rostlin (voda, světlo, teplo, vzduch, půda) Půda a její zpracování Výživa rostlin; osivo	EV – Základní podmínky života – půda; voda; ovzduší

Ošetřovat a pěstovat nenáročné pokojové i venkovní rostliny	Pečovat a ošetřovat pokojové a venkovní rostliny (13)	Pěstování rostlin ze semen v místnosti a na zahradě – okrasné a jedovaté rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.) Příprava půdy před setím – rytí, hrabání, kolíkování, setí do řádků Pěstování pokojových rostlin – zalévání, vymývání misek, odstraňování odumřelých částí rostlin a kořenů, kypření půdy, omývání listů Podmínky pro pěstování	EV – Ekosystémy – pole (význam, způsoby hospodaření na nich) EV – Základní podmínky života – půda, voda EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství VU
Volit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	Používat vhodné pomůcky, nástroje a náčiní podle druhu pěstitelských činností (14)	Zahradnické pomůcky, nástroje a náčiní a jejich využití	
Vědět o léčivkách i jedovatých rostlinách	• Poznat nejpoužívanější léčivé rostliny (15) • rozpoznat některé jedovaté rostliny a svými slovy říci nebezpečná rizika jedovatých rostlin (15.1)	Léčivky, jejich sběr, využití v péči o zdraví Nebezpečné jedovaté rostliny, prevence	VU EV – Základní podmínky života - ekosystémy

Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci s rostlinami na zahradě	Uplatňovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na pozemku (16)	Zásady hygieny a bezpečné práce s rostlinami Ochranné pomůcky	OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích
Práce v domácnosti Znát základní vybavení kuchyně	Pojmenovat nábytek a kuchyňské spotřebiče (17)	Základní vybavení kuchyně – nábytek a kuchyňské spotřebiče	
Připravit jednoduché pohoštění	Podílet se na přípravě jednoduchého pokrmu ze studené i teplé kuchyně (18)	Krájení pečiva mazání pečiva máslem, marmeládou, pomazánkou příprava čaje, kakaa čištění a krájení zeleniny vaření brambor a vajíček	
Uplatňovat zásady správné výživy	Rozeznat jednotlivé druhy potravin (19)	Potraviny – ovoce, zelenina, mléčné výrobky, druhy pečiva Výběr, nákup a skladování potravin	VU - zásady zdravé výživy

Dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování	• Aplikovat získané vědomosti z oblasti správného stolování (20) • chovat se dle pravidel slušného chování (20.1)	Stolování Jednoduchá úprava stolu Pravidla správného stolování	MV – Lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování OSV – (Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy) – chování podporující dobré vztahy OSV – (Sociální rozvoj – Spolupráce a soutěživost) – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci
Zvládat práci s jednoduchými kuchyňskými nástroji	Správně a bezpečně používat kuchyňské nástroje (21)	Práce s drobným kuchyňským náčiním Bezpečnost zacházení s kuchyňskými pomůckami – nůž, škrabka, struhadlo	
Vědět jakým způsobem udržovat pořádek v bytě, ve třídě	Zachovávat pořádek v bytě i ve třídě (22)	Drobné úklidové práce Utírání prachu Mytí nádobí Mytí podlahy Vysávání prachu	

Udržovat pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti	• Zachovávat pořádek a čistotu ve svých věcech (23) • dodržovat bezpečnost práce v domácnosti (23.1)	Zásady hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti	OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygieny) – hledání pomoci při potížích
---	---	---	---

Pracovní vyučování 7. – 10. ročník			
Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
	Žák by měl:		
Práce s technickými materiály Rozlišovat různé druhy materiálů	Identifikovat základní druhy materiálu (1)	Materiály – jejich vlastnosti Užití v praxi – dřevo, kov, plasty, sklo, papír	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – průmysl a životní prostředí (zpracované materiály)
Získat základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech	• Jmenovat různé materiály a nástroje (2) • určit správný pracovní postup (2.1)	Druhy materiálu, jejich vlastnosti, zpracování, úprava Nástroje Pracovní postupy	
Zvolit vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu	Vybrat adekvátní pracovní postup dle použitého materiálu (3)	Práce s různým materiálem podle podmínek a vybavení školy Užití materiálů v praxi (dřevo, kov, plasty)	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – průmysl a životní prostředí (zpracované materiály)

Orientovat se v jednoduchých pracovních postupech a návodech	• Prokázat orientaci v návodech při jednoduchých pracovních činnostech (4) • aplikovat správný pracovní postup (4.1)	Jednoduché pracovní operace a postupy	
Vybrat a správně používat vhodné pracovní nástroje a pomůcky	Předvést vhodný výběr pomůcek a pracovních nástrojů při pracovních činnostech (5)	Pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování Základní dovednosti ručních prací Řemesla a tradice	
Dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím	Uplatňovat zásady bezpečnosti při práci s pracovními nástroji a nářadím (6)	Bezpečnost a hygiena při práci Správná manipulace s nástroji a nářadím Ochrana zdraví	OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích
Práce montážní a demontážní Sestavit podle návodu, plánu jednoduchý model	Sestavit jednoduchý model dle návodu (7)	Práce s návodem, předlohou Stavebnice – konstrukční, elektrotechnické Sestavování modelů konstrukčních stavebnic	
Zvládnout jednoduchou montáž a demontáž při práci se stavebnicemi	Sestavit a rozebrat jednoduchý model ze stavebnice (8)	Stavebnice – montáž, demontáž modelů, ukládání součástek do krabic	
Provádět údržbu jednoduchých předmětů	Podílet se na údržbě předmětů (9)	Běžná údržba předmětů ze dřeva, plastu a skla	
Dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy	Uplatňovat pravidla bezpečnosti při práci (10)	Bezpečnost a hygiena práce Ochrana zdraví Bezpečnostní předpisy	

Pěstitelské práce Volit vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin	Vybrat adekvátní pracovní postup při pěstování rostlin (11)	Základní podmínky pro pěstování, základní zpracování půdy (rytí, úprava záhonu) Výživa rostlin Zelenina, osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování Zakládání kompostu	EV – Základní podmínky života – voda; půda (zdroj výživy, rekultivace a situace v okolí) EV – Ekosystémy – vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím)
Pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru a využívat je k výzdobě	Pečovat o květiny ve třídě (12)	Okrasné rostliny, pokojové květiny Pěstování vybraných okrasných dřevin a květin Využití květin v exteriéru a interiéru Aranžování a jednoduchá vazba květin	EV – Základní podmínky života – voda, půda
Znát hlavní zásady pěstování zeleniny	Jmenovat zásady pěstování zeleniny (13)	Pěstování vybraných druhů zeleniny Skladování, konzervování	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství EV – Ekosystémy – pole; vodní zdroje
Používat vhodné pracovní pomůcky při práci na zahradě	Předvést správný výběr pracovních pomůcek podle pěstitelských činností (14)	Zahradnické pomůcky – motyka, hrábě, rýč, kolečka, lopata Ochranné pomůcky Údržba zahradního nářadí	
Znát běžné druhy ovoce	Jmenovat a poznat základní druhy ovoce (15)	Ovoce, druhy ovoce Způsob pěstování drobného ovoce Skladování, konzervování	EV – Základní podmínky života - ekosystémy

Seznámit se s běžnými léčivými rostlinami a znát nebezpečí jedovatých rostlin	• Jmenovat známé léčivé rostliny (16) • svými slovy popsat nebezpečí jedovatých rostlin (16.1)	Léčivé rostliny, koření, pěstování vybraných rostlin Rostliny a zdraví člověka Léčivé účinky rostlin Rostliny jedovaté Alergie	
Vědět o způsobu chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty	• Vyjmenovat domácí zvířata (17) • popsat chov domácích zvířat (17.1) • znát životní potřeby zvířat (17.2) • dodržovat zásady bezpečnosti při kontaktu s nimi (17.3)	Chov zvířat v domácnosti Podmínky chovu Hygiena a bezpečnost chovu Kontakt se zvířaty	Člověk a příroda – domácí zvířata Exkurze na statek
Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na zahradě	Uplatňovat bezpečnost práce na zahradě (18)	Hygiena a bezpečnost práce na zahradě Bezpečné zacházení se zahradním náčiním, ochranné pomůcky	OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích

Práce v domácnosti Zvládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti	Plnit jednoduché pracovní činnosti v rámci třídy, školy (19)	Údržba a úklid domácnosti (zametání, luxování, utírání prachu, mytí nádobí), úklidové prostředky, postupy Bezpečnost při styku s čistícími prostředky Údržba oděvů a textilií, postupy (žehlení prádla a oděvů, praní ruční i v pračce, šití – přišívací knoflíků, vyšívání, háčkování a pletení dle individuálních schopností žáků) Prací a čistící prostředky a zacházení s nimi	OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích
Používat základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhovat spotřebiče	• Znat a pojmenovat vybavení kuchyně (nádobí, náčiní, elektrické spotřebiče) (20) • s pomocí používat kuchyňské potřeby (20.1) • dodržovat bezpečnost při práci (20.2) • udržovat pořádek a čistotu v prostorách cvičné kuchyně (20.3)	Kuchyně, základní vybavení, udržování pořádku a čistoty Elektrické spotřebiče, funkce a užití, ovládání, ochrana a údržba, bezpečnost provozu Nebezpečí úrazu elektrickým proudem	

Připravit pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy	• Připravit zdravý pokrm (21) • uvařit jednoduchý pokrm za dodržení správného postupu (21.1)	Příprava pokrmů, úprava pokrmů za studena Základní způsoby tepelné úpravy Zásady zdravé výživy (vhodné a nevhodné potraviny) Potraviny, skupiny potravin (nákup a uskladnění potravin) Způsoby konzervace Základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů	EV – Vztah člověka k prostředí – náš životní styl (spotřeba věcí)
Dodržovat základní principy stolování a obsluhy u stolu	• S pomocí připravit, vyzdobit a prostřít stůl ke stolování (22) • dodržovat zásady slušného chování (22.1)	Úprava stolu a stolování (správné umístění talířů a příborů), jednoduché prostírání Chování u stolu Zdobné prvky a květiny na stole Prostírání při slavnostních příležitostech	MV – Lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování OSV – (Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy) – chování podporující dobré vztahy OSV – (Sociální rozvoj – Spolupráce a soutěživost) – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci
Dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při zacházení s elektrospotřebiči a používanými prostředky	Uplatňovat bezpečnostní pravidla a předpisy týkající se zacházení s elektrospotřebičem (23)	Bezpečnost a hygiena provozu Bezpečnost při styku s čistícími prostředky Nebezpečí úrazu elektrickým proudem Bezpečnost provozu elektrických spotřebičů	OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – hledání pomoci při potížích

Terapie (1. – 10. ročník)

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět Terapie byl vytvořen z disponibilních hodin. Terapie v sobě zahrnuje především muzikoterapii. V menší míře další terapie - dramaterapii, arteterapii, dotykovou terapii, canisterapii, hypoterapii, aromaterapii

Muzikoterapie používá prostředky hudebního umění (tj. používání melodie, harmonie, rytmu, zvukové barvy, dynamiky, tempa, druhu taktu). Muzikoterapie má složku receptivní (vnímání hudby) a aktivní (vyvíjení hudební aktivity). Aktivní muzikoterapie se většinou soustředí na práci s projevem vokálním a instrumentálním (ale i na práci s řečovým, pohybovým, dramatickým, výtvarným projevem). Receptivní muzikoterapie se specializuje na poslech hrané nebo reprodukováné hudby.

U handicapovaných žáků je za nejvhodnější formu pokládána skupinová aktivní muzikoterapie, díky níž se vytváří příznivé podmínky pro odbourávání problémů v komunikaci a mezilidských vztazích. Žáci se uvolňují „anonymně“ díky neverbální komunikaci. Muzikoterapeut užívá při skupinové aktivní muzikoterapii optimálního spojení cílené činnosti a přirozené hry, při nichž se žáci zbavují strachu z případného neúspěchu a díky kladnému prožitku získávají chuť do dalších aktivit.

Cílové zaměření předmětu:

- Pomocí výrazových prostředků rozvíjet u žáků s handicapem schopnosti, které by jinak zůstaly skryté. Prostřednictvím muzikoterapie neustále diagnostikovat dítě z jeho přirozených projevů chování.
- Působením na žáky rytmy a zvuky, prostřednictvím různých muzikoterapeutických metod, technik, hudebních nástrojů a pomůcek docílit výrazných pokroků v následujících oblastech: vnímání a paměti, koncentrace a pozornosti, vědomostí a dovedností, smyslových funkcí (zrak, sluch, hmat), řečových funkcí, motoriky a senzomotoriky, chování a emocí, komunikace a sociální interakce, školních dovedností a volnočasových aktivit, relaxace a odpočinku, kreativity a seberealizace
- Pokrok klienta k pozitivní změně jeho celkové osobnosti a rozvoj jeho individuality
- Respektování pravidel muzikoterapie: mlčenlivost, dobrovolnost a pravidlo stop

Jelikož v rámci muzikoterapie dochází k podpoře žáka je důležité přizpůsobit muzikoterapeutické sezení momentálnímu stavu a náladě skupiny. Z tohoto důvodu se tento předmět nedá přesně naplánovat, jako ostatní vyučovací předměty. Tudíž se hodiny muzikoterapie ubírají celý rok buď odlišným nebo víceméně podobným směrem v závislosti na skupině. Každý žák je jiný a potřebuje individuální péči a podporu.

Práce s problémovými žáky je konzultována se školním psychologem. Samozřejmostí je rovnocenné partnerství s učiteli žáků, případné konzultace, či doporučení. Ve spolupráci nejsou opomíjeni ani rodiče.

Muzikoterapie je u dětí rozvíjena zážitkovou formou, podporuje radost a smích, což se naplánovat nedá. Celkovým přínosem je tedy pozitivní pokrok u žáků.

Začlenění průřezových témat: V předmětu terapie jsou začleněna průřezová témata z OSV
OSV – tematický okruh Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování; řešení problémů

Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti pro zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích

Sebepoznání a sebepojetí – *moje tělo; já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně*

Seberegulace a sebeorganizace – *cvičení sebeovládání*

Tematický okruh **Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti** – *vzájemné poznávání se ve skupině*

Mezilidské vztahy – *chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; péče o dobré vztahy; vztahy a naše třída*

Spolupráce a soutěživost – *rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci*

Komunikace – *řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální*

Tematický okruh **Morální rozvoj**

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – *dovednosti pro řešení problémů (problémy v mezilidských vztazích)*

Formy: Muzikoterapie bude probíhat jednou týdně, jednu hodinu s každou třídou a to formou skupinové muzikoterapie dle individuálního přizpůsobení i možnost individuální MT propojením aktivní a receptivní

Metody: techniky práce s hudebními nástroji, poslech hudby, instrumentální improvizace, zvukové a hlasové dovednosti, práce s tělem a hudebně - pohybové činnosti, hudební relaxace, propojení muzikoterapie s prvky dramaterapie, arteterapie a bodyterapie

Časová dotace: Terapie bude probíhat 1 hodinu týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- Zařazujeme didaktické hry zaměřené na rozvíjení smyslového vnímání a motoriky. Využíváme obrázkové karty, hudební nástroje, různé druhy výtvarného materiálu – **žák používá vybrané pomůcky**
- Zábavnou formou výuky, originálním podáním a zajímavým výběrem aktivit se snažíme udržet pozornost žáků – **žák udrží pozornost dle svých možností při muzikoterapeutických aktivitách**
- Průběžným hodnocením a individuálním přístupem posilujeme sebekontrolu a sebehodnocení žáků, čímž žáky motivujeme k dalším aktivitám – **žák kladně reaguje na pochvalu, jež ho motivuje k další aktivitě**
- Modelovými situacemi trénujeme spojení znaků s vlastním prožitkem (př. karta sluníčko – teplo- žlutá barva =příjemný prožitek; jablko – představa vůně, chutě) – **žák rozumí symbolům, které jsou používané v dané aktivitě**

Kompetence k řešení problémů

- Vytváříme klima bezpečí, ve kterém mají žáci pocit, že se mohou svěřit se svými problémy a zážitky – **žák formuluje žádost o pomoc a ví na koho se obrátit v případě nouze**

Kompetence komunikativní

- Prvky muzikoterapie, arteterapie, dramaterapie a relaxačním cvičením navozujeme podmínky pro vyjádření vlastních pocitů a prožitků – **žák vyjádří adekvátně svůj prožitek**
- Dramatizací a vlastním prožitkem nacvičujeme a trénujeme komunikaci v různých situacích – **žák vhodně komunikuje v různých situacích s ostatními spolužáky ve skupině**

- Formou pohybových a didaktických her podporujeme neverbální komunikaci ve skupině (př. napodobování písňe beze slov, povolání mimikou, gesty; výtvarné vyjádření...) – **žák se neverbálně vyjadřuje v různých aktivitách**

Kompetence sociální a personální

- Zařazujeme didaktické hry ve skupinách, čímž posilujeme sociální dovednosti potřebné k týmové spolupráci a utváříme tak kladné vztahy s vrstevníky – **žák spolupracuje s vrstevníky**

Kompetence pracovní

- Didaktickými hrami (říkanky), modelovými situacemi procvičujeme a dodržujeme hygienická pravidla a automatizujeme hygienické potřeby žáků – **žák dodržuje hygienická pravidla při různých aktivitách (nestrká hudební nástroje do úst, nekonzumuje výtvarný materiál**
- Praktickými činnostmi, ukázkou směřujeme žáky ke správnému využívání materiálu, hudebních i nehupebních nástrojů a dalších pomůcek – **žák správně používá daný nástroj, pomůcky**

Pomůcky:

africké bubny, Orffův instrumentář, etnické hudební nástroje: různé druhy (štěrchala, chrastítka, pro děti nové a zajímavé hudební nástroje), chrastící vajíčka, dešťová hůl: oceandrum: tibetské misky, xylofon, kartalky Ting-ša (pro rituální úvod a závěr setkání), výtvarné potřeby: pastelky, voskovky, vodové, pastelové, prstové barvy, papíry, atd.
podložky na zem: pěnové karimatky
gymnastický relaxační míč
textilní šátky

Muzikoterapeutická lekce (=MT lekce) má následující průběh:

1. rituál – symbolizující zvonění zvonečku (=uvedení dítěte do přítomnosti v MT lekci, nastolení pocitů bezpečí a důvěry ve známém prostředí se známými lidmi), možnost i uvedení rituální uvítací písničky,
2. warming up – aktivizační hry a techniky, vybuzení,
3. hlavní činnosti, plnění cílů, práce se skupinou,
4. zklidnění, relaxace, imaginace,
5. sharing, zhodnocení, rozvoj sebesystému, sebehodnocení, komunikativnosti,
6. závěrečný rituál – zvonění zvonečku (=zástupný symbol pro ukončení MT lekce).

Muzikoterapie 1. – 3. ročník			
Očekávané školní výstupy:	<table border="1"> <tr> <th data-bbox="421 320 703 472">Učivo</th> <th data-bbox="703 320 2080 472">Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy</th> </tr> </table>	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy		
Zpívat jednoduché melodie a písně přiměřené hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem (1)	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="421 472 703 767">zpěv lidových a umělých jednoduchých písní</td> <td data-bbox="703 472 2080 767">OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smysl. vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí) – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně MV – Kulturní rozdíly – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti</td> </tr> </table>	zpěv lidových a umělých jednoduchých písní	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smysl. vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí) – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně MV – Kulturní rozdíly – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti
zpěv lidových a umělých jednoduchých písní	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smysl. vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí) – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně MV – Kulturní rozdíly – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti		
Užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřeně svým schopnostem a dovednostem (2)	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="421 767 703 1257">hra na tělo (tleskání, dupání) hra na Orffovy nástroje jednoduché nástroje hry s hudebními nástroji (rozvoj hudebních prostředků, hudební nástroj jako zástupný symbol žáka a diagnostický prvek)</td> <td data-bbox="703 767 2080 1257">OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smysl. vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování</td> </tr> </table>	hra na tělo (tleskání, dupání) hra na Orffovy nástroje jednoduché nástroje hry s hudebními nástroji (rozvoj hudebních prostředků, hudební nástroj jako zástupný symbol žáka a diagnostický prvek)	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smysl. vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování
hra na tělo (tleskání, dupání) hra na Orffovy nástroje jednoduché nástroje hry s hudebními nástroji (rozvoj hudebních prostředků, hudební nástroj jako zástupný symbol žáka a diagnostický prvek)	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smysl. vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování		

Vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehupební i hudební zvuky (3)	rozlišování zvuků (zvonek, bubínek, hudební nástroj (klavír, kytara, flétna) hlasy zvířat (kočka, pes, žába, kráva, sova...) zvuky v domácnosti (dveře, voda, klepání na dveře...) Hudební relaxace	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smysl. vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování
Soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně či skladby (4)	melodie a skladby pro děti (lidové i umělé písně, lid. říkadla zpívané dětskými sbory); hudební relaxace (odpočinek, jógové prvky, imaginace a představivost),	OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení smysl. vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování
Naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat (5)	správné držení těla při dýchání, pravidelné dýchání, dechová cvičení, hudebně relaxační techniky artikulační cvičení, říkadla, slovní spojení	OSV – (Sociální rozvoj - Komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči)

Reagovat pohybem na hudbu (6)	pochod podle hudebního doprovodu (bubínek,...); pohyb. hry s říkadly a dětské popěvky; pohyb podle jednoduchých rytmických doprovodů (chůze, klus v různém tempu; Seznamovací techniky; Pohybové techniky; Hra na tělo; Práce s tělem, rozvoj psychomotoriky; hudebně- pohybových činností (improvizovaný tanec)	OSV – (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace) OSV – (Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti) – vzájemné poznávání se ve skupině
--	--	---

Muzikoterapie 4. – 6. ročník		
Školní výstupy:	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Zpívat písně přiměřeně jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem (1)	zpěvní hlasy; zpěv lidových i umělých písní s hudebním doprovodem v přiměřeném rozsahu vokální improvizace (rozvoj tvořivosti)	OSV- (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV – (Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí) – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně MV – Kulturní rozdíly – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnost
Rozlišit hudební a nehupební zvuk, mluvený a zpívaný hlas, rozeznat tóny krátké - dlouhé, vyšší – nižší (2)	výška, síla délka tónu zpěvní hlasy, říkadla, zvuky přírodní a umělé (domácnost, silniční provoz, třída...) hudeb. nástroje rozeznání (klavír, flétna, kytara, housle...)	Řečová výchova OSV – (Sociální rozvoj – Komunikace) - řeč těla, řeč zvuků, předmětů a slov
Správně, hospodárně a pravidelně dýchat a snažit se o co nejlepší výslovnost při zpěvu i rytimizaci říkadel (3)	pravidelné dýchání a správné držení těla při zpěvu, při říkadlech; Pochopení rytmu ve vztahu k správné výslovnosti a dýchání	OSV – (Sociální rozvoj- Komunikace) - dovednosti pro sdělování verbální i neverbální

Soustředit se na poslech jednoduchých skladeb (4)	melodie a skladby doporučené pro děti, Poslech skladeb: „Moje milá plaví koně, P.S. Prokofjev – Pět' a a vlk, I. Hurník – Pohádka o veliké řepě, Pohádka o hluchém bubnu L. Janáček – Pilky Písně Svěráka a Uhlíře poslech zpěvu a hry na hud. nástroj; hudební relaxace (odpočinek, jógové prvky, imaginace a představivost),	OSV- (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování MV – Lidské vztahy – vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur) OSV – (Osobnostní rozvoj – Psychohygiena) – dovednosti pro pozitivní naladění mysli
Poznat vybrané rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách (5)	hra na tělo, vytleskávání rytmu hra na Orf. a jednoduché nástroje a pojmenovat je říkadla a zpěv s nástroji	OSV- (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) – cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování

Propojit vlastní pohyb s hudbou, zvládnout jednoduché taneční hry a výtvarnými prostředky vyjádřit smyslový zážitek z hudby (6)	vytleskávání, vydupávání rytmu, pochod s hudebním doprovodem, tanečky (polka, mazurka, valčík) Pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami; práce s tělem a rozvoj psychomotoriky; hudebně-pohybové činnosti (improvizovaný tanec); prvky arteterapie – muzikomalba; asociativní výtvarný projev při hudbě (postup – viz. kniha(Dítě se vzdělávacími potřebami“	OSV – (Sociální rozvoj - Spolupráce a soutěživost) - rozvoj soc. dovedností pro spolupráci
--	---	--

Muzikoterapie 7. – 10. ročník			
Školní výstupy:	<table> <tr> <td data-bbox="421 1098 721 1209"> Učivo </td><td data-bbox="721 1098 2045 1209"> Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy </td></tr> </table>	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy
Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, přesahy		

Využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat správně dýchání a výslovnost při zpěvu i mluveném projevu (1)	upevňování správných pěveckých návyků; zřetelná výslovnost; dechová, hlasová cvičení; artikulační cvičení	OSV – (Sociální rozvoj - Komunikace) – dovednosti pro sdělování verbální i neverbální OSV – (Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí) – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně
Interpretovat vybrané a vzhledem k individuální úrovni zvládnutelné lidové a umělé písně (2)	lidové a umělé písně s doprovodem klavíru, kytary nebo jiného nástroje	Řečová výchova Člověk a společnost Člověk a příroda OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění; cvičení dovednosti zapamatování
Doprovázet podle svých schopností a dovedností písně na rytmické hudební nástroje (3)	rytmická cvičení a rytmičtější říkadla hra na Orffovy nástroje, hra na instrumentální nástroje, hra na tělo; instrumentální improvizace	Řečová výchova Tělesná výchova OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění; cvičení dovednosti zapamatování

Soustředit se na poslech skladeb různých hudebních žánrů a výtvarnými prostředky vyjádřit smyslový zážitek (4)	poslech skladeb, písní různých hudebních žánrů od našich i zahraničních skladatelů a interpretů; hudební relaxace (odpočinek, jógové prvky, imaginace a představivost); Prvky arteterapie	Řečová výchova OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV - (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) - dovednosti pro pozitivní naladění MV – Lidské vztahy – vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování kultur) MV – Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost
Zvládnout základní kroky jednoduché tance (5)	relaxační techniky; improvizovaný pohyb s hudbou; hudebně pohybové hry; základní taneční kroky jednoduchých tanců; prvky dramaterapie; práce s tělem a rozvoj psychomotoriky; hudebně-pohybových činností (improvizovaný tanec)	Tělesná výchova Řečová výchova OSV – (Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání) - cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění; cvičení dovednosti zapamatování OSV - (Osobnostní rozvoj - Psychohygiena) - dovednosti pro pozitivní naladění OSV – (Sociální rozvoj – Spolupráce a soutěživost) – rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci

školní vzdělávací program

**vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením
více vadami**

Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Jedná se o žáky, kteří mají velmi závažné mentální postižení většinou kombinované s poruchou motoriky, komunikačních schopností a dalších závažných omezení. Proto jsou vzdělávání na základě speciálně upraveného vzdělávacího programu (jiný obsah vzdělávání, speciální metody práce).

Výchovně vzdělávací proces probíhá ve speciálně upravených podmínkách a za speciálně pedagogického vedení.

Obsahem výchovně vzdělávací práce je především oblast sebeobsluhy, hygieny, stravování a osvojování některých elementárních vědomostí, dovedností a návyků.

V komunikaci se často využívají alternativní a augmentativní systémy, provádí se rehabilitační tělesná výchova a různé formy terapie.

Pro vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením je charakteristická individuální výuka.

Režim dne je rozdělen na pravidelné střídání výuky, odpočinku a hry.

Pro každého žáka je vypracován osobní vzdělávací program.

Prostorové a materiální vybavení

Třída a místnost pro relaxaci (snoezelen), vhodný nábytek, kompenzační pomůcky potřebné pro rozvíjení hybností žáků

Cíle vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a autismem:

- Vést žáky k co nejvyšší míře soběstačnosti (hygienické návyky, sebeobsluha)
- Rozvíjet u žáků komunikační dovednosti – využívání alternativní a augmentativní komunikace, rozvíjet slovní zásobu dle tematických okruhů či slovních druhů podle analogie slovní stavby
- Rozvíjet motoriku a pohyblivost žáků
- Rozvíjet poznávací procesy – paměť, pozornost
- Podporovat a rozvíjet estetické cítění a zájmy
- Vést žáky k utváření pozitivních vztahů ke spolužákům i ostatním lidem
- Vést žáky k plnění jednoduchých úkonů

Klíčové kompetence a výchovně vzdělávací strategie – „rehabilitační program“

Profil absolventa Žák dle svých možností:	Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k formování klíčových kompetencí
Kompetence k učení Identifikuje některé tvary tiskacích písmen	Rozvíjením smyslového vnímání, paměti, pozorovacích schopností, pomocí obrázků, básní vyvozujeme a upevňujeme jednotlivá písmena tiskací abecedy
Orientuje se podle piktogramů sestavených do konkrétních režimů dne a postupů jednotlivých činností	Rozvíjením smyslového vnímání a rozpoznáváním předmětů, fotografií, obrázků postupně přecházíme k rozlišování a poznávání piktogramů
Rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a umí je vhodně použít v konkrétní situaci	Dlouhodobým nácvikem za pomoci demonstračních předmětů a ukázek učitele směřujeme žáky k pochopení znaků a symbolů
Imituje předvedený pohyb či předvedenou činnost	Rozvíjením smyslového vnímání, osobní demonstrací trénujeme a procvičujeme napodobování předvedeného pohybu či činnosti
Používá vybrané učební pomůcky	Zařazujeme didaktické hry zaměřené na rozvoj smyslového vnímání a jemné motoriky. Využíváme učební pomůcky
Kompetence k řešení problémů Zvládá řešení známých a opakujících se situací na základě nápodoby	Nápodobou a modelovými situacemi vytváříme u žáků vlastní prožitky, které mohou využít při řešení dané situace
Vnímá učitelovy požadavky a dle svých možností na ně reaguje	Rozvíjením slovní zásoby, stálým opakováním a názornou ukázkou trénujeme žáky splnit daný příkaz
Zvládá orientaci v nejbližším okolním prostředí	Rozvíjením prostorové orientace, pozorováním předmětů a dějů nacvičujeme orientaci v nejbližším okolí
Rozpozná jednotlivé časové úseky v režimu dne (ráno – snídane – svačina, odpoledne – oběd, večer – osobní hygiena, večere..)	Modelovými situacemi, obrázky rozvíjíme a upevňujeme správný režim dne
Cítí se bezpečně a projevuje libé pocity	Rozvíjením smyslového vnímání a relaxačními technikami vytváříme klima bezpečí

Kompetence komunikativní Pozná osoby ze svého blízkého okolí a dorozumívá se s nimi jakýmkoliv komunikačními prostředky (verbálně či neverbálně)	Rozvíjíme sluchové a zrakové vnímání, pozorovací schopnosti žáků, pomocí obrázků, předmětů a dalších pomůcek nacvičujeme neverbální formy komunikace, v případě verbální komunikace rozvíjíme slovní zásobu
Uvědomuje si vlastní osobu a své jméno, reaguje na oslovení	Každodenním opakováním a navozením pocitu jedinečnosti, zájmu rozvíjíme osobnost žáka
Splní jednoduchý pokyn, dokáže vyjádřit souhlas či nesouhlas	Didaktickými hrami trénujeme plnění zadaných pokynů a na základě oblíbené činnosti procvičujeme vyjádření souhlasu či nesouhlasu
Verbálně či neverbálně vyjádří fyzickou nebo psychickou potřebu a aktuální pocity	Zařazujeme a využíváme možnosti muzikoterapie, arteterapie, canisterapie a relaxačním cvičením navozujeme podmínky pro vyjádření vlastních pocitů a prožitků
Reaguje na pozdrav úsměvem, slovním pozdravem, zvednutím či podáním ruky	Neustálým opakováním, rozvíjením smyslového vnímání a modelovými situacemi (situačními hrami) vytváříme u žáků základy slušného chování
Kompetence sociální a personální Uvědomuje si části svého těla a svoji osobu	Didaktickými hrami, rozvíjením smyslového vnímání, ukázkou stimulujeme u žáků vnímání částí svého těla
Verbálním či neverbálním projevem identifikuje osoby ze svého blízkého okolí	Pomocí názoru, fotografií, opakováním jmen a popisem konkrétní osoby upevňujeme a rozšiřujeme poznávání osob ze svého blízkého okolí
Podle charakteristických znaků rozezná muže či ženu	Pomocí názoru, obrázků a živého modelu podněcujeme vnímání rozdílů mezi jednotlivými pohlaví
Dle svých možností se dorozumí se svým okolím	Rozvíjíme a rozšiřujeme slovní zásobu pomocí obrázků, předmětů, procvičujeme neverbální komunikaci
Reaguje na podněty učitele a spolužáků, je vstřícný k jejich požadavkům	Důsledností a stálým opakováním vytváříme prostředí k porozumění mezi žákem a učitelem

• Nedůvěřuje neznámým lidem a odmítá jakékoliv sblížení s nimi	Pohádkami, vyprávěním upozorňujeme žáky na možné nebezpečí neznámých osob
Kompetence pracovní • Uplatňuje základní hygienické návyky, dokáže se obsloužit v rámci svých možností	Formou didaktických her, modelových situací, motivujeme a procvičujeme hygienická pravidla
• Identifikuje předměty denní potřeby a zná jejich použití	Vytvářením modelových situací, názornou demonstrací seznamujeme žáky s předměty denní potřeby
• Třídí předměty podle velikosti a manipuluje s nimi	Rozvíjením smyslového vnímání, zejména hmatu rozvíjíme rozlišovací schopnosti žáků (hmatové destičky, apod.)
• Dle svých možností pracuje s technikami, jež mu vyhovují	Nabízíme a vybíráme techniky, jež žákům vyhovují vzhledem k jejich postižení
• Vykonává jednoduché pracovní činnosti	Osobním příkladem, konkrétní činností a modelovými situacemi nacvičujeme jednoduché pracovní činnosti

Učební plán pro „rehabilitační program“ základní školy speciální											
Vyučovací předmět	Ročník										
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Celkem předmět
Rozumová výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Smyslová výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
Hudební výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Pohybová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Rehabilitační tělesná výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
Pracovní výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Terapie	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Celková povinná časová dotace v ročníku	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	210
Z toho disponibilních	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20

Poznámky:

- Z disponibilních dotací byl vytvořen předmět Terapie zahrnující muzikoterapii a relaxaci ve snoezelenu
- Předměty speciálně pedagogické péče, které jsou vyučovány individuálně na základě doporučení odborníka (logoped, tyflopéd) jsou vyučovány nad rámec učebního plánu

- Vyučovací předmět Rozumová výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. Vzdělávací obsah předmětu je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání. Rozumová výchova má komplexní charakter a je členěna do složek: Rozvíjení poznávacích schopností, Rozvíjení logického myšlení a paměti, Rozvíjení grafických schopností
- Vyučovací předmět Řečová výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. Vzdělávací obsah předmětu je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání
- Předmět Smyslová výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Vzdělávací obsah předmětu je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání
- Vyučovací předměty hudební a výtvarná výchova byly vytvořeny ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vzdělávací obsah těchto předmětů jsou realizovány ve všech ročnících základního vzdělávání
- Vyučovací předmět Pohybová výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Vzdělávací obsah předmětu je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání a je dotován dvěma hodinami týdně
- Vyučovací předmět Rehabilitační tělesná výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Zaměření předmětu musí odpovídat zdravotnímu stavu a specifické postižení. RTV je realizována ve všech ročnících základního vzdělávání
- Vyučovací předmět Pracovní výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání

Vyučování v „rehabilitační“ třídě je založeno na komplexním pojetí. Na jednotlivé předměty není stanovena klasická vyučovací hodina v délce 45 minut, ale v jedné vyučovací hodině je zahrnuto více předmětů tak, aby vzhledem k individuálním zvláštěm a potřebám žáků docházelo k plnění ŠVP, i co se týče povinné týdenní časové dotace.

Učební osnovy

**Pro vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným
postižením více vadami**

Rozumová výchova

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět rozumová výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. Cílem rozumové výchovy je rozvinutí rozumových schopností žáků na optimální možnou úroveň při odborné pedagogické péči. Rozumová výchova v sobě zahrnuje rozvíjení poznávacích schopností a komunikačních dovedností, pozornosti, paměti, myšlení, vytváření početních představ a rozvíjení grafických dovedností.

Rozumová výchova je rozčleněna na tyto tematické okruhy:

- *Rozvíjení poznávacích schopností*
- *Rozvíjení logického myšlení a paměti*
- *Rozvíjení grafických schopností*

Cílové zaměření předmětu:

- rozvíjení rozumových a řečových schopností
- uplatňování základních hygienických a sebeobslužných dovedností
- rozvíjení neverbální komunikace
- orientace v nejbližším okolí
- rozvíjení poznávacích schopností
- osvojení základů psaní (hůlkové písmo) a čtení (globální čtení, sociální čtení, piktogramy)

Hodnocení žáka v předmětu: Žák bude hodnocen slovně (viz. kapitola hodnocení)

Časová dotace: Rozumovou výchovu vyučujeme v 1. – 10. ročníku s hodinovou dotací tři hodiny týdně.

Forma: Jelikož rozumové schopnosti žáků „rehabilitační třídy“ jsou na velmi nízké úrovni, musíme při zprostředkování učiva použít jednoduché formy práce, které žákům danou problematiku přiblíží. Na názorné ukázce, vytvářením modelových situací a pomocí loutek rozvíjíme poznávací schopnosti žáků. Využíváme pohádky, říkadla, obrázky, fotografie, předměty denní potřeby především pro rozvoj paměti a komunikačních dovedností. K rozvíjení dalších schopností žáka používáme především názorné pomůcky, obrázkový materiál, CD přehrávač, PC (výukové programy)

Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu rozumová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Rozvíjením smyslového vnímání, paměti a pozorovacích schopností vyvozujeme a upevňujeme jednotlivá písmena tiskací abecedy s přihlédnutím ke schopnostem a možnostem žáků – **žák identifikuje některé tvary tiskacích písmen**
- Uvolňováním horních končetin a rozvíjením jemné motoriky vyvozujeme a upevňujeme psaní písmen tiskací abecedy a psaní číslic s přihlédnutím ke schopnostem a možnostem jednotlivých žáků – **žák píše vybraná písmena hůlkovým písmem, napíše vybrané číslice**

- Dlouhodobým nácvikem za pomoci demonstračních předmětů a ukázek pedagoga směřujeme žáky k pochopení znaků a symbolů předmětů – **žák rozumí jednoduchým symbolům a použije je v konkrétní situaci**
- Zařazujeme didaktické hry na rozvoj smyslového vnímání. Využíváme učební pomůcky, PC (výukové programy), předměty denní potřeby, obrázky, fotografie – **žák používá vybrané učební pomůcky**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu rozumová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Dramatizací a modelovými situacemi rozvíjíme dovednost řešení známých situací na základě nápodoby či opakování (př. ukazování částí těla dle nápodoby) – **žák řeší známé situace na základě nápodoby**
- Procvičováním vnímání různých předmětů nacvičujeme chápání a plnění jednoduchých příkazů (př. otevři dveře – žák musí vnímat zvuk otevírajících se dveří) – **žák reaguje na učitelovy požadavky**
- Seznamováním s nejbližším okolím rozvíjíme orientaci v okolním prostředí, popř. na obrázku (nahore – dole, vpravo – vlevo) – **žák se orientuje v nejbližším okolí, na obrázku**
- Piktogramy, obrázky, vhodnými pojmy (oběd, večeře) učení rozvíjíme orientaci v režimu dne – **žák rozpozná jednotlivé časové úseky v režimu dne**
- Soustavným opakováním a plněním zadaných úkolů (př. vyřízení vzkazu) upevňujeme schopnosti při řešení problémů

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu rozumová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Nacvičujeme formy verbální a neverbální komunikace pomocí předmětů, obrázků, piktogramů, rozvíjením sluchového a zrakového vnímání – **žák se dorozumí se svým okolím**
- Muzikoterapií, arteterapií, canisterapií a relaxačním cvičením navozujeme podmínky pro vyjádření vlastních pocitů a prožitků – **žák verbálně či neverbálně vyjádří svůj pocit či aktuální potřebu**
- Každodenním opakováním a navozením pocitu jedinečnosti, zájmu rozvíjíme osobnost žáka

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu rozumová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Neustálým opakováním, didaktickými hrami, demonstrací seznamujeme žáky s jejich tělem – **žák se orientuje na svém těle**
- Názorem, fotografiemi, opakováním jmen a popisem konkrétní osoby upevňujeme a rozšiřujeme poznávání osob z blízkého okolí – **žák verbálním či neverbálním projevem identifikuje osoby ze svého blízkého okolí**
- Rozvíjíme a rozšiřujeme slovní zásobu pomocí obrázků, předmětů. Procvičujeme i neverbální komunikaci cvičením nápodoby, gest, mimiky, piktogramy – **žák se dorozumí se svým okolím**

- Důsledným přístupem a opakováním požadovaných reakcí na podněty vytváříme optimální prostředí mezi žákem a pedagogem – **žák reaguje na podněty učitele a spolužáků**
- Neustálým opakováním, rozvíjením smyslového vnímání, situačními hrami vytváříme u žáků základy slušného chování (pozdrav, poděkování) – **žák se chová dle pravidel slušného chování**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu rozumová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Rozvíjením smyslového vnímání hravou formou a vhodnou motivací seznamujeme žáky se základními geometrickými tvary a jejich velikostí a procvičujeme manipulaci s nimi – **žák manipuluje s různými předměty**
- Formou didaktických her, modelových situací, motivujeme a procvičujeme hygienická pravidla – **žák uplatňuje základní hygienické návyky**
- Názornou demonstrací seznamujeme žáky s předměty denní potřeby a jejich využitím – **žák identifikuje předměty denní potřeby a zná jejich užití**

Rozumová výchova		
Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Ročník:	Učivo:
Žák by měl:		
Rozvíjení poznávacích schopností Pojmenovat části svého těla případně na ně ukázat (1)	1. – 10.	1. – 3. ročník – hlasový a oční kontakt; psychomotorické hry 4. – 6. ročník – ukazování částí těla; psychomotorické hry 7. – 10. ročník – ukazování a pojmenování částí těla; psychomotorické hry
Reagovat na oslovení jménem; znát své jméno (2)	1. – 10.	1. – 3. ročník – cvičení očního kontaktu, rozvíjení zrakového, sluchového vnímání 4. – 6. ročník – vlastní osoba; reakce na oslovení vlastním jménem (znát vlastní jméno) 7. – 10. ročník – používání vlastního jména
Znát členy své rodiny (3)	1. – 10.	1. – 3. ročník – reakce na členy své rodiny 4. – 6. ročník – pojmenování rodinných příslušníků (máma, táta...) 7. – 10. ročník – jména členů rodiny
Poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem (4)	1. – 10.	1. – 3. ročník – reakce na učitelku a spolužáky 4. – 6. ročník – rozlišení hlasu svého učitele a spolužáků; vztahy ve škole 7. – 10. ročník – jména učitele a spolužáků; spolužáci (rozlišení chlapec – dívka)

Vnímat různé podněty a reagovat na ně (5)	1. – 10.	1. – 3. ročník – zaměření pozornosti na podnět, nácvik očního kontaktu 4. – 6. ročník – vnímání různých podnětů (sluch, hmat, zrak); psychomotorické hry 7. – 10. ročník – reakce na výše uvedené podněty; psychomotorické hry
Orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor (6)	1. – 10.	1. – 3. ročník – části dne (ráno – večer); škola – seznámení s budovou 4. – 6. ročník – prostorová orientace (orientace ve třídě, v budově) 7. – 10. ročník – časová orientace (roční období, části dne)
Poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti (7)	1. – 10.	1. – 3. ročník – seznámení s předměty denní potřeby; vytváření hygienických a stravovacích návyků 4. – 6. ročník – upevňování hygienických a stravovacích návyků; používání předmětů denní potřeby v praxi; sociální čtení (poznávání běžně užívaných symbolů); školní pomůcky 7. – 10. ročník – péče o zdraví; uplatňování hygienických a stravovacích návyků; sociální čtení (poznávání běžně užívaných symbolů); sociální počty – poznávání mince (1, 2, 5)
Vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže (8)	1. – 10.	1. – 3. ročník – vnímání a upozornění na životní potřeby 4. – 6. ročník – sdělení momentálních pocitů verbálně i neverbálně 7. – 10. ročník – samostatné upozornění na zdravotní potíže

Řadit obrázky podle zadaných kritérií (9)	1. – 10.	1. – 3. ročník – navázání a udržení očního kontaktu na obrázek 4. – 6. ročník – třídění a řazení předmětů podle různých kritérií; poznávání různých činností, předmětů a zvířat ve skutečnosti a na modelech 7. – 10. ročník – třídění a řazení předmětů podle různých kritérií; poznávání různých činností, předmětů a zvířat ve skutečnosti, na modelech a obrázcích
Rozvíjení myšlení a paměti Koncentrovat se na určitou činnost (10)	1. – 10.	1. – 3. ročník – udržení očního kontaktu na podnět 4. – 6. ročník – krátkodobé koncentrování na určitou činnost 7. – 10. ročník – koncentrace pozornosti na určitý podnět v rámci svých možností
Rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků (11)	1. – 10.	1. – 3. ročník – zaměření a zafixování očního kontaktu na daný předmět 4. – 6. ročník – třídění předmětů a obrázků podle tvaru; manipulační činnosti; porovnávání a rozlišování předmětů podle různých znaků 7. – 10. ročník – třídění předmětů a obrázků podle velikosti; dvojice obrázků – zobecňování (ovoce= jablko, hruška, konkretizace jablko, hruška=ovoce); manipulační činnosti; porovnávání a rozlišování předmětů podle různých znaků
Zvládnout složení dějových obrázků (12)	1. – 10.	1. – 3. ročník – seznámení s režimem dne 4. – 6. ročník – režim dne; orientace v čase – denní doby, činnosti v určitou denní dobu 7. – 10. ročník – režim dne; roční období; rozlišování pojmů: včera, dnes, zítra

Orientovat se na stránce, na řádku (13)	1. – 10.	1. – 3. ročník – zaměření obrázku 4. – 6. ročník – orientace na stránce a řádku; nácvik čtení globální metodou; sociální čtení; rozlišování piktogramů; básničky a říkanky 7. – 10. ročník – globální a sociální čtení; básničky a říkanky
Číst vybraná písmena a krátká slova (14)	1. – 10.	1. – 3. ročník – rozvíjení sluchového, zrakového a hmatového vnímání; 4. – 6. ročník – orientace na stránce a řádku, poznávání tvarů písmen - A, I; poznávání piktogramů; globální čtení; sociální čtení 7. – 10. ročník – sociální a globální čtení- krátké texty, říkanky
Opakovat slova a krátké říkanky; reprodukovat krátký text; vyprávět podle obrázků (15)	1. – 10.	1. – 3. ročník – reakce na hlas a udržení očního kontaktu 4. – 6. ročník – reprodukce krátkého textu; říkanky, básničky 7. – 10. ročník – vyprávění podle obrázků (piktogramy)
Přiřazovat číslce počtu prvků (16)	1. – 10.	1. – 3. ročník – vytváření představ o množství (nic – hodně) 4. – 6. ročník – rozlišování malý – velký, krátký – dlouhý; vytváření matematických představ 7. – 10. ročník – poznávání čísel 1 – 5, posloupnost čísel, porovnávání a přiřazování čísl

Rozvíjení grafických schopností Uchopit a podržet podaný předmět (17)	1. – 10.	1. – 3. ročník – rozvíjení hrubé a jemné motoriky prstů; cvičení dlaní; stimulace úchopu 4. – 6. ročník – nácvik uchopování předmětů 7. – 10. ročník – uchopování a podání předmětů
Uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní (18)	1. – 10.	1. – 3. ročník – uvolňovací cvičení prstů a ruky – uvolňování spasmu ruky 4. – 6. ročník – manipulační činnosti s předměty; nácvik úchopu psací potřeby 7. – 10. ročník – úchop tužky, štětce a jiného psacího náčiní
Nakreslit různé druhy čar (19)	1. – 10.	1. – 3. ročník – uvolňovací grafomotorická cvičení; uvolňovací cvičení prstů 4. – 6. ročník – nácvik úchopu psacího náčiní; nácvik svislé a šikmé čáry oběma směry 7. – 10. ročník – nácvik oblouku (horní, dolní), vlnovky, smyčky
Napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic (20)	1. – 10.	1. – 3. ročník – rozvíjení zrakového vnímání, udržení očního kontaktu, fixace na předmět 4. – 6. ročník – rozvíjení zrakového vnímání; pojem písmeno (rozlišení písmeno – obrázek) 7. – 10. ročník – psaní hůlkového písma a číslic dle individuálních možností
Poznat základní geometrické tvary (21)	1. – 10.	1. – 3. ročník – udržení očního kontaktu; fixace pohledu na geometrický tvar 4. – 6. ročník – třídění geometrických tvarů 7. – 10. ročník – pojmenování a ukázaní zadaného geometrického tvaru

Řečová výchova

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět řečová výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a komunikace.

Řečová výchova v sobě zahrnuje tematický okruh Rozvíjení komunikačních dovedností, který je nástrojem funkčního dorozumívání žáků.

U žáků rozvíjíme slovní zásobu (verbální i neverbální), řečové schopnosti a komunikační dovednosti. Prostřednictvím didaktických her, obrázků, předmětů denní potřeby a dalších metod a pomůcek učíme žáky vnímat a chápat různá sdělení. Rozvíjení řečových dovedností ovlivňuje rozvoj poznávacích, citových i volních vlastností žáků.

U žáků se závažnými komunikačními problémy využíváme systémy augmentativní a alternativní komunikace. Tyto systémy napomáhají dorozumívat se a komunikovat se svým okolím, vyjadřovat svoje pocity, přání a reagovat na podněty.

Cílové zaměření předmětu:

- rozvíjení řečových schopností – obohacování slovní zásoby, nácvik nových slov
- nácvik alternativní a augmentativní komunikace (např. sociální čtení, piktogramy, nonverbální komunikační metody, VOKS)
- vytváření kladně emočních situací

Hodnocení žáka v předmětu: Žák bude hodnocen slovně (viz. kapitola hodnocení)

Časová dotace: Předmět řečová výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s hodinovou dotací dvě hodiny týdně.

Forma: Metody používáme takové, aby vedly k rozvoji komunikačních dovedností, k rozvoji verbální i neverbální zásoby, rozvíjení smyslového vnímání. Rozvíjíme morálně volní vlastnosti žáků, jemnou motoriku mluvidel, ale i těla.

Využíváme didaktických her a smyslových her, her s nápodobou, dramatizace, jednoduchého sdělení prožitků. K rozvoji jemné motoriky mluvidel a kladnému vnímání prožitků, překonání strachu z neznámého používáme též bazální stimulaci, orofomotorická cvičení. Nedílnou součástí je i využívání kladného vlivu rytmu, hudby při rytmičtějších říkadlích, vyjádření prožitků, nácviku správného dýchání při řeči s pomocí didaktických her, nápodoby. Žáci pracují ve skupince nebo individuálně, vzhledem k postižení či momentálnímu naladění psychiky žáka.

Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Formou didaktických her, názorných ukázek, obrázků, fotografií vyvozujeme a upevňujeme hlásky, slova a jejich správnou výslovnost – **žák přiměřeně svým možnostem artikuluje jednotlivé hlásky a jemu správná slova**
- Obrázkovým materiálem, piktogramy, osobní demonstrací seznamujeme žáky se znaky a symboly používanými při neverbální komunikaci – **žák používá neverbální komunikaci při dorozumění s okolím**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Rozvíjením smyslového vnímání, vlivem hudby, říkadel, relaxačními technikami vytváříme klima bezpečí – **žák projevuje libé pocity, bezpečí vnímá pozitivně, příjemně**
- Rozvíjením prostorové orientace, didaktickými hrami (na kukačku, kličníku zacínkej...), pozorováním předmětů a dějů v okolí nacvičujeme orientaci v daném prostoru – **žák se orientuje v okolním prostředí**
- Rozvíjením slovní zásoby (verbální i neverbální), opakováním a názornou ukázkou trénujeme smyslové vnímání žáků, což vede k plnění daného jednoduchého příkazu (např. pokyn „zavolej kočičku? Či či) – **žák reaguje na učitelovy požadavky dle svých možností**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Rozvíjením sluchového a zrakového vnímání, pozorovacích schopností žáků, pomocí obrázků, předmětů a fotografií nacvičujeme verbální i neverbální komunikaci (makaton, znak do řeči, piktogramy...) – **žák pozná osoby ze svého blízkého okolí a verbálně či neverbálně se s nimi dorozumí**
- Didaktickými hrami trénujeme plnění zadaných pokynů a na základě oblíbené činnosti (odměnou) procvičujeme vyjádření souhlasu či nesouhlasu – **žák splní pokyn dle svých možností, vyjádří souhlas či nesouhlas**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Didaktickými hrami (př. hlava, rameno; země, nebe; na kapříky) stimulujeme u žáků vnímání částí svého těla – **žák si uvědomuje části svého těla**
- Pomocí obrázků, názorem, živým modelem podněcujeme vnímání rozdílů mezi jednotlivými pohlaví – **žák podle charakteristických znaků rozpozná muže či ženu**
- Modelovými situacemi, četbou, vyprávěním vytváříme u žáků základy slušného chování – **žák reaguje na pozdrav slovně, úsměvem, podáním ruky**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu řečová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Didaktickými hrami, modelovými situacemi, upozorňováním (př. „nesahej špinavými rukama na obrázek“) procvičujeme hygienická pravidla – **žák uplatňuje základní hygienická pravidla**
- Demonstračními obrázky, modelovými situacemi, didaktickými hrami seznamujeme žáky s předměty denní potřeby – **žák identifikuje denní potřeby**
- Osobním příkladem, konkrétní činností nacvičujeme pracovní činnosti (př. úklid obrázků, motorické činnosti ruky – **žák vykonává jednoduché pracovní činnosti**

Řečová výchova		
Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Ročník:	Učivo:
Žák by měl:		
Reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby (1)	1. – 10.	1. – 3. ročník – reakce na hlas, sluchová cvičení; sdílení pozornosti; sdílení očního kontaktu; zjištění úrovně řeči a porozumění řeči 4. – 6. ročník – akustická diferenciacce 7. – 10. ročník – napodobování hlasů a zvuků
Snažit se o správné dýchání (2)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik správného dýchání (dechová cvičení – foukání do pířka, papírku, foukání bublin); cviky rtů a jazyka 4. – 6. ročník – dechová a fonační cvičení; cviky rtů a jazyka 7. – 10. ročník – upevňování správného dýchání; fonetická cvičení
Vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty (3)	1. – 10.	1. – 3. ročník – rozvíjení sluchového, hmatového a očního kontaktu 4. – 6. ročník – vyjadřování libosti či nelibosti gesty; nácvik sociálního sdíleného ukazování; znak do řeči 7. – 10. ročník – vyjadřování libosti či nelibosti verbálně i neverbálně (prvky znakové řeči)

Znát své jméno a reagovat na oslovení jménem (4)	1. – 10.	1. – 3. ročník – cvičení očního kontaktu, rozvíjení zrakového, sluchového vnímání; reakce na vlastní jméno 4. – 6. ročník – vlastní osoba; reakce na oslovení vlastním jménem (znát vlastní jméno) 7. – 10. ročník – používání vlastního jména
Znát jména nejbližších osob a spolužáků (5)	1. – 10.	1. – 3. ročník – reakce na hlas rodičů, učitele a spolužáků 4. – 6. ročník – diferenciaci hlasu svého učitele a spolužáků a nácvik jejich jmen 7. – 10. ročník – upevňování jmen spolužáků, rodičů a učitele
Umět pozdravit, poděkovat – verbálně nebo gesty (6)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik systémů alternativní a augmentativní komunikace; oromotorika, cviky rtů a jazyka, cvičení mluvidel; nácvik pozdravu – verbálně, gesty 4. – 6. ročník - oromotorika, cviky rtů a jazyka, cvičení mluvidel; nácvik hlásek a slov; alternativní a augmentativní komunikace; pozdrav verbálně, gesty 7. – 10. ročník – alternativní a augmentativní komunikace; pozdrav verbálně, gesty

Sdělit svá přání a potřeby – verbálním nebo nonverbálním způsobem (7)	1. – 10.	1. – 3. ročník – oromotorika, cviky rtů a jazyka, cvičení mluvidel; orofaciální stimulace; dechová a fonační cvičení; koncentrace pozornosti na předměty a fotografie; sdělení přání – verbálně, neverbálně (obrázky, piktogramy) 4. – 6. ročník – rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků a fotografií; sdělování potřeb a přání verbálním či neverbálním způsobem; trénink funkční komunikace, odstraňování echolálií; odbourávání mluvních stereotypů 7. – 10. ročník – spontánní a jednoduché tematické rozhovory; sdělování potřeb a přání verbálním či neverbálním způsobem
Využívat komunikační počítačové hry (8)	1. – 10.	1. – 3. ročník – zaměřování pozornosti na obrazovku PC, či televizi 4. – 6. ročník – využívání dotykové obrazovky k alternativní komunikaci 7. – 10. ročník – výukové programy na PC; ovládání PC dle individuálních schopností

Smyslová výchova

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět smyslová výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Smyslovou výchovu zaměřujeme na rozvíjení psychických funkcí prostřednictvím smyslového vnímání. Rozvíjíme jednotlivé smyslové analyzátory a jejich funkce, které jsou podmínkou správného vnímání, koncentrace pozornosti, prostorové, směrové a časové orientace a základem pro vytváření představ a pojmů. Smyslovou výchovou zlepšujeme úroveň motoriky, rozvíjíme komunikaci verbální i neverbální.

Cílové zaměření předmětu:

- utváření a fixace hygienických a sebeoblužných návyků, uspokojování životních potřeb
- orientace ve třídě, škole a nejbližším okolí
- vytváření základních schopností manipulace s předměty
- poznávání a pojmenovávání základních barev
- rozlišování, poznávání a třídění předmětů podle různých kritérií (barva, velikost, tvar...)
- imitace předváděných pohybů
- imitace a identifikace různých zvuků z běžného života
- rozlišování a určování chuťových vlastností látek

Hodnocení žáka v předmětu: Žák bude hodnocen slovně (viz. kapitola hodnocení).

Časová dotace: Předmět smyslová výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku 5 hodin týdně.

Forma: Formy práce v předmětu smyslová výchova se odvíjí od schopnosti učitele, co nejvíce přiblížit a zjednodušit danou tematiku chápání žáků.

Formy práce, které používáme cílevědomě vytvářejí vztahy mezi smyslovým vnímáním, myšlením a řečí. Vytvářením jednoduchých modelových situací, názornou ukázkou, osobním příkladem učitelky navodíme tu správnou atmosféru pro rozvoj smyslů.

Při vycházce, sledování vystoupení žáků jiných tříd, canisterapií a prvky muzikoterapie vyvoláváme u žáků pocity, které jsou základem pro vytváření představ, rozvíjení schopnosti komunikace a neverbálního vyjadřování.

Smyslová výchova je členěna do těchto tematických okruhů:

- *Rozvíjení zrakového vnímání*
- *Rozvíjení sluchového vnímání*
- *Rozvíjení hmatového vnímání*
- *Prostorová a směrová orientace*
- *Rozvíjení čichového a chuťového vnímání*

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu smyslová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Stálým cvičením, opakováním a obrázky vytváříme porozumění jednoduchým pojmům (barvy, tvary, poznávání předmětů denní potřeby) a vytváříme schopnost je užívat – **žák rozumí jednoduchým pojmům a umí je vhodně použít v dané situaci**
- Na základě seznámení s konkrétními předměty cvičíme poznávání a rozlišování základních piktogramů – **žák rozliší základní piktogramy**

- Nápodobou, osobním příkladem rozvíjíme schopnost napodobit předvedený pohyb, popřípadě činnost – **žák napodobí předvedený pohyb či činnost**
- Formou didaktických her, modelovými situacemi seznamujeme žáky s učebními pomůckami. Využíváme obrázky, předměty denní potřeby, reflexní předměty, hudební nástroje, potraviny – **žák rozezná učební pomůcky a předměty denní potřeby**
- Denním opakováním modelových situací umožňujeme a rozvíjíme sluchové vnímání a prožitky s ním spojené – **žák kladně prožívá příjemné sluchové vjemy**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu smyslová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Nápodobou ukazujeme řešení známých opakujících se situací (např. třídění předmětů dle různých kritérií) – **žák řeší známé situace na základě nápodoby**
- Cvičením a opakováním pojmů rozvíjíme chápání a plnění jednoduchých příkazů – **žák plní jednoduchý příkaz**
- Ukazováním a osobním kontaktem seznamujeme žáky s orientací ve škole i v jejím okolí – **žák se orientuje ve třídě, škole a blízkém okolí**
- Pomocí obrázků, předmětů, piktogramů, říkanek nacvičujeme orientaci v časovém režimu dne – **žák rozliší časové úseky dne jako např. den – noc, ráno – poledne – večer**
- Navozením příjemné atmosféry pomocí relaxační hudby připravujeme žáky na zvládání vzteku, uvolnění spasmu a překonání pocitu strachu – **žák ovládá své negativní projevy a emoce**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu smyslová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Fotodokumentací a přímým kontaktem rozvíjíme poznávání známých osob – **žák pozná osoby ze svého blízkého okolí**
- Osobním příkladem a neustálou apelací na žáky vytváříme základy slušného chování (pozdrav, odpověď na pozdrav) – **žák pozdraví, poděkuje, poprosí verbálně či neverbálně**
- Denním opakováním, pozorováním předmětů a dějů v okolí, modelovými situacemi a názorem připravujeme žáky na komunikaci se svým nejbližším okolím – **žák komunikuje verbálně či neverbálně se svým blízkým okolím**
- Četbou, obrázky, PC programy, předměty denní potřeby rozšiřujeme slovní zásobu – **žák ve svém slovním projevu používá nová slova**
- Nápodobou předvedených pohybů a činností nacvičujeme a rozvíjíme neverbální komunikaci – **žák komunikuje neverbálně (piktogramy, znak do řeči, makaton, VOKS...)**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu smyslová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Didaktickými hrami (např. hra na tělo, písničky, říkanky) seznamujeme žáky s jejich tělem – **žák se orientuje na svém těle**
- Fotodokumentací, přímým kontaktem rozvíjíme poznávání členů rodiny a osob z blízkého okolí – **žák identifikuje na fotografii známé osoby**

- Denním opakováním, pozorováním předmětů a dějů připravujeme žáky na navázání kontaktu a adekvátní reakci k nejbližšímu okolí – **žák adekvátně reaguje na své blízké okolí**
- Canisterapií a prvky muzikoterapie a dalším relaxačním cvičením navozujeme podmínky pro vyjádření vlastních pocitů a prožitků – **žák vyjadřuje své pocity a prožitky**
- Vhodnou motivací, důsledným přístupem vytváříme podmínky ke spolupráci s učitelem a spolužáky – **žák spolupracuje se svým okolím**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu smyslová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Nážorem a neustálým opakováním cvičíme nejjednodušší úkony sebeobsluhy – **žák zvládá nejjednodušší sebeobsluhu v rámci svých možností**
- Seznamujeme žáky s předměty denní potřeby a jejich užitím – **žák zná užití předmětů denní potřeby**
- Cvičením zrakového, sluchového, chuťového, čichového, hmatového vnímání trénujeme třídění a rozlišování předmětů podle různých kritérií – **žák rozliší a roztrídí pomocí smyslů předměty dle různých kritérií**
- Vhodnou motivací a didaktickými hrami seznamujeme žáky s využitím různých materiálů (hra s peříčkem, hlazení látek)
- Ukázkou, osobním příkladem a důsledností cvičíme podílení žáků na jednoduchých činnostech (třídění předmětů, úklid hraček, školních pomůcek...) – **žák se účastní jednoduchých činností jako např. úklid ve třídě, na lavici**

Smyslová výchova		
Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Ročník:	Učivo:
Žák by měl:		
Rozvíjení zrakového vnímání Uchopit a manipulovat s předměty (1)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik očního kontaktu; vnímání prostoru oběma očima; cvičení úchopu 4. – 6. ročník – vnímání prostoru oběma očima a jedním okem; cvičení úchopu 7. – 10. ročník – cvičení koordinace oko – ruka; manipulace s předměty
Rozlišovat tvary a barvy předmětu (2)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik očního kontaktu; rozlišování 2 předmětů podle tvaru 4. – 6. ročník – rozlišování a třídění předmětů podle barvy 7. – 10. ročník – rozlišování a třídění předmětů podle tvaru a barvy, manipulace s nimi
Poznat, řadit, skládat a třídít předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti (3)	1. – 10.	1. – 3. ročník – cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů 4. – 6. ročník – třídění a poznávání předmětů podle velikosti a tvaru; tvarové odlišnosti 7. – 10. ročník – řazení a skládání předmětů podle velikosti a tvaru, manipulace s nimi

Třídít obrázky podle obsahu, rozeznat rozdíly reálných a vyobrazených předmětů (4)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik očního kontaktu; poznávání reálných předmětů, popř. jejich pojmenovávání 4. – 6. ročník – poznávání předmětů na obrázku; odlišení obrázků od reálných předmětů 7. – 10. ročník – třídění obrázků podle obsahu, poznávání změn a rozdílů na obrázcích a na skutečných předmětech
Poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky (5)	1. – 10.	1. – 3. ročník – rozpoznávání rodičů, sourozenců, svého učitele 4. – 6. ročník – rozpoznávání širší rodiny (teta, babička...), rozpoznávání spolužáků 7. – 10. ročník – rozpoznávání osob ze svého blízkého okolí
Rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu (6)	1. – 10.	1. – 3. ročník – režim dne – denní časové úseky podle činností (ráno – snídaně, vstávání do školy, poledne – oběd...) 4. – 6. ročník – režim dne – denní časové úseky podle obrázků 7. – 10. ročník – režim dne – denní časové úseky podle piktogramů
Napodobit předvedené pohyby (7)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik očního kontaktu; nácvik jednoduchého předvedeného pohybu (např. zvednutí ruky) 4. – 6. ročník – napodobování předvedeného pohybu samostatně nebo s pomocí 7. – 10. ročník – samostatné předvedení pohybů na známý povel (např. povel – zvedni nohu)

Rozvíjení sluchového vnímání Reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání (8)	1. – 10.	1. – 3. ročník – rozvíjení sluchového vnímání; nácvik reakce na své jméno; cvičení sluchové paměti 4. – 6. ročník – nácvik reakce na oslovení (jméno i příjmení); cvičení sluchové paměti 7. – 10. ročník – reakce na zavolání; sluchově motorická cvičení (např. pojd' ke mně)
Poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky (9)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik soustředěného sluchového vnímání pomocí zvuků 4. – 6. ročník – poznávání zvuků ze svého okolí; sluchová cvičení s využitím zraku 7. – 10. ročník – rozlišování a napodobování zvuků ze svého okolí; sluchová cvičení bez využití zraku
Poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí (10)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik poznávání hlasu rodičů a učitele 4. – 6. ročník – diferenciací hlasů spolužáků a širší rodiny 7. – 10. ročník – diferenciací hlasů osob ze svého okolí
Poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky (11)	1. – 10.	1. – 3. ročník – seznámení s domácími zvířaty a jejich zvuky 4. – 6. ročník – rozlišování zvuků domácích zvířat podle zvukové nahrávky 7. – 10. ročník – rozlišování zvuků v přírodě i podle zvukové nahrávky (hlasy zvířat, zpěv ptáků...)

Rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků (12)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik sluchové koncentrace; seznamování s pravidelnými zvuky ve škole (zvonění, cinkání příborů...) 4. – 6. ročník – diferenciací zvuků z okolí spojené s denním životem (ulice, park...); odstraňování strachu z nepříjemných zvuků pomocí relaxace 7. – 10. ročník – rozlišování zvuků spojeným s běžným životem; rozlišování a určování zvuků podle směru, délky a intenzity
Rozvíjení hmatového vnímání Zvládat základní sebeobslužné dovednosti (13)	1. – 10.	1. – 3. ročník – seznámení se základními sebeobslužnými činnostmi; nácvik úchopu předmětů (lžice...) 4. – 6. ročník – procvičování a fixace sebeobslužných dovedností 7. – 10. ročník – dodržování sebeobslužných dovedností samostatně či s pomocí
Poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů (14)	1. – 10.	1. – 3. ročník – rozvíjení hmatové percepce, jemné motoriky; nácvik manipulace s předměty 4. – 6. ročník – úchopy předmětů různých tvarů, velikosti a z různých materiálů; 7. – 10. ročník – poznávání velikosti, tvaru, povrchu předmětů dle schopností
Třídít předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru (15)	1. – 10.	1. – 3. ročník – rozvíjení hmatové percepce; třídění předmětů podle velikosti na základě hmatu 4. – 6. ročník – třídění předmětů podle tvaru na základě hmatu 7. – 10. ročník – třídění předmětů podle tvaru a velikosti

Poznat známé předměty podle hmatu (16)	1. – 10.	1. – 3. ročník – seznamování s předměty denní potřeby prostřednictvím hmatu 4. – 6. ročník – poznávání předmětů ve třídě na základě hmatu 7. – 10. ročník – poznávání předmětů v blízkém okolí s využitím hmatu
Rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětu (tvrdost, teplotu) (17)	1. – 10.	1. – 3. ročník – seznámení se základními fyzikálními vlastnostmi předmětů (měkký – tvrdý) 4. – 6. ročník – rozlišování měkký – tvrdý na předmětech, ovoci 7. – 10. ročník – rozlišování teplý – studený, měkký – tvrdý
Prostorová a směrová orientace Vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru (18)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik vnímání plochy 4. – 6. ročník – nácvik vnímání prostoru 7. – 10. ročník – nácvik rozlišení směrové orientace
Orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí (19)	1. – 10.	1. – 3. ročník – seznámení s prostorem, v němž se žáci nacházejí – orientace ve třídě 4. – 6. ročník – orientace v budově školy 7. – 10. ročník – orientace v nejbližším okolí
Rozlišovat vpravo – vlevo, pravá – levá ruka (20)	1. – 10.	1. – 3. ročník – seznámení s pojmy pravá ruka – levá ruka; nápodoba 4. – 6. ročník – procvičování pojmů pravá – levá na své osobě 7. – 10. ročník – fixace pojmů vpravo – vlevo, procvičování pravolevé orientace na obrázcích

Rozlišovat nahoře – dole, před – za, vedle (21)	1. – 10.	1. – 3. ročník – seznámení s pojmy nahoře - dole 4. – 6. ročník – praktické procvičování pojmů nahoře – dole; směrová orientace v řadě, na ploše 7. – 10. ročník – rozlišování nahoře – dole, seznámení s pojmy nahoře – dole – vedle; směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru; řazení předmětů podle směrové orientace
Řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu (22)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik porozumění pokynů 4. – 6. ročník – řazení, skládání a umísťování předmětů na určené místo podle pokynů 7. - 10. ročník – umísťování předmětů podle pokynů
Rozeznat roční období podle základních znaků (23)	1. – 10.	1. – 3. ročník – seznamování s ročními obdobími v přírodě během vycházek 4. – 6. ročník – znaky ročního období 7. - 10. ročník – rozpoznávání ročního období podle charakteristických znaků
Rozvíjení čichového a chuťového vnímání Rozlišit jednotlivé chutě (24)	1. – 10.	1. – 3. ročník – rozvíjení chuťové percepce, správné polykání, kousání 4. – 6. ročník – nácvik rozlišování základních chutí 7. - 10. ročník – rozlišování základních chutí potravin, ovoce, zeleniny, nápojů
Poznat předměty čichem podle vůně (25)	1. – 10.	1. – 3. ročník – rozvíjení čichové percepce; dýchání 4. – 6. ročník – nácvik rozlišování předmětů a potravin podle vůně 7. - 10. ročník – poznávání známých předmětů a potravin podle vůně

Rozlišit vůně a pachy (26)	1. – 10.	1. – 3. ročník - rozvíjení čichové percepce; dýchání 4. – 6. ročník – seznámení s charakteristickými vůněmi a pachy; specifické vůně potravin 7. - 10. ročník – poznávání podle čichu, rozlišování vůní a pachů; zápach, nelibé pachy
Poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky (27)	1. – 10.	1. – 3. ročník – rozvíjení čichového a zrakového vnímání 4. – 6. ročník – seznamování se zkaženými potravinami (plíseň..) 7. - 10. ročník – nebezpečné těkavé látky, léky..

Hudební výchova

Charakteristika předmětu:

Obsah: Hudební výchova byla vytvořena ze vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Hudební výchova rozvíjí muzikálnost žáků, jejich rytmické a intonační schopnosti a napomáhá rozvoji řečových dovedností, sluchu a motoriky žáků. Hudební výchova také napomáhá žákům k odreagování napětí, překonání únavy, zlepšování nálady a podílí se na koncentraci pozornosti.

Cílové zaměření předmětu:

- navozování libých pocitů
- stimulace sluchového a pohybového vnímání
- rozvíjení osobních schopností
- vytvoření si citlivého vztahu k hudbě
- napodobování a rozlišování různých hudebních a nehmelních zvuků
- identifikace vybraných hudebních nástrojů podle zvuku
- zvládání hry na tělo a jednoduché rytmické nástroje
- koncentrace na poslech krátkých skladeb

Hodnocení předmětu: Žák je hodnocen slovně. Zaměřujeme se především na kladné zhodnocení hudebních aktivit

Časová dotace: Hudební výchovu vyučujeme v 1. – 10. ročníku s hodinovou dotací jednu hodinu týdně.

Formy: V předmětu hudební výchova používáme metody, které vedou ke kladnému prožitku z hudby, relaxaci, rozvoji smyslového vnímání, motoriky a paměti. Využíváme poslechu relaxační hudby, nahrávek dětských písní a hudebních nástrojů. Snažíme se využít spontánních projevů žáků v kladném smyslu, zejména při relaxaci s hudbou.

Žáci pracují individuálně, popřípadě v malé skupince v kmenové třídě, multifunkční místnosti či v relaxační místnosti.

Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Formou motivačních her, obrázků a modelových situací nacvičujeme porozumění jednoduchým pojmům a symbolům (obrázek bubínku, slovní doprovod „budeme tleskat“) - **žák rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a umí je vhodně použít v konkrétní situaci**
- Formou hry podněcujeme žáky k napodobování různých pohybů a činností v hudební výchově - **žák imituje předvedený pohyb**
- Využíváme hudebních nástrojů i netradičních pomůcek (poklice, vařečky) – **žák vytvářá rytmus na Orffovy nástroje**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Ukázkou vlastního pohybu rozvíjíme chápání a plnění jednoduchých příkazů - **žák vnímá učitelovy požadavky a dle svých schopností na ně reaguje**
- Pomocí modelových situací, her a relaxačním cvičením se snažíme překonávat strach z hluku a okolních neznámých zvuků – **žák překonává pocity strachu z okolních zvuků**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Hudebním nástrojem či hrou rozvíjíme u žáků vyjádření jejich pocitů, potřeb a nálad - **žák verbálně či neverbálně vyjádří aktuální pocit a náladu**
- Rozvíjíme smyslové vnímání, hudebně – pohybovými hrami upevňujeme reakci na své jméno (např. didaktická hra „jak se jmenuješ“, „kukačko zakuckej“) - **žák si uvědomuje vlastní osobu a reaguje na své jméno**
- Rozvíjíme a rozšiřujeme slovní zásobu pomocí obrázků hudebních nástrojů a dalších předmětů vztahujících se k hudební výchově – **žák identifikuje a popřípadě pojmenuje hudební nástroje**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Veřejným vystupováním (školní akademie, besídky) posilujeme u žáků navazování kontaktu a adekvátní se dorozumívání s okolím - **žák se aktivně účastní školních akcí**
- Stálým opakováním, rozvíjením smyslového vnímání seznamujeme žáky s jejich tělem (didaktická hra „na tělo“) - **žák si uvědomuje části svého těla (ruce, nohy)**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Formou individuální práce seznamujeme žáky s Orffovými nástroji, jejich uchopení a hrou na ně - **žák vytváří jednoduchý rytmus na Orffovy nástroje dle svých možností**
- Neustálým opakováním a osobním příkladem procvičujeme využívání hudebních nástrojů s ohledem na osobní hygienu (nestrkat hudební nástroje do úst) – **žák uplatňuje základní hygienické návyky v souvislosti s používáním hudebních pomůcek, nástrojů, atd.**
- Hrou na hudební nástroje motivujeme žáky k podílení se na jednoduchých praktických činnostech – **žák se podílí na jednoduchých praktických (hudebních) činnostech**

Hudební výchova		
Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Ročník:	Učivo:
Žák by měl:		
Zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii (1)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik správného dýchání - dechová cvičení a správné držení těla při dýchání 4. – 6. ročník – dechová cvičení, výslovnost textů písní a říkadel; fonační, intonační a melodická cvičení 7. – 10. ročník – fonační, intonační a melodická cvičení; výslovnost textů písní a říkadel
Rozlišovat zvuky hudebních nástrojů (2)	1. – 10.	1. – 3. ročník – reakce na zvuk hudebního nástroje a zvuky ve třídě, hlas učitele a spolužáků 4. – 6. ročník – Orffovy nástroje, zvuky na ulici a v domácnosti 7. – 10. ročník – rozlišování a určení zvuků hudebních nástrojů (klavír, flétna, kytara, Orffovy nástroje, popřípadě pojmenování těchto nástrojů)
Zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje (3)	1. – 10.	1. – 3. ročník – reakce na píseň, hlas; procvičování sluchového vnímání; nácvik jednoduché písně 4. – 6. ročník – zpěv jednoduché písně doprovázené hudebním nástrojem, hra na tělo 7. – 10. ročník – jednoduchá píseň doprovázená hudebním nástrojem
Doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje (4)	1. – 10.	1. – 3. ročník – seznámení s Orffovým instrumentárem, nácvik uchopení nástrojů 4. – 6. ročník – uchopování nástrojů, jednoduché doprovázení sebe a spolužáků na Orffovy nástroje (dřívka, bubínek) 7. – 10. ročník – jednoduché doprovázení na rytmické hudební nástroje

Zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu (5)	1. – 10.	1. – 3. ročník – vnímání rytmu, posilování rytmu, hra na tělo 4. – 6. ročník – rytmižace říkadel, Orffův instrumentář (dřívka, bubínek), hra na tělo, rytmická cvičení, hudebně – pohybová činnost, pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky 7. – 10. ročník – Orffův instrumentář (dřívka, bubínek, triangel), samostatná rytmižace, hra na tělo, hudebně – pohybová činnost, pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky, jednoduché tanečky, pohyb podle rytmického doprovodu
Soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby (6)	1. – 10.	1. – 3. ročník – vnímání hudby, poslech relaxační hudby, poslech lidových písní a říkadel 4. – 6. ročník – nácvik koncentrace na poslech, jednoduché krátké skladby určené dětem, relaxační hudba 7. – 10. ročník – koncentrace na poslech, jednoduché krátké skladby určené dětem, říkadla, lidové písně

Výtvarná výchova

Charakteristika předmětu:

Obsah: Výtvarná výchova byla vytvořena ze vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Ve výtvarné výchově se rozvíjejí tvořivé schopnosti a dovednosti žáků, dochází k poznávání prostředků výtvarného jazyka, k všestrannému prohlubování senzibility žáka. Výtvarná výchova jako další výchovy pomáhá vyjadřovat emoce a dává průchod přirozené aktivitě a fantazii. Při výtvarných činnostech seznamujeme žáky s různými technikami a pomůckami práce.

Cílové zaměření předmětu výtvarná výchova:

- rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě
- rozvíjení vnímání
- rozlišování základních barev a jejich používání ve výtvarném procesu
- stimulace libých prožitků spojených s vnímáním barev a různých povrchů, materiálů
- navozování pocitů bezpečí a relaxace

Hodnocení předmětu: Žák je hodnocen slovně. Zaměřujeme se především na kladné zhodnocení výtvarných aktivit.

Časová dotace: Výtvarnou výchovu vyučujeme v 1. – 10. ročníku s hodinovou dotací jednu hodinu týdně.

Forma: Vhodným výběrem metod a forem práce motivujeme žáky k výtvarným činnostem. Žáci pracují individuálně za pomoci asistentek ve třídě. Příjemné uvolněné klima dotváří vhodně vybraná hudební kulisa (relaxační hudba, dětské popěvky). Při jednotlivých výtvarných činnostech se snažíme o zapojení co nejvíce smyslů (př. kresba jablka – chuť, hmat, čich). Používáme především techniky, které rozvíjejí hmatové vnímání (prstové barvy, frotáž, koláž z různých materiálů, speciální výtvarné techniky pro zrakově postižené (kreslenky, kuličky), jednoduchý tisk, keramika

Výchovně – vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Rozvíjíme smyslové vnímání a osobní ukázkou procvičujeme napodobování předvedeného pohybu (př. nanášení barvy prsty do daného tvaru) – **žák imituje předvedený pohyb a činnost**
- Zařazujeme didaktické hry zaměřené na rozvoj smyslového vnímání a jemné motoriky. Používáme vhodné výtvarné pomůcky – **žák pracuje s výtvarnými pomůckami**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Ukázkou rozvíjíme prostorovou orientaci na určené ploše (lavice, výkres) – **žák zvládá orientaci na ploše**

- Nápodobou a modelovými situacemi vytváříme u žáků vlastní prožitky, které mohou využít při dalších výtvarných činnostech – **žák řeší známé a opakující se situace ve VV**
- Rozvíjením smyslového vnímání a relaxačními technikami vytváříme klima bezpečí – **žák se při výtvarných činnostech cítí spokojeně a bezpečně**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Neustálým opakováním, rozvíjením slovní zásoby, obrázky a pozorovacích schopností trénujeme plnění zadaných pokynů ve VV – **žák splní jednoduchý pokyn**
- Zařazujeme a využíváme možnosti arteterapie pro vyjádření vlastních prožitků – **žák verbálně či neverbálně vyjádří fyzickou či psychickou potřebu a pocit**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Rozvíjením smyslového vnímání, osobním příkladem, obrázky seznamujeme žáky s jejich tělem, zejména s částmi těla, které žák zapojuje do VV činností – **žák si uvědomuje části svého těla a popřípadě je pojmenuje**
- Relaxačními technikami vytváříme prostředí k porozumění mezi žákem a učitelem – **žák reaguje na podněty spolužáků a učitele**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu výtvarná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Formou didaktických her, modelovými situacemi motivujeme a procvičujeme hygienická pravidla (umývání rukou po VV) – **žák uplatňuje v rámci svých schopností hygienické návyky ve VV**
- Názornou demonstrací seznamujeme žáky s předměty používanými ve VV – **žák identifikuje předměty do VV a zná jejich použití**
- Vzhledem k závažnosti postižení volíme terapeutické formy práce
- Osobním příkladem, konkrétní činností nacvičujeme jednoduché pracovní činnosti vhodné ve VV – **žák vykonává jednoduchou pracovní činnost**

Výtvarná výchova		
Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Ročník:	Učivo:
Žák by měl:		
Zvládat základní dovednost pro vlastní tvorbu (1)	1. – 10.	1. – 3. ročník – uvolňovací cvičení, cvičení očního kontaktu a prostorové orientace, práce s prstovými barvami, uplatnění vlastního těla 4. – 6. ročník – nácvik úchopu výtvarných pomůcek, práce s prstovými barvami, prostorová tvorba a modelování (papír, stavebnice, modelovací hmoty) 7. – 10. ročník – základní dovednosti pro práci v ploše a prostoru, prostorová tvorba a modelování (papír, stavebnice, textilie, hlína, modelovací hmoty)
Používat na elementární úrovni prostředky a postupy (2)	1. – 10.	1. – 3. ročník – seznámení s výtvarnými prostředky na elementární úrovni 4. – 6. ročník – seznámení s výtvarnými postupy na elementární úrovni, kresba různými nástroji, malba na různorodé materiály, modelování 7. – 10. ročník – používání výtvarných prostředků a postupů na elementární úrovni, kresba různými nástroji, malba na různorodé materiály, modelování, využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací, netradiční výtvarné techniky

Vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary (3)	1. – 10.	1. – 3. ročník – cvičení očního kontaktu, nácvik rozlišování barev, třídění barev 4. – 6. ročník – ukazování požadované barvy a její pojmenování, rozlišování a třídění základních tvarů, manipulace s objekty 7. – 10. ročník – nácvik vnímání základních vztahů mezi barvami (barevné kontrasty a tvary), manipulace s objekty
Vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity (4)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik vyjádření příjemných a nepříjemných vjemů 4. – 6. ročník – vyjádření vlastních vjemů a emocí prostřednictvím barev 7. – 10. ročník – vyjádření vlastních pocitů, zkušeností a emocí vybranými prostředky a postupy
Uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech (5)	1. – 10.	1. – 3. ročník – rozvíjení kladného vnímání libých pocitů 4. – 6. ročník – rozvíjení hmatového vnímání a představivosti při výtvarných činnostech 7. – 10. ročník – uplatňování představivosti, rozvíjení hmatového a zrakového vnímání při výtvarných činnostech, muzikomalba

Pohybová výchova

Charakteristika předmětu

Obsah: Pohybová výchova byla vytvořena ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví.

Předmět pohybová výchova je zaměřen na zvládnutí základních pohybových dovedností a rozvíjí pohybovou kulturu žáka v rámci jeho možností. Pomáhá rozvíjet motoriku žáka, orientaci v prostoru a na vlastním těle, napomáhá též k rozvoji myšlení a vnímání. Pohybová výchova je koncipována tak, aby přinášela žákovi pozitivní prožitek.

Cílové zaměření předmětu:

- realizování preventivních činností podporujících zdraví
- dodržování zdravého způsobu života a ochrany zdraví, péče o své zdraví (snaha o zlepšení zdraví)
- zvýšení koncentrace pozornosti
- fyzické a psychické uvolnění (vnímání prožitků z pohybové činnosti)
- rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a omezení

Hodnocení žáka v předmětu: Žák bude hodnocen slovně (viz. kapitola slovní hodnocení)

Časová dotace: Předmět pohybová výchova vyučujeme v 1. – 10. ročníku s časovou dotací dvou hodin týdně.

Forma: Formy práce volíme s ohledem na celkovou mentální úroveň žáků. Využíváme především didakticky zaměřených her, motivačních her a her s nápodobou. Zařazujeme pohybové hry s míčem, netradičním náčiním (drátěnky, noviny...) a pohybové hry ve spojení s hudbou a jednoduchou rytmizací s říkadly. Přínosem je zařazování prvků jógy, kalanetiky. Důležitou formou jsou i hry na adaptaci na vodní prostředí (spadla lžička...) a nácvik plavání za pomoci různých pomůcek - desky, nafukovací kruh rukávky...). Výuka probíhá především v tělocvičně, při vhodném počasí na hřišti školy. Na vycházkách upevňujeme správnou chůzi a správné držení těla a překonáváním terénních nerovností procvičujeme prostorovou orientaci. Velmi vhodné je též zařazování prvků pohybové výchovy do ostatních vyučovacích hodin, tělovýchovných chvil.

Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu pohybová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Rozvíjením smyslového vnímání a osobním příkladem trénujeme a procvičujeme napodobování daného pohybu – **žák napodobuje předvedený pohyb**
- Pomocí demonstračních karet, piktogramů a ukázek učitele směřujeme žáky k pochopení znaků a symbolů (př. panáček – ruce nahoru, dolů...) – **žák rozumí jednoduchým pojmům a symbolům v konkrétní situaci**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu pohybová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity

tyto

postupy:

- Rozvíjením slovní zásoby se stálým opakováním a ukázkou učitele motivujeme a trénujeme žáky k plnění jednoduchého příkazu (př. sedni) – **žák adekvátně reaguje na učitelovy požadavky**
- Rozvíjením prostorové orientace v tělocvičně, na hřišti, na školní zahradě, v přírodě nacvičujeme a procvičujeme orientaci v daném prostoru – **žák se orientuje v prostředí, v němž probíhá výuka pohybové výchovy**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu pohybová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Rozvíjením smyslového vnímání, předměty a obrázky seznamujeme žáky s tělovýchovným náčiním verbálně i neverbálně – **žák pozná a popřípadě pojmenuje tělovýchovné náčiní**
- Navozením pocitu jedinečnosti v pohybových hrách a při cvičení rozvíjíme osobnost žáka – **žák reaguje na své jméno, oslovení při hrách**
- Procvičováním neverbální komunikace směřujeme žáky k vyjádření vlastních pocitů a aktuálních potřeb (např. ukázat, kde jej bolí) – **žák verbálně či neverbálně vyjádří pocit či potřebu**

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu pohybová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Rozvíjíme a rozšiřujeme verbální i neverbální slovní zásobu pomocí obrázků, gest při společných hrách – **žák se dorozumí a spolupracuje při pohybových hrách se svými spolužáky**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu pohybová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Didaktickými hrami, modelovými situacemi procvičujeme sebeobsluhu a hygienická pravidla – **žák uplatňuje hygienické návyky a obslouží se v rámci svých možností**
- Rozvíjením hmatového vnímání i dalších smyslů rozvíjíme manipulační schopnosti žáků s tělovýchovným náčiním a dalšími pomůckami (novinový papír, drátěnky, balóny) – **žák manipuluje s předměty a náčiním**
- Osobním příkladem, konkrétní činností nacvičujeme ukládání předmětů, náčiní na své místo – **žák vykonává jednoduché pracovní činnosti v rámci pohybové výchovy**

Pohybová výchova		
Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Ročník:	Učivo:
Žák by měl:		
Získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám (1)	1. – 10.	1. – 3. ročník – pohybové a motivační hry; orientace v prostoru a na svém těle 4. – 6. ročník – napodobivé a pohybové hry; pohybové cvičení s využitím tradičního náčiní 7. – 10. ročník – pohybové a průpravné hry; pohybová cvičení s využitím netradičního náčiní
Zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost (2)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik porozumění pokynu (ukázka, hry); příprava na pohybovou činnost ohledně oblékání – části oděvu (pojmy: tepláky...) 4. – 6. ročník – procvičování porozumění pokynů k přípravě na pohybovou činnost 7. – 10. ročník – reakce na pokyny k přípravě na pohybovou činnost
Reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti (3)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik očního kontaktu; nácvik porozumění některým pokynům a povelům 4. – 6. ročník – upevňování porozumění pokynům a povelům k dané pohybové činnosti 7. – 10. ročník – budování přiměřených reakcí na pokyny a povely k dané činnosti

Mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů (4)	1. – 10.	1. – 3. ročník – pohybové hry, vycházky a pohyb v terénu k nácviku prostorové orientace podle individuálních předpokladů 4. – 6. ročník – procvičování pohybové činnosti a dovedností; adaptace na vodní prostředí; turistika a pobyt v přírodě; hry na sněhu 7. – 10. ročník – plavání za pomoci různých pomůcek, hry ve vodě; hry na sněhu
Rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh (5)	1. – 10.	1. – 3. ročník – rozvíjení hrubé a jemné motoriky 4. – 6. ročník – nácvik koordinace pohybů; rytmická cvičení; manipulace s míčem; rozvíjení hrubé a jemné motoriky 7. – 10. ročník – manipulace s drobným náčiním a rozvíjení motoriky a koordinace pohybů a poloh; rozvíjení hrubé a jemné motoriky
Zvládnout uvolnění a zklidnění organismu (6)	1. – 10.	1. – 3. ročník – relaxační a dechová cvičení 4. – 6. ročník - relaxační a dechová cvičení; prvky jógových cvičení 7. – 10. ročník - relaxační a dechová cvičení; prvky jógových cvičení; zvládání uvolnění a zklidnění organismu vzhledem k postižení

Rehabilitační tělesná výchova

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět rehabilitační tělesná výchova (TV) byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví.

V rehabilitačním TV se zaměřujeme na rozvíjení aktivní hybnosti žáků, posilování pohybové výkonnosti a zvládnutí základních pohybových dovedností žáků. Veškerá cvičení musí odpovídat fyzickým a psychickým možnostem jednotlivých žáků, jejich zdravotnímu stavu a specifické jejich postižení.

Cílové zaměření předmětu:

- rozvíjení aktivní hybnosti, motoriky a prostorové orientace
- využívání pohybových schopností a dovedností
- odstraňování mimovolných pohybů a stimulace jednotlivých svalových skupin
- vnímání prožitků z pohybové činnosti
- zvyšování tělesné zdatnosti

Hodnocení žáka v předmětu: Žák bude hodnocen slovně (viz. kapitola hodnocení)

Časová dotace: Rehabilitační TV vyučujeme v 1. – 10. ročníku s hodinovou dotací čtyři hodiny týdně.

Forma: Rehabilitační TV je realizována ve speciální třídě určené k rehabilitačním cvičením. Veškeré vybavení je přizpůsobeno pro žáky s těžkým pohybovým omezením (ribstoly, polohovací lůžko, balónkový bazén, zrcadlo, chodítko, masážní míčky, válečky, míče). Žáci cvičí individuálně, s dopomocí procvičují a upevňují základní lokomoci těla, správné dýchání a sezení, dle individuálních možností nacvičují chůzi s oporou.

Výchovně – vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu rehabilitační tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Ukázkou a osobní demonstrací podporujeme pochopení jednoduchých pojmů a procvičujeme napodobování daného pohybu (např. zvedni ruku) – **žák rozumí jednoduchým pojmům a napodobuje jednoduchý předvedený pohyb**
- Rozvíjíme smyslové vnímání a jemnou motoriku s použitím cvičebního náčiní – **žák používá vybrané cvičební náčiní**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu rehabilitační tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Rozvíjením prostorové orientace, pozorováním předmětů v okolí nacvičujeme orientaci v místnosti, v níž se realizuje výuka tohoto předmětu – **žák se orientuje v místnosti (tělocvičně)**
- Relaxačními technikami a rozvíjením smyslového vnímání vytváříme klima bezpečí –
žák vnímá kladně pocity bezpečí

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu rehabilitační tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Relaxačním cvičením navozujeme podmínky pro vyjádření vlastních pocitů a prožitků – žák vyjádří verbálně či neverbálně fyzickou či psychickou potřebu

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu rehabilitační tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Ukázkou, obrázky, za pomoci zrcadla seznamujeme žáky s jejich tělem – **žák pozná části těla a podle toho reaguje**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu rehabilitační tělesná výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Modelovými situacemi a vhodnou motivací procvičujeme hygienická pravidla (př. neolizovat náčiní) – **žák uplatňuje při cvičení hygienické návyky**
- Názornou demonstrací seznamujeme žáky s předměty používanými v tomto předmětu – **žák identifikuje předměty a cvičební náčiní a zná jejich použití**

Rehabilitační tělesná výchova		
Očekávané výstupy z RVP ZŠS Žák by měl:	Ročník:	Učivo
Získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám (1)	1. – 10.	1. – 3. ročník – pohybové a motivační hry; seznámení s prostorem k RTV - rozvíjení orientace v prostoru 4. – 6. ročník - pohybové a motivační hry; plavání dle možností školy – adaptace na vodní prostředí 7. – 10. ročník – plavání – cvičení ve vodě; rozvíjení aktivního pohybu (dle možností školy)
Rozvíjet motoriku a koordinaci poloh (2)	1. – 10.	1. – 3. ročník – rozvíjení hrubé a jemné motoriky(tvoření špetky, přebírání, trhání, úchop drobných předmětů a manipulace s nimi...); koordinace pohybů; uvolňovací cvičení, uvolňování spastických částí těla 4. – 6. ročník - rozvíjení hrubé a jemné motoriky; koordinace pohybů; uvolňovací cvičení, uvolňování spastických částí těla; rovnovážná cvičení; manipulace s drobným náčiním 7. – 10. ročník - rozvíjení hrubé a jemné motoriky; koordinace pohybů; uvolňovací cvičení, uvolňování spastických částí těla; rovnovážná cvičení; manipulace s drobným náčiním;

Zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost (3)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik porozumění pokynu (ukázka, hry); příprava na pohybovou činnost ohledně oblékání – části oděvu (pojmy: tepláky...) 4. – 6. ročník – procvičování porozumění pokynů k přípravě na pohybovou činnost 7. – 10. ročník – reakce na pokyny k přípravě na pohybovou činnost
Reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti (4)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik očního kontaktu; nácvik porozumění některým pokynům a povelům 4. – 6. ročník – upevňování porozumění pokynům a povelům k dané pohybové činnosti 7. – 10. ročník – budování přiměřených reakcí na pokyny a povel k dané činnosti
Snažit se o samostatný pohyb (5)	1. – 10.	1. – 3. ročník – stimulace a pobídky k pohybu; rozvíjení hybnosti; polohování – změny poloh; stimulace pohybu v prostoru; uvolňovací cvičení, uvolňování spastických částí těla; rehabilitační cvičení; alternativní formy terapie podle možností školy i žáků; rehabilitační cvičení 4. – 6. ročník – nácvik chůze s oporou, s dopomocí; rehabilitační cvičení (nácvik úchopu, masáže zad a končetin, reflexní masáže plosek nohou, stabilizace sedu, posilování zádových svalů, cvičení s rehabilitačními míči); alternativní formy terapie; uvolňovací cvičení, uvolňování spastických částí těla 7. – 10. ročník – samostatný pohyb v rámci možností; rehabilitační cvičení; uvolňovací cvičení; podpora psychických funkcí pomocí pohybu

Pracovní výchova

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět pracovní výchova byl vytvořen ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Pracovní výchova rozvíjí jemnou motoriku žáků, zvyšuje jejich samostatnost. Pracovní výchova v rehabilitační třídě v sobě zahrnuje především nácvik sebeobsluhy, vytváření pracovních dovedností a návyků, výchovu k péči o okolní prostředí.

Pracovní výchova je rozčleněna na tyto tematické okruhy:

- *Sebeobsluha*
- *Práce s drobným materiálem*
- *Práce montážní a demontážní*
- *Pěstitelské práce*
- *Práce v domácnosti*

Cílové zaměření předmětu:

- vytvoření základních hygienických a sebeobslužných návyků
- rozvoj motoriky
- vytvoření základních manuálních zručností a pracovních dovedností
- vnímání radostných prožitků z pracovních činností
- používání a zacházení s pomůckami a drobným nářadím
- získání schopností obsluhovat základní domácí spotřebiče
- porozumění jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci

Hodnocení žáka v předmětu: Žák bude hodnocen slovně (viz. kapitola slovní hodnocení)

Časová dotace: Pracovní výchovu vyučujeme v 1. – 10. ročníku s hodinovou dotací dvě hodiny týdně.

Forma: Při vyučování pracovní výchovy v rehabilitační třídě používáme formy práce, které jsou dostupné chápání žáků. Důležité je střídání jednotlivých činností, jelikož žáci udrží pozornost a oční kontakt krátkodobě. Proto je nezbytné, aby si mohli žáci „vše ohmatat“. Další formou, kterou používáme je práce s názorem, praktická ukázka, vyprávění, použití předmětů a obrázků. Velmi vhodné je podílení žáků na přípravě činnosti a odměna za dobrý výsledek (pochvala). Výuka probíhá ve třídě, na školním pozemku, v keramické dílně, ve cvičné kuchyni.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Zařazujeme didaktické hry zaměřené na rozvíjení smyslového vnímání a jemné motoriky
- Ukázkou pracovních pomůcek (nářadí...) seznamujeme žáky s jejich pojmenováním
- Pomocí piktogramů umožňujeme seznámení s pomůckami v PV – **žák rozeznává základní piktogramy**
- Praktickými činnostmi rozvíjíme používání učebních pomůcek – **žák používá vybrané učební pomůcky**

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Ukázkou a názorným příkladem rozvíjíme řešení známých situací a činností v PV (stříhání, mačkání papíru, umývání rukou) – **žák zvládá řešení známých a opakujících se situací na základě nápodoby**
- Rozvíjením prostorové orientace, pozorováním předmětů a dějů v okolí (na zahradě, ve třídě...) nacvičujeme orientaci v nejbližším okolí – **žák se orientuje v nejbližším okolí**
- Rozvíjením smyslového vnímání a relaxačními technikami, modelovými situacemi vytváříme klima bezpečí (strach z vody, barev, vysávání...) – **žák se cítí bezpečně**

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Ukázkou pracovních pomůcek či piktogramů rozvíjíme slovní zásobu a procvičujeme poznávací procesy – **žák pojmenuje, ukáže vybrané pracovní pomůcky**
- Motivací, didaktickými hrami, ukázkou hotového výrobku rozvíjíme vnímání radostných prožitků z pracovních činností
- Rozvíjíme sluchové a zrakové vnímání, pozorovací schopnosti žáků, pomocí obrázků, předmětů a dalších pomůcek nacvičujeme neverbální formy komunikace
- Pomocí modelových situací, obrázků, piktogramů rozvíjíme chápání a plnění jednoduchých příkazů – **žák plní jednoduché pokyny**
- Rozvíjíme a rozšiřujeme slovní zásobu pomocí obrázků, pracovních pomůcek, pracovních nástrojů

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Důsledností a stálým opakováním vytváříme prostředí k porozumění mezi žákem a pedagogem – **žák reaguje na podněty učitele a spolužáků**

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu pracovní výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Prací s drobným materiálem rozvíjíme jemnou motoriku a snažíme se o získání základní manuální zručnosti – **žák třídí předměty, navléká korálky, manipuluje s předměty různé velikosti**
- Formou didaktických her, modelových situací, motivujeme a procvičujeme hygienická pravidla – **žák uplatňuje základní hygienické návyky**
- Názornou demonstrací seznamujeme žáky s předměty denní potřeby – **žák identifikuje předměty denní potřeby a zná jejich užití**
- Ukázkou a osobním příkladem pedagoga seznamujeme žáky s pracovními postupy jednoduchých činností – **žák vykonává jednoduché pracovní činnosti**

Pracovní výchova		
Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Ročník:	Učivo:
Žák by měl:		
Sebeobsluha Zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání) (1)	1. – 10.	1. – 3. ročník – vytváření hygienických návyků a základů osobní hygieny, funkce a používání hygienických pomůcek, obouvání, zouvání 4. – 6. ročník – svlékání a oblékání oděvu, oblékání jednotlivých částí oděvu, upevňování hygienických návyků a spolupráce při hygieně (u dívek nácvik hygienických návyků při menstruaci) 7. – 10. ročník – skládání a ukládání oděvu, zavazování bot, upevňování hygienických návyků
Dodržovat klid a čistotu při stravování (2)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik samostatného stolování 4. – 6. ročník – čistota a klid při stolování 7. – 10. ročník – samostatné stolování, udržování čistoty a klidu při stolování
Umět používat příbor (3)	1. – 10.	1. – 3. ročník – oční a hmatový kontakt se lžící a příborem 4. – 6. ročník – nácvik použití lžice a příboru, čistota při jídle 7. – 10. ročník – samostatné použití příboru, čistota při stravování

Udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí (4)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik udržování pořádku na svém místě 4. – 6. ročník – udržování pořádku ve třídě a šatně, ukládání oděvů 7. – 10. ročník – správné ukládání bot a oděvů na určené místo
Práce s drobným materiálem Zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami (5)	1. – 10.	1. – 3. ročník – cvičení očního a hmatového kontaktu s jednotlivými materiály 4. – 6. ročník – seznámení s jednoduchými pracovními postupy a technikami; pracovní pomůcky, funkce a používání jednoduchých pracovních pomůcek 7. – 10. ročník – samostatná práce s jednoduchými materiály; pracovní pomůcky, funkce a používání jednoduchých pracovních pomůcek
Vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů (6)	1. – 10.	1. – 3. ročník – oční, hmatový a čichový kontakt na předměty 4. – 6. ročník – seznámení s lidovými zvyky, tradicemi a řemesly; vlastnosti materiálů a jeho užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie, aj.) 7. – 10. ročník – samostatné vytváření předmětů s užitím některých vybraných technik a materiálů; vlastnosti materiálů a jeho užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie, aj.)
Pracovat podle slovního návodu (7)	1. – 10.	1. – 3. ročník – nácvik chápání pojmů související s pracovním vyučováním 4. – 6. ročník – procvičování pojmů, práce podle slovního návodu 7. – 10. ročník – plnění pracovních úkolů podle slovního či obrázkového návodu

Udržovat pracovní místo v čistotě (8)	1. – 10.	1. – 3. ročník – oční a hmatový kontakt se svým místem 4. – 6. ročník – úklid svého místa s pomocí 7. – 10. ročník – samostatný úklid svého pracovního místa
Práce montážní a demontážní Zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami (9)	1. – 10.	1. – 3. ročník – oční a hmatový kontakt s konstruktivními hrami (kostky, skládačky) 4. – 6. ročník – manipulace s jednoduchými předměty a stavebnicemi; konstruktivní hry (kostky, skládačky, puzzle) 7. – 10. ročník – práce s prostorovými, plošnými a konstrukčními stavebnicemi; případná montáž a demontáž
Pěstitelské práce Provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích (10)	1. – 10.	1. – 3. ročník – pozorování přírody během vycházek 4. – 6. ročník – sběr přírodnin v jednotlivých obdobích 7. – 10. ročník – sběr a využití přírodnin
Pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny (11)	1. – 10.	1. – 3. ročník – oční a hmatový kontakt s rostlinami ve třídě 4. – 6. ročník – společná péče o květiny ve třídě; základní podmínky pro pěstování rostlin 7. – 10. ročník – samostatná péče o květiny ve třídě; dle schopností pěstování rostlin ve skleníku
Používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní (12)	1. – 10.	1. – 3. ročník – oční a hmatový kontakt s pomůckami a náčiním – seznámení s pomůckami 4. – 6. ročník – s pomocí a dle schopností používání pomůcek a náčiní k pěstitelským činnostem 7. – 10. ročník – dle možností samostatné používání pomůcek a náčiní pro práci na zahradě

Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě (13)	1. – 10.	1. – 3. ročník – seznamování se zásady hygieny a bezpečností při práci na zahradě 4. – 6. ročník – prohlubování zásad hygieny a bezpečnosti při práci na zahradě 7. – 10. ročník – samostatné dodržování zásad hygieny a bezpečnosti při práci na zahradě
Práce v domácnosti Provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy (14)	1. – 10.	1. – 3. ročník – oční, hmatový a čichový kontakt s prostředky na úklid a mytí nádobí 4. – 6. ročník – seznámení se s pomůckami na základní úklid a mytí nádobí 7. – 10. ročník – základní úklid dle možností a schopností žáků; seznámení s praním, žehlením pod dohledem
Prostříit stůl pro běžné stolování (15)	1. – 10.	1. – 3. ročník – pozorování názorné ukázky prostírání 4. – 6. ročník – pomoc při prostírání, stolování a úklidu stolu; nácvik správného chování při stolování 7. – 10. ročník – v rámci možností prostírání a úklid stolu
Zvládnout nákup a uložení základních potravin (16)	1. – 10.	1. – 3. ročník – pozorování v nákupním středisku 4. – 6. ročník – společné nakupování a uložení základních potravin 7. – 10. ročník – dle možností a schopností nákup a skladování potravin
Připravit jednoduchý pokrm podle pokynů (17)	1. – 10.	1. – 3. ročník – oční, hmatový a chuťový kontakt s potravinami a nápoji 4. – 6. ročník – příprava nápojů pomocí názoru a ukázky 7. – 10. ročník – dle možností a schopností příprava jednoduchých pokrmů a nápojů

Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti (18)	1. – 10.	1. – 3. ročník – oční a hmatový kontakt s věcmi, o které by se mohly zranit 4. – 6. ročník – seznámení s ochrannými pomůckami při práci v domácnosti 7. – 10. ročník – dodržování zásad hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti
--	-----------------	--

Terapie (1. – 10. ročník)

Charakteristika předmětu

Obsah: Předmět Terapie byl vytvořen z disponibilních hodin. Terapie v sobě zahrnuje především muzikoterapii. V menší míře další terapie - dramaterapii, arteterapii, dotykovou terapii, canisterapii, hypoterapii, aromaterapii

Muzikoterapie používá prostředky hudebního umění (tj. používání melodie, harmonie, rytmu, zvukové barvy, dynamiky, tempa, druhu taktu). Muzikoterapie má složku receptivní (vnímání hudby) a aktivní (vyvíjení hudební aktivity). Aktivní muzikoterapie se většinou soustředí na práci s projevem vokálním a instrumentálním (ale i na práci s řečovým, pohybovým, dramatickým, výtvarným projevem). Receptivní muzikoterapie se specializuje na poslech hrané nebo reprodukováné hudby.

U handicapovaných žáků je za nejvhodnější formu pokládána skupinová aktivní muzikoterapie, díky níž se vytváří příznivé podmínky pro odbourávání problémů v komunikaci a mezilidských vztazích. Žáci se uvolňují „anonymně“ díky neverbální komunikaci. Muzikoterapeut užívá při skupinové aktivní muzikoterapii optimálního spojení cílené činnosti a přirozené hry, při nichž se žáci zbavují strachu z případného neúspěchu a díky kladnému prožitku získávají chuť do dalších aktivit.

Cílové zaměření předmětu:

- Pomocí výrazových prostředků rozvíjet u žáků s handicapem schopnosti, které by jinak zůstaly skryté. Prostřednictvím muzikoterapie neustále diagnostikovat dítě z jeho přirozených projevů chování.
- Působením na žáky rytmy a zvuky, prostřednictvím různých muzikoterapeutických metod, technik, hudebních nástrojů a pomůcek docílit výrazných pokroků v následujících oblastech: vnímání a paměti, koncentrace a pozornosti, vědomostí a dovedností, smyslových funkcí (zrak, sluch, hmat), řečových funkcí, motoriky a senzomotoriky, chování a emocí, komunikace a sociální interakce, školních dovedností a volnočasových aktivit, relaxace a odpočinku, kreativity a seberealizace
- Pokrok klienta k pozitivní změně jeho celkové osobnosti a rozvoj jeho individuality
- Respektování pravidel muzikoterapie: mlčenlivost, dobrovolnost a pravidlo stop

Začlenění průřezových témat: V předmětu terapie jsou začleněna průřezová témata z OSV OSV – tematický okruh **Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování; řešení problémů**

Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti pro zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích
Sebepoznání a sebepojetí – moje tělo; já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebeovládání

Tematický okruh **Sociální rozvoj – Poznávací schopnosti – vzájemné poznávání se ve skupině**

Mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc; péče o dobré vztahy; vztahy a naše třída

Spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální

Tematický okruh **Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů (problémy v mezilidských vztazích)**

Formy: Muzikoterapie bude probíhat jednou týdně, jednu hodinu s každou třídou a to formou skupinové muzikoterapie dle individuálního přizpůsobení i možnost individuální MT propojením aktivní a receptivní

Metody: techniky práce s hudebními nástroji, poslech hudby, instrumentální improvizace, zvukové a hlasové dovednosti, práce s tělem a hudebně - pohybové činnosti, hudební relaxace, propojení muzikoterapie s prvky dramaterapie, arteterapie a bodyterapie

Časová dotace: Terapie bude probíhat 1 hodinu týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- Zařazujeme didaktické hry zaměřené na rozvíjení smyslového vnímání a motoriky. Využíváme obrázkové karty, hudební nástroje, různé druhy výtvarného materiálu – **žák používá vybrané pomůcky**
- Zábavnou formou výuky, originálním podáním a zajímavým výběrem aktivit se snažíme udržet pozornost žáků – **žák udrží pozornost dle svých možností při muzikoterapeutických aktivitách**
- Průběžným hodnocením a individuálním přístupem posilujeme sebekontrolu a sebehodnocení žáků, čímž žáky motivujeme k dalším aktivitám – **žák kladně reaguje na pochvalu, jež ho motivuje k další aktivitě**
- Modelovými situacemi trénujeme spojení znaků s vlastním prožitkem (př. karta sluníčko – teplo- žlutá barva = příjemný prožitek; jablko – představa vůně, chutě) – **žák rozumí symbolům, které jsou používány v dané aktivitě**

Kompetence k řešení problémů

- Vytváříme klima bezpečí, ve kterém mají žáci pocit, že se mohou svěřit se svými problémy a zážitky – **žák formuluje žádost o pomoc a ví na koho se obrátit v případě nouze**

Kompetence komunikativní

- Prvky muzikoterapie, arteterapie, dramaterapie a relaxačním cvičením navozujeme podmínky pro vyjádření vlastních pocitů a prožitků – **žák vyjádří adekvátně svůj prožitek**
- Dramatizací a vlastním prožitkem nacvičujeme a trénujeme komunikaci v různých situacích – **žák vhodně komunikuje v různých situacích s ostatními spolužáky ve skupině**
- Formou pohybových a didaktických her podporujeme neverbální komunikaci ve skupině (př. napodobování písně beze slov, povolání mimikou, gesty; výtvarné vyjádření...) – **žák se neverbálně vyjadřuje v různých aktivitách**

Kompetence sociální a personální

- Zařazujeme didaktické hry ve skupinách, čímž posilujeme sociální dovednosti potřebné k týmové spolupráci a utváříme tak kladné vztahy s vrstevníky – **žák spolupracuje s vrstevníky**

Kompetence pracovní

- Didaktickými hrami (říkanky), modelovými situacemi procvičujeme a dodržujeme hygienická pravidla a automatizujeme hygienické potřeby žáků – **žák dodržuje**

hygienická pravidla při různých aktivitách (nestrká hudební nástroje do úst, nekonzumuje výtvarný materiál)

- Praktickými činnostmi, ukázkou směřujeme žáky ke správnému využívání materiálu, hudebních i nehupebních nástrojů a dalších pomůcek – **žák správně používá daný nástroj, pomůcky**

Pomůcky:

africké bubny, Orffův instrumentář, etnické hudební nástroje: různé druhy (šterchala, chrastítka, pro děti nové a zajímavé hudební nástroje), chrastící vajíčka, dešťová hůl: oceandrum: tibetské misky, xylofon, kartalky Ting-ša (pro rituální úvod a závěr setkání), výtvarné potřeby: pastelky, voskovky, vodové, pastelové, prstové barvy, papíry, atd.
podložky na zem: pěnové karimatky
gymnastický relaxační míč
textilní šátky

Terapie		
Očekávané výstupy z RVP ZŠ	Ročník:	Učivo:
Žák by měl:		
Užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřeně svým schopnostem a dovednostem (1)	1. – 10.	hra na tělo (tleskání, dupání) – stimulace psychomotoriky (dodržování zásad hry na tělo dle Z. Mátejové) hra na Orffovy nástroje; hra na bonga, dešťovou hůl, chrastítka, dřevěná vajíčka jednoduché nástroje hry s hudebními nástroji (rozvoj hudebních prostředků, hudební nástroj jako zástupný symbol žáka a diagnostický prvek)
Komunikovat prostřednictvím Orffových nástrojů (2)	1. – 10.	Neverbální komunikace; hra “představování se za pomoci Orffových nástrojů”, hra na hada;
Odreagovat napětí v těle a uvolnit své emoce (3)	1. – 10.	Hra „pochodující píseň“ relaxační hudba, hra na bonga
Vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehupební i hudební zvuky (4)	1. – 10.	rozlišování zvuků (zvonek, bubínek, hudební nástroj (klavír, kytara, flétna) hlasy zvířat (kočka, pes, žába, kráva, sova...) zvuky v domácnosti (dveře, voda, klepání na dveře...)
Soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně či skladby (5)	1. – 10.	melodie a skladby pro děti (lidové i umělé písně, lid. říkadla zpívané dětskými sbory); hudební relaxace (odpočinek, jógové prvky, imaginace a představivost),

Reagovat pohybem na hudbu (6)	1. – 10.	pochod podle hudebního doprovodu (bubínek...); pohyb. hry s říkadly a dětské popěvky; pohyb podle jednoduchých rytmických doprovodů (chůze, klus v různém tempu; Seznamovací techniky; Pohybové techniky; Hra na tělo; Práce s tělem, rozvoj psychomotoriky; hudebně-pohybových činností (improvizovaný tanec)
Zpívat jednoduché melodie a písně přiměřené hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem (7)	1. – 10.	zpěv lidových a umělých jednoduchých písní
Naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat (8)	1. – 10.	správné držení těla při dýchání, pravidelné dýchání, dechová cvičení, hudebně relaxační techniky artikulační cvičení, říkadla, slovní spojení
Vyjádřit hudební prožitky výtvarným projevem (9)	1. – 10.	Prvky arteterapie – muzikomalba, asociativní výtvarný projev při hudbě
Zvládnout základní kroky jednoduché tance dle svých možností (10)	1. – 10.	Práce s tělem a rozvoj psychomotoriky; Hudebně - pohybové činnosti (improvizovaný tanec); prvky dramaterapie

PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ ZÁKLADNÍ ŠKOLY SPECIÁLNÍ

Tento návod se týká hodnocení a klasifikace výchovně vzdělávacích výsledků ve vyučovacích předmětech, v chování, klasifikace celkového prospěchu žáka, ukládání výchovných opatření a postupu do vyšších ročníků ve speciální ZŠ

Obsah:

1 *Hodnocení a klasifikace žáka*

- 1.1 Zásady hodnocení a klasifikace
- 1.2 Stupně klasifikace
- 1.3 Celkový prospěch
- 1.4 Hodnocení práce v zájmových útvarech

2 *Metodický pokyn pro hodnocení žáků základní školy speciální*

- 2.1 Obecné zásady
- 2.2 Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci
- 2.3 Postup při hodnocení
- 2.4 Hodnocení žáků v povinných předmětech
- 2.5 Možnosti stručného slovního hodnocení

3 *Hodnocení a klasifikace chování*

- 3.1 Klasifikace chování
- 3.2 Výchovná opatření

4 *Vysvědčení*

1. HODNOCENÍ ŽÁKA

Hodnocení žáků se řídí zákonem č.561/2004Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

1.1 Zásady hodnocení

Pojetí a předmět hodnocení

Hodnocení žáka je organickou součástí výchovně vzdělávacího procesu a jeho řízení.

Ve výchovně vzdělávacím procesu se uskutečňuje hodnocení průběžné a celkové.

Průběžné hodnocení se uplatňuje při hodnocení dílčích výsledků a projevů žáka.

Hodnocení souhrnného prospěchu se provádí na konci každého pololetí.

Předmětem hodnocení jsou výsledky, jichž žák dosáhl ve vyučovacích předmětech v souladu s požadavky učebních osnov, v souladu s požadavky individuálních vzdělávacích plánů, se schopností používat osvojených vědomostí, dovedností a návyků v konkrétních situacích a s chováním žáka podle požadavků vnitřního řádu školy, internátního zařízení a pravidel školního řádu a soužití ve škole i na veřejnosti.

Chování neovlivňuje hodnocení výsledků ve vyučovacích předmětech.

Zásady hodnocení

1. Při průběžném i celkovém hodnocení pedagogický pracovník (dále jen "učitel") uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.
2. Při hodnocení přihlíží učitel k druhu a stupni mentálního postižení, k celkovému zdravotnímu stavu, k věkovým a individuálním zvláštěnostem a k vynaloženému úsilí.
3. Pro potřeby hodnocení se předměty dělí do tří skupin: předměty s převahou teoretického zaměření, předmět pracovní vyučování s převahou praktických činností a předměty s převahou výchovného a estetického zaměření.
4. Kritéria hodnocení jsou formulována především pro celkové hodnocení. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně (uplatňování klíčových kompetencí), v souladu se specifikou předmětu a s přihlédnutím k jeho postižení. Klasifikace by měla být především prostředkem motivačním a výchovným.

1.2 Stupně hodnocení

Žáci základní školy speciální jsou na vysvědčení hodnoceni pouze širším slovním hodnocením, v průběhu školního roku učitel hodnotí stručným slovním hodnocením.

1.3 Celkový prospěch žáka

Celkový prospěch vyjadřuje výsledky hodnocení povinných předmětů a chování.

Žák základní školy speciální je hodnocen těmito stupni:

prospěl

neprospěl

1.4 Hodnocení práce v zájmových útvarech a nepovinných předmětech

Výsledky práce v zájmových útvarech a nepovinných předmětech organizovaných školou se hodnotí těmito stupni:

pracoval úspěšně

pracoval

2. METODICKÝ POKYN PRO HODNOCENÍ ŽÁKŮ ZÁKLADNÍ ŠKOLY SPECIÁLNÍ

2.1 Obecné zásady

Žáci jsou vyučováni podle vzdělávacího programu, který umožňuje postupovat v jednotlivých výchovných složkách podle individuálních schopností žáků, tempem, které je pro ně nejvhodnější.

Výsledky vzdělávání v základní škole speciální se hodnotí slovně § 51 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb.

2.2 Získávání podkladů pro hodnocení

Podklady pro hodnocení získává učitel zejména:

- soustavným sledováním výkonu žáka v průběhu vyučování
- různými druhy prověřování jeho vědomostí, dovedností a návyků (praktické, pohybové, ústní, písemné, grafické)
- analýzou výsledků různých aktivit žáka zvláště se zaměřením na manuální zručnost, úroveň dosažené sebeobsluhy, celkovou sociální vyspělost a samostatnost
- konzultacemi s ostatními učiteli, vychovateli, případně pracovníky SPC

Vzhledem ke specifickým této skupiny žáků je důležité uplatnění multisenzoriálního přístupu, směřujícího, prostřednictvím vhodně zvolených prostředků a metod práce, k subjektivnímu pocitu životní spokojenosti žáka, jako nejdůležitějšímu výstupu výchovně – vzdělávacího procesu, tento přístup se odráží i do způsobu hodnocení a klasifikace. Žáci vyučovaní dle ŠVP ZŠS jsou hodnoceni dle míry plnění školních výstupů. Žáci jsou hodnoceni nejen s ohledem na typ, kombinaci a stupeň postižení, ale i na individuální charakteristiky a zvláštnosti a okolnosti výkonu.

2.3 Postup při hodnocení

1. Při hodnocení učitel přihlíží k úsilí vynaloženému žákem, k jeho postojům k učení, jeho snaze a míře jeho postižení.
2. V hodnocení žakových výkonů by mělo převažovat hlavně kladné motivující hodnocení, jako je pochvala, uznání, povzbuzení, vyjádření kladného očekávání apod.
3. V odůvodněných případech lze žáka nehodnotit, o čemž rozhodne ředitel na základě návrhu třídního učitele a odborného posudku speciálně pedagogického centra nebo pedagogicko psychologické poradny.
4. Žáci jsou hodnoceni ve všech složkách výchovy, tj. smyslové, hudební, tělesné a pracovní s výtvarnou. Posouzení rozumové složky výchovy je vyjádřeno v hodnocení jednotlivých předmětů.
5. Volitelné předměty se hodnotí analogicky jako předměty povinné.
6. Učitel sděluje žákovi hodnocení jeho výkonu bezprostředně po dokončení úkolu a poukazuje hlavně na klady jednotlivých hodnocených výkonů nebo výsledků žakovy činnosti.

7. Učitel informuje nejméně každé čtvrtletí zákonné zástupce žáka o prospěchu žáka a jeho chování. V případě výrazného zhoršení prospěchu nebo chování žáka informuje učitel zákonné zástupce neprodleně.

8. Ředitel školy dbá na jednotnost hodnotících měřítek všech učitelů.

9. Žák, který nejméně 3 měsíce před koncem klasifikačního období navštěvoval školu při zdravotnickém zařízení a byl tam hodnocen, se po návratu do kmenové školy za toto období kmenovou školou nehodnotí. Hodnocení žáka je provedeno na základě výstupní zprávy daného zdravotnického či školského zařízení.

10. Hodnocení chování probíhá formou ústní či slovního hodnocení. Na vysvědčení se hodnotí slovně.

11. Přestupuje-li žák na jinou školu, poskytne škola, kterou žák opouští, této škole písemnou zprávu o jeho chování a hodnocení v jednotlivých vyučovacích a výchovných předmětech.

12. V případě dlouhodobé nepřítomnosti žáka ze zdravotních důvodů, která trvá více než 6 týdnů (mimo pobytu ve zdravotnickém zařízení) může být žák vyučován individuálně v domácím prostředí, za dohledu a garance příslušného pedagoga.

2.4 Hodnocení žáků v povinných předmětech

Prospěch žáka základní školy speciální se v jednotlivých předmětech v průběhu školního roku hodnotí formou slovního hodnocení. Formou širšího slovního hodnocení se hodnotí prospěch žáka vždy v pololetí a na konci daného ročníku.

Širší slovní hodnocení vyjadřuje konkrétní popis toho, co se žák naučil a dokázal, eventuálně co se mu dosud nepodařilo a na co by bylo třeba se v budoucnu zaměřit. Širší slovní hodnocení dokáže lépe postihnout individuální pokrok každého žáka a poskytuje celistvější informace o silných a slabých stránkách jeho výkonu.

V 1. až 3. ročníku se hodnotí tyto předměty:

čtení, psaní, matematika, věcné učení, smyslová výchova, pracovní výchova, estetická výchova, tělesná výchova.

Ve 4. až 6. ročníku se hodnotí tyto předměty:

čtení, psaní, matematika, věcné učení, pracovní výchova, estetická výchova, tělesná výchova, informatika

V 7. – 10. ročníku se hodnotí tyto předměty: čtení, psaní, matematika, člověk a společnost, člověk a příroda, informatika, výchova ke zdraví, pracovní výchova, estetická výchova, tělesná výchova.

Žáci“ rehabilitační třídy“ jsou hodnoceni po celé období školní docházky z těchto předmětů: smyslová výchova, pohybová a rehabilitační výchova, pracovní a výtvarná výchova, hudební výchova, rozumová výchova.

Při hodnocení v souladu s požadavky učebních osnov a výstupů z ŠVP ZŠS se hodnotí zejména:

- α) kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované rozumové a motorické činnosti
- β) schopnost využívat zkušenosti a poznatky získané při praktických činnostech

- χ) aktivitu v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim
- δ) vztah k práci, k pracovnímu kolektivu
- ε) osvojení praktických dovedností a návyků
- φ) iniciativu v praktických činnostech, vytrvalost
- γ) dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (s dohledem), udržování pořádku na pracovišti, péče o životní prostředí
- η) obsluha a údržba jednoduchých pracovních pomůcek, nástrojů, nářadí
- ι) v tělesné výchově s přihlédnutím k druhu a stupni postižení a k celkovému zdravotnímu stavu žáka, všeobecná tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví.

Žáci vyučovaní dle IVP jsou hodnoceni dle plnění tohoto plánu.

Žáci vyučovaní dle ŠVP ZŠS jsou hodnoceni dle školních výstupů.

Stručné (průběžné) slovní hodnocení:

Toto hodnocení lze použít pro průběžné hodnocení žáka i jako podklad pro širší slovní hodnocení na vysvědčení.

Čtení - čte samostatně (plynule, s porozuměním); čte s pomocí (a částečným porozuměním); čte s pomocí; čte pouze s trvalou pomocí; učivo dosud nezvládá.

Psaní - píše samostatně (čitelně a úhledně), píše úhledně (čitelně); píše s pomocí; 4 napodobuje tvary písmen (a slov); učivo dosud nezvládá.

Počty - počítá přesně a pohotově; počítá s drobnými chybami; počítá s pomocí; počítá jen s trvalou pomocí; učivo dosud nezvládá.

Věcné učení - učivo chápe a správně reprodukuje; učivu rozumí (na otázky správně odpovídá); učivo částečně zvládá; učivo zvládá jen s trvalou pomocí; učivo dosud nezvládá.

Smyslová výchova - učivo dobře zvládá; učivo zvládá; učivo zvládá s pomocí; učivo zvládá jen s trvalou pomocí; učivo dosud nezvládá.

Pracovní a výtvarná výchova - je tvořivý a zručný; je tvořivý, pracuje s malou pomocí; při práci vyžaduje vedení; při práci vyžaduje pomoc a vedení; práce se mu zatím nedaří.

Tělesná výchova - je obratný a snaživý; je méně obratný, ale snaží se; snaží se (cvičit podle svých možností); je méně obratný, cvičí s pomocí; při cvičení potřebuje velkou pomoc.

Hudební výchova - má dobrý hudební sluch i rytmus, pěkně zpívá; rád zpívá, má dobrý rytmus, rád zpívá a poslouchá hudbu; rád (se zájmem) poslouchá hudbu; dosud nemá vztah k hudbě.

Řečová výchova

Nepovinný předmět - učivo dobře zvládá, učivo zvládá, učivo zvládá s pomocí, učivo zvládá pouze s trvalou pomocí, učivo dosud nezvládá

Výběr znaků pro slovní hodnocení může mít tuto podobu:

Intelekt

obecné rozumové schopnosti (inteligence); speciální schopnosti (např. matematicko - logické, jazykové aj.); organizační schopnosti; bystrost; plánovitost; předvídanost; formy myšlení

Fantazie

bohatost fantazijních představ; tvůrčí fantazie; rekonstrukční fantazie; umělecká fantazie

Vyjádřovací schopnosti

řeč: vytríbená, stručná, bohatá, výrazná, spisovná, jasná, výstižná

Paměť

rychlost vštípení látky; délka zapamatování; rychlost vybavování; kvalita obsahu zapamatované látky; objektivní nebo subjektivní typ (zkresluje skutečnost)

Pozornost

vytrvalost pozornosti; délka a hloubka pozornosti

City

soucitnost s druhými; citový vztah ke zvířatům a věcem; hloubka, rychlost a trvalost citů; estetické, intelektuální a etické city

Temperament

vzrušivost; živost; rychlost reakcí

Povahové ladění

optimistické - pesimistické

Zájmy a ideály

bohatost zájmů; kvalita zájmů; zájmy o matematiku, literaturu, hudbu, výtvarná umění, herectví, přírodu aj.; trvalost zájmů

Vztah k učení a k práci

pečlivost; zájem o učení; zájem o manuální práci; zájem o duševní práci; spolupracuje se školou; životní cíl a zaměření

Vztah k učitelům a představeným

uznává autoritu učitele a školy; přímost; úslužnost; ochota; uctivost; nebojácnost; poslušnost
Vztah k lidem a ke spolužákům společenskost; ochota pomoci; slušnost ve vystupování; něžnost; poddajnost; ústupnost-neústupnost; altruismus; důvěřivost; soucitnost; ohleduplnost; spravedlivost; neagresivní chování;

Extroverze-introverze

společenskost-uzavřenost; rád-nerad se stýká s druhými; uzavřenost - otevřenost
Společenské způsoby a vystupování zdvořilost; jemnost; takt; družnost; milé vystupování; ochota; úslužnost; osvojené návyky chování

Zevnějšek

čistotnost; upravenost; vkusnost; skromnost - extrémnost zevnějšku

Volní vlastnosti

vytrvalost; cílevědomost; snaživost (píle); neústupnost při překonávání překážek; smysl pro povinnost; zodpovědnost; plnění povinností; dochvilnost

Samostatnost

úkoly řeší samostatně; samostatnost v řešení životních situací (obstará nákup, zajistí vzkazy apod.)

Smysl pro pořádek

pořádnost; úklid vlastních věcí; pečlivost v uspořádání školních pomůcek, sešitů a knih

Ctižádost

Zvýšená – snižená; přiměřená (zdravá)

Sebehodnocení

sebekritičnost; přeceňuje se - podceňuje se

Nebojácnost

není trémistou; dovede oponovat názorům, s nimiž nesouhlasí; statečnost

Dominace - submisivita

chce řídit druhé; chce organizovat; panovačnost; neústupnost-ústupnost; kompromisnost; tolerantnost; chce být veden

Mravní vlastnosti

upřímnost; pravdomluvnost; otevřenost; smysl pro pravdu; smysl pro nestrannost; altruismus (již uvedeno); dobré chování; zodpovědnost (již uvedeno); čestnost; zásadovost; ukázněnost; hrdost; svědomí

Sociální aktivita

iniciativnost; společenské akce; průbojnost; zapojení do diskusí; hlásí se často při vyučování; navrhuje nové věci

Motorika

pohybová obratnost celková; jemná koordinace pohybů prstů a rukou (zručnost); má rád ruční práce

Poznámka

U některých znaků nelze určit, zdali jde o znak kladný nebo záporný z etického hlediska (viz např. temperament). U některých nelze určit ani jejich opak, neboť se jich užívá jen v pejorativním smyslu (viz jazykové zvláštnosti). Seznam lze chápat také z různých pohledů. Jde jen o výběr těch znaků, které se nejčastěji uvádějí ve školních hodnoceních.

3. HODNOCENÍ A KLASIFIKACE CHOVÁNÍ

3.1 Klasifikace chování

1. Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují a s ostatními pedagogickými pracovníky. Udělení 2. a 3. stupně z chování se zdůvodní v třídním výkazu a v katalogovém listu s datem projednání v pedagogické radě.

2. Chování se klasifikuje podle těchto kritérií:

- a) jak žák aktivně a uvědoměle plní ustanovení školního řádu, vnitřního řádu internátu, pokyny vyučujících a vedení školy
- b) jaký má vztah ke kolektivu
- c) jak dodržuje zásady a pravidla soužití ve škole

3. Při klasifikaci chování žáků se v jednotlivých případech přihlíží ke všem stránkám žákovy osobnosti, k psychickému a zdravotnímu stavu, k druhu a stupni mentálního postižení, k prognóze jeho vývoje, k prostředí ve kterém žák vyrůstal a žije, k možnostem a úrovni výchovného působení rodiny i k jejímu podílu na vzniku závad nebo poruch v chování a na jejich nápravě se zřetelem k věkovým zvláštnostem, v negativních případech také k závažnosti přestupku, kterého se žák dopustil.

4. Chování žáků se hodnotí podle stupnice na čtvrté stránce tiskopisu vysvědčení. Motivující hodnocení chování může vyučující provést i širším slovním hodnocením na vnitřní stránce dvojlistu tiskopisu vysvědčení.

5. Ve výjimečných případech se chování žáků základní školy speciální, kteří nejsou dostatečně schopni je zvládat, neklasifikuje.

V třídním výkazu se pak uvede, proč žák nebyl klasifikován.

Posudek o této skutečnosti vydává příslušný dětský nebo dorostový lékař, zpravidla na základě vyjádření odborného pracoviště (např. dětská psychiatrie), popřípadě odborné pracoviště samo.

6. Chování žáků se klasifikuje podle stupnice:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák dodržuje ustanovení školního řádu, vnitřního řádu školy a internátu, zásady a pravidla soužití a morálky a má kladný vztah ke kolektivu třídy a školy. Ojedinele se dopustil méně závažného přestupku.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je v podstatě v souladu s ustanoveními školního řádu, vnitřního řádu školy a internátu, se zásadami a pravidly soužití a morálky. Žák se dopustil závažnějšího přestupku nebo se opakovaně dopouští méně závažných přestupků proti ustanovení vnitřního řádu školy a internátu, přestože mu před snížením stupně z chování byla udělena důtka třídního učitele. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Žák se dopustil závažného přestupku proti vnitřnímu řádu školy a internátu nebo se dopouští závažnějších přestupků proti zásadám a pravidlům soužití, narušuje činnost

kolektivu. Chování žáka ve škole i mimo školu je v rozporu s právními a etickými normami. Žák se dopustil takových závažných provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova ostatních žáků. Záměrně narušuje činnost žákovského kolektivu.

3. 2 Výchovná opatření

1. Pochvaly a jiná ocenění se udělují za mimořádný projev aktivity a iniciativy, za záslužný nebo statečný čin a za dlouhodobou svědomitou práci.

2. Návrh na udělení pochvaly nebo jiného ocenění se projedná v pedagogické radě.

3. Ústní nebo písemnou pochvalu může udělit žákovi před kolektivem třídy nebo školy:

- a) třídní učitel
- b) ředitel školy
- c) zástupce společenské organizace

4. Ve zvlášť odůvodněných případech (např. statečný čin, jímž byl zachráněn lidský život nebo majetek značné materiální hodnoty) mohou udělit žákovi pochvalu nebo jiné ocenění orgány městského úřadu, popř. ministr školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

5. Pochvaly a jiná ocenění se zaznamenávají do třídních výkazů, katalogových listů, na vysvědčení pochvala ředitele školy (ve stručném znění) a oznamují se písemně zákonným zástupcům.

6. Opatření k posílení kázně se ukládá, jestliže se žák závažněji nebo méně závažně, ale opakovaně, proviní proti školnímu řádu či vnitřnímu řádu školského zařízení, proti zásadám soužití nebo činnosti kolektivu. Opatření předchází před snížením známky z chování. Avšak v případě, že byla žákovi udělena důtka ředitele školy, nelze již klasifikovat chování jako velmi dobré.

7. Podle závažnosti provinění se ukládá některé z těchto opatření:

- a) napomenutí třídního učitele
- b) důtka třídního učitele
- c) důtka ředitele školy.

8. Třídní učitel uděluje důtku po projednání s ředitelem školy. Ředitel školy uděluje důtku po projednání a schválení pedagogickou radou.

9. Napomenutí a důtky se udělují před kolektivem třídy nebo školy. O udělení výchovného opatření uvědomí škola prokazatelným způsobem zákonného zástupce žáka.

O uložení výchovných opatření (odst. 7) učiní učitel záznam v třídní výkaze a katalogovém listu.

10. Opatření uvedená v odst. 7 lze žákovi uložit do tří dnů ode dne, kdy se učitel dozví o provinění žáka, nejpozději však do jednoho měsíce ode dne, kdy se žák provinění dopustí. Za provinění se uděluje žákovi jen jedno opatření na posílení disciplíny.

4. VYSVĚDČENÍ

Vyplňování vysvědčení se řídí zákonem č.561/2004 Sb., vyhláškami č. 223/2005 Sb. a 454/2006 Sb. a pokyny MŠMT pro daný školní rok.

1. Po projednání klasifikace a hodnocení v pedagogické radě vyplní třídní učitel vysvědčení na předepsaném tiskopise. Škola vydá na konci prvního pololetí žákovi opis vysvědčení a na konci školního roku žák obdrží originál vysvědčení, kde bude zaznamenáno i první pololetí.
2. Na vysvědčení se uvádí klasifikace chování žáka, prospěch z povinných předmětů uvedených v učebním plánu příslušného ročníku, hodnocení práce v zájmových kroužcích, kladná výchovná opatření a celkový prospěch.
3. Celkový prospěch, celkové hodnocení se vyjadřuje vždy slovně a skloňuje se (prospěl / prospěla)
4. Chování žáků se hodnotí podle stupnice slovně.

Základní škola speciální

- Žáci základní školy speciální jsou na vysvědčení hodnoceni pouze širším slovním hodnocením.
- Na první straně vysvědčení se k předmětu zapíše „hodnocen slovně / hodnocena slovně“ a na vnitřní straně tiskopisu se uvede širší slovní hodnocení pro jednotlivé předměty, nebo se hodnocení zformuluje do podoby dopisu.
- Chování žáků se hodnotí podle stupnice na čtvrté stránce tiskopisu vysvědčení. Motivující hodnocení chování může vyučující provést i širším slovním hodnocením na vnitřní stránce dvojlistu tiskopisu vysvědčení.

Příklady širšího slovního hodnocení v pololetí a na konci školního roku:

Slovní hodnocení předmětu Čtení - 2. ročník

- při mluvním projevu správně intonuje a správně používá přízvuk ve slovech
- čte slabiky s písmeny M a pozná písmeno V
- skládá obrázky podle předlohy
- s přehledem se orientuje na stránce a řádku, vyhledává určené písmeno
- jednoduše odpoví na konkrétní otázku a přiřadí obrázek k písmenu

Slovní hodnocení předmětu Člověk a společnost – 9. ročník

- vyjmenuje symboly státu pouze s pomocí a zná název naší republiky
- zjednodušeně vypráví o základních právech občanů dle náповědných otázek
- s pomocí objasní pojem „protiprávní jednání“ a částečně si uvědomuje důsledky rizikového chování
- s pomocí popíše pojem EU
- orientuje se v sociálních službách města
- s pomocí vyjmenuje některé sociálně patologické jevy (kouření, alkohol, drogy)

- na modelových situacích dokáže poskytnout 1. pomoc v případě ohrožení, zná důležitá telefonní čísla (policie, hasiči, záchranná služba)

Slovní hodnocení předmětu **Hudební výchova – 6. ročník (druhé období)**

- zpívá intonačně správně, ale artikulačně méně srozumitelně naučené písně
- dokáže rozlišit hudební zvuk (klavír) od nehupebního (cinkání klíči). Určí odkud zvuk přichází
- v některých písních stále nezvládá správné dýchání, artikuluje méně zřetelně vzhledem k řečové vadě
- dokáže se již soustředit při krátkých skladbách, které jej zaujmou
- podle zvuku, názoru pojmenuje (přiradí daný symbol) k Orffověmu nástroji a zahraje na něj jednoduchý doprovod k písni
- zvládl s menšími pohybovými obtížemi jednoduché tanečky a taneční hry

Slovní hodnocení předmětu **Člověk a příroda – 9. ročník (základy z fyziky)**

- na názorném příkladu určí zda je těleso v pohybu či klidu vzhledem k jinému tělesu
- rozezná s pomocí názorné ilustrace zdroje tepla
- bez potíží pozná zdroje a směr zvuku (voda, zvonek, siréna)
- pouze na jednoduchých příkladech a za pomoci otázek jmenuje skupenství daných látek (voda, led, pára,...)
- vypráví s nápovědnými otázkami o škodlivosti nadměrného hluku na zdraví člověka
- jednoslovně a s pomocí názorných otázek odpovídá na otázky týkající se tepelných zdrojů
- dokáže jen s pomocí ilustrací ukázat a odpovědět jaké jsou zdroje tepla
- vyjmenuje jen některé zásady bezpečnosti práce s elektrickými přístroji a to ještě s pomocí návodných otázek
- najde na zjednodušené ilustraci Zemi, Slunce, Měsíc, důsledky pohybu planety Země opakuje jen mechanicky, nechápe je

Slovní hodnocení předmětu **Člověk a příroda – 10. ročník (základy z chemie)**

- na jednoduchém příkladu rozliší látky rozpustné a nerozpustné (cukr – dřevo)
- s pomocí vypráví o užití vody a jejich druzích (pitná, odpadní, užitková)
- v jednoduchých větách a s pomocí návodných otázek vypráví o kyslíku jako součásti vzduchu a jeho důležitosti pro život
- vypráví s pomocí o znečištění vody, vzduchu způsobeném auty, továrnami
- rozpozná podle etikety, ale i názoru cement, vápno, písek. Vypráví o jejich užití ve stavebnictví (exkurze, pokusy s materiálem)
- pozná jen některé chemické výrobky (plasty, barvy...) a zná jejich užití v praxi
- používá pouze za dohledu běžné pracovní chemické prostředky pro domácnost (jar, barvy, lepidla). Je si částečně vědom jejich nebezpečnosti při požití
- má neúplné, útržkovité vědomosti o léčivech a návykových látkách

Slovní hodnocení předmětu **věcné učení – 3. ročník**

- řekne pouze své jméno a příjmení další údaje o bydlišti sdělí jen s nápovědou
- pod stálým dohledem se orientuje jen v nejbližším okolí školy (ulice u školy) v bydlišti se orientuje jen u vlastního domu (zahrada, sousední domy)
- musí být pod stálým dohledem, neboť ještě nedodrhuje všechna pravidla bezpečnosti při cestě do školy

- pouze s pomocí rozliší stáří a role rodinných příslušníků
- jmenuje pouze učitele, kteří učí v jeho třídě a p. vychovatelku. S náповědou pojmenuje pracovníky školy podle jejich činnosti (kuchařka, uklízečka...)
- umí sám poprosit, poděkovat. Vyřízení jednoduchého vzkazu mu činí potíže
- s pomocí návodných obrázků a otázek pojmenuje lidské činnosti z prostředí rodiny a školy
- je stále nezralý v komunikaci s neznámými lidmi (zdraví cizí lidi na ulici)
- podle obrázků a za pomoci rozliší a pojmenuje jevy a děje v přírodě (noc, den, prší, sněží, léto, jaro...)
- musí se neustále pobízet, aby se podílel na rozvržených svých činnostech. Je nesamostatný
- při jmenování dnů v týdnu občas chybuje, určit den v týdnu bez pomoci nezvládl
- pouze mechanicky a s pomocí jmenuje roční období a jen s pomocí obrázku jej v holých větvích popíše (jaro – strom kvete ...)
- pozná domácí zvířata, ale v pojmenování některých mláďat chybuje (jehně)
- pozná podle názoru jen některé druhy ovoce a zeleniny (nezná celer, petržel zamění za mrkev)
- nepřihadí bez pomoci počasí k danému ročnímu období podle obrázků
- musí se neustále kontrolovat, aby dodržoval zásady hygieny (ovoce na ukázkou nejíst, mýt si ruce po WC)
- na obrázku pojmenuje a ukáže jen některé části těla (neví, kde je loket)
- názvy prstů má mechanicky naučené jen podle říkanky. Daný prst nepojmenuje

Slovní hodnocení předmětu **Člověk a příroda – 8. ročník (základy zeměpisu)**

- podle barev na mapě určí vodstvo, pohoří a nížiny
- najde s výraznou pomocí ČR na zjednodušené mapě Evropy a ukáže sousední státy
- na zjednodušené mapě regionu ukáže s pomocí Mor. Třebovou
- s pomocí najde na orientačním plánu M.T. školu, náměstí, policii, nemocnici
- vyjmenuje s pomocí obrázků dopravní prostředky v ČR a vypravuje, jak se v nich slušně chovat
- vypravuje pomocí návodných otázek a obrázků o zajímavém místě ve městě: zámek, náměstí

Hodnocení ZŠS s „rehabilitačním programem“

Hodnocení v ZŠS s rehabilitačním programem především vychází z individuálních plánů, očekávané výstupy jsou pomocná vodítka při jeho tvoření.

Příklady hodnocení:

Slovní hodnocení předmětu **Smyslová výchova**

- třídí předměty podle tvaru, barvy třídí s pomocí
- skládá kostky na sebe a ukládá do krabice
- třídí obrázky, předměty denní potřeby s občasnou pomocí, odliší obrázek od reálného předmětu
- vyjmenuje členy širší rodiny (babička, teta), zná jméno učitelku a asistentku
- rukama, ne zcela přesně napodobí předvedený jednoduchý pohyb (zvednutí ruky)
- pozná zvuky domácích zvířat, některé i napodobí
- sdělí potřebu na WC, zvládne přípravu na stolování s dohledem

- podle hmatu rozliší pouze velmi odlišné předměty (míč – plyšová hračka)
- orientuje se ve třídě a na pracovní ploše, chybuje v pojmech nahore – dole
- rozezná podle chuti sladký – slaný

Slovní hodnocení předmětu **Pracovní výchova**

- sám se svlékne a oblékne, občas chybuje ve správném obutí obuvi, dodržuje čistotu při stolování, při jídle používá příbor a po jídle si samostatně uklidí své místo
- samostatně navléká korálky, pracuje podle jednoduchého návodu, ale musí být kontrolován
- vystřihne jednoduchý tvar z papíru, vymodeluje hada
- skládá jednoduché puzzle, postaví komín z kostek
- pod dohledem zaleje květiny ve třídě, na zahradě používá hrábě
- podílí se na jednoduchých pracovních činnostech (zametání podlahy)
- pod dohledem připraví čaj

Slovní hodnocení předmětu **Hudební výchova – 2. ročník**

- stále nezvládl správné držení těla a dýchání při zpěvu
- rozezná hlas svého učitele a adekvátně na něj reaguje
- pozitivně reaguje na zpěv. Píseň se snaží s artikulačními obtížemi reprodukovat a vnímá pozitivně rytmus
- kladně vnímá libé melodie, klidný rytmus v krátkém časovém úseku

Slovní hodnocení předmětu **Hudební výchova – 6. ročník**

- zná texty známých písní, ale zpívá je artikulačně nepřesně
- rozliší zvuk bubínku, trianglu, rolniček určí nástroj i na graf. kartě
- určí s pomocí karet a návodných otázek některé zvuky v domácnosti, zvířat
- doprovází známou píseň (travička zelená) tleskáním, na bubínek s rytmickými nepřesnostmi
- žák se soustředí několik minut na poslech písní, dětských rytmizovaných říkadel a uklidňujícím způsobem vnímá relaxační hudbu

Hodnocení předmětu **Hudební výchova – 10. ročník**

- zvládá intonačně a rytmicky jednoduché písně, zpívá s radostí
- s pomocí komunikačních karet určí podle zvuku hudební nástroj (klavír, flétna, kytara)
- zvládl i když rytmicky ne vždy přesně doprovod naučené písně a zatančí jednoduché nacvičené tanečky dle svých pohybových možností

na dětských koncertech poslouchá dle svých možností soustředěně hudbu a dodržuje zásady společenského chování na kulturních akcích

Propojení dílčích celoročních plánů školy s ŠVP ZŠS

Realizované aktivity vycházející z celoročních plánů rozvíjí u žáků klíčové kompetence, a to jak na úrovni školy, tak na úrovni některých vyučovacích předmětů. Dané aktivity plní žáci jak ve vyučování (plnění očekávaných školních výstupů, kterými se prolínají také průřezová témata), tak i na celoškolních akcích, soutěžích apod. Jednotlivé dílčí plány jsou samostatnou částí celoročních plánů školy.

Všemi oblastmi se prolíná průřezové téma Osobnostní a sociální výchova (osobnostní rozvoj, sociální rozvoj a morální rozvoj).

Minimální preventivní program

Tento program škola vytváří jako nástroj prevence, vychází z pokynu MŠMT, který do prevence rizikového chování zahrnuje konzumaci drog včetně alkoholu a kouření, kriminalitu, gambling, záškoláctví, šikanování a jiné násilí, rasismus, xenofobii, intoleranci, vandalismus.

Důrazem na komunikaci a kooperaci chceme vytvářet pozitivní klima školy s minimálním počtem kázeňských problémů žáků ve škole i mimo školu, chceme nabízet aktivity, které umožňují pozitivní alternativy chování, vytváříme podmínky pro smysluplné využívání volného času. Dalším cílem je ve spolupráci s rodiči a ostatními institucemi formovat osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se a činit správná rozhodnutí. Osobnost, která si bude vážit svého zdraví, bude umět organizovat svůj volný čas a bude umět zvládat sociální dovednosti.

Primární prevence v rámci vyučovacích předmětů je uvedena v kapitole 2.

Ochrana člověka za mimořádných situací

V životě člověka mohou nastat neočekávané mimořádné události, jako jsou živelní pohromy (záplavy a povodně, požáry, vichřice, sesuvy půdy, sněhové lavíny, zemětřesení), havárie s únikem nebezpečných látek do životního prostředí (havárie v chemických provozech a skladech, radiační havárie, ropné havárie) a další, které mohou ohrozit životy, zdraví obyvatel a způsobit velké materiální škody. Účelem programu „Ochrana člověka za mimořádných situací“ je žáky všech ročníků, v míře odpovídající jejich věku, seznámit s možnými riziky, se kterými se mohou setkat. Připravit je tak, aby v případě takové události věděli, jak reagovat a případně poskytnou první pomoc sobě i ostatním.

Realizované aktivity rozvíjí u žáků zejména kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální a kompetence občanské. Aktivity plní žáci jak ve vyučování (plnění očekávaných školních výstupů – věcné učení, člověk a společnost, výchova ke zdraví, pracovní vyučování, tělesná výchova), tak i na celoškolních akcích (pravidelně pořádané branné sportovní dny a dny zdravovědy, dále besedy, exkurze apod.).

Uplatněná průřezová témata:

Environmentální výchova – lidské aktivity a problémy životního prostředí.

Multikulturní výchova – lidské vztahy. Osobnostní a sociální výchova.

Environmentální výchova

Tento program si klade za cíl seznamovat děti s problematikou ochrany životního prostředí a dalšími ekologickými problémy, rozvíjet ekologické myšlení a chování žáků jako mladé nastupující generace. Vhodnou formou se snažíme klást důraz na kvalitní ekologickou

osvětu pro různé věkové skupiny (např. formou besedy, ankety, naučných mediálních programů, využití internetových portálů a vyhledávačů atp.) Environmentální výchovu lze snadno promítat celou škálou vyučovacích předmětů a tak si žáci upevňují a prohlubují své poznatky. Učí se hlavně využívat své zkušenosti z tohoto oboru v praxi (např. při pracovním vyučování – pěstitelství apod.).

Realizované aktivity rozvíjí u žáků zejména kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence občanské a kompetence pracovní. Aktivity plní žáci jak ve vyučování (plnění očekávaných školních výstupů – věcné učení, člověk a příroda, výchova ke zdraví, estetická výchova, pracovní výchova, tělesná výchova, informatika), tak i na celoškolních akcích (např.: pomoc v péči o veřejnou zeleň, přírodovědná soutěž, sběr starých baterií, sběr pomerančové a citronové kůry, Den Země, atd..).

Uplatněná průřezová témata:

Environmentální výchova – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí, základní podmínky života, ekosystémy.

Multikulturní výchova – lidské vztahy. Osobnostní a sociální výchova.

Výchovné poradenství

Mapuje činnosti výchovné poradkyně v průběhu aktuálního školního roku, které směřují především k profesnímu poradenství žáků 10. ročníků, eventuálně žáků 9. ročníků. Profesní poradenství zahrnuje převážně individuální konzultace s těmito žáky, třídními učiteli a rodiči žáků, organizaci exkurzí a setkávání se zástupci odborných učilišť.

Aktivitami vycházejících žáků jsou zejména účasti na exkurzích v OU a setkávání se zástupci odborných učilišť.

Uplatněná průřezová témata:

Multikulturní výchova – lidské vztahy, důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích. Osobnostní a sociální výchova.

1. Začlenění témat minimálního preventivního programu k učivu

Minimální preventivní program je realizován formou témat, která jsou přímo součástí učiva (školních výstupů) předmětů uvedených v tabulce černou barvou nebo formou témat, která jsou k učivu (školním výstupům) zapracována nově tak, aby témata minimálního preventivního programu doplnila – v tabulce uvedena modrou barvou a dále konkrétně popsána.

Základní škola speciální

téma	předmět, šk.výstup									
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Záškoláctví				Vu 5	Vu 5	Vu 5	ČS 2	ČS 2	ČS 2 VZ 5	ČS 2
Šikana / Agrese	Vu 9	Vu 9	Vu 9	Vu 5 Vu 8	Vu 5 Vu 8	Vu 5 Vu 8	ČS 2	ČS 2	ČS 3 VZ 5	ČS 3 VZ 1 VZ 2
Rizikové sporty /	Tv 6 Vu 2	Tv 6 Vu 2	Tv 6 Vu 2	Vu 2 Vu 4	Vu 2 Vu 4	Vu 2 Vu 4	ČP12 Tv 4	ČP12 Tv 4	Tv 4 VZ 5	Tv 4

Doprava	Vu22	Vu22	Vu22	Vu25	Vu25	Vu25				
Rasismus / Xenofobie				Vu 6 Vu 8	Vu 6 Vu 8	Vu 6 Vu 8	Řv 4 Řv 6 ČS 4 ČS 5	Řv 4 Řv 6 ČS 4 ČS 5	Řv 4 Řv 6 ČS 3	Řv 4 Řv 6
Sekty				Vu 6	Vu 6	Vu 6			VZ 5	
Sex. rizikové chování				Vu23	Vu23	Vu23	ČS 6	ČS 6	VZ 3 VZ 5	VZ 1
Závislost na návyk.látkách (Adiktologie)				Vu23	Vu23	Vu23	Pv16	Pv16	ČP14 ČP15 ČP16 ČS 6 VZ 5	VZ 2 VZ 3 ČP14 ČP15 ČP16 ČS 6
Týrání, zneužívání	Vu 9	Vu 9	Vu 9	Vu 6 Vu 8 Vu23	Vu 6 Vu 8 Vu23	Vu 6 Vu 8 Vu23	ŘV 3 ČS 2	ŘV 3 ČS 2	ŘV 3 ČS 2	ŘV 3 ČS 2 VZ 1 VZ 2
Poruchy příjmu potravy	Vu11 Vu21	Vu11 Vu21	Vu11 Vu21	Vu21	Vu21	Vu21	ČP 2 Pv21	ČP 2 Pv21	VZ 4	

Usvětlivky: Vu – věcné učení, TV – tělesná výchova, PV – pracovní vyučování, ČS – člověk a společnost, ČP – člověk a příroda, ŘV – řečová výchova, VZ – Výchova ke zdraví

Učivo ke školním výstupům, které doplňuje témata minimálního preventivního programu:

1. – 3. ročník

Věcné učení

<u>Číslo školního výstupu</u>	<u>Doplňené učivo, žák:</u>
9	<u>Šikana/agrese</u> – chápe zásady slušného chování ve škole a vůči druhým lidem, zná alespoň některé postupy, jak zvládat agresivit, ví, na koho se obrátit v případě potíží se šikanou nebo agresivitou
11	<u>Poruchy příjmu potravy</u> – chápe význam pravidelnosti v příjmu potravy a má představu o tom, jak vypadá zdravé jídlo
21	<u>Poruchy příjmu potravy</u> – zná výhody pravidelného sportování, ví, jak má provádět jednoduché cviky na posílení a protažení těla

4. – 6.ročník

Věcné učení

<u>Číslo školního výstupu</u>	<u>Doplněné učivo, žák:</u>
5	<u>Záškoláctví</u> – zná školní řád a pravidla omlouvání absence
6	<u>Sekty</u> – zná alespoň některé církve a příklady skupin považovaných za sekty
21	<u>Poruchy příjmu potravy</u> – uvědomuje si zdravotní rizika hladovění
23	<u>Sex. rizikové chování</u> – zná, jak funguje lidské tělo a chápe, že existují biologické a psychické rozdíly mezi chlapci a dívkami <u>Závislost na návyk. látkách</u> – ví, že existují návykové látky a základní z nich zná (cigarety, alkohol); ví o hlavních negativních (zdravotních a společenských) důsledcích užívání drog

7.-8.ročník

Člověk a společnost

<u>Číslo školního výstupu</u>	<u>Doplněné učivo, žák:</u>
2	<u>Záškoláctví</u> – zná postihy, které by jej čekaly v případě nedodržování školního řádu a docházky; chápe právní tresty, které by postihly rodiče za jeho záškoláctví <u>Týrání, zneužívání</u> – zná základní dokumenty o právech a svobodách dítěte; orientuje se obecně v legislativě týkající se trestných činů
6	<u>Sex.rizikové chování</u> – uvědomuje si rizika spojená s nákazou sexuálně přenosných chorob; ví, jak se může chránit před sexuálně přenosnými chorobami

Pracovní výchova

<u>Číslo školního výstupu</u>	<u>Doplněné učivo, žák:</u>
16	<u>Závislost na návyk. látkách</u> – zná strategii, jak odmítnout, když mu nabídne drogu kamarád/ spolužák /rodič/ cizí osoba (umění říci NE)
21	<u>Poruchy příjmu potravy</u> – má představu o tom, jak vypadá zdravé jídlo

9.ročník

Člověk a společnost

<u>Číslo školního výstupu</u>	<u>Doplněné učivo, žák:</u>
3	<u>Rasismus/Xenofobie</u> – má základní informace o národnostních menšinách, které žijí na našem území a povědomí o různorodosti ras na světě

Výchova ke zdraví

<u>Číslo školního výstupu</u>	<u>Doplněné učivo, žák:</u>
5	<u>Záškoláctví</u> – má k dispozici kontakty na zodpovědnou osobu ve škole, se kterou je možné řešit problémy se záškoláctvím <u>Sekty</u> – zná alespoň některé církve a příklady skupin považovaných za sekty, chápe, že určité náboženské přesvědčení a praktiky mohou být nebezpečné

	<u>Závislost na návyk. látkách</u> – zná chemické, biologické, zdravotní a sociální účinky drog, orientuje se v základní trestní problematice drog
--	--

Učivo ke školním výstupům, které doplňuje témata minimálního preventivního programu pro žáky s těžkým mentálním postižením

1.– 10. ročník

Řečová výchova

<u>Číslo školního výstupu</u>	<u>Doplňné učivo</u> , žák by měl:
1	Reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby – s cizí osobou komunikujeme až po té, co nám byla představena, nejlépe za přítomnosti rodičů a ostatních osob, které o žáka pečují
3	Vyjádřit souhlas či nesouhlas s danou skutečností – komunikační kontakt navazujeme jen se známými osobami, jestliže si nevíme rady, požádáme o pomoc nám blízkou osobu, která nás doprovází. Nácvik požádání o pomoc.
5	Znát jména nejbližších osob a spolužáků – rozlišovat, kdo (co) je člověk známý a kdo je neznámý (cizí)
7	Sdělit svá přání a potřeby – svá přání a potřeby sděluje vždy lidem, které zná.
8	Využívat komunikační počítačové (hry) techniky – užívání počítače vždy pod dozorem známého dospělého; zabezpečení počítače před otevřením rizikových web.stránek

1.-10.ročník

Rozumová výchova

<u>Číslo školního výstupu</u>	<u>Doplňné učivo</u> , žák by měl:
1	Pojmenování částí těla – nedovolit fyzický kontakt s cizí osobou, vždy s vědomím rodičů
2	Reagovat na oslovení jménem - s cizí osobou komunikujeme až po té, co nám byla představena, nejlépe za přítomnosti rodičů a ostatních osob, které o žáka pečují. Neoslovujeme cizí osoby a nikam se s nimi nevzdalujeme.

V Moravské Třebové dne 28.8.2013